

Класика англійського детективу

Агата Крісті

ТАЄМНИЧИЙ
СУПЕРНИК

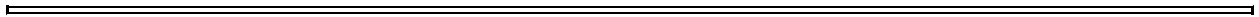
КСД

Зміст

ПРОЛОГ	5
РОЗДІЛ 1 ТОВ «Молоді авантюристи»	7
РОЗДІЛ 2 Пропозиція містера Віттінгтона	15
РОЗДІЛ 3 Завада	23
РОЗДІЛ 4 Хто така Джейн Фінн?	29
РОЗДІЛ 5 Містер Джуліус П. Гершайммер	37
РОЗДІЛ 6 План дій	43
РОЗДІЛ 7 Будинок у Сохо	50
РОЗДІЛ 8 Пригоди Томмі	55
РОЗДІЛ 9 Таппенс іде в покоївки	64
РОЗДІЛ 10 На сцені з'являється сер Джеймс Піл Еджертон	72
РОЗДІЛ 11 Джуліус розповідає історію	78
РОЗДІЛ 12 Друг у біді	87
РОЗДІЛ 13 Нічна варта	102
РОЗДІЛ 14 Консультація	111
РОЗДІЛ 15 Таппенс отримує пропозицію	117
РОЗДІЛ 16 Подальші пригоди Томмі	124
РОЗДІЛ 17 Аннетт	132
РОЗДІЛ 18 Телеграма	146
РОЗДІЛ 19 Джейн Фінн	159
РОЗДІЛ 20 Надто пізно	169
РОЗДІЛ 21 Томмі робить відкриття	175
РОЗДІЛ 22 На Даунінг-стріт	180
РОЗДІЛ 23 Наввипередки з часом	185

РОЗДІЛ 24 Джуліус робить свій хід	191
РОЗДІЛ 25 Історія Джейн	201
РОЗДІЛ 26 Містер Браун	214
РОЗДІЛ 27 Звана вечеря в «Савої»	220
РОЗДІЛ 28 І опісля	229

*Присвячується всім тим, хто веде монотонне життя,
сподіваючись відчутти з чужих слів увесь захват і небезпеку пригоди*

Оцифровано ТГ каналом
"БУКХАБ" t.me/bukhab

@BUKHAB

ПРОЛОГ

Була друга година дня 7 травня 1915 року. Підбита по черзі двома торпедами, «Лузитанія» стрімко тонула, а тим часом на воду чимшвидше спускали човни. Жінки і діти вишикувалися в очікуванні своєї черги. Деякі досі відчайдушно тулилися до своїх чоловіків і батьків, інші міцно притискали дітей до грудей. Одна дівчина стояла сама, трохи осторонь від решти. Доволі юна, не старша вісімнадцяти. Вона не здавалась наляканою, її серйозні очі дивилися непохитно просто вперед.

— Перепрошую.

Дівчина здригнулась від чоловічого голосу, що пролунав поряд, і обернулася. Уже не раз вона помічала цього чоловіка серед пасажирів першого класу. Був у ньому натяк на таємничість, який розбурхав її уяву. Він ні з ким не говорив, а коли хтось звертався до нього, швидко відкидав усі спроби зав'язати розмову. Крім того, мав звичку нервово озиратися через плече зі швидким підозріливим поглядом.

Зараз дівчина помітила, що він неабияк схвильований. Над бровою проступили намистинки поту. Очевидно було, що він тамує страх, та все ж він не справляв враження людини, яку лякає зустріч зі смертю!

— Так? — Вона серйозно й запитливо глянула йому в очі.

Чоловік стояв і дивився на неї з якоюсь безнадійною нерішучістю.

— Напевне! — буркнув він сам до себе. — Так, це єдиний шлях.

А тоді зненацька промовив уголос:

— Ви американка?

— Так.

— Патріотка?

Дівчина спалахнула.

— Не думаю, що ви маєте право таке питати! Звісно, так!

— Не ображайтеся. Знали б ви, що зараз на кону, то не образились би. Але я повинен комусь довіритись, і це має бути жінка.

— Чому?

— Тому що «жінки та діти — вперед». — Він озирнувся і стишив голос: — Я везу папери, життєво важливі папери. Вони можуть мати

вирішальне значення для союзників у війні. Розумієте? Ці папери *необхідно* врятувати! У вас більше шансів їх врятувати, ніж у мене. Візьмете?

Дівчина простягнула руку.

— Стривайте, мушу вас попередити. Існує ризик, що за мною стежать. Не думаю, що це так, але Хтозна. Якщо так, це буде небезпечно. У вас стане духу це витримати?

Дівчина всміхнулась.

— Я чудово все витримаю. І я пишаюся тим, що ви обрали мене! Що мені потім з ними робити?

— Читайте газети! Я дам приватне оголошення в колонці «Таймз», яке починатиметься зі слова «Супутниці». А якщо упродовж трьох днів нічого не буде — що ж, так ви знатимете, що мені кінець. Відвезіть тоді пакунок до американського посольства й передайте послу особисто в руки. Зрозуміло?

— Цілком.

— Тоді будьте готові, а я прощатимусь. — Він взяв її за руку. — Прощавайте. Щастя вам, — промовив він гучніше.

Її рука зімкнулася на цератовому пакунку, вкладеному в долоню.

На «Лузитанії» саме визначилися зі списком пасажирів на правому борті. У відповідь на швидку команду дівчина рушила вперед — займати своє місце в човні.

РОЗДІЛ 1

ТОВ «Молоді авантюристи»

— Томмі, стариганю!

— Таппенс, старушенціє!

Двійко молодих людей дружньо привіталися, миттєво заблокувавши при цьому вихід з метро на Дувр-стріт. Такі звертання були оманливі — сумарний вік цих двох явно не сягав бодай сорока п'яти.

— Триста років тебе не бачив, — продовжував юнак. — Куди зібралася? Ходімо, пожуємо булочки разом. Нам тут уже всі не раді — стоїмо отак на проході. Ходімо звідси.

Дівчина погодилась, і вони рушили по Дувр-стріт у бік Пікаділлі.

— Отже, — мовив Томмі, — куди підемо?

Легка тривога, що пролунала в його тоні, не лишилась непоміченою для гострого слуху міс Пру-денс Каулі, із загадкових причин відомої близьким друзям як Таппенс^[1]. Дівчина миттєво стрепенулася:

— Томмі, у тебе ні гроша!

— Іще чого, — непереконливо заявив Томмі. — Купаюся в грошах.

— Ти завжди був кепським брехуном, — суворо мовила Таппенс, — хоч колись ти й переконав сестру Грінбенк, що лікар призначив тобі пиво для тонусу, але забув внести це в бюлетень. Пам'ятаєш?

Томмі всміхнувся.

— Ще б пак! А як розлютилася стара кішка, коли дізналася! Не скажу, що вона погана людина, матінка Грінбенк. Старий добрий шпиталь... Покинула службу, як усі?

Таппенс зітхнула.

— Так. І ти теж?

Томмі кивнув.

— Два місяці тому.

— Нагородні? — натякнула Таппенс.

— Витратив.

— О, Томмі!

— Ні, старенька, не в шаленій гульбі. Не з моїм щастям! Вартість

житла — як зараз усюди, або можна жити в саду. Повір, якщо не знаєш...

— Дитя моє, — перервала Таппенс, — нема такого, чого я не знаю про вартість житла. Ось ми і в «Лайонз», і кожен платитиме за себе. Ось так! — І Таппенс повела його нагору.

У приміщенні було людно, і вони блукали в пошуках столика, ловлячи при цьому уривки розмов.

— ...І знаєш, вона сіла й заплакала, коли я сказав, що зрештою квартира їй не дістанеться.

— ...Це була просто угода, моя люба! Як та, що привезла Мейбел Льюїс із Парижа...

— Кумедно, чого тільки не почуєш випадково, — пробурмотів Томмі. — Сьогодні стрів на вулиці двох джентджиків, які говорили про якусь Джейн Фінн. Ти колись чула таке ім'я?

Але цієї миті дві літні пані підвелися й стали збирати пакунки, і Таппенс спритно прослизнула на одне зі звільнених місць.

Томмі замовив чай і булочки. Таппенс замовила чай і тост із маслом.

— І потурбуйтеся, щоб чай подали в окремих чайниках, — суворо додала вона.

Томмі сів напроти неї. Його непокриту голову прикрашала кучма елегантно зачесаного рудого волосся. Обличчя його було негарне, та приємне — без виразних рис, проте безсумнівно обличчя джентльмена й спортсмена. Коричневий костюм був добре скроєний, та небезпечно близький до того, щоб геть зноситися.

Сидячи тут, вони видавалися доволі сучасною парою. Таппенс не претендувала на звання красуні, але прослідковувався певний характер і шарм в ельфійських рисах її обличчя — із тим чітко окресленим підборіддям і великими, широко посадженими сірими очима, які затуманено дивилися з-під прямих чорних брів. Поверх чорного, коротко підстриженого волосся мала маленьку яскраво-зелену шапочку, а її надзвичайно коротка й доволі блаженська спідниця відкривала пару нетипово витончених гомілок. Її вигляд демонстрував відважну спробу бути елегантною.

Нарешті подали чай, і Таппенс, пробудившись від задуми, налила собі чашку.

— Отже, — мовив Томмі, відкушуючи великий шматок булочки, —

розповідай, що нового. Пам'ятаєш, востаннє ми бачились у шпиталі у 1916-му.

— Дуже добре. — Таппенс невимушено взяла тост із маслом. — Скорочена біографія міс Пруденс Каулі, п'ятої доньки архідиякона Каулі з Літл-Міссенделл, графство Саффолк. На початку війни міс Каулі покинула принади (й тяготи) домашнього життя й прибула до Лондона, де вступила на службу до офіцерського шпиталю. Перший місяць: перемивала шістсот сорок вісім тарілок щодня. Другий місяць: підвищена до витирання вищезазначених тарілок. Третій місяць: підвищена до чищення картоплі. Четвертий місяць: підвищена до нарізання хліба та масла. П'ятий місяць: підвищена до обов'язків прибиральниці палат поверхом вище, зі шваброю та відром. Шостий місяць: підвищена до обслуговування столів. Сьомий місяць: приємна зовнішність і гарні манери так вражають, що мене підвищують до обслуговування сестер! Восьмий місяць: легкий спад кар'єрі. Сестра Бонд з'їла яйце сестри Вестгейвен! Великий скандал! Винна однозначно прислуга! За неухажність у таких речах надто суворох покарань не буває. Знову швабра і відро! «Так полягли хоробрі!»! Дев'ятий місяць: підвищена до підмітання палат, де зустріла друга дитинства в особі лейтенанта Томаса Бересфорда (мій уклін, Томмі!), якого не бачила довгих п'ять років. Зустріч була приязною! Десятий місяць: отримала догану від матрони за похід у кіно в супроводі одного з пацієнтів, а саме вищезгаданого лейтенанта Томаса Бересфорда. Одинадцятий і дванадцятий місяці: із цілковитим успіхом повернулася до обов'язків покоївки. Наприкінці року в сяйві слави покинула службу в шпиталі. Після того талановита міс Каулі успішно водила торговий фургон, моторну вантажівку та генеральську машину. Останнє було найприємніше. То був доволі молодий генерал!

— Що за пройда? — запитав Томмі. — Аж верне від згадки, як це начальство каталося з Військового міністерства до «Савою», а з «Савою» — у Військове міністерство!

— Я вже й забула, як його звати, — зізналася Таппенс. — Одне слово, то, безумовно, був пік моєї кар'єри. Далі я влаштувалася до Державного управління. Ми організували кілька дуже милих чайних вечірок. Я збиралася стати тиловою робітницею, листоношею та водійкою автобуса й цим завершити свою кар'єру — аж тут втрутилося перемир'я! Багато довгих місяців я трималася за управління хваткою

справжньої прилипали, та, на жаль, зрештою мене скоротили. Відтоді шукаю роботу. А тепер — твоя черга.

— У мене так багато підвищень не було, — тужливо сказав Томмі, — і куди бідніше різноманіття. Ти ж знаєш, я знову виїхав до Франції. Потім мене відрядили до Месопотамії, і я вдруге дістав поранення й потрапив до шпиталю вже там. Потім застряг у Єгипті, доки не настало перемир'я, ще трохи потупцяв там і, як уже казав, нарешті демобілізувався. І десять довгих виснажливих місяців шукаю роботу! Жодної роботи немає! А якби й була, мене б на неї не взяли. На що я придатний? Що тямлю у справах? Нічого.

Таппенс похмуро кивнула.

— Як щодо колоній? — запропонувала вона. Томмі похитав головою.

— Мені б там не сподобалось — і цілком упевнений, що їм не сподобався б я!

— Багаті родичі?

І знову Томмі похитав головою.

— Ох, Томмі, невже навіть прабабці немає?

— Є старий дядько, більш-менш забезпечений, та він не підходить.

— Чому?

— Якось хотів усиновити мене. Я відмовився.

— Пригадую, начебто про це чула, — повільно сказала Таппенс. — Ти відмовився через свою маму...

Томмі спалахнув.

— Так, це було б дуже грубо стосовно матері. Знаєш, окрім мене, вона нікого не мала. Старий її ненавидів — хотів відібрати в неї мене. Просто на зло.

— Твоя мати померла, так? — м'яко спитала Таппенс.

Томмі кивнув.

Великі сірі очі Таппенс заволокло туманом.

— Ти добра людина, Томмі. Я завжди це знала.

— Дурня! — випалив Томмі. — Одне слово, справи мої такі. Я на межі розпачу.

— Я теж! Трималася як могла. Пропонувала себе скрізь. Відгукувалася на оголошення. Зверталася до кожної смертної душі. Крутилася, відкладала, заощаджувала! Але марно. Доведеться повернутися додому!

—А ти не хочеш?

— Звісно, не хочу! Яка користь від цих сентиментів? Батько — мила людина (я страшенно його люблю), але знав би ти, який я для нього клопіт! Він сповідує ті милі ранньовікторіанські погляди, що короткі спідниці та куріння — це аморально. Можеш собі уявити — я для нього як кістка в горлі! Він мало не зітхнув з полегшенням, коли війна забрала мене з дому. Розумієш, нас удома семеро. Це жахливо! Суцільна хатня робота й мамині посиденьки! Я завжди була складною дитиною. Не хочу повертатись, але... ох, Томмі, що мені ще робити?

Томмі сумно похитав головою. Запала тиша, а тоді Таппенс випалила:

— Гроші, гроші, гроші! Я думаю про гроші вранці, вдень і вночі! Мушу сказати, це доволі корисливо з мого боку, але це так!

— Те саме, — від душі погодився Томмі.

— Я обміркувала всі можливі способи їх роздобути, — продовжила Таппенс. — їх лише три! Успадкувати, вийти заміж або заробити самій. Перше відпадає. Нема в мене багатих родичів похилого віку. Усі родичі, яких я маю, — у притулках для літніх жінок! Я завжди переводжу через дорогу старих леді й підбираю пакунки за старими джентельменами, на випадок, якщо вони виявляться ексцентричними мільйонерами. Але жоден із них ніколи навіть імені мого не спитав — і вже точно ні разу не подякував.

Повисла пауза.

— Звісно, — продовжила Таппенс, — найкращий шанс для мене — це шлюб. Я ще малою вирішила, що вийду за багатія. Як і будь-яка дівчина з головою на плечах! Ти ж знаєш, я не сентиментальна. — Вона замовкла. — Ну ж бо, ти ж не скажеш, що я сентиментальна, — різко додала вона.

— Звісно, ні, — кwapливо погодився Томмі. — Нікому й на думку не спаде поєднати тебе з сентиментами.

— Не дуже чемно, — відповіла Таппенс. — Але, мушу сказати, ти все правильно зрозумів. Ну, то ось! Я готова й охоча до цього — але ніколи не зустрічала багатіїв! Усі хлопці, яких я знаю, майже в такій самій скруті, як і я.

— Як щодо генерала? — спитав Томмі.

— Гадаю, у мирний час він тримає крамницю велосипедів, — пояснила Таппенс. — Ні, послухай! Ти міг би зараз одружитися з

багатійкою.

— У мене з цим так само, як і в тебе. Не знаю жодної.

— Неважливо. Ти завжди можеш із кимось познайомитися. А от я, якщо побачу чоловіка в шубі, який виходить з готелю «Рітц», не можу підбігти

й сказати: «Гляньте-но, а ви багатенький! Хочу з вами познайомитись».

— Пропонуєш мені діяти так із жінкою в багатому вбранні?

— Не кажи дурниць. Наступаєш їй на ногу, або підбираєш її носовичок, або щось подібне. Якщо вона подумає, що ти хочеш з нею познайомитись, їй це полестить, і якось у тебе все складеться.

— Ти переоцінюєш мій чоловічий шарм, — буркнув Томмі.

— А от якби я так зробила, — продовжувала Таппенс, — мій мільйонер, напевно, втік би світ за очі! Ні, одруження — суцільні складнощі. Залишається одне: *заробити* гроші!

— Це ми вже пробували, і нам не вдалося, — нагадав Томмі.

— Так, всіма традиційними способами. Але уяви, якщо спробувати нетрадиційні, Томмі. Будьмо авантюристами!

— Звісно, — життєрадісно відповів Томмі. — І з чого почнемо?

— У цьому й складність. Якби ми зажили слави, люди могли б нас наймати, щоб ми скоювали для них злочини.

— Захоплюю, — прокоментував Томмі. — Особливо чути таке від доньки панотця!

— Моральна провина, — зауважила Таппенс, — буде на них, не на мені. Визнай, є різниця між крадіжкою діамантового кільце для себе й крадіжкою за наймом.

— Ані найменшої різниці, якщо тебе впіймають!

— Мабуть. Але мене не повинні впіймати. Я досить розумна.

— Скромність завжди була твоїм найзапеклішим гріхом, — ущипнув Томмі.

— Не дражнися. Слухай-но, Томмі, зробимо це насправді? Укладімо ділове партнерство?

— Створимо компанію з крадіжок діамантових кільце?

— То було лише для прикладу. Зробимо... як назвати це для бухгалтерії?

— Не знаю. Ніколи її не вів.

— Я вела... але завжди плуталась і вписувала кредит на сторінку з

дебетом і навпаки — тому мене й звільнили. О, знаю — спільне підприємство! Така романтична фраза серед плісняви старих цифр. Є в цьому елизаветинський присмак — нагадує про галеони й дублони. Спільне підприємство!

— Працюватимемо під назвою «ТОВ “Молоді авантюристи”»? У цьому твоя ідея, Таппенс?

— Це все дуже смішно, але я відчуваю, що в цьому щось є.

— І як ти пропонуєш знаходити майбутніх клієнтів?

— Оголошення, — швидко відповіла Таппенс. — Маєш аркуш паперу й олівець? Зазвичай у чоловіків вони є. Як у нас — шпильки для волосся та пудрениці.

Томмі простягнув їй доволі обшмугляний зелений блокнот, і Таппенс почала діловито записувати.

— Почнімо так: «Молодий офіцер, двічі поранений на війні...»

— Категорично проти.

— А, дуже добре, мій любий хлопче. Але можу тебе запевнити: така фраза здатна розчулити серце якоїсь старої діви, і вона може всиновити тебе, тоді тобі взагалі не буде потреби ставати молодим авантюристом.

— Я не хочу, щоб мене всиновлювали.

— Забула, у тебе упередження щодо цього. Я ж лише дражнилася! У газетах повно подібних фраз. Ану, послухай, — як тобі таке? «Двоє молодих авантюристів за наймом. Готові зробити що завгодно, піти куди завгодно. За щедру оплату». Це можна прояснити від самого початку. А потім додати: «Розглянемо будь-яку розсудливу пропозицію», як в оголошеннях про квартири та меблі.

— Думаю, будь-яка пропозиція у відповідь на таке точно буде нерозсудливою!

— Томмі! Ти геній! Так набагато ефектніше. «Розглянемо будь-яку нерозсудливу пропозицію за щедру оплату». Як тобі таке?

— Я б не згадував вдруге про оплату. Це якось жадібно.

— Анітрохи, порівняно з тим, як я почуваюся! Але, мабуть, твоя правда. Зараз прочитаю з самого початку. «Двоє молодих авантюристів за наймом. Готові зробити що завгодно, піти куди завгодно. За щедру оплату. Розглянемо будь-яку нерозсудливу пропозицію». Що б ти подумав, якби таке прочитав?

— Що це або афера, або писав якийсь безумець.

— Цей наполовину не таке безумство, як те, що я прочитала сьогодні вранці. Від звертання «Петуніє» до підпису «Найкращий хлопець». — Вона вирвала аркуш і простягнула Томмі. — Ось. Гадаю, у «Таймз». «Пишіть на абонентську скриньку», так і так. Гадаю, це коштуватиме шилінгів п'ять. Ось пів крони від мене.

Томмі замислено тримав папірець. Його обличчя палало рум'янцем.

— Нам справді варто це спробувати? — промовив він нарешті. — Справді, Таппенс? Просто для розваги?

— Томмі, ти молодець! Я так і знала! Випиймо за успіх.

Вона розлила холодні залишки чаю по двох чашках.

— За наше спільне підприємство, і нехай воно процвітає!

— За ТОВ «Молоді авантюристи»! — відповів Томмі.

Вони поставили чашки та доволі невпевнено розсміялися. Таппенс підвелася.

— Я маю повернутися до моїх розкішних апартаментів у гостелі.

— А мені, мабуть, час прогулятися біля готелю «Рітц», — з усмішкою погодився Томмі. — Де зустрінемося? І коли?

— Завтра о дванадцятій. На станції метро «Пікаділлі». Тебе влаштовує?

— Мій час належить мені, — урочисто відповів містер Бересфорд.

— Ну, бувай.

— Прощавай, стара.

Двоє молодих людей розійшлися в різні боки. Гостел Таппенс був у Південній Белгравії, як милостиво називали це місце. Щоб зекономити, дівчина не стала сідати на автобус.

Вона саме йшла через парк Сент-Джеймс, коли чоловічий голос позаду змусив її здригнутися.

— Перепрощую, — сказав він. — Чи можна вас на хвилинку?

РОЗДІЛ 2

Пропозиція містера Віттінгтона

Таппенс різко обернулась. Але слова, що крутились у неї на язичку, лишилися несказаними, адже зовнішність і манери чоловіка не підтвердили її першого очевидного припущення. Вона завагалася. Ніби прочитавши її думки, чоловік швидко промовив:

— Запевняю, я не хотів вас образити.

Таппенс повірила. Хоч інстинктивно він їй не сподобався й довіри не викликав, вона схильна була відкинути свою першу думку щодо його мотивів. Дівчина оглянула незнайомця з голови до ніг. Це був кремезний чоловік, чисто виголений, із важкою щелепою. Під її твердим поглядом маленькі чіпкі очі чоловіка забігали.

— Ну, то що? — спитала вона.

Чоловік усміхнувся.

— Мені випало випадково почути уривок вашої розмови з молодим джентльменом у «Лайонз».

— Гаразд, і що з того?

— Нічого особливого. Окрім того, що, на мою думку, я можу стати вам у пригоді.

Ще один висновок спав на думку Таппенс.

— Ви йшли сюди слідом за мною?

— Дозволив собі таку вільність.

— І чим саме ви можете бути мені корисні?

Чоловік дістав із кишені візитку і з поклоном простягнув їй.

Таппенс узяла її та уважно оглянула. Там було написано: «Містер Едвард Віттінгтон». Під іменем стояв напис: «Естляндські скляні вироби» та адреса міського офісу. Містер Віттінгтон знову заговорив:

— Якщо зайдете до мене завтра вранці об одинадцятій, я детально викладу свою пропозицію.

— Об одинадцятій? — із сумнівом перепитала Таппенс.

— Об одинадцятій.

Таппенс наважилася.

— Дуже добре. Я буду там.

— Дякую. Доброго вам вечора.

Він рвучко підніс капелюха й пішов геть. Кілька хвилин Таппенс стояла й дивилася йому вслід. Потім кумедно ворухнула плечима, мов тер'єр, який струшується.

«Пригоди почалися, — шепнула вона собі. — Цікаво, чого він від мене хоче? Є у вас дещо, містере Віттінгтоне, що мені зовсім не подобається. Та, з іншого боку, я вас анітрохи не боюся. І, як я вже казала й, без сумніву, скажу ще раз, маленька Таппенс може подбати про себе, дякую!»

І, різко кивнувши самій собі, вона хутко рушила вперед. Однак, подумавши, звернула з прямого шляху й зайшла на пошту. Там поміркувала кілька хвилин, тримаючи в руці форму для телеграми. Думка про те, що вона змарнує п'ять шилінгів, спонукала її діяти, і вона зважилась ризикнути втратою дев'яти пенсів.

Зневажаючи колючі ручки та густе в'язке чорнило, милостиво надані британським урядом, Таппенс дістала олівець Томмі, який залишила собі, і швидко написала: «Не давай оголошення. Завтра поясню». Адресувала телеграму до клубу Томмі, який уже за місяць йому доведеться покинути — хіба що милостива фортуна дозволить поновити членство.

— Може, вона ще встигне до нього дійти, — пробурмотіла дівчина. — Принаймні варто спробувати.

Передавши телеграму через конторський стіл, вона швидко рушила додому, зайшовши до пекарні, щоб купити свіжих булочок на три пенси.

Згодом у своїй крихітній кімнатці нагорі будинку вона жувала булочки й міркувала над майбутнім. Що таке «Естляндські скляні вироби», і яку таку насущну потребу вони мають у її послугах?

Від приємного хвилювання Таппенс охопив трепет. Хай там як, будинок сільського вікарія знову відійшов на задній план. Завтрашній день обіцяв нові можливості.

Тієї ночі Таппенс ще не скоро лягла спати, а коли нарешті заснула, їй наснилося, що містер Віттінгтон призначив їй перемити купу естляндських скляних виробів, незбагнено схожих на лікарняні тарілки!

За п'ять хвилин одинадцята Таппенс дісталася кварталу з офісами «Естляндських скляних виробів». Якщо прийти завчасно, це видаватиметься надто ревним. Тож Таппенс вирішила дійти до кінця

вулиці й повернутись. Так вона і зробила. І коли пробило одинадцять, увійшла всередину будівлі. «Естляндські скляні вироби» розташовувалися на горішньому поверсі. У будівлі був ліфт, але Таппенс вирішила йти пішки.

Трохи видихнувшись, вона зупинилася перед скляними дверима в усю стіну, на яких було виведено: «Естляндські скляні вироби».

Таппенс постукала. У відповідь на голос, що пролунав зсередини, повернула ручку й увійшла до маленького, доволі брудного кабінету.

Немолодий клерк зліз із табурета за столом біля вікна та підійшов до неї з питальним виразом обличчя.

— У мене зустріч із містером Віттінгтоном, — сказала Таппенс.

— Проходьте сюди, будь ласка. — Він підійшов до дверей-перегородки з написом «Стороннім вхід заборонено» й постукав, а тоді відчинив двері й відступив убік, пропускаючи її.

Містер Віттінгтон сидів за широким столом, заваленим паперами. Таппенс відчула, як її попередня здогадка підтверджується: щось із містером Віттінгтоном було не так. Поєднання його лискучого добробуту та неспокійних очей справляло неприємне враження.

Він підняв голову й кивнув.

— Отже, нормально добралися? Це добре. Сідайте, будь ласка.

Таппенс присіла на стілець обличчям до нього. Цього ранку вона почувалася особливо маленькою та скромною. Сумирно сиділа, опустивши очі, доки містер Віттінгтон шурхотів паперами, перебираючи їх. Нарешті відсунув папери й схилився над столом.

— Отже, моя дорога юна леді, перейдімо до справи. — Його широке обличчя розпливлося в усмішці. — Хочете працювати? Що ж, я можу запропонувати вам роботу. Що скажете про 100 фунтів стерлінгів та оплату всіх супутніх витрат?

Містер Віттінгтон відкинувся в кріслі й просунув великі пальці у пройми жилета.

Таппенс насторожено вдивлялась у нього.

— Якого роду робота? — спитала вона.

— Номінальна, суто номінальна. Приємна подорож, ось і все.

— Куди?

Містер Віттінгтон знову всміхнувся.

— Париж.

— О! — замислено сказала Таппенс. А подумки промовила:

«Звісно, якби тато це почув, його б грець вхопив! Але щось я не бачу містера Віттінгтона в ролі веселого ошуканця».

— Так, — продовжував Віттінгтон. — Що може бути приємнішим? Відмотати час на кілька років назад — зовсім трохи, я впевнений, — і знов увійти до одного з тих чарівних *pensionnats de jeunes*^[2] якими кишить Париж...

— Пансіонат? — перервала його Таппенс.

— Саме так. Заклад мадам Коломб'є на авеню де Ної.

Таппенс чудово знала цю назву — вишуканіший заклад годі було знайти. Вона мала там кілька подруг-американок. І зараз почувалася більше ніж спантеличеною.

— Хочете, щоб я поїхала до мадам Коломб'є? Надовго?

— Залежить від обставин. Можливо, на три місяці.

— І це все? Інших умов немає?

— Жодних. Звісно, ви поїдете туди під виглядом моєї вихованки й не будете спілкуватися зі своїми друзями. На цей час я мушу вимагати абсолютної секретності. До речі, ви ж англійка, чи не так?

— Так.

— І все ж говорите з легким американським акцентом?

— У шпиталі я міцно подружилася з американською дівчинкою. Вочевидь, перейняла це від неї. Скоро я знову його позбудуся.

— Навпаки, так вам буде легше зійти за американку. Складніше буде приховати подробиці вашого колишнього життя в Англії. Так, гадаю, це буде однозначно краще. Тоді...

— Хвилинку, містере Віттінгтоне! Здається, ви вже вирішили, що я дала згоду.

Містер Віттінгтон явно здивувався.

— Звісно, ви ж не думаєте відмовлятися? Можу вас запевнити, що у мадам Коломб'є першокласна й традиційна установа. А умови проживання найліберальніші.

— Саме так, — відповіла Таппенс. — Саме так. Умови проживання аж надто ліберальні, містере

Віттінгтоне. Не збагну, яким чином я можу бути варта такої суми грошей.

— Не розумієте? — м'яко запитав Віттінгтон. — Що ж, я вам поясню. Я міг би, без сумніву, найняти когось іншого за набагато меншу суму. Але волів би платити юній леді, якій вистачає розуму й духу

добре зіграти свою роль, а ще вистачає розважливості не питати зайвого.

Таппенс легко всміхнулася. Вона відчула, що ця партія за Віттінгтоном.

— Є ще дещо. Поки ми не згадували про містера Бересфорда. Яка його роль у цій справі?

— Містера Бересфорда?

— Мого партнера, — з гідністю мовила Таппенс. — Учора ви бачили нас разом.

— А, так. Але, боюся, його послуги нам не знадобляться.

— Тоді нема про що говорити! — Таппенс підвелася. — Ми працюємо або разом, або ніяк. Даруйте — інакше не буде. Гарного вам ранку, містере Віттінгтоне.

— Зачекайте хвилинку. Погляньмо, чи можна це якось владнати. Сядьте на місце, міс... — Він вичікувально змовк.

Таппенс відчула миттєвий укол совісті, згадавши архідиякона. І спішно вхопилася за перше ім'я, що спало їй на думку.

— Джейн Фінн, — квапливо сказала вона, а тоді застигла з відкритим ротом, побачивши ефект від цих простих слів.

Будь-яка доброзичливість збігла з лица Віттінгтона. Воно побагровіло від гніву, вени на чолі надулися. І за всім цим промайнула якась невіра й розчарування. Він нахилився вперед і люто просичав:

— То ось у чому полягає ваша маленька гра, так?

Таппенс, хоч і явно спантеличена, усе ж не втратила голови. Вона не мала ані найменшого уявлення, що означають його слова, та була від природи кмітлива й відчувала, що необхідно «гнути свою лінію», як вона це називала.

Віттінгтон продовжував:

— Гралися зі мною весь цей час, мов кішка з мишкою? Від початку знали, навіщо ви мені потрібні, але й далі ламали комедію. Усе так, еге ж? — Він заспокоювався. Рум'янець на його обличчі потроху згасав. Він проникливо дивився на неї. — Хто вам розп'якав? Рита?

Таппенс похитала головою. Вона не знала, як довго зможе підігравати, проте розуміла, як важливо не втягувати невідому Риту.

— Ні, — цілком чесно відповіла вона. — Рита нічого про мене не знає.

Його очі впивалися в неї, наче бури.

— Як багато вам відомо? — випалив він.

— Насправді дуже мало, — відповіла Таппенс і з задоволенням побачила, що тривога Віттінгтона не послабшала, а, навпаки, зростає. Якби вона похвалилася, що знає багато, це могло викликати в нього сумніви.

— Хай там як, — гримнув Віттінгтон, — визнали достатньо, щоб прийти сюди й бовкнути це ім'я.

— Може, це моє ім'я, — зауважила Таппенс.

— Авжеж, це так імовірно — зустріти двох дівчат з подібним ім'ям?

— А може, я просто випадково на нього натрапила, — продовжувала Таппенс, одурманена успіхом своєї правдивості.

Містер Віттінгтон гримнув кулаком по столу.

— Припиніть клеїти дурня! Як багато вам відомо? І скільки ви хочете?

Остання фраза міцно заволоділа увагою Таппенс, особливо після слабкого сніданку й вчорашньої вечері з булочок. Зараз їй випала роль радше авантюрного, ніж пригодницького характеру, та дівчина не відкидала її можливостей. Вона випрямила спину й усміхнулася з виглядом людини, що тримає ситуацію під цілковитим контролем.

— Шановний містере Віттінгтоне, — сказала вона, — пропоную остаточно викласти карти на стіл. І, благаю, не треба так сердитись. Ви чули, як учора я пропонувала жити власним розумом.

Здається, тепер я довела, що маю трохи розуму, яким можна жити! Визнаю, мені відоме певне ім'я, але, можливо, на цьому мої знання й завершуються.

— Так, а можливо, і ні, — прогарчав Віттінгтон.

— Ви наполягаєте на хибному сприйнятті, — промовила Таппенс і м'яко зітхнула.

— Я вже казав, — сердито промовив Віттінгтон, — припиніть дуркувати й переходьте до суті. Не можна розігрувати зі мною невинність. Вам відомо набагато більше, ніж ви ладні визнати.

Таппенс помовчала хвилину, насолоджуючись власною винахідливістю, а потім м'яко промовила:

— Не хотіла б сперечатися з вами, містере Віттінгтоне.

— То ми повертаємося до звичайного питання — скільки?

Перед Таппенс постала дилема. Поки що вона цілком успішно

дурила Віттінгтона, але якщо назвати відверто неможливу суму, це може збурити підозри. І тут її осягнула ідея.

— Як щодо того, щоб обговорити частину зараз, а більш розгорнуту дискусію лишити на потім?

Віттінгтон кинув на неї огидний погляд.

— Шантажуєте, так?

Таппенс мило всміхнулася.

— О, ні! Обговоримо оплату послуг наперед?

Віттінгтон загарчав.

— От побачите, — лагідно пояснила Таппенс, — я не така жадібна до грошей!

— Ви от-от перетнете межу, — проревів Віттінгтон з якимось мимовільним захватом. — Ви обвели мене навколо пальця. Гадав, ви таке сумирне дитя, у якого розуму вистачить якраз для здійснення моєї мети.

— Життя, — моралізувала Таппенс, — сповнене сюрпризів.

— Усе одно, — продовжував Віттінгтон, — хтось патякає. Кажете, це не Рита. Тоді?.. Ой, ну ж бо?

У кімнату, обережно постукавши, увійшов клерк і поклав аркуш біля ліктя керівника.

— Вам щойно надійшло повідомлення телефоном, сер.

Віттінгтон схопив аркуш і прочитав його. Його брови насупилися.

— Цього досить, Брауне. Можеш іти.

Клерк пішов, зачинивши за собою двері. Віттінгтон обернувся до Таппенс.

— Приходьте завтра в той самий час. Зараз я зайнятий. Ось вам п'ятдесят фунтів для початку.

Він швидко відрахував кілька банкнот і підсунув їх через стіл до Таппенс, а тоді встав, із явним нетерпінням чекаючи, доки вона піде.

Дівчина з діловим виглядом перелічила банкноти, поклала до сумочки й встала.

— Вдалого вам ранку, містере Віттінгтоне, — чемно сказала вона. — Принаймні *au revoir*^[3], я б сказала.

— Саме так. *Au revoir!* — Віттінгтон знову здавався майже доброзичливим — перехід, який викликав у Таппенс легке та недобре передчуття. — *Au revoir*, моя розумна й чарівна юна леді.

Таппенс з легкістю поспішила вниз сходами. Несамовите

піднесення охопило її. Годинник поряд із нею показував за п'ять хвилин дванадцять.

— Нехай буде Томмі сюрприз! — пробурмотіла Таппенс і покликкала таксі.

Таксі зупинилося біля станції метро. Томмі стояв за вхідними дверима. Йому очі полізли на лоба, і він вибіг допомогти Таппенс вийти з машини. Дівчина приязно всміхнулася йому й трохи театральним тоном промовила:

— Розрахуйся, старий, гаразд? Не маю менше як п'ять фунтів однією банкнотою!

РОЗДІЛ 3

Завада

Момент вийшов не таким тріумфальним, як вона очікувала. По-перше, можливості кишень Томмі виявилися дещо обмеженими. Врешті угоду було досягнуто — у панянки знайшлася плебейська монета у два пенси, і водія, який досі тримав у руках різноманітну добірку монет, вмовили їхати далі. Що він і зробив, востаннє буркнувши: що цей пан йому підсовує?

— Здається, ти дав йому забагато, Томмі, — невинним тоном мовила Таппенс. — Схоже, він хоче повернути трохи.

Імовірно, саме ця ремарка й переконала водія рушати.

— Добре, — мовив містер Бересфорд, нарешті маючи змогу дати волю почуттям, — якого... навіщо тобі знадобилося брати таксі?

— Боялася спізнитись і змусити тебе чекати, — чемно відповіла Таппенс.

— Боялася — що? — спізнишся! О, господи, я здаюся! — мовив містер Бересфорд.

— І я кажу чистісіньку правду, — продовжила Таппенс, широко розплющуючи очі, — я не маю банкноти, меншої за п'ять фунтів.

— Ти чудово зіграла свою роль, старенька, та все одно той тип не купився — ні на мить!

— Ні, — замислено сказала Таппенс, — він не повірив. Цікаво буває, коли кажеш правду. Ніхто тобі не вірить. Я з'ясувала це сьогодні вранці. А зараз ходімо пообідаємо. Як щодо «Савою»?

Томмі посміхнувся.

— Як щодо «Рітцу»?

— Втім, якщо подумати, я віддаю перевагу «Пікадиллі». Це ближче. Не доведеться брати ще одне таксі. Ходімо.

— Це новий різновид гумору? Чи в тебе дах зірвало? — спитав Томмі.

— Останнє припущення влучне. Мені до рук потрапили гроші, і потрясіння виявилось непосильним для мене! Зокрема від цієї форми душевних проблем один видатний лікар радить необмежені *hors d'oeuvre*^[4], омар *a l'americaine*^[5], курку «Ньюберг» і *peche Melba*^[6]

Ходімо поїмо!

— Таппенс, старушенціє, що на тебе справді найшло?

— Ох, це неймовірно! — Таппенс відкрила сумку. — Поглянь сюди, сюди й сюди!

— Моя люба дівчинко, не треба отак вимахувати фунтовими папірцями!

— Це не фунтові папірці. Це в п'ять разів краще, а от ця — вдсятеро!

Томмі застогнав.

— Я, мабуть, ненароком хильнув зайвого! Я сплю, Таппенс, чи справді бачу, як Переді мною небезпечно розмахують цілою купою п'ятифунтових банкнот?

— Саме так, о, королю! А *тепер* ти підеш обідати?

— Я піду будь-куди. Але що ти зробила? Пограбувала банк?

— На все свій час. Яке жахливе місце ця площа Пікаділлі. На нас суне величезний автобус. Було б надто жахливо загинути під колесами з п'ятифунтовими банкнотами!

— До реберні? — запропонував Томмі, коли вони безпечно досягли протилежного тротуару.

— Інший заклад, дорожчий, — заперечила Таппенс.

— Це злісне розпусне марнотратство. Ходімо далі.

— Ти впевнений, що мені подадуть там усе, чого я хочу?

— Оте напрочуд нездорове меню, яке ти щойно перелічила? Звісно, подадуть. Чи принаймні не менш корисне для тебе.

— А зараз розповідай, — мовив Томмі, нездатний більше стримувати свою неослабну цікавість, коли вони сиділи, оточені багатьма *hors d'oeuvre*, про які мріяла Таппенс.

Міс Каулі розповіла йому все.

— А найцікавіше те, — закінчила вона, — що насправді я вигадала ім'я Джейн Фінн! Не хотіла називати власне через бідолашного батька — на випадок, якщо вплутаюсь у щось підозріле.

— Може й так, — повільно заговорив Томмі. — Але ти його не вигадала.

— Що?

— Ні. Це я тобі його сказав. Не пам'ятаєш? Учора я казав, що випадково чув, як двоє говорили про жінку на ім'я Джейн Фінн. Тому воно так вчасно і спало тобі на думку.

— Точно. Тепер згадала. Як незвичайно... — Таппенс змовкла. Раптом вона розхвилювалася. — Томмі!

— Так?

— Які вони були, ті двоє чоловіків, яких ти проминув?

Томмі насупився, намагаючись пригадати.

— Один був такий собі огрядний товстун. Чисто виголений. Здається... І чорнявий.

— Це він! — вирвався у Таппенс недоречний скрик. — Це Вітгінгтон! А інший який?

— Не пригадую. Його я особливо не помітив. Усю мою увагу привернуло незвичне ім'я.

— А кажуть, збігів не буває! — Таппенс щасливо взялася до своєї *peche Melba*.

Але Томмі зробився серйозним.

— Послухай, Таппенс, старенька. До чого це нас приведе?

— До ще більших грошей, — відповіла його подруга.

— Це я знаю. У тебе лише одне на думці. Я маю на увазі, який наступний крок? Як ти збираєшся вести цю гру?

— О! — Таппенс поклала ложку. — Твоя правда, Томмі, це трохи позерство.

— Зрештою, ти ж розумієш, не можна блефувати перед ним безкінечно. Рано чи пізно ти неодмінно десь помилишся. І в будь-якому разі я зовсім не впевнений, що це не підсудна справа — ну, знаєш, шантаж.

— Нісенітниця. Шантаж — це погрожувати щось розповісти, якщо тобі не заплатять. А мені нема чого сказати, бо насправді я нічого не знаю.

— Гм, — із сумнівом видав Томмі. — Гаразд. Хай там як, що *нам* робити? Сьогодні вранці Вітгінгтон квапився позбутись тебе, але наступного разу захоче дізнатися більше, перш ніж розстатися з грошима. Захоче знати, як *багато* тобі відомо, звідки в тебе інформація і ще багато речей, яких не вигадась з ходу. Що ти з цим робитимеш?

Таппенс суворо насупилася.

— Треба подумати. Замов іще кави по-турецьки, Томмі. Стимулює мозок. О, боже мій, скільки ж я з'їла!

— Глитаєш, як кабанисько! Я теж, якщо вже на те пішло, але я лещу собі тим, що більш розважливо підходжу до вибору страв. Дві

кави. — Це офіціанту. — Одну каву по-турецьки, одну по-французьки.

Таппенс відсърбнула кави з виразом глибокої задуми й цитнула на Томмі, коли той заговорив до неї.

— Тихо. Я думаю.

— Пельманізм^[7] нагадує! — сказав Томмі й теж змовк.

— Ось! — нарешті промовила Таппенс. — Я маю план. Вочевидь, нам треба зайнятися тим, щоб дізнатися про все це більше.

Томмі заплескав у долоні.

— Не глузуй. Дістати інформацію ми можемо лише через Вітгінгтона. Треба розвідати, де він мешкає, що робить — практично шпигувати за ним! Та ось я не можу цим займатися, бо мене він знає, а тебе бачив лише хвилину чи дві в «Лайонз». І навряд чи впізнає. Зрештою, молоді чоловіки не надто відрізняються один від одного.

— Рішуче не підтримую цієї ремарки. Упевнений, приємні риси та небанальна зовнішність виділять мене з юрби.

— Мій план такий, — спокійно продовжувала Таппенс. — Я піду завтра сама. Зіб'ю його з пантелику, як сьогодні. Байдуже, якщо не отримаю грошей одразу. П'ятдесяти фунтів вистачить на кілька днів.

— Чи навіть довше!

— Ти постоїш надворі. Коли я вийду, то не говоритиму з тобою — раптом він дивитиметься. Але займу пост спостереження десь неподалік, а коли він вийде з будівлі, впусчу носовичок чи ще щось — і вперед!

— Куди вперед?

— Слідом за ним, дурнику! Що скажеш про цю ідею?

— Нагадує, як у книжках пишуть. Мені чомусь здається, що в справжньому житті відчуваєш трохи бовваном, коли стирчиш посеред вулиці, нічого не роблячи. Люди дивуватимуться, чого це я.

— Не у великому місті. Усі дуже поспішають. Напевно, тебе взагалі ніхто не помітить.

— Це ти вдруге робиш таке зауваження. Нічого, я пробачаю. Та й взагалі, це буде радше розвагою. Що робиш сьогодні по обіді?

— Ну, — замислено промовила Таппенс. — Я мала плани щодо капелюшків! Чи, може, шовкових панчо! Чи, мабуть...

— Вгамуйся, — дорікнув Томмі. — П'ятдесят фунтів не безмежні. Хай там як, ходімо сьогодні вечеряти і на якусь виставу.

— Згода.

День минув приємно. Вечір — іще краще. Дві п'ятифунтові банкноти були незворотно витрачені.

Наступного ранку вони зустрілись, як домовлялися, і рушили містом. Томмі тримався на протилежному боці вулиці, коли Таппенс зникла в будівлі.

Хлопець повільно побрів у кінець вулиці, а тоді назад. Та коли порівнявся з будівлями, через вулицю стрімголов кинулася Таппенс.

— Томмі!

— Так. Що сталося?

— Кабінет зачинено. Не можу ні до кого достукатись.

— Дивно.

— Авжеж. Ходімо зі мною і спробуймо ще раз.

Томмі рушив за нею. Коли вони минали сходовий майданчик третього поверху, із кабінету вийшов молодий клерк. Мить він вагався, а тоді звернувся до Таппенс:

— Вам потрібні «Естляндські скляні вироби»?

— Так, будь ласка.

— Вони зачинені. З учорашнього вечора. Кажуть, їхня компанія згортає діяльність. Особисто я цього не чув. Але, хай там як, кабінет вони звільняють.

— Дя... дякую, — пролепетала Таппенс. — Гадаю, адреси містера Вітгінгтона ви не знаєте?

— Боюся, що ні. Вони виїхали доволі раптово.

— Дуже вам дякуємо, — сказав Томмі. — Ходімо, Таппенс.

Вони знову вийшли на вулицю й розгублено перезирнулися.

— Це кінець, — нарешті вимовив Томмі.

— Такого я аж ніяк не підозрювала, — простогнала Таппенс.

— Вище голову, старушенціє, тут нічим не зарадиш.

— Та невже! — Маленьке підборіддя Таппенс із викликом видалося вперед. — Вважаєш, це кінець? Якщо так, то ти помиляєшся. Це лише початок!

— Початок чого?

— Нашої пригоди! Томмі, хіба не видно: якщо вони так злякалися, що тікають, отже, ця історія з Джейн Фінн чогось варта! Що ж, ми дійдемо до суті. Заженемо їх у глухий кут! Станемо нишпорками по-справжньому!

— Так, але вже нема за ким нишпорити.

— Нема. Ось тому нам треба почати все спочатку. Дай-но мені той залишок олівця. Дякую. Зачекай хвилину, не перебивай. Ось! — Таппенс повернула йому олівець і задоволеним поглядом окинула папірець, на якому щойно писала.

— Що це?

— Оголошення.

— Ти ж не хочеш усе-таки розмістити ту штуку в газетах?

— Ні, це інше.

Вона простягнула йому папірець.

Томмі прочитав уголос:

— «ШУКАЮ будь-яку інформацію про Джейн Фінн. Надсилайте з позначкою “М. А.”»

РОЗДІЛ 4

Хто така Джейн Фінн?

Наступний день минув повільно. Треба було скоротити витрати. Якщо старанно заощаджувати, сорока фунтів вистачить надовго. На щастя, погода була гарна, а «ходити пішки дешево», як твердила Таппенс. Кінотеатр на околиці міста став для них розвагою на вечір.

Крах ілюзій припав на середу. У четвер, як належало, з'явилося оголошення. У п'ятницю можна було очікувати листів на квартиру Томмі.

Він урочисто пообіцяв у разі надходження таких листів не відкривати їх, а вирушати до Національної галереї, де напарниця зустрінеться з ним рівно о десятій.

Таппенс прибула на рандеву першою. Вона зручно влаштувалася на червоному оксамитовому сидінні й оглядала роботи Тернера пустими очима, доки в залі не з'явився знайомий силует.

— Ну?

— Ну, — відгукнувся містер Бересфорд із викликом. — Яка твоя улюблена картина?

— Не будь поганцем. Взагалі жодних відповідей?

Томмі з глибокою й дещо награною меланхолійністю похитав головою.

— Не хотів тебе розчарувати, стара, тому й не казав з порогу. Надто погано. Добрі гроші на вітер. — Він зітхнув. — І все ж ось воно. Оголошення з'явилося, і — лише дві відповіді!

— Томмі, чортисько! — мало не заверещала Таппенс. — Дай сюди. Як можна бути таким свинтусом!

— Які вислови, Таппенс, які вислови! Дуже доречно в Національній галереї. Знаєш, це урядова експозиція. І не забувай, я вже казав раніше, що як доньці панотця...

— ...мені місце на естраді! — сварливо закінчила Таппенс.

— Я не те хотів сказати. Але якщо ти впевнена, що уповні насолодилася радісною реакцією після розпачу, від якого я тебе люб'язно звільнив, то перейдімо, як то кажуть, до нашої пошти.

Таппенс безцеремонно вихопила в нього два дорогоцінні конверти

й уважно їх роздивилася.

— Оцей з товстого паперу. На вигляд багатий. Залишимо його на потім і відкриємо перший.

— Нумо. Один, два, три — вперед!

Великим пальчиком Таппенс розірвала конверт і дістала вміст.

Шановний пане,

стосовно вашого оголошення у сьогоднішній ранковій газеті — я можу стати вам у пригоді. Можливо, ви могли б відвідати мене за вищезазначеною адресою завтра вранці об одинадцятій.

Щиро ваш, А. Картер

— Каршалтон-Террас, 27, — сказала Таппенс, дивлячись на адресу. — Це в бік Глостер-роуд. Довгенько туди їхати, якщо на метро.

— Тоді, — мовив Томмі, — план дій такий. Моя черга йти в наступ. Поставши перед містером Картером, я обмінюся з ним ранковими привітаннями, як заведено. Тоді він скаже: «Будь ласка, сідайте, містере?..» На що я швидко й багатозначно відповім: «Едвард Вітгінгтон!», після чого містер Картер забагряніє й видохне: «Скільки?» Поклавши до кишені звичайну таксу в п'ятдесят фунтів, я зустріну тебе на вулиці, і ми підемо за наступною адресою й повторимо свій виступ.

— Не доводь до абсурду, Томмі. А тепер інший лист. О, цей з готелю «Рітц»!

— Сотня фунтів замість п'ятдесяти!

— Я прочитаю:

Шановний пане,

у зв'язку з вашим оголошенням буду радий, якщо ви зайдете до мене близько обіду.

Щиро ваш,

Джуліус П. Гершайммер

— Ха! — сказав Томмі. — Пахне бошем^[8]? Чи просто американським мільйонером невідомого походження? У будь-якому разі ми заїдемо до нього в обід. Слушна пора — часто обертається безкоштовною їжею на двох.

Таппенс кивнула, погоджуючись.

— А зараз до Картера. Треба поквапитись.

Вулиця Каршалтон-Террас виявилася бездоганим рядом будинків, «гідних справжніх леді», як висловилося Таппенс. Вони подзвонили у двері будинку № 27, і їм відчинила охайно вдягнена покоївка. Вона видавалася такою поважною, що в Таппенс серце впало. На запитання Томмі про містера Картера вона провела їх до маленького кабінету на першому поверсі, де й покинула. Однак не минуло й хвилини, як відчинилися двері й до кімнати увійшов високий чоловік із худорлявим яструбиним обличчям і втомленим виглядом.

— Містер М. А.? — спитав він і всміхнувся. Його усмішка була відверто привабливою. — Сідайте ж, обоє.

Вони послушалися. Сам чоловік присів на стілець напроти Таппенс і підбадьорливо їй всміхнувся. Було щось таке у його усмішці, від чого звичайна зібраність покинула дівчину.

Оскільки він явно не схильний був починати розмову, Таппенс довелося заговорити першій.

— Ми хотіли знати... тобто чи не будете ви ласкаві розповісти, що вам відомо про Джейн Фінн?

— Джейн Фінн? А! — Містер Картер явно замислився. — Ну, питання в тому, що саме ви хочете знати про неї?

Таппенс підбралася.

— Не розумію, як це стосується справи.

— Не розумієте? Але, знаєте, стосується, справді стосується. — Він знову всміхнувся втомленою усмішкою й замислено продовжив: — І це підводить нас до того ж запитання. Що вам відомо про Джейн Фінн?

— Ну ж бо, — продовжив він, оскільки Таппенс і далі мовчала. — Ви повинні щось знати, якщо дали таке оголошення?

Він трохи нахилився вперед, і в його втомленому голосі з'явилася нотка наполегливості.

— Гадаю, ви мені розповісте...

Було щось дуже магнетичне в особі містера Картера. Ніби через силу Таппенс скинула з себе цей вплив, промовивши:

— Ми ж не можемо цього зробити, так, Томмі?

Але, на подив дівчини, компаньйон її не підтримав. Він не зводив очей з містера Картера, а коли заговорив, у його тоні лунала незвична нотка пошани.

— Насмілюся сказати, та дрібка, що ми знаємо, не становитиме для

вас жодної користі, сер. Та все одно ми люб'язно вам усе розповімо.

— Томмі! — здивовано скрикнула Таппенс.

Містер Картер крутнувся на стільці. В його очах застигло запитання.

Томмі кивнув.

— Так, сер, я одразу вас упізнав. Бачив вас у Франції, коли служив у розвідці. Щойно ви увійшли до кімнати, я зрозумів...

Містер Картер підніс руку.

— Жодних імен, будь ласка. Тут мене знають як містера Картера. До речі, це дім моєї двоюрідної сестри. Вона готова іноді позичати його мені, коли випадає працювати над суто неофіційними питаннями. Ну, що ж. — Він переводив погляд з юнака на дівчину. — Хто розповість мені цю історію?

— Викладай, Таппенс, — скомандував Томмі. — Це твоя байка.

— Так, юна леді, викладайте все.

Таппенс послушалась і стала розповідати всю історію — від створення ТОВ «Молоді авантюристи» й далі.

Містер Картер мовчки слухав з тим самим втомленим виглядом. Раз у раз він підносив руку до губ, ніби намагаючись приховати усмішку. Коли дівчина закінчила, із серйозним виглядом кивнув.

— Небагато. Але наводить на роздуми. Ще й як. І якщо дозволите так сказати, ви — цікава молода пара. Не знаю, можливо, ви досягнете успіху там, де хиблять інші... Знаєте, я вірю в удачу — завжди вірив...

Він зупинився на мить, а тоді продовжив.

— Ну, то як? Ви шукаєте пригод. Як щодо того, щоб попрацювати на мене? Усе цілком неофіційно, як ви розумієте. Витрати беру на себе, та й навантаження помірне.

Таппенс дивилась на нього, розтуливши губи. Її очі ставали все ширшими.

— Що нам треба робити? — видихнула вона.

Містер Картер усміхнувся.

— Просто робіть те, що вже робите. *Знайдіть Джейн Фінн.*

— Так, але хто така Джейн Фінн?

Містер Картер серйозно кивнув.

— Так, гадаю, ви маєте право це знати.

Він відкинувся на своєму стільці, схрестив ноги, стиснув кінчики пальців і почав тихим монотонним голосом:

— Секретна дипломатія (що, до речі, майже завжди погана політика!) вас не обходить. Достатньо буде сказати, що на самому початку 1915 року з'явився певний документ. Це був проект секретної угоди — договору — називайте, як хочете. Його оформили для підписання різними діячами й склали в Америці — на той час нейтральній країні. Надіслали до Англії кур'єром, спеціально відібраним для цієї мети, молодим хлопцем на ім'я Денверз. Усі сподівалися, що справу тримали в такій таємниці, що витоків бути не могло. Такі надії зазвичай не виправдовуються. Хто-небудь завжди прохопиться!

Денверз відплив до Англії на борту «Лузитанії». Він віз дорогоцінні документи в цератовому пакунку, який тримав біля тіла. Це був той самий рейс, у якому «Лузитанію» підбили торпедою, і вона затонула. Денверз був у списку зниклих безвісти. Зрештою його тіло викинуло на берег, і його опізнали без будь-яких сумнівів. Але цератовий пакунок зник!

Питання в тому, чи його в нього відібрали, чи він сам передав його на зберігання комусь іншому? На користь останньої версії свідчило кілька подій. Після того, як корабель підбила торпеда, у ті кілька хвилин, коли спускали шлюпки на воду, люди бачили, як Денверз розмовляв з молодою американкою. Ніхто не помітив, щоб він їй щось передавав, але він міг це зробити. Мені здається цілком імовірним, що він довірив папери цій дівчині, вважаючи, що в неї яку жінки більше шансів безпечно доставити їх на берег.

Але якщо так, то де ця дівчина і що вона зробила з паперами? За останніми даними з Америки, видається ймовірним, що за Денверзом пильно стежили всю дорогу. Чи була ця дівчина у змові з його ворогами? Чи її саму переслідували, а чи взагалі обманом або силою змусили віддати дорогоцінний пакунок?

Ми взялися до пошуків дівчини. Це виявилось неочікувано складно. Її звати Джейн Фінн, і її ім'я дійсно значилося в списку вцілілих, але сама дівчина ніби крізь землю провалилася. Запити щодо її минулого нам мало чим допомогли. Сирота, працювала на Заході, як сказали б у нас, вчителькою молодших класів. Згідно з паспортом, прямувала до Парижа, де збиралася вступити на службу до шпиталю. Добровільно запропонувала свої послуги, і після недовгого листування її прийняли. Побачивши її ім'я в списку вцілілих, персонал шпиталю

неабияк здивувався, адже вона не прибула на місце призначення, та й взагалі від неї нічого там не чули.

Одне слово, ми вжили всіх можливих заходів, щоб знайти юну леді — але все намарно. Ми шукали її по всій Ірландії, але відколи вона ступила на англійську землю, про неї ніхто не чув. Проектом договору ніхто не скористався, що було б цілком можливо. Тож ми дійшли висновку, що Денверз його таки знищив. Війна увійшла в іншу фазу, дипломатичний аспект відповідно змінився, і новий договір складати не стали. Чутки про його існування рішуче спростовували. Про зникнення Джейн Фінн більше не згадували, і вся ця історія відійшла в забуття.

Містер Картер зробив паузу, і Таппенс нетерпляче втрутилася:

— Але нащо було ворухити все це знову? Війна скінчилася.

У тоні містера Картера з'явилися тривожні нотки.

— Бо схоже на те, що папери все ж не було знищено, і сьогодні вони можуть вплинути в новому, смертельно небезпечному значенні.

Таппенс прикипіла до нього очима. Містер Картер кивнув.

— Так, п'ять років тому цей проект договору був зброєю в наших руках, сьогодні ж це зброя проти нас. Це величезний удар. Якщо оприлюднити положення, станеться катастрофа... Можливо, це призведе до нової війни — цього разу не з Німеччиною! Це крайній варіант, я й сам не вірю в таку можливість, але цей документ, без сумніву, викриває певну кількість державних посадовців, чиєї дискредитації ми наразі ніяк не можемо собі дозволити. Це стане незборимим гаслом для лейбористів, а за теперішнього стану речей лейбористський уряд, на мою думку, ляже важким тягарем на британську торгівлю. Та й це ніщо проти *справжньої* загрози.

Він зупинився, а тоді тихо продовжив:

— Можливо, ви чули або читали про дію більшовистського впливу, що стоїть за теперішнім робітничим заворушенням?

Таппенс кивнула.

— Це правда: більшовистське золото тече в цю країну з конкретною метою — збурити революцію. І є одна особа, чоловік з невідомим іменем, який працює таємно та в корисливих цілях. За робітничим заворушенням стоять більшовики — але цей чоловік стоїть *за більшовиками*. Хто він? Ми не знаємо. Його завжди згадують під іменем «містер Браун», яке нам ні про що не каже. Але одне зрозуміло: він — кримінальний геній своєї доби. Він керує дивовижною

організацією. Пропаганда миру підчас війни здебільшого йшла від нього й була ним фінансована. Його шпигуни скрізь.

— Натуралізований німець? — припустив Томмі.

— Навпаки, я маю всі підстави вважати, що він англієць. Прибічник німців, і так само міг бути прибічником бурів. Чого він прагне досягти, ми не знаємо — імовірно, найвищої влади для себе, унікального місця в історії. Ми гадки не маємо щодо його справжньої особи. Сповідують, що навіть його послідовники цього не знають. Там, де ми натрапляли на нього, він завжди відігравав другорядну роль. Головну роль щоразу бере на себе хтось інший. Але зрештою постійно виявляється, що була якась незначна особа, слуга або клерк, який тримався на задньому плані непоміченим, і цей уникливий містер Браун знову вислизав від нас.

— О! — Таппенс підстрибнула. — Цікаво... — Так?

— Пригадую, в офісі містера Віттінгтона. Клерк — він назвав себе Брауном. Ви не вважаєте...

Картер замислено кивнув.

— Цілком імовірно. Цікаво, що зазвичай це ім'я так чи так згадується. Ідіосинкразія генія. Ви можете взагалі його описати?

— Насправді я не звернула уваги. Він був доволі типовим, зовсім як усі решта.

Містер Картер знову втомлено зітхнув.

— Незмінний опис містера Брауна! Переказав телефонне повідомлення Віттінгтону, так? А ви помітили телефон у приймальні?

Таппенс замислилась.

— Ні, начебто ні.

— Саме так. «Повідомлення» — це такий спосіб Брауна дати наказ підлеглому. Він, звісно, підслухав усю розмову. І після цього Віттінгтон дав вам грошей і сказав приходити наступного дня?

Таппенс кивнула.

— Так, без сумніву, рука містера Брауна! — Містер Картер зупинився. — Що ж, ось і все. Бачите, із чим ви зіткнулися? Імовірно, з найвигадливішим кримінальним розумом своєї доби. І знаєте, мені це не подобається. Ви такі молоді створіння, обоє. Не хотілося б мені, щоб з вами щось сталося.

— Не станеться, — бадьоро запевнила його Таппенс.

— Я наглядатиму за нею, сер, — пообіцяв Томмі.

— А я наглядатиму за *тобою*, — відпариувала Таппенс, обурившись цією чоловічою заявою.

— Ну, гаразд, пильнуйте одне одного, — з усмішкою сказав містер Картер. — А зараз повернімося до справ. Є щось загадкове в цьому проекті договору, чого ми досі не встановили. Нам погрожували ним — у прямих і недвозначних висловах. Революційні елементи фактично оголосили, що він у них в руках і вони мають намір оприлюднити його в потрібний час. З іншого боку, вони явно необізнані з багатьма його положеннями. Уряд вважає це лише блефом з їхнього боку і, правильно це чи ні, дотримується політики цілковитого заперечення.

Я не так у цьому впевнений. Були певні натяки, неприховані посилення, які явно вказують, що загроза реальна. Твердження, буцімто вони дістали викривальний документ, але не змогли прочитати, бо він зашифрований (ми знаємо, що проект договору не було зашифровано), неможливе за природою — тож це не пройде. Але *щось* таки правда. Звісно, як нам відомо, Джейн Фінн може бути мертва, але я так не вважаю. Цікаво те, що *вони намагаються отримати інформацію про цю дівчину від нас*.

— Що?

— Так. Одна-дві дрібниці проклонулися. А ваша розповідь, юна леді, підтверджує мій здогад. Вони знають, що ми шукаємо Джейн Фінн. Що ж, вони створять власну Джейн Фінн — скажімо, у пансіонаті в Парижі.

Таппенс ахнула, а містер Картер усміхнувся.

— Ніхто й гадки не має, яка вона на вигляд, тож це безпечно. Вона озброєна сфабрикованою історією, а її справжнє завдання — витягнути з нас якнайбільше інформації. Зрозуміли ідею?

— То ви вважаєте... — Таппенс зупинилась, аби сповна осягнути власний здогад, — що вони хотіли відрядити мене до Парижа *саме* як Джейн Фінн?

Містер Картер усміхнувся ще більш утомлено, ніж до цього.

— Знаєте, я вірю у щасливі збіги, — сказав він.

РОЗДІЛ 5

Містер Джуліус П. Гершайммер

— Що ж, — мовила Таппенс, опанувавши себе, — і справді, здається, що так і мало статися.

Картер кивнув.

— Я розумію, про що ви кажете. Я сам забобонний. Удача та все таке. Схоже, сама доля призначила вам вплутатись у цю історію.

Томмі дозволив собі хихикнути.

— Слово даю! Не дивно, що Вітгінгтон схарапудився, коли Таппенс бовкнула те ім'я! Я б теж злякався. Але послухайте, сер, ми крадемо забагато вашого часу. Можете дати нам якісь підказки, перш ніж ми підемо?

— Навряд чи. Мої експерти зі своїми стереотипними методами провалилися. Ви ж додасте справі уяви та неупередженості. Не розчаруйтеся, якщо це теж не спрацює. Перш за все, існує ймовірність, що далі все відбуватиметься пришвидшеним темпом.

Таппенс насупилася, не розуміючи його.

— Коли ви розмовляли з Вітгінгтоном, вони мали в запасі час. Я володію інформацією, що на початок нового року заплановано грандіозний переворот. Але уряд розглядає можливість законодавчого кроку, який ефективно відверне загрозу удару. Чутки про це скоро дійдуть до них, якщо ще не дійшли, і вони можуть перейти до дій. Я сам на це сподіваюся. Що менше в них часу на визрівання плану, то краще. Я лише попереджаю, що часу у вас обмаль і не треба падати духом, якщо нічого не вийде. Це в будь-якому разі нелегка пропозиція. Ось і все.

Таппенс підвелася.

— Гадаю, нам варто дотримуватися ділового підходу. У чому саме ми можемо на вас розраховувати, містере Картере?

Містер Картер злегка скривив губи, але відповів стисло:

— Фінансування в межах розумного, детальна інформація з будь-якого питання й *ніякого офіційного визнання*. Тобто, якщо у вас виникнуть проблеми з поліцією, я не зможу офіційно виручити вас. Ви самі за себе.

Таппенс мудро кивнула.

— Цілком розумію. Я напишу список того, що хочу знати, коли матиму час поміркувати над цим. А зараз — щодо грошей...

— Так, міс Таппенс. Хочете сказати скільки?

— Не зовсім. Наразі в нас удосталь коштів, щоб діяти, та коли нам знадобиться більше...

— Вони на вас чекатимуть.

— Так, але... Не хочу казати грубо про уряд, якщо ви з ним якимось пов'язані, але ж ви знаєте, яка чортова прірва часу потрібна, щоб у нього щось видобути! І якщо доведеться заповнити й надіслати синій формуляр, а потім, через три місяці, вони надішлють нам зелений і так далі — то користі від цього буде небагато, так?

Містер Картер щиро розсміявся.

— Не турбуйтеся, міс Таппенс. Надішлете особистий запит мені сюди, і гроші готівкою надійдуть вам поштою. Стосовно зарплати, як щодо, скажімо, трьох сотень на рік? І рівнозначна сума містеру Бересфорду, звісно.

Таппенс блискуче всміхнулася йому.

— Як мило. Ви добра людина. Я люблю гроші! Вестиму акуратну бухгалтерію наших витрат — увесь цей дебет і кредит, баланс на правому полі й окремо під червоною лінією — кінцеві суми. Я справді вмію це робити, коли думаю.

— Упевнений, що вмієте. Що ж, до побачення й щастя вам обом.

Він потиснув їм руки, і наступної хвилини вони вже спускалися сходами будинку № 27 на Каршалтон-Террас. В обох голови йшли обертом.

— Томмі! Скажи-но мені, хто такий цей «містер Картер»?

Томмі прошепотів ім'я їй на вухо.

— О! — вигукнула Таппенс, вражена.

— І можу тобі сказати, старушенціє, це саме ВІН!

— О! — знову вигукнула Таппенс. А тоді замислено додала: — Мені він подобається, а тобі? Видається страшенно втомленим і знудьгованим, і все ж відчувається, що всередині він як сталь, увесь такий гострий і блискучий. Ох! — Вона підстрибнула. — Ущипни мене, Томмі, ущипни мене. Повірити не можу, що це насправді!

Містер Бересфорд послухався.

— Ай! Досить! Так, це не сон. Ми маємо роботу!

— Ще і яку! Спільне підприємство запрацювало.

— І це поважніше, ніж я собі уявляла, — замислено промовила Таппенс.

— На щастя, я не пробудив у тобі жаги до злочинів! Котра година? Пообідаймо — ой!

Обох осяйнула та сама думка. Томмі озвучив її першим:

— Джуліус П. Гершайммер!

— А ми й не казали містеру Картеру, що він нам написав.

— Ну, особливо й не було про що казати — ми ж його ще не бачили. Ну ж бо, візьмімо краще таксі.

— І хто тепер марнотрат?

— Усі витрати буде покрито, не забувай. Застрибуй.

— Принаймні ми справимо краще враження, якщо з'явимось отак, — промовила Таппенс, з шиком відкидаючись на сидінні. — Упевнена, шантажисти ніколи не приїдять на автобусах!

— Ми ж начебто зав'язали з шантажем, — нагадав Томмі.

— Не впевнена, що я зав'язала, — похмуро відповіла Таппенс.

Коли вони запитали про містера Гершаймме-ра, їх одразу провели до його апартаментів. У відповідь на стукіт порт'є нетерплячий голос гукнув: «Заходьте!», і хлопець відступив, впускаючи їх усередину.

Містер Джуліус П. Гершайммер виявився набагато молодшим, ніж уявляли собі Томмі чи Таппенс. Дівчина дала б йому років тридцять п'ять. Середній на зріст, він мав міцну статуру, що добре поєднувалася з його щелепою. Обличчя мав задиркувате, але приємне. Кожен безпомилково розпізнав би в ньому американця, хоч говорив він майже без акценту.

— Отримали мого листа? Сідайте й негайно розповідайте все, що знаєте про мою кузину.

— Вашу кузину?

— Звісно. Джейн Фінн.

— Вона ваша кузина?

— Мій батько та її мати були братом і сестрою, — педантично пояснив містер Гершайммер.

— О! — скрикнула Таппенс. — Тоді ви знаєте, де вона?

— Ні! — Містер Гершайммер гримнув по столу кулаком. — Провалитися мені, якщо знаю! А ви?

— Ми дали оголошення, щоб дістати інформацію, а не надати її, —

жорстко відповіла Таппенс.

— Це я знаю. Я вмію читати. Але я гадав, може, вас цікавить її минуле й ви знаєте, де вона зараз?

— Що ж, ми не проти послухати про її минуле, — обережно сказала Таппенс.

Але містер Гершайммер раптом зробився підозріливим.

— От що, — заявив він. — Тут вам не Сицилія! Ніяких вимог викупу з погрозами відрізати їй вуха, якщо я відмовлюся. Це Британські острови, тож припиніть ці дивні ігри, або я просто покличу того красеня, великого британського полісмена, якого бачу отам на Пікаділлі.

Томмі кинувся пояснювати:

— Ми не викрадали вашу кузину. Навпаки, ми намагаємося її знайти. Нас для цього найняли.

Містер Гершайммер відкинувся у кріслі.

— Просвітіть мене, — коротко сказав він.

Томмі виконав цю вимогу настільки, що розповів йому стисло версію зникнення Джейн Фінн і висловив можливість, що вона несвідомо опинилася втягнутою в «якусь політичну виставу». Себе і Таппенс він назвав «приватними слідчими», найнятими для її пошуку, і додав, що вони раді будь-яким подробицям, які може надати їм містер Гершайммер.

Джентльмен схвально кивнув.

— Начебто все гаразд. Я трохи поквапився. Але Лондон мене драгує! Я сприймаю лише старий добрий Нью-Йорк. Запитуйте, що вас цікавить, я розповім.

На мить Молоді авантюристи застигли, але Таппенс, оговтавшись, сміливо кинулася у бій, пригадавши детективні романи.

— Коли ви востаннє бачили покі... тобто вашу кузину?

— Ніколи не бачив, — відповів містер Гершайммер.

— Що? — ошелешено перепитав Томмі.

Гершайммер обернувся до нього.

— Так, сер. Я вже казав, що мій батько та її мати були братом і сестрою — мабуть, як і ви... — Томмі не став виправляти його судження про їхні стосунки. — Але не завжди ладнали між собою. А коли моя тітка вирішила побратися з Еймосом

Фінном, бідним шкільним вчителем із Заходу, батько просто

ошаленів! Сказав, якщо заробить статок (а він впевнено до цього йшов), вона від нього ані цента не побачить. Що ж, у результаті тітка Джейн поїхала на Захід і більше не надіслала нам жодної звістки. Старий заробив-таки собі статок. Зайнявся нафтовою справою, торгував сталлю, трохи погрався з залізницею і, можу сказати, наробив галасу на Волл-стріт! — Чоловік зробив паузу. — А потім він помер, минулої осені, і всі долари залишив мені. Вірите чи ні, та моя совість не дає мені спокою! Постійно стукає до мене й каже: «А як же тітка Джейн, там, на Заході?» Це трохи мене турбувало. Бачте, я з'ясував, що Еймос Фінн ніколи не заробляв добре. Він не з таких. Скінчилося тим, що я найняв людину, щоб відшукати її. У результаті довідався, що тітка померла й Еймос Фінн помер, але в них лишилася дочка — Джейн, яку підбило торпедою на «Лузитанії», коли вона прямувала до Парижа. Вона врятувалась, та, схоже, по цей бік океану про неї не чули. Я подумав, вони тут взагалі не чухаються, тож вирішив приїхати сам і поквапити їх. Передусім зателефонував до Скотленд-Ярду та Адміралтейства. В Адміралтействі мене мало не придушили, але у Скотленд-Ярді були дуже гречні — обіцяли провести розслідування, сьогодні вранці навіть прислали когось по її світлину. Завтра я їду до Парижа — просто перевірити, чим займається префектура. Гадаю, якщо розштурхати їх трохи, доведеться їм взятися до справи!

Енергійність містера Гершайммера вражала. Слід віддати йому належне.

— Але скажіть-но, — закінчив він, — ви ж не переслідуєте її за щось? Зневага до суду чи щось британське? Гордій американській дівчині могло здатися, що ваші правила й порядки часів війни доволі набридливі, і вона могла знехтувати ними. Якщо річ у цьому і якщо в цій країні існують хабарі, я її викуплю.

Таппенс заспокоїла його.

— Добре. Тоді ми можемо працювати разом. Як ви ставитесь до того, щоб пообідати? Замовити обід сюди чи спустимося до ресторану?

Таппенс висловилася за друге, і Джуліус підтримав її.

Слідом за устрицями подали камбалу «Кольбер», коли Гершайммеру вручили візитівку.

— Інспектор Джепп зі Скотленд-Ярду, знову з відділу карного розшуку. Цього разу інший. Що він очікує від мене почути такого, чого я не розповів першому типові? Сподіваюсь, вони не загубили світлину.

Студія того фотографа на Заході згоріла вщент, і всі негативи знищено — це єдина копія, яка існує. Я отримав її від директора тамтешнього коледжу.

Непояснений страх захлеснув Таппенс.

— Ви... ви не знаєте імені чоловіка, який приходив сьогодні вранці?

— Знаю. А, ні, не знаю. Секундочку. Воно було на його візитівці. О, знаю! Інспектор Браун. Доволі невиразний тип.

РОЗДІЛ 6

План дій

Варто опустити завісу над подіями наступних тридцяти хвилин. Годі казати, що жодної людини на ім'я «інспектор Браун» у Скотленд-Ярді не знали. Фотографію Джейн Фінн, яка мала б найбільшу цінність у пошуках поліції, було втрачено без можливості відновлення. І знову «містер Браун» тріумфував.

Миттєвим наслідком цієї завади стало *зближення* між Джуліусом Гершайммером і Молодими авантюристами. Усі бар'єри впали, і Томмі й Таппенс почувалися так, ніби знайомі з молодим американцем усе життя. Вони відкинули обачну стриманість «приватних слідчих» і розповіли йому всю історію спільного підприємства, яка, за словами молодого чоловіка, розсмішила його до сліз.

По завершенню розповіді він обернувся до Таппенс.

— Я завжди уявляв собі англійських дівчат трохи заскнілими. Ну, знаєте, такі старомодні й милі, що бояться й кроку ступити без лакея або незаміжньої тітоньки. Гадаю, я трохи відстав від життя!

У результаті цих довірчих стосунків Томмі й Таппенс одразу вселилися до готелю «Рітц», щоб, як висловилася Таппенс, підтримувати зв'язок з єдиним живим родичем Джейн Фінн.

— І якщо подавати це так, — конфіденційно додала вона Томмі, — то ніхто не здивується витратам.

Ніхто і справді не здивувався, і це було чудово.

— А зараз, — сказала юна леді наступного ранку після заселення, — до роботи!

Містер Бересфорд відклав «Дейлі Мейл», яку читав, і з дещо надмірним запалом поплескав у долоні. Його колега чемно попросила не бути ослом.

— Чорт забирай, Томмі, ми повинні щось *робити* за наші гроші.

Томмі зітхнув.

— Так, боюся, навіть старий добрий уряд не оплачуватиме нам проживання в готелі «Рітц» безкінечно.

— І тому, як я вже сказала, ми повинні щось *робити*.

— Гарзд, — мовив Томмі й знову взяв «Дейлі Мейл», — *роби*

щось. Я тобі не перешкоджатиму.

— Розумієш, — продовжувала Таппенс. — Я от подумала...

Її перервав новий вибух оплесків.

— Добре тобі сидіти тут і дуркувати, Томмі. А не завадило б теж трохи поворошити звивинами.

— Моя профспілка, Таппенс, моя профспілка! Вона забороняє мені працювати до одинадцятої ранку.

— Томмі, мені жбурнути чимось у тебе? Нам просто необхідно без жодних зволікань намітити план дій.

— Чую, чую!

— Ну то зробімо це!

Томмі остаточно відклав газету.

— Є в тобі якась простота істинно видатного розуму, Таппенс. Уперед. Я слухаю.

— Для початку, — мовила Таппенс, — що в нас є, від чого можна відштовхуватись?

— Абсолютно нічого, — бадьоро відповів Томмі.

— Помиляєшся! — Таппенс енергійно помахала пальцем. — Ми маємо дві чіткі зачіпки.

— Які?

— По-перше, ми знаємо одного з банди.

— Віттінгтона?

— Так. Я впізнаю його будь-де.

— Гм, — із сумнівом промовив Томмі. — Я б не назвав це такою вже зачіпкою. Ти не знаєш, де його шукати, і тисяча до одного, що ти не стрінеш його випадково.

— Я в цьому не впевнена, — замислено відповіла Таппенс. — Я часто помічала, що коли вже випадковості почали траплятися, то трапляються й далі і найбільш дивовижним чином. Я сказала б, це якийсь іще не відкритий закон природи. І все ж ти правильно кажеш: на це не можна покладатись. Але є в Лондоні такі місця, де рано чи пізно з'явиться буквально кожен. Площа Пікаділлі, наприклад. Однією з моїх ідей було щодня вартувати там із тацею прапорців.

— А коли ж їсти? — спитав практичний Томмі.

— Як по-чоловічому! Яке це має значення, це ж просто їжа?

— Це все дуже добре. Ти щойно з'їла напрочуд ситний сніданок. Кращого апетиту, ніж у тебе, Таппенс, ні в кого нема, і о п'ятій ти вже

гризтимеш прапорці, шпильки та все, що під руку трапиться. Та й, якщо чесно, мені не до душі ця ідея. Може, Віттінгтон взагалі не в Лондоні.

— Це правда. Хай там як, зачіпка № 2 здається мені більш перспективною.

— Заслухаймо її.

— Нічого особливого. Лише ім'я — Рита. Того дня Віттінгтон згадував її.

— Пропонуєш третє оголошення: «Розшукується лиходійка, відгукується на ім'я Рита»?

— Ні. Пропоную міркувати логічно. За тим чоловіком, Денверзом, стежили в дорозі, так? І більш імовірно, що це була жінка, а не чоловік...

— Як на мене, це зовсім не очевидно.

— Цілком упевнена, що це мала бути жінка, і гарненька, — спокійно відповіла Таппенс.

— У технічних питаннях я цілком покладаюся на твоє судження, — пробурмотів містер Бересфорд.

— Потім, очевидно, що цю жінку, хто б вона не була, врятували.

— Звідки ти знаєш?

— Якби ні, звідки б вони знали, що папери у Джейн Фінн?

— Слушно. Продовжуй, о, Шерлоку!

— Отже, є шанс — визнаю, лише шанс, — що ця жінка й може бути Ритою.

— А якщо й так?

— Якщо так, то ми маємо шукати її серед вцілілих із «Лузитанії», доки не знайдемо.

— Тоді насамперед потрібно дістати список вцілілих.

— Це я розумію. Я склала довгий список того, що хочу знати, і надіслала містерові Картеру. Вранці я отримала від нього відповідь, і серед іншого там був офіційний звіт про врятованих з «Лузитанії». Що скажеш про маленьку розумницю Таппенс?

— Найвищий бал за винахідливість, нуль за скромність. Але головне запитання: чи є у тому списку Рита?

— А цього якраз я не знаю, — зізналася Таппенс. — Не знаєш?

— Так, поглянь-но.

Вони разом схилилися над списком.

— Бачиш, тут дуже мало імен як таких. Майже всі — місіс або міс. Томмі кивнув.

— Це все ускладнює, — замислено пробурмотів він.

Таппенс характерно, «по-тер'єрськи» струснулася.

— Ну, треба просто взятися до роботи, ось і все. Почнемо з Лондона та околиць. Випиши адреси всіх жінок, які мешкають у Лондоні чи поблизу, а я поки надягну капелюх.

За п'ять хвилин молода пара вийшла на Пікаділлі, а ще за кілька секунд таксі вже везло їх до «Лаврів», Глендовер-роуд, 7, помешкання місіс Едгар Кіт, чиє ім'я фігурувало першим у списку з семи осіб, записаних у блокноті Томмі.

«Лаври» виявилися занедбаним будинком, який стояв осторонь від дороги, з кількома брудними кущами на підтримку фальшивої ілюзії саду. Томмі заплатив за таксі й підійшов до Таппенс, яка чекала біля дверного дзвінка. Коли вона вже зібралася подзвонити, він притримав її руку.

— Що ти збираєшся казати?

— Що я скажу? Ну, я скажу... Ох, боже мій, не знаю. Це дуже ніяково.

— От і я так вважаю, — задоволено сказав Томмі. — Як по-жіночому! Ніякої далекоглядності! А зараз відійди і побачиш, як легко простий чоловік владнає цю ситуацію.

Він натиснув на дзвінок. Таппенс відійшла на зручне місце.

Сумнівного вигляду служниця з надзвичайно брудним обличчям і очима різного кольору відчинила двері.

Томмі дістав записник і олівець.

—Доброго ранку, — дзвінко й бадьоро промовив він. — Ми з міської ради Гемпстеда. Новий реєстр виборців. Тут мешкає місіс Едгар Кіт?

— Та-ак, — відповіла служниця.

— Її ім'я? — спитав Томмі з олівцем напоготові.

— Пані? Еліно́р Джейн.

— Е-л-і-н-о-р, — по літерах промовив Томмі. — Є сини або доньки, старші за двадцять один?

— Не-є.

—Дякую. — Томмі з дзвінким лязкотом згорнув записник. — Доброго вам ранку.

Служниця дозволила собі одну ремарку:

— Я гадала, ви через газ прийшли, — критично зауважила вона й

зачинила двері.

Томмі повернувся до своєї спальниці.

— Ось бачиш, Таппенс, — зауважив він. — Дитяча гра для чоловічого розуму.

— Не заперечую, цього разу ти діяв гарно і влучно. Я б до цього не додумалася.

— Гарна ідея, так? І цей трюк можна повторювати *скільки завгодно*.

Обідній час застав молоду пару за жадібним поїданням біфштекса з картоплею в темному генделику. Вони вже знайшли одну Гледіс Мері та одну Марджорі, один раз заблукали через змінену адресу, а ще їм довелося прослухати довгу лекцію про світовий суфражистський рух від жвавої американки на ім'я Сейді.

— А! — вигукнув Томмі, втягнувши довгий ковток пива. — Мені покращало. Куди їдемо далі?

Записник лежав розгорнутим на столі між ними. Таппенс узяла його.

— Місіс Вандемеєр, — прочитала вона, — багатоквартирний комплекс Сауз-Одлі, квартира № 20. Міс Вілер, Клепінгтон-роуд, 43, Беттерсі. Як я пам'ятаю, це покоївка однієї пані, тож, мабуть, вона там не мешкає. Та й усе одно, навряд чи це вона.

— Тоді, вочевидь, наш перший пункт відвідування — пані з Мейфейра.

— Томмі, я вже втрачаю надію.

— Вище ніс, старенька. Ми завжди знали, що шанси мізерні. Та й усе одно, ми лише починаємо.

Якщо в Лондоні все буде глухо, на нас чекає чудове турне Англією, Ірландією та Шотландією.

— І правда, — зраділа Таппенс, яка вже було занепала духом. — І всі витрати буде покрито! Але... о, Томмі, я справді люблю, щоб усе відбувалося швидко. Поки що в нас одна пригода за іншою, але цей ранок видався геть нудним.

— Краще вгамуй свою жагу примітивних почуттів, Таппенс. Пам'ятай: якщо містер Браун справді такий, як про нього розповідають, то дивно, як він дотепер не скарав нас на смерть. Гарне речення, є в ньому якийсь літературний присмак.

— Ти справді пихатіший за мене — і з меншими на те підставами! Гм! Але й справді дивно, що містер Браун досі не обрушив на нас

страшної помсти. Бачиш, я теж так умію. Поки що ми цілі та неушкоджені.

— Можливо, він не вважає нас вартими клопоту, — припустив молодий чоловік.

Таппенс зустріла це зауваження гучним невдоволенням.

— Який ти жахливий, Томмі. Наче на нас можна не зважати.

— Вибач, Таппенс. Я кажу про те, що ми працюємо, як кроти в норі, і він навіть не підозрює про наші зловісні плани. Ха-ха!

— Ха-ха! — схвально відгукнулася Таппенс, підводячись із місця.

Сауз-Одді виявився показним багатоквартирним будинком одразу біля Парк-Лейн. Квартира № 20 розташовувалась на третьому поверсі.

Цього разу Томмі виявляв балакучість, виплекану практикою. Він торохтів про дитячу суміш із літньою жінкою, яка відчинила йому двері й скидалася радше на економку, ніж на служницю.

— Ім'я?

— Маргарет.

Томмі промовив його по літерах, але жінка перервала його:

— Ні, *-рита*.

— О, Маргарита — по-французьки, бачу.

Він зупинився, а тоді бадьоро продовжив:

— У нас вона записана як Рита Вандемеєр, але, гадаю, правильно буде так?

— Здебільшого так її і кличуть, сер, але її ім'я — Маргарита.

— Дякую. Це все. Доброго вам дня.

Ледь в силах стримати хвилювання, Томмі поспішив униз. Таппенс чекала на нього на розі коридору.

— Ти чула?

— Так. О, *Томмі!*

Томмі приязно стиснув її плече.

— Знаю, стара. Я відчуваю те саме.

— Це... Це так мило, коли думаєш про щось — а тоді воно здійснюється! — натхненно скрикнула Таппенс.

Вона так і тримала Томмі за руку. Вони дійшли до вестибюля. На сходах над ними лунали кроки й голоси.

Раптом, на цілковитий подив Томмі, Таппенс відтягнула його в закапелок біля ліфта, де тіні були найгустіші.

— Що за...

— Цить!

Двоє чоловіків спустилися сходами й вийшли крізь двері. Рука Таппенс міцніше стиснула руку Томмі.

— Швидко — іди за ними. Я не смію. Він може мене впізнати. Не знаю, хто другий, але вищий із тих двох — Віттінгтон.

РОЗДІЛ 7

Будинок у Сохо

Вітгінгтон із компаньйоном рушили швидким кроком. Томмі одразу кинувся навздогін і встиг побачити, як вони звертають за ріг. Його енергійна хода дозволяла триматися слідом, і на той час, як він сам дістався до рогу, відстань між ними відчутно скоротилася. Маленькі вулички Мейфейра були відносно безлюдні, і Томмі обачно вирішив вдовольнитися тим, щоб тримати чоловіків у полі зору.

Такий вид спорту був для нього незвичним. Хоча він знав про технічні деталі із детективних романів, та ніколи раніше не намагався нікого «переслідувати» й одразу ж збагнув, що на практиці цей процес сповнений складнощів. А що як, наприклад, вони візьмуть таксі? У книжках ти просто застрибуєш в інше таксі, обіцяєш водієві соверен^[9] — або його сучасний еквівалент, — і справу зроблено. У реальності Томмі передчував, що другого таксі не знайдеться. Доведеться бігти. Що станеться в реальному житті з молодим чоловіком, який без кінця вперто гасає вулицями Лондона? На центральній вулиці він ще сподівався вдати, ніби просто поспішає на автобус. Проте в цих темних аристократичних завулках невідступно відчував, що його от-от зупинить офіційний полісмен і зажадає пояснень.

У самому розпалі цих думок він побачив, як попереду з-за рогу виринуло таксі з піднятим прапорцем. Томмі затамував подих. Чи покличуть вони його?

І зітхнув з полегшенням, коли вони пропустили таксі, не зупиняючись. Їхній маршрут пролягав зигзагом, що мав якнайшвидше вивести на Оксфорд-стріт. Коли нарешті вони звернули туди й рушили у східному напрямку, Томмі злегка пришвидшив крок. Потроху їх наздоганяв. На залюдненому тротуарі шансів привернути їхню увагу було небагато, а йому не терпілося за можливості перехопити слово-два з їхньої розмови. Зробити це анітрохи не вдалося: говорили вони тихо, а вуличний шум вдало заглушав їхні голоси.

Перед самою станцією метро «Бонд-стріт» вони перетнули вулицю (непомічений Томмі невідв'язно тримався за ними) й увійшли до великого «Лайонз». Там піднялися на другий поверх і сіли за маленький

столик біля вікна. Була пізня пора, і публіка в залі ріділа. Томмі сів за сусідній столик, позаду Вітгінгтона — на випадок, що той може його впізнати. З іншого боку, звідси він добре бачив другого й уважно його роздивлявся. Той був білявий, зі слабовольним, неприємним обличчям, і Томмі вирішив, що це або росіянин, або поляк. Приблизно п'ятдесяти років, він трохи сутулився, коли говорив, а його очі, маленькі й хитруваті, постійно бігали.

Томмі вже встиг пообідати від душі, тож вдовольнився тим, що замовив грінки з сиром і філіжанку кави. Вітгінгтон замовив собі й компаньйонові ситний обід; потім, коли офіціантка пішла, підсунув стілець ближче до стола й заговорив тихо і серйозно. Той другий приєднався до розмови. Слухаючи зі свого місця, Томмі лише раз у раз чув окремі слова; але загалом здавалося, що розмова полягає в інструкціях або наказах, які віддає великий чоловік своєму компаньйонові і з якими останній час від часу явно не погоджується. Вітгінгтон називав другого Борисом.

Кілька разів Томмі вловив слово «Ірландія», а також «пропаганда», але про Джейн Фінн згадок не було. Раптом у монотонному гомоні залу він почув одну фразу повністю. Говорив Вітгінгтон.

— А, ти ж не знаєш Флоссі. Вона — диво. Архієпископ міг би заприсягтися, що це його рідна мати. Вона щоразу вправно підробляє голос, а це дуже важлива річ.

Відповіді Бориса Томмі не почув, але на неї Вітгінгтон промовив щось на кшталт «звісно, лише за крайньої потреби...»

Потім вкотре втратив суть розмови. Але враз фрази знову стали чіткими — чи то ті двоє необачно підвищили голоси, чи просто слух Томмі краще підлаштувався — він не знав. Але два слова однозначно мали найбільший вплив на слухача. Їх промовив Борис, і це було «містер Браун».

Вітгінгтон у чомусь явно переконував співрозмовника, але той лише сміявся.

— Чому ні, мій друже? Це найповажніше ім'я... найтипівіше. Хіба він обрав його не з цієї причини? Ах, хотів би я з ним зустрітися — з містером Брауном.

Голосом, у якому дзвеніла сталь, Вітгінгтон відповів:

— Як знати? Може, ти вже з ним бачився.

— Ба! — відпарировав другий. — Це дитячі балачки — казочка для

поліції. Знаєш, що я іноді сам собі кажу? Що він — просто вигадка, сфабрикована ближнім колом, опудало, щоб нас лякати. Можливо, так і є.

— А може, і ні.

— Цікаво... чи це правда, що він з нами та серед нас, невідомий нікому, крім кількох обраних? Якщо так, він добре зберігає свій секрет. Та й ідея хороша, так. Бо Хтозна. Ми дивимось одне на одного — *один з нас містер Браун* — котрий? Він керує, але він і служить. Серед нас — просто серед нас. І ніхто не знає котрий...

Зусиллям волі росіянин скинув з себе навіженство власної фантазії. Глянув на годинник.

— Так, — мовив Віттінгтон. — Нам пора йти.

Він покликав офіціантку й попросив рахунок. Томмі зробив те саме, а за кілька хвилин вже спускався сходами слідом за тими двома.

Надворі Віттінгтон покликав таксі й наказав водієві їхати до Ватерлоо.

Тут було повно таксі, і не встиг Віттінгтон поїхати, як іще одне виїхало на пагорб, слухняно зупинившись на владний жест Томмі.

— Їдьте за іншим таксі, — наказав молодий чоловік. — Не загубіть його.

Літній шофер не виявив жодного інтересу. Просто буркнув і зірвав прапорець. Поїздка минула без пригод. Таксі Томмі зупинилося біля залізничної платформи, одразу за таксі переслідуваних. Томмі став позаду Віттінгтона в черзі до вокзальної каси. Чоловік взяв один квиток першого класу на потяг до Борнмута, Томмі зробив те саме. Коли він виходив, Борис зауважив, глянувши на годинник:

— Ранувато. У тебе ще майже пів години.

Слова Бориса змусили Томмі задуматися. Очевидно було, що Віттінгтон вирушає в поїздку сам, тоді як другий чоловік лишається в Лондоні. Тож він мусив обирати, за котрим із двох стежити. Очевидно було, що він не зможе прослідкувати за обома — як і Борис, він глянув на годинник, а потім на дошку розкладу потягів. Потяг до Борнмута відходив о 15:30. Було десять хвилин на четверту. Віттінгтон і Борис походжали взад-вперед біля книжкового кіоску. Томмі кинув на них один невпевнений погляд, а тоді поспішив до прилеглої телефонної будки. Він не наважився гаяти час, намагаючись додзвонитися до Таппенс. Найімовірніше, вона досі поблизу Сауз-Одлі. Проте лишався

ще один спільник. Він зателефонував до готелю «Рітц» і спитав Джуліуса Гершаймера. Почулося клацання й дзвінок. О, якби тільки молодий американець був у себе в кімнаті! Почулося знову клацання, і на лінії пролунало «Алло!» з безпомилковим акцентом.

— Це ви, Гершаймере? Це Бересфорд. Я у Ватерлоо. Вистежив Віттінгтона та ще одного чоловіка до вокзалу. Немає часу пояснювати. Віттінгтон їде до Борнмута потягом о 15:30. Можете до цього часу приїхати сюди?

Відповідь була обнадійливою:

— Звісно. Лечу.

Телефон змовк. Томмі поклав слухавку й зітхнув з полегшенням. Здатність Джуліуса «летіти» він оцінював високо й інстинктивно відчував, що американець прибуде вчасно.

Віттінгтон і Борис досі були там, де він їх покинув. Якщо Борис залишився, щоб провести друга, то все гаразд. Томмі замислено помацав кишеню. Попри обіцяний карт-бланш, він ще не набув звички носити при собі хоч якусь розумну суму. Узявши квиток першого класу до Борнмута, він зостався з кількома шилінгами в кишені. Лишалось сподіватися, що Джуліус прибуде краще підготованим.

Водночас хвилини спливали: 15:15, 15:20, 15:25, 15:27. Схоже, Джуліус не встигав. 15:29... Гримнули двері. Томмі відчув, як його накриває холодною хвилею розпачу. А тоді чиясь рука лягла йому на плече.

— Я тут, синку. Ваші британські дороги словами не описати! Мерщій покажуйте тих шахраїв.

— То Віттінгтон — онде, сідає в потяг, той чорнявий здоровань. Другий — іноземець, з яким він балакає.

— Я за ними. Котрий з них мій?

Томмі вже продумав це питання.

— Маєте при собі гроші?

Джуліус похитав головою, і Томмі спав з лиця.

— Здається, зараз при собі лише три-чотири сотні доларів, — пояснив американець.

Томмі охнув з полегшенням.

— Ох вже ці мільйонери! Ми з вами говоримо різними мовами. Сідайте на цього коня. Ось квиток. Віттінгтон ваш.

— Я за Віттінгтоном! — похмуро мовив Джуліус. Потяг саме

рушав, коли він застрибнув у вагон. — Бувайте, Томмі.

Потяг відійшов зі станції.

Томмі глибоко вдихнув. Чоловік на ім'я Борис ішов платформою в його бік. Томмі пропустив його повз себе, а тоді пустився в чергову гонитву.

З Ватерлоо Борис доїхав на метро до площі Пікаділлі. Потім пішки дійшов до Шефтсбері й врешті-решт завернув у нетрі навколо Сохо. Томмі слідував за ним на достатній відстані.

Нарешті вони дісталися маленької занедбаної площі. Тутешні будинки мали лиховісний вигляд посеред бруду та занепаду. Борис озирнувся, і Томмі зробив крок, прийнявши дружній прихисток ганку. Місце було майже безлюдне. Це був глухий кут, і, як наслідок, ніякий транспорт сюди не ходив. Те, як крадькома озирнувся чоловік, розбурхало уяву Томмі. З-за дверей він стежив, як він підіймається сходами особливо зловісного будинку й різко стукає у двері в характерному ритмі. Йому негайно відчинили. Він сказав сторожеві одне-два слова, а тоді ввійшов усередину. Двері знов зачинилися.

І тут Томмі втратив голову. Що слід було зробити, і так вчинила б будь-яка притомна людина — це залишитись на місці й терпляче чекати, доки тип вийде знову. Те ж, що зробив Томмі, було геть нетиповим для тверезого й здорового глузду, яким він зазвичай вирізнявся. Наче щось хряснуло у нього в голові, як він висловився. Не гаючи ні хвилини на роздуми, він теж піднявся сходами і, як міг, повторив характерний стукіт.

Двері розчахнулися з тією ж спритністю, що і вперше. У дверях стояв коротко стрижений чоловік з обличчям лиходія.

— Ну? — гримнув він.

Цієї миті Томмі почав усвідомлювати всю свою глупоту. Але вагаться не насмівся. І захопився за перші слова, що спали йому на думку.

— Містер Браун? — промовив він.

На його подив, чоловік відійшов убік, пропускаючи його.

— Нагору, — мовив той, тицьнувши пальцем через плече, — другі двері ліворуч.

РОЗДІЛ 8

Пригоди Томмі

Як не спантеличили його слова чоловіка, Томмі не став вагатися. Якщо відчайдушність успішно завела його так далеко, була надія, що приведе й ще далі. Він спокійно зайшов у будинок і став підійматися старезними сходами. Неможливо описати, яким брудним було все в будинку. Закіптюжені шпалери з уже нерозбірливим візерунком скрученими клаптями звисали зі стіни. У кожному кутку була сіра маса павутиння.

Томмі не поспішав. Діставшись до місця, де сходи повертали, він почув, як чоловік унизу зник у задній кімнаті. Поки що він явно не викликав до себе ніякої підозри. Схоже, прийти до будинку й спитати «містера Брауна» справді було розумним і природним вчинком.

Нагорі Томмі затримався, щоб обміркувати подальші кроки. Перед ним простягався вузький коридор з дверима по обидва боки. З найближчих дверей ліворуч долинали тихі голоси. Саме до цієї кімнати його скерували. Але погляд Томмі миттєво привернула маленька ніша праворуч, напівприхована за рваною оксамитовою завісою. Вона була прямісінько напроти дверей ліворуч і, завдяки куту, давала гарний огляд верхньої сходинки. Як схованка для одного чи щонайбільше двох людей вона була ідеальна — близько 60 сантиметрів углиб і близько метру завширшки. Ця ніша нестримно вабила Томмі. Обміркувавши все у своїй звичайній повільній та неквапній манері, він вирішив, що згадка про «містера Брауна» — це не запитання про конкретну особу, а, вочевидь, пароль, який використовують у банді. Вдало скориставшись ним, він отримав доступ. І поки що не викликав ніяких підозр. Але треба було швидко вирішити, яким буде наступний крок.

Припустімо, він сміливо ввійде до кімнати ліворуч. Чи достатньо лише того, що його впустили в дім? Мабуть, знадобиться ще один пароль або принаймні якесь підтвердження особи. Сторож явно не знав в обличчя всіх членів банди, але нагорі все може бути інакше. Взагалі-то здавалося, що удача поки неабияк сприяє Томмі, але є небезпека занадто довіритись їй. Входити до кімнати було колосальним ризиком. Зайве було сподіватися, що він зможе грати роль нескінченно — рано чи пізно

він обов'язково себе викаже, тобто через звичайну нерозсудливість змарнує дорогоцінний шанс.

Знизу пролунав ще один сигнальний стукіт у двері, і Томмі нарешті вирішив: хутко прослизнув у нішу й обережно засунув фіранку, повністю відгородившись від чужих очей. У старезній тканині було кілька дірок і прорізів, що забезпечило йому добрий огляд. Він спостерігатиме за подіями та врешті-решт обере вдалу мить і приєднається до гурту, наслідуючи новоприбулого.

Чоловік, який піднявся сходами таємничим і м'яким кроком, був геть не відомий Томмі. Вочевидь, із самих низів суспільства. Низькі рухливі брови й щелепа, як у злочинця — уся звірина подоба чоловіка була незнайома юнакові, хоча Скотленд-Ярд упізнав би цього типа з одного погляду.

Чоловік проминув нішу, важко дихаючи на ходу. Зупинився у дверях напроти й повторив сигнальний стукіт. Голос зсередини щось гукнув, і чоловік відчинив двері та увійшов, давши Томмі мигцем побачити кімнату. Йому здалося, що більшість кімнати займає довгий стіл, за яким сидить четверо-п'ятеро людей, але в око впав високий чоловік з коротко стриженим волоссям і короткою гострою моряцькою борідкою, який сидів у голові стола, розклавши перед собою папери. Коли увійшов новоприбулий, він підняв очі і з правильною, на диво чіткою дикцією, що привернуло увагу Томмі, спитав:

— Ваш номер, товаришу?

— Чотирнадцять, керманичу, — хрипко відповів той.

— Правильно.

Двері знов зачинилися.

«Якщо це не фріц, то я голландець! — сказав собі Томмі. — І командує парадом до дідька організовано, як у них і завжди. Добре, що я туди не поткнувся. Назвав би не той номер, і довелося б розплачуватись. Ні, тут мені саме місце. Ага, знову стукають».

Новий гість виявився цілковитою протилежністю попередньому. Томмі впізнав у ньому ірландського активіста «Шинн Фейн». Певно, організація містера Брауна мала дуже розлогі інтереси. Звичайний злочинець, добре вихований ірландський джентльмен, блідий росіянин і ефективний німецький маестро церемоній! Воістину дивне та лиховісне зібрання! Хто він, цей тип, що тримає у своїх пальцях такі різні ланки невидимого ланцюга?

У цьому випадку процедура була та сама. Сигнальний стукіт, запитання номера й відповідь «Правильно».

Потім, із невеличким інтервалом, у двері внизу постукали двічі. Першого прибульця Томмі зовсім не ідентифікував і записав у міські клерки. Тихий, інтелігентного вигляду чоловік у блаженському вбранні. Другий був з робітничого класу, і його обличчя було неясно знайоме юнакові.

За три хвилини з'явився ще один — владного вигляду, вишукано зодягнений і явно високого походження. Його обличчя знов-таки було неясно знайоме, хоч Томмі аж ніяк не міг згадати його імені.

Після його прибуття довелося довго чекати. Власне, Томмі вирішив, що товариство у повному зборі, і вже обережно виповзав зі своєї схованки, коли новий стукіт змусив його швиденько чкурнути назад.

Цей останній прибулець піднявся сходами так тихо, що майже порівнявся з Томмі, коли юнак помітив його присутність.

То був невисокий чоловік, дуже блідий, з м'якими, майже жіночими рисами. Вилиці натякали на слов'янське походження. Окрім цього, ніщо не вказувало на його національність. Проминаючи нішу, він повільно повернув голову. Дивні світлі очі, здавалося, пропікали завісу наскрізь. Важко було повірити, що цей чоловік не знає про його присутність, і Томмі мимоволі здригнувся. Багатством уяви він не перевершував більшість молодих англійців, та все ж не міг позбутися враження, що незнайомець випромінює якусь незвичайно потужну силу. Ця істота нагадувала йому отруйну змію.

За мить його враження виправдалося. Новоприбулий постукав у двері, як усі, але зустріли його зовсім інакше. Бородань підвівся, і решта повторила за ним. Німець вийшов уперед і потис йому руку. Клацнув підборами.

— Це честь для нас, — мовив він. — Це велика честь. Я дуже боявся, що це виявиться неможливим.

Тихим голосом, схожим на сичання, інший відповів:

— Виникли труднощі. Боюся, вдруге це буде неможливо. Та хоча б одні збори необхідні — щоб визначити мою політику. Я нічого не можу зробити без... містера Брауна. Він тут?

Чути було, як перемінився німець, коли відповів з легким ваганням:

— Ми отримали повідомлення. Він не зміг бути присутнім

особисто.

Німець змовк, залишивши цікаве враження — наче недоговорив фрази.

Той другий дуже повільно розплився в усмішці. Роззирнувся в колі стривожених лиць.

— А! Розумію. Читав про його методи. Працює в тіні й нікому не довіряє. Та все одно, можливо, він зараз серед нас... — Він озирнувся навколо себе, і знов обличчями присутніх пробіг той самий вираз страху. Здавалося, кожен із сумнівом озирає сусіда.

Росіянин поплескав себе по щоці.

— То нехай. Продовжуймо.

Німець начебто опанував себе. Вказав на місце, яке обіймав в голові стола. Росіянин засоромився, та німець наполягав.

— Це єдине можливе місце, — твердив він, — для... Номера Першого. Може, Номер Чотирнадцятий зачинить двері!

Наступної миті Томмі знов опинився перед голими дерев'яними панелями, а голоси всередині стихли до нерозбірливого бурмотіння. Томмі занепокоївся. Підслухана розмова розбурхала його уяву. Він відчував, що за будь-яку ціну має почути більше.

Знизу не долидало ні звуку, і здавалося малоймовірним, що сторож підніметься нагору. Він напружено прислухався хвилину чи дві, а потім вистромив голову за завісу. У проході було безлюдно. Томмі нахилився й роззувся, а потім, залишивши взуття за завісою, боязко вийшов у самих шкарпетках і, опустившись навколішки біля зачинених дверей, обережно приклав вухо до шпарини. На своє сильне розчарування, він зміг розібрати не набагато більше — лише окремі випадкові слова, коли хтось підвищував голос. І це лише загостило його цікавість.

Він не зводив боязких очей з дверної ручки. Чи можна повернути її зовсім трохи, так м'яко й нечутно, щоб ті, у кімнаті, нічого не помітили? Він вирішив, що можна, якщо діяти вкрай обережно. Дуже повільно, на соту дюйму за раз, він став повертати ручку, затамувавши подих із надмірною обачністю. Ще трохи — ще трішечки — невже це ніколи не скінчиться? А! Нарешті. Далі ручка не поверталася.

Він простояв так хвилину чи дві, потім глибоко вдихнув і зовсім легенько штовхнув двері всередину. Двері не ворухнулися. Томмі сердився. Якщо доведеться докласти трохи більше сили, вони майже неодмінно зариплять. Він вичекав, доки голоси трохи підвищаться, а

тоді спробував знову. І все одно нічого не сталося. Він натиснув сильніше. Може, клята штукенція застрягла? Нарешті у розпачі він штовхнув двері щосили. Але двері залишалися нерухомі, і врешті-решт він збагнув, у чому справа. Двері замкнули або зачинили на засув зсередини.

На якусь мить обурення Томмі взяло гору над ним.

— Трясця! — мовив він. — Отже брудний трюк!

Коли обурення стихло, він приготувався проаналізувати ситуацію. Очевидно, перше, що він мав зробити, це повернути ручку у початкову позицію. Якщо різко відпустити її, люди всередині майже напевне це помітять. Тож із тією ж нескінченною мукою він виконав свій маневр у зворотному напрямку. Усе минуло добре, і, зітхнувши з полегшенням, юнак підвівся на ноги. Якась бульдожа впертість не дозволяла Томмі визнати поразку. Почуваючись вщент розбитим, він усе ще не збирався полишити боротьбу. Усе одно він почує, що відбувається в зачиненій кімнаті. Якщо один план провалився, треба вигадати інший.

Він роззирнувся. Трохи далі проходом, ліворуч, були ще одні двері. Він тихо підступив до них. Прислухався хвилину чи дві, а тоді спробував ручку. Двері піддалися, і він прослизнув усередину.

Кімната, яка виявилася нежилою, була обставлена як спальня. Як і все в цьому домі, меблі розвалювалися на шматки, і вже чого-чого, а бруду тут було з надлишком.

Але Томмі цікавило те, що він сподівався знайти: двері, які сполучали обидві кімнати, ліворуч біля вікна. Обережно причинивши за собою двері в коридор, він підступив до інших і ретельно оглянув їх. Двері перетинав засув. Він був дуже іржавий, очевидно, ним давно вже не користувалися. М'яко повернувши його взад-вперед, Томмі примудрився відсунути засув, не спричинивши особливого шуму. Потім повторив попередній маневр із дверною ручкою — цього разу з повним успіхом. Двері прочинилися — утворивши шпарину, зовсім крихітну, але достатню, щоб Томмі чув, що відбувається всередині. По той бік дверей висіла оксамитова порт'єра, яка приховувала його, але він із чималою точністю зміг розпізнати голоси.

Говорив чоловік із «Шинн Фейн». Його багату ірландську вимову ні з чим не сплутати:

— Усе це дуже добре. Але необхідно більше грошей. Немає грошей — немає результатів!

Ще один голос, як здалося Томмі — Бориса, відповів:

— А ви гарантуєте, що результати будуть?

— За місяць — або раніше чи пізніше, як скажете, — я гарантую вам панування такого жаху в Ірландії, що це похитне Британську імперію до самих основ.

Настала пауза, а тоді почувся м'який шиплячий акцент Номера Першого:

—Добре! Будуть вам гроші. Борисе, про це подбаєте ви.

Борис запитав:

— Через ірландських американців і містера Поттера, як завжди?

— Гадаю, усе пройде добре! — промовив новий голос із заокеанською інтонацією. — Проте хотів би зазначити тут і зараз, що справи дещо ускладнюються. Уже немає того співчуття, як раніше, натомість зростають настрої дати ірландцям самим залагоджувати свої справи, без втручання Америки.

Томмі відчув, що Борис знизав плечима, коли відповів:

— Хіба це важливо, зважаючи, що гроші лише номінально надходять зі Штатів?

— Головна складність — це постачання зброї, — промовив «Шинн Фейн». — Гроші переказувати доволі легко — завдяки присутнім тут колегам.

Ще один голос, як здалося Томмі — високого владного чоловіка, чиє обличчя видалося йому знайомим, промовив:

— Подумайте про почуття Белфаста, якби там могли вас чути!

— Отже, домовилися, — промовив шиплячий голос. — А тепер щодо позики англійській газеті — ви належним чином владнали всі нюанси, Борисе?

— Я вважаю, що так.

—Добре. Офіційне заперечення з Москви надійде, якщо буде потреба.

Настала пауза, і тоді чіткий голос німця прорізав тишу:

— Мене уповноважив... містер Браун викласти перед вами резюме звітів за різними профспілками.

Найбільш задовільний — у профспілки гірняків. Ми повинні притримати залізничні шляхи. Може виникнути проблема з асоціацією інженерів.

Надовго запала тиша, яку порушував лише шурхіт паперів і

періодичне слово пояснення від німця. А тоді Томмі почув легке постукування пальців по столу.

— І яка дата, мій друже? — спитав Номер Перший.

— 29-те.

Росіянин начебто замислився.

— Це доволі скоро.

— Знаю. Але це було узгоджено головними лідерами профспілок, і ми не маємо особливої можливості втрутитись. Вони повинні вважати, що це буде цілком і повністю їхня гра.

Росіянин тихо засміявся, наче забавляючись.

— Так, так, — сказав він. — Це правда. У них не має виникнути здогадок, що ми використовуємо їх задля власної мети. Вони люди чесні — і в цьому полягає їхня цінність для нас. Кумедно, але революції не зробиш без чесних людей. Інстинкти народних мас безпомилкові.

Він зупинився, а тоді повторив, наче ця фраза йому подобалась:

— Кожна революція має чесних людей. Потім їх швидко позбуваються.

«У його голосі лунала зловісна нотка.

— Клаймз має зникнути, — підсумував німець. — Він надто передбачливий. Номер Чотирнадцятий про це подбає.

Почулося хрипке бурмотіння:

— Усе гаразд, керманичу.

А потім за мить прозвучало:

— Гадаю, мене злапають.

— Ви отримаєте найталановитішого адвоката на свій захист, — тихо відповів німець. — Але в будь-якому разі ви будете в рукавичках з відбитками пальців горезвісного квартирного злодія. Вам нема чого боятися.

— О, я не боюся, керманичу. Це все на благо справи. Ріки крові тектимуть вулицями, так кажуть, — він говорив з похмурою насолодою. — Часом я бачу це уві сні. А діаманти й перли котитимуться в ринву, де їх збиратимуть усі охочі!

Томмі почув шаркання стільця. Згодом Номер Перший заговорив:

— Тоді все домовлено. Ми впевнені в успіху?

— Я... гадаю, так, — але німець говорив уже не з тією звичною впевненістю.

У голосі Номера Першого раптом прорізався небезпечний тон:

— Що пішло не так?
— Нічого, але...
— Але що?
— Лідери профспілок. Без них, якби кажете, ми нічого не зробимо.
Якщо 29-го вони не оголосять загальний страйк...
— Чого б це?
— Як ви кажете, вони чесні. І попри все, що ми зробили для дискредитації уряду в їхніх очах, я не впевнений, що потай вони не плакають до нього віри й надії.
— Але...
— Знаю. Вони постійно цим зловживають. Але загалом громадська думка схиляється на бік уряду. Проти цього вони не підуть.
І знову росіянин забарабанив пальцями по столу.
— До певної міри, мій друже. Мені дали зрозуміти, що існує деякий документ, який гарантує успіх.
— Це так. Якщо цей документ вкинути серед лідерів, результат буде негайним. Вони опублікують його по всій Англії й проголосять революцію, не вагаючись ані миті. Уряд буде зломлено повністю та остаточно.
— Тоді чого ще ви хочете?
— Самого документа, — прямо заявив німець.
— А! То він не у ваших руках? Але ви знаєте, де він?
— Ні.
— Хто-небудь знає, де він?
— Одна людина — мабуть. Але ми і в цьому не впевнені.
— Хто ця людина?
— Одна дівчина.
Томмі затамував подих.
— Дівчина? — Голос росіянина лунав зневажливо. — І ви досі не змусили її заговорити? Ми в Росії знаємо способи розговорити дівчат.
— Це не той випадок, — похмуро мовив німець.
— Як це — «не той»? — Він зупинився на мить, а тоді продовжив:
— Де зараз ця дівчина?
— Дівчина?
— Так.
— Вона...
Але далі Томмі не почув. Оглушливий удар обрушився йому на

голову, і все потемніло.

РОЗДІЛ 9

Таппенс іде в покоївки

Коли Томмі поспішив слідом за тими двома, Таппенс знадобилося все її самовладання, щоб не піти разом із ним. Проте вона стримувала себе як могла, втішаючись думкою, що її доводи підтвердилися на ділі. Ті двоє безсумнівно були з квартири на третьому поверсі, а тоненька ниточка — ім'я Рита — знов навела Молодих авантюристів на слід викрадачів Джейн Фінн.

Питання було: що далі? Таппенс ненавиділа сидіти склавши руки. Томмі мав купу справ, приєднатись до нього було неможливо, тож дівчина взялася досліджувати зачіпку. Уже знайомим шляхом повернулася до вестибюля будинку. Там саме стояв хлопчик-ліфтер — чистив латунь і насвистував новомодну мелодію із чималим запалом і практично без фальшу.

Коли увійшла Таппенс, він озирнувся. Була в цій дівчині дециця хлоп'яцтва — принаймні вона незмінно добре ладнала з маленькими хлопчиками. Здавалося, між ними миттєво утворилась симпатія.

Вона вирішила, що не варто легковажити союзником у, так би мовити, ворожому таборі.

— Здоров, Вільяме, — заговорила вона бадьорим тоном медсестри, — наводиш лиск?

Хлопчик усміхнувся у відповідь.

— Альберт, міс, — виправив він.

— Нехай буде Альберт, — сказала Таппенс. Загадково окинула вестибюль виразним поглядом, щоб Альберт ненароком не проґавив цього. Потім нахилилася до хлопчика й понизила голос: — Я хочу поговорити з тобою, Альберте.

Альберт припинив вовтузитися з фурнітурою й злегка розтулив рота.

— Поглянь! Знаєш, що це? — Драматичним жестом вона відкинула правий борт пальта й продемонструвала маленький емальований значок. Украй малоймовірно, що Альберт хоч трохи на них знався. Це було б справжньою катастрофою для планів Таппенс, адже той значок був відзнакою провінційного навчального корпусу, який запровадив

архідиякон на початку війни. І опинився він на пальті Таппенс лише тому, що кількома днями раніше вона приколювала ним квіти. Але Таппенс мала гострий зір і помітила, що з кишені Альберта стирчить кутик детективного роману за три пенні. Те, як миттєво розширились його очі, підказало дівчині, що тактику обрано правильно й рибка клює на наживку.

— Американська детективна служба! — прошипіла вона.

Альберт купився на це.

— Боже мій! — прошепотів він у захваті.

Таппенс кивнула з виглядом людини, яка досягла з ним повного порозуміння.

— Знаєш, хто мені потрібен? — доброзичливо спитала вона.

Альберт, з округленими очима, бездиханно спитав:

— Одна з квартир?

Таппенс кивнула й тицьнула великим пальцем у бік сходів.

— Номер 20. Кличе себе Вандемеєр. Вандемеєр! Ха-ха!

Рука Альберта ковзнула до кишені.

— Лиходійка? — жадібно спитав він.

— Лиходійка? Можна сказати й так. Спритна Рита — так її кличуть у Штатах.

— Спритна Рита, — запаморочено повторив Альберт. — Ох, просто як у кіно!

Справді. Таппенс була завсідницею кіно.

— Енні завжди казала, що вона нехороша людина, — продовжував хлопчик.

— Хто така Енні? — наосліп спитала Таппенс.

— Наша покоївка. Вона сьогодні їде. Багато разів Енні казала мені: «Запам'ятай мої слова, Альберте, я не здивуюся, якщо одного чудового дня по неї прийде поліція». Так і вийшло. Але ж вона красунечка, так?

— Вона неабиякий фрукт, — обережно припустила Таппенс. — Це їй дуже допомагає в оборудках, навіть не сумнівайся. До речі, вона носить ті смарагди?

— Смарагди? То зелені камінці, так?

Таппенс кивнула.

— Тому ми її й розшукуємо. Знаєш старого на ім'я Різдейл?

Альберт похитав головою.

— Пітер Б. Різдейл, нафтовий король?

— Нібито щось знайоме.

— Ті скельця належать йому. Найкраща колекція смарагдів у світі. Вартістю в мільйон доларів!

— Щоб мені! — захоплено вирвалося в Альберта. — Кожної миті дедалі більш схоже на кіно.

Таппенс усміхнулася, задоволена успіхом своїх зусиль.

— Поки ми цього не довели. Але ми за нею стежимо. — Таппенс повільно й виразно підморгнула. — І, гадаю, цього разу їй не вдасться втекти з награбованим.

Альберт видав ще один зойк, який означав захват.

— Пам'ятай, синку: ні слова про це, — раптом сказала Таппенс. — Мабуть, не слід було інформу

вати тебе, але ми в Штатах знаємо, коли маємо справу з дуже кмітливим юнаком.

— Я — ні пари з вуст, — гаряче заперечив Альберт. — Хіба я нічого не можу зробити? Трохи постежити за нею чи ще щось?

Таппенс вдала, що розмірковує, а тоді похитала головою.

— Поки ні, але я пам'ятатиму про тебе, синку. А що з тією дівчиною — кажеш, вона їде?

— Енні? Вони регулярно змінюються. Як каже Енні, слуги сьогодні — це не абихто і з ними належить поводитись відповідно. А з тим, що про неї кажуть, їй нелегко буде знайти інших.

— Справді? — замислено промовила Таппенс. — Цікаво...

Її осяйнула ідея. Вона поміркувала хвилину чи дві, а тоді поплескала Альберта по плечу.

— Слухай, синку, мені тут дещо спало на думку. Як тобі таке: згадаєш, що у тебе чи твого друга є молода кузина, яка може стати в пригоді. Розумієш мене?

— Авжеж, — миттєво відповів Альберт. — Покладіться на мене, міс, і я вмить усе владнаю.

— Оце так юнак! — прокоментувала Таппенс, схвально киваючи. — Скажи, що ця молода жінка може прийти негайно. Дай знати, якщо все буде гаразд. Я буду поблизу завтра об одинадцятій.

— Куди мені вам доповісти?

— «Рітц», — лаконічно відповіла Таппенс. — На ім'я Каулі.

Альберт не зводив із неї заздрисних очей.

— Мабуть, прибуткова робота цей детективний розшук.

— Ще б пак, — протягнула Таппенс, — особливо коли старий Різдейл сплачує рахунок. Але без метушні, синку. Якщо все буде добре, прийдеш на перший поверх.

Із цією обіцянкою вона розпрощалася зі своїм новим союзником і хутко покинула Сауз-Одлі, цілком задоволена ранковими справами.

Але не можна було гаяти часу. Вона одразу попрямувала до «Рітцу» й написала кілька слів містерові Картеру. Коли дівчина надіслала листа, а Томмі й досі не повернувся (що було не дивно), вона влаштувала похід по магазинах, що зайняло її, з перервою на чай і всілякі тістечка з кремом, аж доки годинник не показав добре за шосту вечора. До готелю вона повернулася втомлена, але задоволена покупками. Розпочавши з крамниці дешевого одягу й побувавши в кількох магазинах уживаних речей, вона завершила день у відомій перукарки. І зараз, залишившись сама у спальні, розгорнула останню покупку. За п'ять хвилин задоволено всміхнулася своєму відображенню в дзеркалі. Гримувальним олівцем трохи змінила лінію брів, і це, у поєднанні з новою розкішною гривною світлого волосся, настільки змінило її зовнішність, що Таппенс була впевнена: навіть якщо вона зіткнеться віч-на-віч із Віттінгтоном, той її не впізнає. Вона носитиме в черевиках устілки для додання зросту, а ціннішим маскуванням стануть очіпок і фартух. Із досвіду роботи в шпиталі вона добре знала, що медсестру без уніформи пацієнти часто не впізнають.

— Так, — вголос промовила Таппенс, киваючи зухвалому відображенню в дзеркалі, — ти впораєшся.

А потім повернулася до свого звичного вигляду.

Вечеряла на самоті. Те, що Томмі не повернувся, трохи здивувало Таппенс. Джуліуса теж не було — але, на думку дівчини, це легше було пояснити. Його «метушлива» діяльність не обмежувалася Лондоном, і Молоді авантюристи сприймали його несподівані появи та зникнення як частину щоденної роботи. Цілком імовірно, що Джуліус П. Гершайммер за першим покликом вирушив у Константинополь, якщо уявив собі, що розгадку зникнення його кухні можна знайти там. Енергійному молодому чоловікові вдалося нестерпно ускладнити життя кількох людей зі Скотленд-Ярду, а телефоністки з Адміралтейства вже звично впізнавали й лякалися знайомого «Алло!» Три години він провів у Парижі, діймаючи префектуру, і повернувся звідти, плекаючи ідею — мабуть, підказану втомленим французьким посадовцем, — що

справжню розгадку таємниці слід шукати в Ірландії.

«Насмілюся припустити, він зараз чкурнув туди, — розмірковувала Таппенс. — Це все дуже добре, але мені нудно! Мене тут розпирає від новин, а розповісти нема кому! Томмі міг би хоч телеграму надіслати чи що. Цікаво, де він. Хай там як, він точно не “загубив слід”, як вони кажуть. Це нагадує мені...» — І міс Каулі перервала роздуми й викликала посильного.

За десять хвилин дівчина лежала, зручно вмовившись на ліжку, курила цигарки й уважно читала «Хлопчика-детектива Гарнабі Вільямза», замовленого разом з іншими тригрошовими творами бульварної літератури. Вона відчула (і не дарма), що перед напругою подальших спроб спілкування з Альбертом не зайвим буде підкріпитися добрячою порцією місцевого колориту.

Вранці надійшло послання від містера Картера:

Шановна міс Таппенс,

ви взяли дивовижний старт, і я вас вітаю. Однак відчуваю, що варто ще раз нагадати вам про ризики, на які ви наражаєтеся, особливо якщо слідуватимете наміченим курсом. Ті люди абсолютно відчайдушні й неспроможні на милосердя чи жаль. Я відчуваю, що ви, імовірно, недооцінюєте небезпеку, і тому ще раз попереджаю, що не можу обіцяти вам захисту. Ви надали нам цінну інформацію, і якщо вирішите піти зараз, ніхто вас не винуватитиме. У будь-якому разі добряче поміркуйте над цим, перш ніж щось вирішувати.

Якщо, попри мої застереження, ви вирішите продовжувати, для вас усе буде підготовлено. Ви два роки жили з місДаф-ферін у «Домі пастора», Лланеллі, і місіс Вандемеєр може звернутися до неї по рекомендації.

Дозвольте вам децю порадити? Тримайтеся якнайближче до правди — це мінімізує ризик «прохопитися». Пропоную вам відрекомендуватися тією, ким ви є — колишньою сандружинницею, яка обрала своєю професією допомогу в домашньому господарстві. У наш час таких багато. Це пояснює невідповідність голосу або поведінки, які інакше можуть викликати підозри.

Хай як ви вирішите, щастя вам.

Ваш щирий друг, містер Картер

Настрій Таппенс стрімко покращився. Застереження містера Картера минули непоміченими. Юна леді була надто самовпевнена, щоб звертати на них увагу.

З деякою неохотою вона відмовилася від тієї цікавої ролі, яку вже собі окреслила. Хоч і не сумнівалася у своїх силах грати роль до кінця, та мала досить здорового глузду, щоб визнати аргументи містера Картера слухними.

Від Томмі досі не було жодного слова або записки, але з ранковою поштою надійшла дещо брудна поштівка з виведеними словами: «Усе гаразд».

О 10:30 Таппенс із гордістю оглядала мистецьки перев'язану мотузкою, трохи побиту олив'яну скриню, яка містила її нові речі. Злегка зашарівшись, вона подзвонила у дзвоник і наказала перенести скриньку в таксі. Доїхавши до Паддингтона, залишила скриньку в гардеробі. А тоді пішла з сумочкою в метушливу жіночу вбиральню.

За десять хвилин перевтілена Таппенс скромно вийшла з вокзалу й сіла на автобус.

Було кілька хвилин по одинадцятій, коли Таппенс знов увійшла до вестибюля будинку Сауз-Одлі. Альберт був на варті, дещо безладно виконуючи свої обов'язки. Він не одразу впізнав Таппенс. А коли впізнав, його захоплення не мало меж.

— Ох, нізащо б я вас не упізнав! Це вбрання найвищої проби.

— Рада, що тобі подобається, — скромно відповіла Таппенс. — До речі, я твоя кузина чи ні?

— А ваш голос, — скрикнув захоплений хлопчик. — Звучить так по-англійськи! Ні, я сказав, що мій друг знає одну молоду дівчину. Енні не надто зраділа. Вона працювала до сьогодні — з почуття обов'язку, так вона каже, але насправді — щоб відвадити вас від цього місця.

— Приємна дівчина, — сказала Таппенс.

Альберт не помітив іронії.

— Вона має стиль і тримає себе в руках, але, слово даю, ох у неї й норов. Ви зараз нагору, міс? Сідайте в ліфт. Номер 20, кажете? — І він підморгнув.

Таппенс вгамувала його суворим поглядом і зайшла в ліфт.

Дзвонячи у квартиру № 20, вона відчувала на собі погляд Альберта, який опускався на нижній поверх.

Двері відчинила елегантна молода жінка.

— Я щодо роботи в цьому домі, — сказала Таппенс.

— Паскудний дім, — без вагань мовила жінка. — Прискіплива стара кішка — завжди втручається. Звинуватила мене, буцімто я відкриваю її листи. Я! Конверт усе одно був наполовину заклеєний. У кошику для паперів ніколи нічого не лишається — усе спалює. Негідниця, ось вона хто. Шикарний одяг, та ніякого смаку. Кухарка дещо про неї знає, але не розповість — боїться її до смерті. І підозрілива! Одразу накинеться на вас, якщо бодай заговорите з хлопцем. Можу вам сказати...

Але що ще могла сказати Енні, Таппенс так і не судилося дізнатись, адже тієї миті чіткий голос з характерним металевим дзвоном гукнув:

— Енні!

Елегантна молода жінка підстрибнула, як підстрелена.

— Так, мем?

— З ким це ти говориш?

— Це молода жінка щодо роботи, мем.

— То веди її сюди. Негайно.

— Так, мем.

Таппенс провели в кімнату праворуч від довгого коридору. Біля каміна стояла жінка. Вона була вже не першої молодості, і краса, яку вона беззаперечно мала, пожорсткішала й огрубла. Певно, у молодості вона була сліпуче гарною. Її світло-золотаве волосся, трохи підкручене, довгими локонами спадало на шию, а яскраво-сині пронизливі очі немов мали здатність проникати в душу тих, на кого дивляться. Її витончену фігуру підкреслював чудовий пеньюар з тонкого атласу кольору індиго. І все ж, попри разючу граційність і майже неземну красу обличчя, в ній інстинктивно відчувалася присутність чогось жорсткого й загрозливого — якась металева сила, яка відбивалася в тоні її голосу і косому погляді очей.

Уперше Таппенс злякалася. Вона не боялася Віттінгтона, але ця жінка була інакшою. Мов зачарована, дівчина дивилася на довгу сувору лінію її губ, і її знов накривало тим самим почуттям паніки. Звична самовпевненість покинула її. Вона неясно відчувала, що обманювати цю жінку — не те саме, що обманювати Віттінгтона. У пам'яті промайнули застереження містера Картера. Справді, тут годі було розраховувати на милосердя.

Поборовши інстинктивну паніку, що під'юджувала її підібгати

хвоста й втекти не зволікаючи, Таппенс твердо і з повагою глянула в очі леді.

Начебто задоволена першим враженням, місіс Вандемеєр жестом вказала на стілець.

— Можете сідати. Звідки ви дізналися, що мені потрібна покоївка?

— Через друга, який знає тутешнього ліфтера. Він подумав, що це місце може мені підійти.

І знову здалося, що її наскрізь пронизує погляд василіска.

— Ви говорите, як освічена дівчина.

Не вдаючись у подробиці, Таппенс переповіла свою уявну кар'єру, як пропонував містер Картер. При цьому їй здалося, що напруга у ставленні місіс Вандемеєр послабшала.

— Бачу, — нарешті зауважила вона. — Є хтось, кому я можу написати для рекомендацій?

— Востаннє я жила з міс Дафферін у «Домі пастора» в Лланеллі. Я пробула в неї два роки.

— А потім вирішили, що заробите більше грошей, переїхавши до Лондона, я так гадаю? Що ж, для мене це неважливо. Я плататиму вам 50—60 фунтів — скільки захочете. Можете взятися до роботи негайно?

— Так, мем. Сьогодні, якщо скажете. Моя скриня в Паддінгтоні.

— То їдьте й заберіть її на таксі. Тут неважко працювати. Мене подовгу тут не буває. До речі, як вас звати?

— Пруденс Купер, мем.

— Дуже добре, Пруденс. Їдьте по вашу скриню. Я буду на обіді. Кухарка вам усе тут покаже.

— Дякую, мем.

Таппенс пішла. Елегантної Енні ніде не було видно. У вестибюлі внизу дивовижний порт'є відсунув Альберта на задній план. Таппенс навіть не глянула на нього, смиренно виходячи надвір.

Пригода розпочалася, та дівчина вже не мала того піднесення, що вранці. Їй спало на думку, що, коли невідома Джейн Фінн потрапила в руки місіс Вандемеєр, імовірно, для неї все скінчилося кепсько.

РОЗДІЛ 10

На сцені з'являється сер Джеймс Піл Еджертон

У своїх нових обов'язках Таппенс не виявила жодної незграбності. Доньки архідиякона були добре навчені хатніх справ. А ще майстерно навчали «зелених дівиць» — невідворотний наслідок того, як «зелена дівиця», уже обізнана, від'їздила туди, де її новонабуте знання приносило суттєвішу винагороду, ніж худий гаманець архідиякона.

Тож Таппенс не надто боялася показати себе невправною. Кухарка місіс Вандемеєр спантеличила її. Вона явно відчувала смертельний жах перед своєю господаркою. Дівчина подумала, що, можливо, місіс Вандемеєр має якусь владу над нею. Окрім того, жінка готувала як шеф-кухар, у чому Таппенс мала нагоду переконатися того ж вечора. Місіс Вандемеєр очікувала на вечерю гостя, і Таппенс, як годиться, блискуче накрила стіл на двох. Подумки вона трохи нервувалася через цього гостя. Висока ймовірність, що ним виявиться Віттінгтон. Вона була цілком упевнена, що він її не впізнає, та все ж було б приємніше, якби гість виявився незнайомцем. Однак нічого не лишалося, окрім як сподіватися на краще.

О кілька хвилин по восьмій у двері подзвонили, і Таппенс, здригаючись всередині, пішла відчиняти. На її полегшення, гостем виявився другий з двох типів, слідом за якими пішов Томмі.

Він назвався графом Степановим. Таппенс оголосила про його прихід, і місіс Вандемеєр підвелася з низенького дивану із задоволеним муркотінням.

— Я така рада бачити вас тут, Борисе Івановичу, — сказала вона.

— А я — вас, мадам! — Він низько схилювався до її руки.

Таппенс повернулася на кухню.

— Граф Степанов чи щось таке, — сказала вона і вдала щиру неприкрити цікавість: — Хто він?

— Російський джентльмен, здається.

— Часто приходить?

— Час від часу. А тобі навіщо?

— Подумала, що він небайдужий до місіс, тільки й того, — пояснила дівчина, додавши з виглядом образи: — Нащо ви так сприймаєте!

— Я, взагалі-то, про суфле непокоюся, — відрізала жінка.

«Ти щось знаєш», — подумала Таппенс, а вголос лише сказала:

— Подавати на стіл зараз? Ну ж бо.

Накриваючи стіл, Таппенс уважно слухала все, про що говорили. Вона пам'ятала, що це один з двох чоловіків, за якими стежив Томмі, коли вона востаннє його бачила. І хоч навряд чи б вона це визнала, дівчина починала непокоїтись за свого партнера. Де він? Чому від нього жодної звістки? Перед тим як піти з «Рітц», вона домовилася, щоб усі листи або повідомлення відразу надсилали спеціальним кур'єром до маленької канцелярської крамниці поблизу, куди часто навідувався Альберт. Щоправда, вона розсталася з Томмі лише вчора вранці й казала собі, що тривожитися за нього безглуздо. І все ж дивно було, що він не надіслав жодної звістки.

Але скільки б вона не дослухалася, розмова не давала жодних підказок. Борис і місіс Вандемеєр обговорювали суто сторонні речі: відвідані вистави, нові танці та останні світські плітки. Після вечері вони віддалилися до маленького будуара, де місіс Вандемеєр розляглася на дивані, страшенно вродлива, як ніколи. Таппенс принесла каву та міцні напої й неохоче пішла. При цьому вона чула, як Борис спитав:

— Новенька, так?

— Прийшла сьогодні. Та була чудовиськом. Ця начебто нормальна. Добре обслуговує.

Таппенс трохи довше затрималася біля дверей, які обачно потурбувалася не зачиняти, і почула, як він каже:

— Цілком безпечна, сподіваюся?

— Далебі, Борисе, ти надзвичайно підозріливий. Здається, вона кухня портьє або щось таке. Ніхто навіть не уявляє, що я якось пов'язана з нашим... спільним другом, містером Брауном.

— Заради всього святого, Рито. Ті двері не зачинені.

— Ну то зачини їх, — розсміялася жінка.

Таппенс поспішила забратися звідти.

Вона не насмілилася надовго полишати задні приміщення, але прибралась і вимила посуд з блискавичною швидкістю, набутою в шпиталі. Потім тихо вислизнула назад до дверей будуара. Кухарка, уже

більш розслаблена, досі поралася на кухні і якщо й помітила її відсутність, то хіба що подумала, що дівчина перестеляє ліжка.

Як шкода! Розмову всередині вели надто тихо, щоб вона могла щось почути. Дівчина не насмілилася заново прочинити двері, хай як обережно. Місіс Вандемеєр сиділа майже навпроти дверей, а Таппенс поважала рисячу спостережливість хазяйки.

Проте вона відчувала, що багато віддала б за те, аби підслухати, що відбувається. Можливо, якщо сталося щось непередбачуване, їй вдасться отримати новини про Томмі. Кілька секунд дівчина відчайдушно розмірковувала, а тоді її обличчя проясніло. Вона хутко рушила коридором до спальні місіс Вандемеєр, де були довгі французькі вікна з виходом на балкон, що тягнувся уздовж усієї квартири. Швидко прослизнувши крізь вікно, Таппенс безшумно прокралася до самих вікон будуара. Як вона й гадала, ті були трохи прочинені, і голоси всередині було добре чути.

Таппенс уважно слухала, але нічого, що можна було б хоч якось пов'язати з Томмі, вони не згадували. Схоже, місіс Вандемеєр і росіянин обговорювали якусь чергову справу, і наприкінці останній гірко вигукнув:

— З твоєю впертою безрозсудністю ти врешті-решт занастаєш нас!

— Ба! — розсміялася жінка. — Скандальна слава потрібного ґатунку — найкращий спосіб розвіяти підозри. Колись ти це усвідомиш — може, швидше, ніж сам гадаєш!

— А Тимчасом ти майже скрізь ходиш із Пілом Еджертоном. Він чи не найвідоміший королівський адвокат в Англії, а його хобі — кримінологія! Це безумство!

— Я знаю, що його красномовство врятувало неназваних людей від шибениці, — спокійно відповіла місіс Вандемеєр. — І що з того? Колись мені самій може знадобитись його допомога. Якщо так, як же пощастить мати такого друга в суді — чи, доречніше сказати, на суді.

Борис встав і заходив уперед-назад. Він дуже хвилювався.

— Ти розумна жінка, Рито, але така дурепа! Послухайся мене й облиш Піла Еджертона.

Місіс Вандемеєр м'яко похитала головою.

— Я так не думаю.

— Ти відмовляєшся? — У голосі росіянина прорізався огидний

дзвін.

— Так.

— Тоді, заради всього святого, — гаркнув росіянин, — ми ще побачимо...

Але місіс Вандемеєр теж підвелася на ноги. Її очі палали.

— Ти забуваєш, Борисе, — сказала вона. — Я нікому не підзвітна. Я отримую накази лише від... містера Брауна.

Чоловік розпачливо скинув руки.

— Ти неможлива, — буркнув він. — Неможлива! Уже зараз може бути надто пізно. Кажуть, Піл Еджертон нюхом чує кримінал! Звідки нам знати, чим викликана його цікавість до тебе? Може, у нього вже зародилися підозри. Він здогадується...

Місіс Вандемеєр глузливо дивилася на нього.

— Заспокойся, мій дорогий Борисе. Він нічого не підозрює. За браком звичайної галантності ти, вочевидь, забуваєш, що мене всі вважають красунею. Запевняю тебе, це все, що цікавить Піла Еджертона.

Борис із сумнівом похитав головою.

— Він так вивчав злочини, як ніхто більше в цьому королівстві. А ти гадаєш, що можеш провести його?

Очі місіс Вандемеєр звузилися.

— Якщо він справді такий, як ти кажеш — для мене буде розвагою спробувати!

— Заради всього святого, Рито...

— До того ж, — додала місіс Вандемеєр, — він надзвичайно багатий. А я не з тих, хто зневажає гроші. «Жили війни», ти ж знаєш, Борисе!

— Гроші... гроші! Ось чому з тобою завжди небезпечно, Рито. Гадаю, ти б душу продала за гроші. Гадаю... — Він зробив паузу, а тоді тихим зловісним голосом протягнув: — Іноді я гадаю, що ти продала б... нас!

Місіс Вандемеєр усміхнулась і знизала плечима.

— Якщо й так, то ціна була б величезною, — легко сказала вона. — Таку не до снаги сплатити нікому, окрім мільйонера.

— А! — проревів росіянин. — Бачиш, моя правда.

— Мій любий Борисе, хіба ти жартів не розумієш?

— То був жарт?

— Звісно.

— Тоді, скажу тобі, нічогенькі в тебе уявлення про гумор, моя люба Рито.

Місіс Вандемеєр усміхнулася.

— Не сварімося, Борисе. Натисни на дзвінок. Вип'ємо чогось.

Таппенс кинулася тікати. На мить зупинилася, щоб оглянути себе в довгому дзеркалі місіс Вандемеєр і впевнитись, що з зовнішністю все гаразд. А тоді слухняно пішла на дзвінок.

Підслухана розмова, хоч і цікава тим, що без сумніву доводила співучасть і Рити, і Бориса, проливала дуже мало світла на те, що її непокоїло. Ім'я Джейн Фінн навіть не згадали.

Наступного ранку Альберт коротко повідомив їй, що в канцелярській крамниці для неї нічого немає. Здавалося неймовірним, щоб Томмі, якщо з ним усе гаразд, не надіслав жодної звістки. Наче чиясь холодна рука стиснула її серце... А якщо... Вона хоробро придушила свої страхи. Немає сенсу непокоїтись. Але дівчина вхопилася за шанс, запропонований їй місіс Вандемеєр.

— У який день ти зазвичай буваєш у місті, Пруденс?

— Зазвичай у п'ятницю, мем.

Місіс Вандемеєр підняла брови.

— А сьогодні п'ятниця! Але, гадаю, ти навряд чи захочеш кудись іти, адже ти ходила лише вчора.

— Я думала спитати у вас дозволу, мем.

Місіс Вандемеєр подивилася на неї хвилину, а тоді всміхнулася.

— Якби лише це чув граф Степанов. Учора ввечері він зробив одне припущення щодо тебе.

Її усмішка розтягнулася, як у задоволеної кішки.

— Твоє прохання дуже... типове. Я задоволена. Ти не все розумієш — але сьогодні можеш піти в місто. Мені байдуже, я не вечерятиму вдома.

— Дякую, мем.

Таппенс відчула полегшення, щойно жінка пішла. І знову визнала, що боїться, страшенно боїться цієї красуні з жорстокими очима.

Під час завершального безцільного натирання срібла Таппенс потурбував дзвінок у парадні двері, і вона пішла відчиняти. Цього разу гостем виявився не Віттінгтон і не Борис, а чоловік виразно яскравої зовнішності.

Лише трохи вищий за середній зріст, він, однак, справляв враження великої людини. На його обличчі, гладко виголеному й витончено живому, читався вираз неабиякої влади й могутності. Здавалося, він випромінює магнетизм.

На мить Таппенс завагалася, перед нею актор чи адвокат, однак її сумніви швидко розвіялись, коли він назвав своє ім'я: сер Джеймс Піл Еджертон.

З новим інтересом вона глянула на чоловіка. Отже, це і є знаменитий королівський адвокат, чиє ім'я відоме на всю Англію. Вона чула розмови про те, що одного дня він може стати прем'єр-міністром. Відомо було, що він відмовився від роботи в міністерстві заради своєї професії, обравши залишитись лише членом парламенту від Шотландського виборчого округу.

Замислена Таппенс повернулася до своєї комори. Великий чоловік вразив її. Вона зрозуміла хвилювання Бориса. Нелегко буде обдурити Піла Еджертона.

Приблизно за чверть години задзвонив дзвінок, і Таппенс вийшла у вестибюль провести гостя. Перед тим він кинув на неї проникливий погляд. Подаючи йому капелюха й тростину, дівчина відчувала, як його очі пронизують її наскрізь. Коли ж вона відчинила двері й відступила, щоб пропустити чоловіка, він зупинився у дверях.

— Віднедавна цим займаєтесь, так?

Таппенс підняла очі, спантеличена. В його погляді вона прочитала доброту і щось іще, що важко було назвати словами.

Він кивнув так, ніби почув відповідь.

— Санітарна дружина й скрутне становище, так?

— Це вам місіс Вандемеєр розповіла? — підозріливо спитала Таппенс.

— Ні, дитя моє. Ваш вигляд розповів мені. Добре тут місце?

— Дуже добре, дякую, сер.

— О, але ж у наші часи багато добрих місць. Іноді зміна місця не зашкодить.

— Хочете сказати?.. — почала Таппенс.

Але сер Джеймс вже був на ганку. Він обернувся зі своїм добрим і проникливим поглядом.

— Лише натякаю, — сказав він. — Ось і все.

Таппенс повернулася до комори, задумлива як ніколи.

РОЗДІЛ 11

Джуліус розповідає історію

Вдягнувшись як треба, Таппенс заплановано вирушила у «вечірній вихід». Альберта тимчасово не було на місці, але Таппенс сама пішла до канцелярської крамниці — упевнитися, що для неї нічого немає. Переконавшись у цьому, рушила до готелю «Рітц». Запитавши про Томмі, дізналася, що він досі не вертався.

Такої відповіді вона й чекала, але це був черговий цвях у труну її надій. Вона вирішила звернутися до містера Картера, розповісти йому, де й коли Томмі розпочав своє стеження, і попросити зробити щось, аби його знайти. Перспектива отримати допомогу покращила її мінливий настрій, і вона спитала про Джуліуса Гершайммера. Їй повідомили, що він повернувся пів години тому, але одразу ж пішов.

Таппенс ще більше піднеслася духом. Побачити Джуліуса — уже хоч щось. Може, він зуміє вигадати план, як з'ясувати, що сталося з Томмі. Сидячи у вітальні Джуліуса, вона написала листа містерові

Картеру і вже підписувала конверт, коли двері розчахнулися.

— Якого дідька... — почав Джуліус, але миттєво опанував себе. — Перепрошую, міс Таппенс. Ті йолопи в приймальні внизу заявили, що Бересфорда тут немає — і від середи не було. Це правда?

Таппенс кивнула.

— Ви не знаєте, де він? — слабким голосом спитала вона.

— Я? Звідки мені знати? Я жодної бісової звістки від нього не отримав, хоч учора вранці надіслав йому телеграму.

— Гадаю, ваша телеграма лежить у приймальні нерозкрита.

— Але де він?

— Не знаю. Я сподівалася, що ви знаєте.

— Кажу ж вам, я жодної бісової звістки від нього не отримав, відколи ми розсталися на вокзалі в середу.

— На якому вокзалі?

— Ватерлоо. Ваша Лондонська Південно-Західна залізниця.

— Ватерлоо? — нахмурилася Таппенс.

— Ну так. Він вам не казав?

— Я його теж не бачила, — нетерпляче мовила Таппенс. — Щодо

Ватерлоо. Що ви там робили?

— Він мене викликав. Телефонем. Сказав їхати туди якомога скоріше. Мовляв, він стежить за двома поганцями.

— О! — Таппенс широко розкрила очі. — Розумію. Продовжуйте.

— Я негайно виїхав. Бересфорд був там. Вказав на поганців. Великий дістався мені, той тип, з яким ви хитрували. Томмі тицьнув мені квиток і наказав сідати у вагон. Він збирався шпигувати за іншим негідником.

Джуліус зупинився.

— Я був цілком упевнений, що ви все це знаєте.

— Джуліусе, — твердо сказала Таппенс, — припиніть ходити туди-сюди. Від цього голова йде обертом. Сядьте в крісло й розкажіть усе від початку до кінця, і менше химерних фраз.

Містер Гершайммер послухався.

— Гаразд, — сказав він. — Із чого починати?

— Із того, де зупинилися. З Ватерлоо.

— Що ж, — почав Джуліус. — Я сів в одне з ваших дорогих старомодних британських купе першого класу. Потяг саме рушив. Перше, що я збагнув, — підійшов провідник і якомога ввічливіше повідомив мені, що я в вагоні для некурців. Я дав йому пів долара, і це все владнало. Трохи розвідав коридор до наступного вагона. Віттінгтон був саме там. Коли я побачив цього скунса, з тієї його великою лискучою жирною пикою, і уявив собі бідолашну маленьку Джейн у його лапах, я щиро розізлився, що не маю з собою ствола. Ох, я б йому й відсипав.

Ми спокійно дісталися Борнмута. Віттінгтон узяв кеб і сказав назву готелю. Я зробив так само, і ми поїхали з різницею в три хвилини. Він ви-найняв номер, я теж. Спершу все йшло як по маслу. Він і гадки не мав, що за ним стежать. Просто сидів собі в кімнаті відпочинку, почитував газети й таке інше, доки не настав час вечеряти. Він нікуди не квапився більше за інших.

Я вже почав було думати, що нічого не відбувається, що він просто приїхав поправити здоров'я. Але згадав, що він не перевдягнувся до вечері — а це, до речі, шикарний готель, тож цілком імовірно було, що він піде у своїх реальних справах пізніше.

Близько дев'ятої години так і сталося. Він узяв машину за місто (прегарне місто, до речі, — думаю ненадовго звозити туди Джейн, коли

знайду), а потім розплатився з водієм і чкурнув у сосновий гай на вершині скелі. Я теж за ним, як ви розумієте. Ішли ми, мабуть, пів години. Там багато вілл уздовж дороги, та що далі, то вони ніби потроху рідшали, і під кінець ми дійшли до тієї, що здавалась останньою. Величенька будівля з великим сосновим гаєм навколо.

Ніч була доволі темна, і на під'їзді до будинку пітьма була така, що хоч в око стрель. Я чув його попереду, хоч і не бачив. Довелося ступати обережно — раптом відчує, що за ним хтось іде. Я звернув на повороті й саме встиг побачити, як він дзвонить у двері і його впускають у будинок. Я так і завмер на місці. Починало дощити, і вже скоро я був мокрий як хлющ. Ще й стало неабияк холодно.

Віттінгтон не виходив, і я потроху дедалі більше дратувався, почав блукати довкола. Усі вікна на першому поверсі були міцно зачинені, але нагорі, на другому поверсі (то був двоповерховий будинок), я помітив вікно, у якому горіло світло й фіранки були не зсунуті.

А якраз напроти того вікна росло дерево — десь метрах у десяти від будинку. Мені спало на думку, що, коли видертись на те дерево, цілком можливо зазирнути в кімнату. Звісно, я знав, що немає жодних причин, з яких Віттінгтон обов'язково має бути в тій кімнаті, а не в якійсь іншій — власне, можна було закластися, що він десь у передпокої внизу. Але, мабуть, я просто змудився стирчати так довго під дощем, і все здавалося краще, ніж не робити нічого. Тож я поліз.

Це було нелегко, ще й як! Від дощу гілляки були дуже слизькі, і все, що я міг, це не втрачати опору. Та мало-помалу я все ж просувався, доки нарешті не порівнявся з вікном.

Але тут я розчарувався. Я опинився занадто ліворуч. Міг лише скося зазирнути в кімнату. Трохи фіранки і ярд шпалер — ось і все, що я зміг роздивитися. Ну, мені це аж ніяк не допомогло, та вже коли я зібрався махнути рукою на все й ганебно лізти вниз, хтось у кімнаті ворухнувся й кинув тінь на невеличкий шматок стіни, який я бачив — і, чорт забирай, це був Віттінгтон!

Тут у мене закипіла кров. Я просто повинен був зазирнути в ту кімнату. Лишалось вигадати спосіб. Я помітив, що з дерева росте довга гілка якраз у потрібному напрямку. Якби я міг лише проповзти до її середини, то можна було б вважати, що справу зроблено. Але я дуже сумнівався, чи витримає вона мою вагу. Я вирішив, що слід ризикнути, і рушив. Дуже обережно, дюйм за дюймом, поповз. Гілка скрипіла й

хиталася доволі гидко, але думати про те, щоб зістрибнути, не хотілося, і нарешті я щасливо дістався туди, куди хотів.

Кімната була середнього розміру, обставлена в якомусь суто гігієнічному дусі. Посеред кімнати — стіл із лампою, а за тим столом обличчям до мене сидів Віттінгтон власною персоною. Він говорив із жінкою, вдягнутою, як медсестра з лікарні. Вона сиділа спиною до мене, тож обличчя я не бачив. Хоч завіси були підняті, саме вікно було зачинене, і я ні слова не міг вловити з їхньої розмови. Здавалося, що говорить один Віттінгтон, а медсестра лише слухає. Раз у раз вона кивала, а іноді хитала головою, наче відповідаючи на запитання. Він здавався дуже красномовним — раз чи двічі гримнув кулаком по столу. Дощ вже припинився, і небо прояснювалося так раптово, як це буває.

Здавалося, він саме закінчив щось говорити. Він встав, вона теж. Він подивився на вікно і щось спитав — гадаю, чи йде дощ. Хай там як, вона підійшла до вікна й визирнула. Саме тієї миті вийшов місяць з-за хмар. Я злякався, що жінка мене побачить, адже я був повністю на світлі. Спробував трохи відповзти. Того мого руху виявилось забагато для старої зогнилої гілки. З оглушливим тріскотом вона впала, і Джуліус П. Гершайммер разом із нею!

— Ох, Джуліусе, — видихнула Таппенс, — як захопливо! Продовжуйте.

— Ну, на щастя для мене, я гепнувся на добру м'яку купу землі — але це, звісно, на якийсь час вивело мене з ладу. Наступне, що я пам'ятаю: я лежу в ліжку, по один бік — медсестра (не та, що була з Віттінгтоном), а по другий — маленький чоловічок із чорною бородою в золотих окулярах. Він потер руки й підняв брови, коли я втупився в нього.

«А! — мовив він. — Наш юний друг приходить до тями. Чудово. Чудово».

Я вдався до звичайного трюку. Спитав: «Що сталося?» і «Де я?» Але відповідь на останнє я знав дуже добре. Мій мозок ще не заріс мохом. «Гадаю, поки досить, сестро», — сказав чоловічок, і медсестра вийшла з кімнати якоюсь швидкою, добре завченою ходою. Та я помітив, як вона кинула на мене погляд глибокої цікавості, коли виходила.

Той її погляд підказав мені ідею. «Отже, доку», — мовив я і спробував сісти в ліжку, та мою праву стопу при цьому нестерпно

скрутило. «Невеличкий вивих, — пояснив лікар. — Нічого серйозного. За кілька днів будете знову на ногах».

— Я помітила, що ви кульгаєте, — зауважила Таппенс.

Джуліус кивнув і продовжив:

— «Як це сталося?» — спитав я знову. Він сухо відповів: «Ви впали з чималенької висоти, з одного з моїх дерев на одну з моїх щойно висаджених клумб».

Мені сподобався цей чоловік. Схоже, він мав почуття гумору. Принаймні, я відчував, що він прямий, як шпала. «Звісно, доку, — сказав я, — пробачте за дерево. Мабуть, з мене кілька нових цибулин. Але, напевно, ви хотіли б знати, що я робив у вашому саду?» «Гадаю, факти вимагають

пояснення», — відповів він. «Ну, для початку, я не полював на ваше столове срібло».

Він усміхнувся. «То була перша версія. Але я швидко змінив свою думку. До речі, ви ж американець, так?» Я назвав йому своє ім'я. «А ви?» — «Я доктор Голл, і це, як ви, без сумніву, знаєте, мій приватний санаторій».

Я не знав, але просвіщати його не став. Лише був вдячний за інформацію. Мені подобався цей чоловік, і я відчував, що він щирий зі мною, та не збирався викладати йому всю історію. По-перше, він навряд чи повірив би мені.

Я миттєво вирішив, як бути. «Послухайте, лікарю, — сказав я, — здається, я почуваюся цілковитим дурнем, але вважаю за потрібне повідомити вам, що я не якийсь там Білл Сайкс^[10]». Потім став белькотіти щось про дівчину. І далі видав про суворий нагляд, нервовий зрив і врешті пояснив, що нафантазував собі, буцімто впізнав її серед пацієнтів у будинку, і звідси мої нічні пригоди.

Гадаю, саме такої історії він і очікував. «Доволі романтично», — мовив він, коли я закінчив. «Отже, доку, — сказав я, — будете чесним зі мною? Є у вас тут чи була колись молода дівчина на ім'я

Джейн Фінн?» Він замислено повторив ім'я. «Джейн Фінн? — мовив він. — Ні».

Я був засмучений і, гадаю, не приховав цього. «Ви впевнені?» — «Цілком упевнений, містере Гершайммере. Це нетипове ім'я, і навряд чи я б його забув».

Що ж, це був глухий кут. На якийсь час мене це вибило з колії. Я

вже майже сподівався, що мої пошуки скінчено. «Он як, — нарешті сказав я. — Гаразд, є ще одне питання. Коли я обіймав ту бісову гілку, здається, упізнав свого давнього друга, який говорив з однією з ваших медсестер». Я навмисно не згадував жодного імені, адже Віттінгтон міг назватися тут якось інакше, але лікар одразу спитав: «Певно, містер Віттінгтон?» «Саме він, — відповів я. — Що він тут робить? Ви ж не хочете сказати, що в нього нерви не в порядку?»

Доктор Голл розсміявся. «Ні. Він приходив побачитися з однією з моїх медсестер, сестрою Едіт, вона його племінниця». «Треба ж таке! — вигукнув я. — Він досі тут?» «Ні, він повернувся до міста майже одразу». «Як шкода! — випалив я. — Та, може, я міг би поговорити з його племінницею, сестрою Едіт. Так, ви казали, її звати?»

Але лікар похитав головою. «Боюся, це теж неможливо. Сестра Едіт теж поїхала сьогодні разом із пацієнткою». «Здається, мені справді не пощастило, — зауважив я. — Маєте адресу містера Віттінгтона в місті? Я хотів би відвідати його, коли повернуся». «Я не знаю його адреси. Можу написати сестрі Едіт, якщо хочете». Я подякував йому. «Не кажіть, хто про це питає. Я хотів би зробити йому невеличкий сюрприз».

На ту мить це було практично все, що я міг зробити. Звісно, якщо ця дівчина справді племінниця Віттінгтона, вона могла виявитися досить кмітливою, щоб потрапити в пастку, але варто було спробувати. Потім я надіслав телеграму Бересфорду і повідомив, де я. Написав, що лежу з вивихом стопи, і просив приїхати, якщо він не зайнятий. Я мусив бути обережним у своїх словах. Проте від нього звісток не було, і незабаром моя нога загоїлася. То було лише розтягнення, а не справжній вивих, тож сьогодні я попрощався з маленьким лікарем, попросив надіслати мені звістку, якщо отримає відповідь від сестри Едіт, і одразу повернувся до міста. Знаєте, міс Таппенс, що ви трохи бліда?

— Це через Томмі, — сказала Таппенс. — Що могло з ним статися?

— Вище носа, гадаю, з ним усе гаразд. Чом би й ні? Бачте, він пішов слідом за тим типом, схожим на іноземця. Може, вони виїхали за кордон — до Польщі чи ще кудись?

Таппенс похитала головою.

— Він не міг — без паспортів і речей. Крім того, я бачила того чоловіка, Бориса Як-Там-Його, пізніше. Учора ввечері він вечеряв з місіс Вандемеєр.

— Якою місіс?

— Я забула. Звісно, ви про все це не знаєте.

— Я слухаю, — сказав Джуліус і дозволив собі свій улюблений вислів: — Просвітіть мене.

Таппенс виклала йому події останніх двох днів. Подив і захват Джуліуса були безмежні.

— Вітаю вас! Подобається ж вам чорна робота. Померти від сміху!

А тоді серйозно додав:

— Але, скажу вам, мені це не подобається, міс Таппенс, однозначно не подобається. Ви такі ж заповзяті, як вони, але краще б трималися від цього подалі. Ці поганці, проти яких ми граємо, ладні будь-якої миті придушити що дівчину, що хлопця.

— Гадаєте, я боюся? — обурено сказала Таппенс, мужньо придушуючи спогади про сталевий блиск в очах місіс Вандемеєр.

— Кажу ж, ви були достобіса сміливі. Але це не скасовує фактів.

— Ой, *облиште!* — нетерпляче сказала Таппенс. — Подумаймо про те, що могло статися з Томмі. Я написала про це містерові Картеру, — додала вона й розповіла йому зміст листа.

Джуліус похмуро кивнув.

— Що ж, добре й на цьому. Але ми мусимо напружитись і щось робити.

— Що нам робити? — стрепенулася Таппенс.

— Гадаю, варто вийти на слід Бориса. Кажете, він навідувався до вас на роботу. Є ймовірність, що він прийде знову?

— Можливо. Я справді не знаю.

— Розумію. Що ж, тоді я краще придбаю авто, якесь дорогезне, перевдягнуся шофером і чатуватиму на вулиці. А якщо прийде Борис, ви подасте мені якийсь сигнал, і я поїду за ним. Як вам таке?

— Блискуче, але він може тижнями не з'являтися.

— Доведеться спробувати. Радий, що вам подобається мій план.

Він встав.

— Куди ви йдете?

— Купувати авто, куди ж іще, — здивовано відповів Джуліус. — Яка марка вам подобається? Гадаю, ви трохи поїздите на ній, перш ніж ми закінчимо.

— О, — мовила Таппенс слабким голосом. — Мені *подобаються* «ролс-ройси», але...

— Звісно, — погодився Джуліус. — Як скажете. Його й візьму.

— Але ж не можна отак одразу, — скрикнула Таппенс. — Люди іноді роками чекають.

— А малюк Джуліус — ні, — заявив містер Гершайммер. — Не турбуйтеся про це. Повернуся в машині за пів години.

Таппенс встала.

— Ви страшенно добрі, Джуліусе. Та я все одно відчуваю, що це радше примарна надія. Я справді покладаю сподівання на містера Картера.

— А я ні.

— Чому?

— Це просто моя думка.

— О, але ж він має щось зробити. Більше нема кому. До речі, забула вам сказати про одну дивну річ, яка сталася сьогодні вранці.

І вона розповіла, як зіткнулася з сером Джеймсом Пілом Еджертоном. Джуліус зацікавився.

— Чого хотів цей тип, як гадаєте? — спитав він.

— Сама не знаю, — замислено промовила Таппенс. — Але гадаю, що у двозначній, законній, неупередженій адвокатській манері він намагався мене застерегти.

— Навіщо це йому?

— Не знаю, — зізналася Таппенс. — Але він видавався добрим і просто неймовірно розумним. Я не проти піти до нього й усе розповісти.

Вона трохи здивувалася, коли Джуліус різко відкинув цю ідею.

— Послухайте, — сказав він, — не треба вплутувати в це ніяких адвокатів. Той тип нічим нам не допоможе.

— А я вірю, що допоможе, — уперто повторила Таппенс.

— І дарма. Бувайте. Повернуся за пів години.

Минуло тридцять п'ять хвилин, коли Джуліус повернувся. Узяв Таппенс за руку й підвів до вікна.

— Ось вона.

— О! — вимовила Таппенс із ноткою обожнювання в голосі, дивлячись униз на величезну автівку.

— Нічогенька в неї швидкість, скажу я вам, — самовдоволено мовив Джуліус.

— Як ви дістали авто? — видихнула Таппенс.

— Його саме відіслали за адресою якогось великого цабе.

— І?

— Я поїхав просто до нього додому, — сказав Джуліус. — Сказав, що така машина варта кожного пенні з тих двадцяти тисяч доларів. А тоді додав, що для мене вона вартуватиме тисяч п'ятдесят, якщо я викуплю її.

— І? — запаморочено спитала Таппенс.

— Ну, — відповів Джуліус, — він поступився, ось і все.

РОЗДІЛ 12

Друг у біді

П'ятниця й субота минули без пригод. Таппенс отримала стислу відповідь на свій лист до містера Картера. Він зауважував, що Молоді авантюристи взялися до роботи на власний ризик і були повністю попереджені про небезпеку. Якщо з Томмі щось сталося, він глибоко співчуває, але нічого не може вдіяти.

Це не надто втішало. Якимось чином без Томмі пригода втратила всілякий смак, і вперше Таппенс засумнівалася в успіху. Доки вони були разом, у неї ні на мить не виникало сумнівів. Хоч вона й звикла головувати й пишатися своїм метким розумом, та насправді покладалася на Томмі більше, ніж визнавала. Його розум був таким розважливим і ясним, а його здоровий глузд і тверезий погляд — такими непохитними, що без нього Таппенс почувалася, мов корабель без стерна. Цікаво було, що Джуліус, без сумніву, набагато кмітливіший за Томмі, не давав їй того ж почуття підтримки. Вона винуватила Томмі в песимізмі, і було очевидно, що він завжди бачив хиби й труднощі, які вона оптимістично оминала увагою. І все ж вона справді неабияк покладалася на його думку. Він міг діяти повільно, але дуже впевнено.

Дівчині здавалося, що лише зараз вона усвідомила зловісний характер місії, до якої вони так легковажно взялися. Усе починалося, як на сторінках роману. Зараз, втративши всю чарівність, історія перетворювалася на похмуру реальність. Усе, що мало значення, — це Томмі. Багато разів на день Таппенс рішуче змахувала сльози з очей.

— Мала дурепо, — казала вона собі, — не скигли. Звісно, він тобі подобається. Ти знаєш його все життя. Але не треба розводити через це сентименти.

Водночас Борис більше не показувався. Він не приходив до квартири, і Джуліус у своїй автівці чекав марно. Таппенс поринула в нові роздуми. Вона визнавала слухність доводів Джуліуса, та все ж не до кінця відмовилася від ідеї звернутися до сера Джеймса Піла Еджертона. Власне, вона зайшла так далеко, що стала шукати його адресу в довіднику. Чи хотів він попередити її того дня? Якщо так, то чому? Звісно, вона мала підстави хоча б попросити роз'яснень. Він

дивився на неї з такою добротою. Певно, міг би розповісти їм щось про місіс Вандемеєр, що дало б підказку стосовно місцеперебування Томмі.

Хай там як, вирішила Таппенс, звично знизавши плечима, варто спробувати. І вона спробує. У неділю в неї був вільний вечір. Вона зустрінеться з Джуліусом, переконає його стати на свій бік, і вони візьмуть лева в його ж лігві.

Коли настав цей день, знадобилося багато зусиль, щоб умовити Джуліуса, але Таппенс твердо стояла на своєму.

— Шкоди від цього не буде, — постійно твердила вона. Врешті-решт Джуліус здався, і вони рушили в автівці на Карлтон-Гауз-Террас.

Двері відчинив бездоганний дворецький. Таппенс трохи нервувалася. Зрештою, це може бути *справді* неймовірним зухвальством з її боку. Вона вирішила не питати, чи сер Джеймс удома, а звернутися більш особистим тоном.

— Ви не могли б запитати сера Джеймса, чи можна зустрітися з ним на кілька хвилин? Я маю важливе повідомлення для нього.

Дворецький пішов і повернувся за кілька хвилин. — Сер Джеймс прийме вас. Сюди, будь ласка. Він провів їх до кімнати в глибині будинку, обставленої як бібліотека. Колекція книжок була дивовижна, і Таппенс помітила, що одна зі стін присвячена працям зі злочинів та кримінології. Тут було кілька шкіряних крісел з товстою набивкою і старомодний відкритий камін. Біля вікна стояв великий письмовий стіл з відкидною стільницею, вкритий паперами, за яким сидів господар будинку.

Він підвівся їм назустріч.

— Маєте для мене повідомлення? А... — Він з усмішкою впізнав Таппенс. — Це ви? Принесли звістку від місіс Вандемеєр, гадаю?

— Не зовсім, — відповіла Таппенс. — Власне, боюся, я сказала це лише для того, щоб точно потрапити сюди. О, до речі, це містер Гершайммер, сер Джеймс Піл Еджертон.

— Дуже приємно, — сказав американець, простягаючи руку.

— Може, ви обоє сядете? — запропонував сер Джеймс. І підсунув два стільці.

— Сер Джеймс, — заговорила Таппенс, сміливо сідаючи, — визнаю, ви подумаете, що з мого боку це страшенне зухвальство — приходити сюди ось так. Бо, звісно, це ніяк вас не обходить, і, знову-таки, ви дуже важлива людина, а ми з Томмі зовсім не важливі.

Вона перевела подих.

— Томмі? — спитав сер Джеймс, дивлячись на американця.

— Ні, це Джуліус, — пояснила Таппенс. — Я дещо нервуюсь, і тому жахливо пояснюю. Насправді я хочу знати, що ви мали на увазі того дня. Хотіли застерегти мене від місіс Вандемеєр? Хотіли, так?

— Моя дорога юна леді, як пригадую, я лише сказав, що є місце, де можна знайти не гіршу роботу.

— Так, знаю. Але ж це був натяк?

— Ну, може й був, — похмуро визнав сер Джеймс.

— То от, я хочу знати більше. Хочу знати, чому ви дали мені цей натяк.

У відповідь на її серйозність сер Джеймс усміхнувся.

— Здається, леді подає проти мене позов за дифамацію?

— Авжеж, — продовжувала Таппенс. — Я знаю, адвокати завжди страшенно обачні. Та хіба не можна спочатку сказати: «моя неупереджена думка», а потім — те, що ми хочемо сказати.

— Що ж, — сказав сер Джеймс, досі всміхаючись, — тоді моя неупереджена думка така: якби я мав молодшу сестру, змушену заробляти собі на життя, то не хотів би бачити її на службі в місіс Вандемеєр. Я відчув на собі обов'язок просто натякнути вам. Це не місце для юної недосвідченої дівчини. Ось і все, що я можу вам сказати.

— Так, — замислено сказала Таппенс. — Дуже вам дякую. Але, знаєте, я не така вже й недосвідчена. Я чудово знала, що вона погана людина, коли наймалася до неї — власне, саме тому я туди й пішла... — Вона змовкла, побачивши збентеження на обличчі адвоката, і продовжила: — Мабуть, буде краще, якщо я розповім вам всю історію, сер Джеймс. Я відчуваю, що ви вмиль збагнули б, якби я збрехала, тож можете дізнатися все від самого початку. Що скажете, Джуліусе?

— Якщо ви вже так вирішили, я одразу почав би з фактів, — відповів американець, який до цього сидів мовчки.

— Так, розкажіть мені про це, — сказав сер Джеймс. — Хочу знати, хто такий Томмі.

Тож заохочена Таппенс пустилася розповідати, а адвокат слухав її з пильною увагою.

— Дуже цікаво, — промовив він, коли вона закінчила. — Чимало з того, що ви розповіли, дитя моє, мені вже відомо. Я мав власні версії щодо Джейн Фінн. Поки ви надзвичайно добре просувалися, але доволі

підступно було з боку — як він вам назвався? — містера Картера залучати вас, два юні створіння, у справу такого ґатунку. До речі, яка початкова роль містера Гершайммера? Ви так і не сказали.

Джуліус відповів за себе.

— Я двоюрідний брат Джейн, — пояснив він, повертаючи адвокатові його пронизливий погляд.

— А!

— О, сер Джеймс, — випалила Таппенс, — як гадаєте, що сталося з Томмі?

— Гм. — Адвокат підвівся й заходив взад-вперед. — Коли ви приїхали, юна леді, я саме збирав свої сильця. Їду нічним потягом до Шотландії на кількадедне полювання. Але є й інші види полювання. Я серйозно розмірковую над тим, щоб залишитись і подивитися, чи не вдасться натрапити на слід вашого хлопця.

— О! — Таппенс захоплено стиснула руки.

— І все одно, як я вже казав, було дуже підступно з боку... Картера відрядити вас, двох таких юних, на подібну роботу. А зараз, не сприйміть як образу, міс... е-е...

— Каулі. Пруденс Каулі. Але друзі кличуть мене Таппенс.

— Гаразд, міс Таппенс, адже я безумовно кажу як друг. Не ображайтесь, що я вважаю вас надто молодою. Молодість — це вада, яку дуже легко перерости. І стосовно вашого юного друга Томмі...

— Так. — Таппенс стиснула руки.

— Правду кажучи, схоже на те, що справи в нього кепські. Він поткнувся туди, куди його не запрошували. У цьому немає жодних сумнівів. Але не полишайте надії.

— А ви справді нам допоможете? Ось бачите, Джуліусе! Він не хотів, щоб я сюди приходила, — пояснила вона.

— Гм, — мовив адвокат, обдарувавши Джуліуса ще одним гострим поглядом. — І чого б це?

— Я вважав, що недобре турбувати вас через такі дрібні справи.

— Розумію.

Він зробив паузу.

— Ці дрібні справи, як ви кажете, безпосередньо стосуються справ дуже великих. Мабуть, більших, ніж ви чи міс Таппенс здогадуєтесь. Якщо цей хлопець живий, він може мати дуже цінну інформацію. Тож ми повинні його знайти.

— Так, але як? — скрикнула Таппенс. — Я вже обміркувала всі можливі способи.

Сер Джеймс усміхнувся.

— Але поряд є ще одна особа, яка з усією ймовірністю знає, де він, або знає про всі події, до яких може бути причетний.

— Хто ж це? — розгубилася Таппенс.

— Місіс Вандемеєр.

— Так, але вона нізащо нам не скаже.

— О, і тут до гри вступаю я. Цілком імовірно, що я зможу переконати місіс Вандемеєр розповісти те, що я хочу знати.

— Як? — спитала Таппенс, широко розплющуючи очі.

— А, лише поставлю їй кілька запитань, — легко відповів сер Джеймс. — Так роблять у нас, знаєте.

Він побарабанив пальцями по столу, і Таппенс знову відчула потужну силу, яку випромінював цей чоловік.

— А якщо не розповість? — раптом спитав Джуліус.

— Гадаю, розповість. Я маю кілька потужних важелів. Якщо ж ні, то в такому малоімовірному випадку завжди є можливість підкupu.

— Звісно. І тут до гри вступаю я! — скрикнув Джуліус, гримаючи кулаком по столу. — Можете, якщо треба, розраховувати на мене в межах одного мільйона доларів. Так, сер, мільйона доларів!

Сер Джеймс довго роздивлявся Джуліуса.

— Містере Гершайммере, — промовив він нарешті, — це дуже велика сума.

— Гадаю, так і має бути. Це не ті люди, яким можна пропонувати шість пенсів.

— За теперішнього обмінного курсу це набагато більше, ніж двісті п'ятдесят тисяч фунтів.

— Ваша правда. Можливо, ви вважаєте, що я ляпаю язиком, та я цілком спроможний надати цю суму, яка сповна покриє ваш гонорар.

Сер Джеймс злегка зашарівся.

— Про гонорар не йдеться, містере Гершайммере. Я не приватний детектив.

— Вибачте. Мабуть, я трохи кваплюся, але мені ніяково через це фінансове питання. Кілька днів

тому я хотів запропонувати велику грошову винагороду за новини про Джейн, але у вашій зашкарублій установі, Скотленд-Ярді, мене від

цього відрадили. Сказали, що це небажано.

— Імовірно, вони мали рацію, — сухо відповів сер Джеймс.

— Але з Джуліусом усе гаразд, — вставила Таппенс. — Він вас не розіграє. У нього просто сила-силенна грошей.

— Старий відкладав їх з розмахом, — пояснив Джуліус. — Отже, ближче до справ. Який ваш план?

На мить сер Джеймс замислився.

— Не можна гаяти часу. Що швидше ми завдамо удару, то краще.

Він обернувся до Таппенс.

— Не знаєте, місіс Вандемеєр вечеряє сьогодні в місті?

— Так, начебто так, але вона не затримається в місті допізна. Інакше взяла б ключі.

— Добре. Я навідаюся до неї близько десятої. О котрій ви маєте повернутися?

— Близько дев'ятої тридцять або десятої, але можу повернутись раніше.

— Ви не повинні цього робити в жодному разі. Якщо ви не будете відсутньою як зазвичай, це

може викликати підозри. Повертайтеся до дев'ятої тридцять. Я приїду о десятій. Мабуть, містер Гершайммер чекатиме внизу в таксі.

— Він придбав новий «ролс-ройс», — із гордістю за нього повідомила Таппенс.

— Так навіть краще. Якщо мені вдасться дізнатись від неї адресу, ми зможемо одразу поїхати туди й за необхідності візьмемо місіс Вандемеєр. Розумієте?

— Так. — Таппенс скочила на ноги від захвату. — Ох, мені набагато краще!

— Не надто покладайтеся на це, міс Таппенс. Легше.

Джуліус обернувся до адвоката.

— Тож, скажімо, я сяду до вас у машину близько дев'ятої тридцять. Так влаштує?

— Можливо, це буде найкращий план. Не знадобиться тримати напоготові одразу дві автівки. Отже, міс Таппенс, моя вам порада: ідіть і ситно повечеряйте — зауважте, дуже ситно. І не думайте заздалегідь про те, чому не можете зарадити.

Він потиснув руки їм обом, і за мить вони були вже надворі.

— Хіба він не милий? — піднесено питала Таппенс, збігаючи вниз

через сходинку. — Ох, Джуліусе, хіба він не пречудовий?

— Гаразд, я допускаю, що з ним усе в порядку. І я помилявся, що ми даремно до нього йдемо. Отже, одразу повертаємося до «Рітцу»?

— Гадаю, мені слід трохи прогулятися. Я така стривожена. Висадіть мене в парку, гаразд? Якщо тільки не хочете теж пройтися?

Джуліус похитав головою.

— Хочу купити трохи бензину, — пояснив він. — І відіслати телеграму-другу.

— Гаразд. Зустрінемося «Рітці» о сьомій. Доведеться повечеряти нагорі. Не можу ніде показуватись у цих парадних лахах.

— Звісно. Попрошу Фелікса допомогти мені обрати меню. Він у мене на кшталт головного офіціанта. Бувайте.

Таппенс хутко пішла в бік «Серпантину», уперше глянувши при цьому на годинник. Була майже шоста. Дівчина згадала, що не пила чаю, але була надто схвильована, щоб відчувати голод. Вона дійшла до Кенсінгтонського саду, а тоді неквапно повернулася тим самим шляхом, почуваячись безмежно краще від свіжого вітру та руху. Нелегко було дотримуватись порад сера Джеймса й викинути можливі події цього вечора з голови. І коли вона наближалася до рогу Гайд-парку, спокуса повернутися до Сауз-Одлі зробилася майже непереборною.

У будь-якому разі, вирішила вона, не буде ніякої шкоди, якщо просто піти й *поглянути* на будівлю. Можливо, тоді вона зможе утриматись і терпляче зачекати до десятої години.

Будинок Сауз-Одлі був точнісінько такий, як і завжди. Що очікувала побачити Таппенс, вона й сама не знала, проте вигляд червоної цегляної твердині дещо полегшив цілком необгрунтовану тривогу, яка дедалі сильніше заволодівала нею. Дівчина вже відверталася, коли почула пронизливий свист, і від будівлі до неї підлетів вірний Альберт.

Таппенс нахмурилася. Привертати увагу до себе в цьому кварталі у плани не входило, але Альберт аж побагровів від стримуваного хвилювання.

— Я кажу, міс, вона їде!

— Хто їде? — різко перепитала Таппенс.

— Лиходійка. Спритна Рита. Місіс Вандемеср. Пакує речі й щойно наказала мені викликати їй таксі.

— Що? — Таппенс стиснула його руку.

— Це правда, міс. Я подумав, раптом ви про це не знали.

— Альберте, — скрикнула Таппенс, — ти молодчина. Якби не ти, ми б її втратили.

Альберт спалахнув від задоволення, почувши це визнання.

— Часу гаяти не можна, — сказала Таппенс, перебігаючи дорогу.

— Я маю зупинити її. За будь-яку ціну я маю затримати її тут до... — Вона затнулася. — Альберте, тут є телефон, так?

Хлопчик похитав головою.

— У квартирах переважно свої, міс. Але є телефонна будка одразу за рогом.

— То йди туди негайно й зателефонуй до готелю «Рітц». Спитай містера Гершайммера, а коли відповідь, скажи, нехай візьме сера Джеймса й негайно їде сюди, адже місіс Вандемеєр намагається накивати п'ятами. Якщо не зможеш поговорити з ним, дзвони серу Джеймсу Пілу Еджертону, його номер знайдеш у довіднику, і розкажи йому, що відбувається. Ти ж не забудеш імена, ні?

Альберт не затиноючись повторив їх.

— Довіртеся мені, міс, усе буде гаразд. А як же ви? Не боїтеся залишитися з нею сам на сам?

— Ні, ні, все гаразд. Але йди й зателефонуй. Швидко.

Зробивши довгий вдих, Таппенс увійшла в будинок і побігла нагору до дверей квартири № 20. Як вона стримає місіс Вандемеєр до приїзду двох чоловіків, вона не знала, але все одно це треба було зробити, і виконати це завдання вона мала самотійно. Що спричинило такий спішний від'їзд? Невже місіс Вандемеєр запідозрила її?

Марно було розмірковувати. Таппенс впевнено натиснула дзвінок. Може, від кухарки щось дізнається.

Нічого не сталося, і, почекавши кілька хвилин, Таппенс знову натиснула дзвінок, трохи довше притримавши його пальцем. Нарешті всередині почулися кроки, і за мить двері відчинила сама місіс Вандемеєр. Побачивши дівчину, вона підняла брови.

— Ти?

— У мене розболівся зуб, мем, — з ходу випалила Таппенс. — Тож подумала, що краще повернутись додому й провести вечір у тиші.

Місіс Вандемеєр нічого не сказала, але відійшла і впустила Таппенс у передпокій.

— Як не пощастило, — холодно сказала вона. — Краще тобі лягти

спати.

— О, мені добре буде на кухні, мем. Кухарка...

— Кухарки немає, — явно невдоволеним тоном промовила місіс Вандемеєр. — Я відіслала її. Тож, сама бачиш, краще тобі лягти.

Раптом Таппенс злякалася. У голосі місіс Вандемеєр чувся дзвін, який їй зовсім не сподобався. До того ж жінка повільно тіснила її в коридор. Таппенс відступила на поважну відстань.

— Я не хочу...

Раптом, в одну мить, холодний сталевий ободок торкнувся її скроні, і голос місіс Вандемеєр пролунав холодно й загрозливо:

— Клята маленька дурепа! Думаєш, я не знаю? Ні, не відповідай. Будеш сіпатися та кричати — пристрелю як собаку.

Сталевий ободок міцніше притиснувся до скроні дівчини.

— А тепер ворущися, — продовжила місіс Вандемеєр. — Сюди — до мене в кімнату. За хвилину, коли я з тобою закінчу, ти ляжеш в ліжку, як я й сказала. І заснеш — о, так, моя маленька шпигунко, ти точно заснеш!

В останніх словах лунала зловісна доброзичливість, яка зовсім не сподобалась Таппенс. Якусь мить вона нічого не могла вдіяти й покійрно увійшла до спальні місіс Вандемеєр. Пістолет постійно був біля її голови. Кімната перебувала у стані дикого безладу, одяг був розкиданий навсїбіч, а посеред кімнати, напівспаковані, стояли валіза й коробка для капелюхів.

Зусиллям волі Таппенс опанувала себе. Її голос трохи тремтів, але вона сміливо заговорила.

— Ну ж бо, — промовила вона, — це безглуздя. Ви не можете мене застрелити. Адже всі в будинку почують постріл.

— Я ризикну, — бадьоро мовила місіс Вандермеєр. — Але доки ти не волатимеш про допомогу, із тобою нічого не станеться — і я гадаю, ти цього не робитимеш. Ти дівчинка розумна. Обвела мене круг пальця. Я навіть не запідозрила! Тож не сумніваюся: ти чудово розумієш, що зараз я зверху, а ти знизу. А тепер — сідай на ліжку. Поклади руки на голову і, якщо тобі дороге життя, не ворущися.

Таппенс безвольно підкорилася. Здоровий глузд підказував, що нічого не лишається, окрім як прийняти ситуацію. Якщо вона кликатиме на допомогу, шанси, що її хтось почує, мізерні, зате є неабиякий ризик, що місіс Вандемеєр її застрелить. Водночас кожна виграна хвилинка

затримки була дорогоцінна.

Місіс Вандемеєр поклала револьвер на край умивальника в межах досяжності й, не зводячи з Таппенс рисячих очей, на випадок, раптом дівчина спробує ворухнутися, взяла маленьку закорковану пляшечку з мармурової підставки й налила трохи вмісту в склянку, яку наповнила водою.

— Що це? — різко спитала Таппенс.

— Те, що допоможе тобі міцно заснути.

Таппенс трохи сполотніла.

— Збираєтесь мене отруїти? — пошепки спитала вона.

— Можливо, — відповіла місіс Вандемеєр, мило всміхаючись.

— Тоді я цього не питиму, — твердо заявила Таппенс. — Краще застрельте мене. У будь-якому разі, це здійме шум, і хтось може почути. Але я не дам вбити себе тихо, як ягня.

Місіс Вандемеєр тупнула ногою.

— Не будь малою дурепою! Ти справді вважаєш, що я хочу повісити на себе підозру і звинувачення в убивстві? Якщо в тебе є хоч крихта здорового глузду, ти розумієш, що труїти тебе ніяк не вписується в мої плани. Це снодійне, ось і все. У найгіршому випадку прокинешся завтра вранці. Я просто не хочу турбуватися тим, щоб зв'язувати тебе й затикати рота. Це альтернатива — і, можу сказати, вона тобі не сподобається! Я можу бути дуже грубою, коли хочу. Тож випий, як хороша дівчинка, і гірше тобі від цього не стане.

У глибині душі Таппенс їй вірила. Аргументи звучали резонно. Наразі це був простий та ефективний метод прибрати її з дороги. Проте дівчині не до душі було покійно дозволити приспати себе без жодної спроби звільнитися. Вона відчувала, що, якщо місіс Вандемеєр вислизне від них, остання надія знайти Томмі зникне.

Таппенс міркувала швидко. Усі ці думки єдиним спалахом промайнули у неї в голові, і вона побачила, у чому полягає її шанс, хай який сумнівний, і зважилась ризикнути всім заради однієї відчайдушної спроби.

Тож вона раптом чкурнула з ліжка і впала на коліна перед місіс Вандемеєр, несамовито чіпляючись за її спідницю.

— Не вірю, — простогнала вона. — Це отрута — я знаю, що це отрута. Ох, не змушуйте мене це пити! — Її голос злетів на крик. — Не змушуйте мене це пити!

Місіс Вандемеєр зі склянкою в руці дивилася вниз, скрививши губи від цього раптового падіння.

— Вставай, мала ідіотко! Годі верзти дурниці. Як тобі взагалі стало сміливості грати роль, гадки не маю.

Вона тупнула ногою.

— Вставай, кажу!

Але Таппенс і далі чіплялась і схлипувала, незв'язно благаючи про милосердя. Кожна виграна хвилина йшла на користь. Ба більше, плазуючи перед жінкою, вона непомітно підсувалася все ближче до своєї мети.

Місіс Вандемеєр різко й нетерпляче скрикнула й ривком підняла дівчину на коліна.

— Пий негайно! — Вона владно притиснула склянку до губ дівчини.

Таппенс видала останній відчайдушний стогін.

— Присягаєтесь, що мені це не зашкодить? — Тягнула час вона.

— Звісно, не зашкодить. Не будь дурною.

— Присягаєтесь?

— Так, так, — нетерпляче сказала жінка. — Присягаюся.

Таппенс піднесла тремку руку до склянки.

— Дуже добре.

Її рот покірливо відкрився.

Місіс Вандемеєр зітхнула з полегшенням і на мить утратила пильність. І тоді швидко, мов блискавка, Таппенс смикнула склянку вгору так рвучко, як могла. Рідина зі склянки виплеснулася в обличчя місіс Вандемеєр, і в мить, коли та ахнула, права рука Таппенс рвучко схопила револьвер, який лежав на краю умивальника. Наступної миті вона відбігла назад, направивши револьвер просто в серце місіс Вандемеєр, без жодного тремтіння в руці, якою стискала зброю.

У мить перемоги Таппенс продемонструвала дещо неспортивний тріумф.

— І хто тепер зверху, а хто знизу? — радісно скрикнула вона.

Обличчя жінки покривило від люті. На мить Таппенс подумала, що та зараз кинеться на неї, і це поставило б дівчину перед неприємною дилемою: довелося б перейти межу, щоб справді спустити курок. Однак зусиллям волі місіс Вандемеєр опанувала себе, і нарешті її обличчям повільно розповзлася зла посмішка.

— Отже, ти не дурна! Ти чудово все розіграла, дівчинко. Але ти за це заплатиш — о, так, ти за це заплатиш! У мене добра пам'ять!

— Дивно, що ви дозволили так легко себе провести, — глузливо мовила Таппенс. — Невже ви справді гадали, що я з тих дівчат, які кататимуться по підлозі й нитимуть про милосердя?

— Можливо, так і робитимеш одного дня! — значуще промовила жінка.

Від холодної злостивості в її словах неприємний холодок пробіг по хребту Таппенс, але дівчина не збиралася піддаватися йому.

— Чому б нам не сісти, — лагідно запропонувала вона. — Наша теперішня поведінка трохи мелодраматична. Ні, не на ліжку. Підсуньте стілець до столу, ось так. А зараз я сяду напроти вас, тримаючи перед собою револьвер — просто про всяк випадок. Чудово. А тепер поговорімо.

— Про що? — похмуро спитала місіс Вандемеєр.

Хвилину Таппенс замислено роздивлялась її. Вона пригадувала кілька речей. Слова Бориса: «Гадаю, що ти продала б... нас!» — і її відповідь: «Ціна була б величезна» — сказану жартома, так, але чи не могло бути в ній дециці правди? Хіба колись давно Віттінгтон не питав: «Хто розп'якався? Рита?» Хіба Рита Вандемеєр не виявилася слабкою ланкою у броні містера Брауна?

Нерухомо дивлячись в обличчя жінки, Таппенс тихо відповіла:

— Про гроші...

Місіс Вандемеєр здригнулася. Очевидно, відповідь була неочікувана.

— Що ти маєш на увазі?

— Я вам поясню. Ви щойно казали, що у вас добра пам'ять. Добра пам'ять — це корисно, але не так корисно, як добрий статок! Насмілюся припустити, вам неабияк легшає на душі від того, що ви зараз вигадуете для мене всілякі жахливі кари, але чи це *практично*? Помста — річ дуже невдячна. Так завжди всі кажуть. Але гроші... — Таппенс з теплотою згадала своє заповітне кредо, — у грошах же нема нічого неприємного, так?

— То ти вважаєш, — глузливо мовила місіс Вандемеєр, — що я з тих жінок, які продадуть своїх друзів?

— Так, — швидко відповіла Таппенс, — якщо ціна достатньо висока.

— Мізерні сто фунтів, чи скільки?

— Ні, — сказала Таппенс. — Я б запропонувала... сто тисяч!

Дух економії не дозволив їй згадати про цілий мільйон, який запропонував Джуліус.

Обличчям місіс Вандемеєр розлився рум'янець.

— Що ти сказала? — перепитала вона, і її пальці нервово затермосили брошку на грудях. Цієї миті Таппенс зрозуміла, що рибка на гачку, і вперше відчула жах від власної жаги до грошей. Це дало їй моторошне почуття спорідненості з жінкою, що сиділа перед нею.

— Сто тисяч фунтів, — повторила Таппенс.

Сяйво в очах місіс Вандемеєр згасло. Вона відкинулася в кріслі.

— Ба! — вимовила вона. — У тебе їх немає.

— Так, — визнала Таппенс. — Немає, але я знаю декого, у кого є.

— Кого?

— Мого друга.

— Він, мабуть, мільйонер, — недовіжливо зауважила місіс Вандемеєр.

— Власне, так і є. Він американець. І без вагань заплатить вам. Можете вважати це абсолютно чинною пропозицією з мого боку.

Місіс Вандемеєр знову виструнчилася.

— Я схильна тобі вірити, — повільно промовила вона.

На якийсь час між ними запанувала тиша, а тоді місіс Вандемеєр підняла очі.

— Що він хоче знати, цей твій друг?

На мить Таппенс відчула внутрішню боротьбу, але йшлося про гроші Джуліуса, і його інтереси мали бути на першому місці.

— Він хоче знати, де Джейн Фінн, — сміливо сказала вона.

Місіс Вандемеєр не виявила анінайменшого подиву.

— Не впевнена, що знаю, де вона зараз, — відповіла жінка.

— Але могли б дізнатися?

— О, так, — недбало відповіла місіс Вандемеєр. — Із цим не виникне складнощів.

— Тоді... — Голос Таппенс трохи затремтів. — Є один хлопець, мій друг. Боюся, із ним щось сталося через вашого друга Бориса.

— Як його звати?

— Томмі Бересфорд.

— Ніколи про нього не чула. Але спитаю Бориса. Він розповість

мені все, що знає.

— Дякую. — Таппенс відчула неймовірне піднесення. Це підштовхнуло її до більш зухвалих спроб. — І ще одне.

— Так?

Таппенс нахилилася вперед і понизила голос.

— *Хто такий містер Браун?*

Її швидкі очі побачили, як раптом зблідло вродливе обличчя. Зусиллям волі місіс Вандемеєр опанувала себе й спробувала триматися як раніше. Але ця спроба вийшла лише пародією.

Вона знизала плечима.

— Певно, ти небагато про нас довідалась, якщо не знаєш, що нікому не відомо, хто такий містер Браун...

— Вам відомо, — тихо сказала Таппенс.

І знову колір відступив від обличчя жінки.

— Чому ти так вважаєш?

— Не знаю, — щиро відповіла дівчина. — Але я впевнена.

Місіс Вандемеєр довго дивилася перед собою.

— Так, — нарешті хрипко відповіла вона, — я знаю. Я була вродливою, бачиш... дуже вродливою...

— Ви й досі така, — промовила Таппенс із захватом.

Місіс Вандемеєр похитала головою. Був якийсь дивний вогонь у її яскраво-синіх очах.

— Недостатньо вродлива, — промовила вона м'яким небезпечним голосом. — Не — достатньо — вродлива! І часом, останнім часом, я боялася... Небезпечно забагато знати!

Вона нахилилася вперед через стіл.

— Присягнися, що моє ім'я не буде вплутано в це... що ніхто ніколи не дізнається.

— Присягаюся. І щойно його впіймають, ви будете в безпеці.

Обличчям місіс Вандемеєр промайнув вираз жаху.

— Справді? Це колись станеться?

Вона стиснула руку Таппенс.

— Ти впевнена щодо грошей?

— Цілком.

— Коли я їх отримаю? Зволікати не можна.

— Мій друг зараз буде тут. Можливо, йому знадобиться надіслати телеграму чи щось таке. Але ніяких зволікань не буде — він страшенно

метушливий.

Вираз рішучості запанував на обличчі місіс Вандемеєр.

— Я це зроблю. Це величезна сума грошей, і до того ж... — Вона незрозуміло всміхнулася. — Не... розважливо відкидати таку жінку, як я!

Якусь мить вона всміхалася й легко постукувала пальцями по столу. Раптом здригнулася, і її обличчя сплотніло.

— Що це?

— Я нічого не чула.

Місіс Вандемеєр із жахом вдивлялася в неї.

— Якщо хтось підслуховує...

— Годі вам. Хто це може бути?

— Навіть стіни можуть мати вуха, — прошепотіла жінка. — Кажу тобі, я налякана. Ти його не знаєш!

— Думайте про сто тисяч фунтів, — заспокійливо сказала Таппенс.

Місіс Вандемеєр обвела язиком висохлі губи.

— Ти його не знаєш, — хрипко повторила вона. — Він... ах!

Із криком жаху вона підскочила на ноги. Її простягнута рука вказувала поверх голови Таппенс. А тоді вона повалилася на підлогу й зомліла.

Таппенс озирнулася, щоб побачити, що її так налякало.

У дверях стояли сер Джеймс Піл Еджертон і Джуліус Гершайммер.

РОЗДІЛ 13

Нічна варта

Сер Джеймс обійшов Джуліуса й мерщій схилився над зомлілою жінкою.

— Серце, — різко сказав він. — Побачивши нас так раптово, вона, певно, отримала шок. Бренді, і якнайшвидше, або вона вислизне від нас крізь пальці.

Джуліус поспішив до вмивальника.

— Не там, — кинула Таппенс через плече. — У підставці для графінів у їдальні. Другі двері по коридору.

Сер Джеймс і Таппенс з обох боків підняли місіс Вандемеєр і перенесли на ліжко. Побризкали в обличчя водою, але безрезультатно. Адвокат намацав пульс.

— Ледь-ледь, — буркнув він. — Краще б той молодик поквапився з бренді.

Цієї миті до кімнати увійшов Джуліус із келихом міцного напою та простягнув його серу Джеймсу. Доки Таппенс підтримувала голову жінці, адвокат намагався влити трохи напою між її зімкнутих губ.

Нарешті жінка мляво розплющила очі. Таппенс приклала келих до її губ.

— Випийте.

Місіс Вандемеєр послухалася. Бренді повернув колір її щокам і дивовижним чином оживив її. Вона спробувала сісти, а тоді зі стогоном впала назад, притискаючи руку до боку.

— Моє серце, — прошепотіла вона. — Я не повинна говорити.

Вона знову лягла, заплющивши очі.

Сер Джеймс ще хвилину тримав палець на її пульсі, а потім прибрав його й кивнув.

— Тепер з нею все буде добре.

Усі троє відійшли й стояли разом, розмовляючи тихими голосами. Усі як один відчували певне розчарування. Очевидно було, що ні про який план перехресного допиту не йшлося. Зараз вони були спантеличені й нічого не могли вдіяти.

Таппенс переповіла, як місіс Вандемеєр виявила готовність

розкрити особу містера Брауна і погодилася з'ясувати й сказати їм місцеперебування Джейн Фінн. Джуліус підтримав її.

— Усе чудово, міс Таппенс. Блискавично! Гадаю, сто тисяч доларів придадуться цій пані вранці, так само як і ввечері. Нема про що турбуватися. Усе одно без грошей вона не заговорить, от побачите!

У цьому, звісно, був неабиякий здоровий глузд, і Таппенс трохи втішилася.

— Ваша правда, — замислено промовив сер Джеймс. — Однак, зізнаюся, не можу не шкодувати, що ми мусимо отак зупинитися. Втім, тут уже нічим не зарадиш, треба лише чекати до ранку.

Він глянув на нерухому фігуру на ліжку. Місіс Вандемеєр лежала зовсім нерухомо, із заплющеними очима. Він похитав головою.

— Що ж, — сказала Таппенс, намагаючись говорити бадьоро, — ми повинні зачекати до ранку, ось і все. Але не думаю, що нам варто йти з квартири.

— Як щодо того, щоб залишити того меткого хлопчика на варті?

— Альберта? А уявіть, що вона знов оговтається й усе збагне. Альберт не зможе її зупинити.

— Гадаю, тікати від доларів вона не захоче.

— Але здатна. Схоже, вона дуже злякалася «містера Брауна».

— Невже? Щиро злякалася?

— Так. Вона озиралась і казала, що навіть стіни мають вуха.

— Може, вона мала на увазі диктофон, — з інтересом промовив Джуліус.

— Міс Таппенс має слухність, — тихо сказав сер Джеймс. — Ми не повинні залишати квартиру — хіба що заради місіс Вандемеєр.

Джуліус приголомшено подивився на нього.

— Вважаєте, він переслідуватиме її? Від сьогодні до завтрашнього ранку. Звідки він взагалі дізнається?

— Ви забуваєте про своє ж припущення про диктофон, — сухо сказав сер Джеймс. — У нас дуже серйозний суперник. Гадаю, якщо виконати все з належною обачністю, то ми маємо добрі шанси, що він потрапить нам просто до рук. Але не треба нехтувати обережністю. Ми маємо важливого свідка, але її необхідно охороняти. Я запропонував би міс Таппенс лягати спати, а ми з вами, містере Гершайммере, стоятимемо на варті.

Таппенс зібралася заперечити, але, випадково глянувши на ліжку,

побачила місіс Вандемеєр з широко розплющеними очима й такою сумішшю страху й злостивості на обличчі, що слова завмерли в неї на губах.

На мить вона спитала себе, чи непритомність і серцевий напад не були величезною хитрістю. Та, згадавши смертельну блідість жінки, майже не повірила у власне припущення. Ніби чарами, цей вираз обличчя розвіявся просто в неї на очах, і місіс Вандемеєр знову лежала безвольно й нерухомо, як раніше. На мить дівчина уявила, що їй примарилося. Та все ж вирішила бути пильною попри все.

— Гаразд, — мовив Джуліус, — гадаю, краще нам усе одно вийти звідси.

Інші погодилися з цією пропозицією. Сер Джеймс знову перевірів пульс жінки.

— Цілком задовільно, — тихим голосом сказав він Таппенс. — Після ночі відпочинку з нею все буде гаразд.

Якусь мить дівчина вагалася біля ліжка. Сила виразу обличчя, який вона щойно випадково спостерігала, неабияк вразила її. Місіс Вандемеєр підняла повіки. Вона ніби силкувалася заговорити. Таппенс схилилася над нею.

— Не... йди... — Здавалося, жінка не могла говорити, лише пробурмотіла щось на кшталт «засинаю». Потім спробувала знову.

— Містер... Браун... — Голос обірвався.

Але напівзаплющені очі ніби досі надсиляли їй змучене послання.

Зворушена раптовим поривом, дівчина швидко запевнила:

— Я не піду з квартири. Сидітиму цілу ніч.

В очах промайнуло полегшення, перш ніж повіки знов опустилися. Вочевидь місіс Вандемеєр заснула. Але її слова пробудили нову тривогу в Таппенс. Що вона хотіла сказати своїм тихим шепотом?

— Містер Браун? — Таппенс упіймала себе на тому, що нервово озиряється через плече. Перед очима зловісно височіла гардеробна шафа. Чимало місця для того, щоб там можна було сховатися... Трохи соромлячись себе, Таппенс відчинила її й зазирнула всередину. Нікого, звісно! Вона нахилилася й зазирнула під ліжку. Іншої можливої схованки не було.

Таппенс звично струснула плечима. Це було абсурдно, такдавати волю нервам! Вона повільно вийшла з кімнати. Джуліус і сер Джеймс говорили тихими голосами. Сер Джеймс обернувся до неї.

— Замкніть двері ззовні, будь ласка, міс Таппенс, і вийміть ключі. Не має бути шансу, що хтось увійде до кімнати.

Серйозність його поведінки вразила їх, і Таппенс було вже не так соромно за її «нервовий» напад.

— Слухайте, — раптом сказав Джуліус, — є ж іще кмітливий приятель Таппенс. Гадаю, я краще піду та заспокою цього юнака. Отакений хлопчина, Таппенс.

— Як ви увійшли, до речі? — раптом спитала Таппенс. — Забула спитати.

— Ну, Альберт успішно додзвонився до мене. Я побіг по сера Джеймса, і ми одразу приїхали. Хлопчик чатував на нас і трохи хвилювався про те, що могло статися з вами. Він слухав під дверима квартири, але нічого не міг розчути. Хай там як, він запропонував підняти нас нагору у вугільному ліфті,

а не дзвонити у дзвінок. Так ми опинились у пральні й одразу пішли шукати вас. Альберт досі внизу і, мабуть, зараз не знаходить собі місця. — Із цим Джуліус швидко пішов.

— Отже, міс Таппенс, — сказав сер Джеймс, — ви знаєте це місце краще за мене. Де запропонуєте нам облаштуватися?

Таппенс замислилась на мить.

— Гадаю, у будуарі місіс Вандемеєр буде найзручніше, — нарешті сказала вона й повела його туди.

Сер Джеймс схвально озирнувся.

— Це місце чудово підійде, а зараз, моя юна леді, лягайте і трохи поспіть.

Таппенс рішуче похитала головою.

— Не можу, дякую вам, сер Джеймс. Мені всю ніч снитиметься містер Браун!

— Але ви так втоमितесь, дитя моє.

— Ні, зовсім ні. Я краще не спатиму, правда.

Адвокат здався.

За кілька хвилин знову з'явився Джуліус, який заспокоїв Альберта і щедро винагородив його за послуги. Теж не зумівши вмовити Таппенс лягти спати, він рішуче сказав:

— У будь-якому разі ви маєте щось негайно поїсти. Де тут комора?

Таппенс підказала йому, і він повернувся за кілька хвилин з холодним пирогом і трьома тарілками.

Від душі підкріпившись, дівчина ладна була відмахнутись від страхів, які мала пів години тому. Сила грошового хабаря не могла підвести.

— Атепер, міс Таппенс, — мовив сер Джеймс, — ми хочемо почути про ваші пригоди.

— Саме так, — погодився Джуліус.

Таппенс із деяким самовдоволенням переповіла свої пригоди. Джуліус періодично переривав її захопленим «Дідько!» Сер Джеймс мовчав, доки вона не закінчила, а потім тихо сказав:

— Ви молодець, міс Таппенс.

Дівчина почервоніла від задоволення.

— Є одна річ, яку я не зовсім розумію, — сказав Джуліус. — Що підбурило її наживати п'ятами?

— Не знаю, — зізналася Таппенс.

Сер Джеймс замислено погладив підборіддя.

— У кімнаті був величезний безлад. Схоже на те, що втечі вона не планувала заздалегідь. Так, ніби вона отримала раптове попередження тікати від когось.

— Від містера Брауна, певно, — глузливо мовив Джуліус.

Хвилину чи дві адвокат дивився на нього.

— Чому б і ні? — мовив він. — Пам'ятаю, одного разу він і вас обкрутив.

Джуліус спалахнув від роздратування.

— Просто шаленію, коли згадую, як віддав йому світлину Джейн, мов баран. Боже, якби вона тільки знову потрапила мені до рук, я приріс би до неї — та й по всьому!

— До такої ймовірності ще далеко, — сухо промовив другий чоловік.

— Гадаю, ваша правда, — чесно визнав Джуліус. — Та й у будь-якому разі я шукаю оригінал, а не світлину. Як гадаєте, де вона може бути, сер Джеймс?

Адвокат похитав головою.

— Неможливо сказати. Але я маю дуже добре уявлення, де вона була.

— Справді? Де?

Сер Джеймс усміхнувся.

— На місці перебігу ваших нічних пригод, у санаторії в Борнмуті.

— Там? Неможливо. Я питаю.

— Ні, мій любий друже, ви питали, чи був там хтось на ім'я Джейн Фінн. Отже, якщо дівчину помістили туди, то майже напевне під вигаданим ім'ям.

— А ви молодець! — скрикнув Джуліус. — Про таке я навіть не подумав!

— Це цілком очевидно, — відповів адвокат.

— Може, лікар теж у змові, — припустила Таппенс.

Джуліус похитав головою.

— Я так не думаю. Мені він миттєво сподобався. Ні, я цілком упевнений, що з доктором Голлом усе гаразд.

— Голлом, ви сказали? — спитав сер Джеймс. — Цікаво, справді дуже цікаво.

— Чому? — спитала Таппенс.

— Тому що мені випало зустріти його сьогодні вранці. Я не раз перетинався з ним впродовж кількох років, а сьогодні вранці натрапив на нього на вулиці. Каже, зупинився в «Метрополі». — Він обернувся до Джуліуса. — Він вам не казав, що їде до міста?

Джуліус похитав головою.

— Цікаво, — розмірковував сер Джеймс. — Ви не згадували його ім'я сьогодні ввечері, інакше я запропонував би вам сходити до нього з моєю візитівкою й довідатися більше.

— Мабуть, я йолоп, — промовив Джуліус із незвичною смиренністю. — Я мав подумати про трюк з фальшивим ім'ям.

— Як ви могли про щось думати після того, як впали з дерева? — скрикнула Таппенс. — Упевнена, хтось інший просто вбився б.

— Що ж, гадаю, зараз це все одно не важливо, — сказав Джуліус. — У нас в руках місіс Вандемеєр, а це все, що нам треба.

— Так, — відповіла Таппенс, але в її голосі бракувало впевненості.

Тиша запанувала над зібранням. Потроху чари ночі почали брати над ними гору. Чулися раптові скрипи меблів, ледь помітний шурхіт у завісах. Раптом Таппенс підстрибнула з криком:

— Я так не можу. Я знаю, що містер Браун десь у квартирі! Я відчуваю його.

— Серйозно, Таппенс, звідки йому тут узятися? Ці двері відчиняються в коридор. Ніхто не міг увійти з парадного входу так, щоб ми не бачили й не чули.

— Нічого не можу вдіяти. Я відчуваю, що він тут!

Вона благально дивилася на сера Джеймса, але той похмуро відповів:

— Віддаючи належне вашим почуттям, міс Таппенс (а також і моїм у цьому питанні), не думаю, що це в межах людських можливостей — перебувати у квартирі без нашого відома.

Його слова трохи заспокоїли дівчину.

— Коли сидиш всю ніч без сну, завжди трохи нервуєшся, — зізналася вона.

— Так, — мовив сер Джеймс. — Ми в становищі людей, які проводять спиритичний сеанс. Може, якби тут був медіум, ми могли б отримати дивовижні результати.

— Ви вірите у спиритизм? — спитала Таппенс, широко розплющуючи очі.

Адвокат знизав плечима.

— Без сумніву, якась правда в цьому є. Але більшість таких свідчень не будуть прийняті в судовій залі.

Години тягнулися. Із першими слабкими проблисками світанку сер Джеймс розсунув фіранки. Вони побачили те, що бачить мало хто з лондонців, — повільне сходження сонця над сонним містом. Чомусь із настанням світла жахи й фантазії минулої ночі здалися абсурдними. Дух Таппенс ожив, як зазвичай.

— Ура! — сказала вона. — Це буде великий день. І ми знайдемо Томмі. І Джейн Фінн. І все буде чудово. Спитаю містера Картера, чи можна дати мені титул Леді!

О сьомій годині Таппенс зголосилася піти зробити чаю. Вона повернулася з чайником і чотирма чашками на таці.

— А ще одна чашка для кого? — спитав Джуліус.

— Для полонянки, звісно. Гадаю, її можна так називати?

— Після минулої ночі носити їй чай — це вже занадто, — замислено промовив Джуліус.

— Так, — погодилася Таппенс. — Але в будь-якому разі я їй віднесу. Може, вам двом теж піти, на випадок, якщо вона накинеться на мене або ще щось. Ми ж не знаємо, в якому настрої вона прокинеться.

Сер Джеймс і Джуліус супроводили її до дверей.

— Де ключі? О, звісно, вони в мене.

Вона вставила ключі в замок і повернула їх, а тоді зупинилася.

— А що, як, зрештою, вона втекла? — пошепки пробурмотіла вона.
— Геть неможливо, — заспокійливо відповів Джуліус.

Але сер Джеймс нічого не сказав.

Таппенс зробила довгий вдих і увійшла. І полегшено зітхнула, побачивши, що місіс Вандемеєр лежить на ліжку.

—Доброго ранку! — бадьоро сказала вона. — Я принесла вам чаю.

Місіс Вандемеєр не відповіла. Таппенс поставила чашку на стіл біля ліжка й пішла підняти жалюзі. Коли обернулась, місіс Вандемеєр так і лежала без руху. Раптовий страх стиснув серце дівчини, і Таппенс підбігла до ліжка. Рука, яку вона підняла, була холодна як лід... місіс Вандемеєр вже ніколи не заговорить...

На її крик прибігли інші. Вистачило кількох хвилин. Місіс Вандемеєр була мертва — певно, мертва вже кілька годин. Очевидно, померла уві сні.

— Треба ж, яка жорстока невдача! — у розпачі скрикував Джуліус.

Адвокат поведився спокійніше, але був якийсь цікавий блиск в його очах.

— Якщо це невдача, — відповів він.

— Ви ж не думаєте... ну, тобто, це ж геть неможливо — сюди ніхто не міг проникнути.

—Так, — визнав адвокат. — Не бачу, як таке можливо. І все ж вона була на межі того, щоб зрадити містера Брауна — і вона помирає. Невже це просто випадковість?

— Але як...

— Ото ж бо, як! Ось що ми повинні з'ясувати. — Він стояв мовчки, погладжуючи підборіддя. — Повинні з'ясувати, — тихо повторив він, і Таппенс відчула, що якби була містером Брауном, то їй не сподобався б тон цих простих слів.

Джуліус кинув погляд на вікно.

— Вікно відчинене, — відзначив він. — Як гадаєте...

Таппенс похитала головою.

— Балкон доходить лише до будуара. Там були ми.

— Можливо, він вислизнув... — припустив Джуліус.

Але сер Джеймс перервав його.

— У містера Брауна не такі грубі методи. Ми маємо послати по лікаря, але, перш ніж це зробимо, чи є в цій кімнаті щось, що може становити цінність для нас?

Усі троє поквапом заходилися шукати. Обвуглена маса на камінній решітці вказувала на те, що у вечір втечі місіс Вандемеєр спалювала папери. Нічого важливого не залишилось, хоч вони обшукали й інші кімнати.

— Ось воно, — раптом сказала Таппенс, вказуючи на маленький старомодний сейф, вбудований у стіну. — Гадаю, це для ювелірних прикрас, але в ньому може бути і щось іще.

Ключ був у замку, і Джуліус ривком відчинив дверцята й пошарудів усередині. На це в нього пішов якийсь час.

— Ну, — нетерпляче сказала Таппенс.

Повисла пауза, перш ніж Джуліус відповів, а тоді він висунув голову й зачинив дверцята.

— Нічого, — сказав він.

За п'ять хвилин прибув жвавий молодий лікар, спішно викликаний. Він шанобливо поводився з сером Джеймсом, якого впізнав.

— Серцевий напад або, можливо, передозування якимось снодійним, — фиркнув він. — Чути запах хлоралгідрату в повітрі.

Таппенс пригадала келих, який перекинула. Нова думка привернула її до умивальника. Вона знайшла маленьку пляшечку, з якої місіс Вандемеєр вилила кілька крапель.

Тоді вона була на три чверті повна. Зараз — була порожня.

РОЗДІЛ 14

Консультація

Ніщо не дивувало й не спантеличувало Таппенс так, як легкість і простота, з якою все було залагоджено завдяки вмілому керівництву сера Джеймса. Лікар з готовністю прийняв версію, що місіс Вандемеєр випадково випила надмірну дозу хлоралгідрату. Він сумнівався, чи потрібне тут розслідування.

Якщо так, він дасть знати серу Джеймсу. Він розумів, що напередодні місіс Вандемеєр збиралася виїздити за кордон і слуги вже пішли. Сер Джеймс і його юні друзі були у неї, коли раптом в неї стався напад, і провели ніч у її квартирі, не бажаючи залишати її саму. Чи знають вони когось із її родичів? Ні, але сер Джеймс скерував його до адвоката місіс Вандемеєр.

Незабаром прибула медсестра, щоб перебрати обов'язки на себе, а інші покинули злочасну будівлю.

— І що тепер? — спитав Джуліус із нотками відчаю. — Гадаю, ми остаточно все втратили.

Сер Джеймс замислено погладив підборіддя.

— Ні, — тихо сказав він. — Досі є шанс, що доктор Голл зможе нам щось розповісти.

— Боже! Я й забув про нього.

— Шанс невеликий, але ним не потрібно нехтувати. Здається, я казав вам, що він зупинився в «Метрополі». Пропоную відвідати його якнайшвидше. Скажімо, після ванної та сніданку?

Домовилися, що Таппенс і Джуліус повернуться до «Рітцу» й заїдуть за сером Джеймсом на машині. План було сумлінно виконано, і кілька хвилин по одинадцятій вони під'їхали до «Метрополю». Спитали доктора Голла, і порт'є пішов його розшукувати. За кілька хвилин невисокий лікар вже поспішав до них.

— Можете приділити нам кілька хвилин, докторе Голле? — приємно мовив сер Джеймс. — Дозвольте представити вам міс Каулі. Містера Гершайммера, гадаю, ви вже знаєте.

Жартівливий вогник загорівся в очах лікаря, коли він тиснув руку Джуліусу.

— А, так, мій любий друг із пригоди на дереві! Щиколотка в порядку, еге ж?

— Гадаю, її зцілено завдяки вашому вмілому лікуванню, доку.

— А сердечна недуга? Ха-ха!

— Досі шукаю, — коротко відповів Джуліус.

— Перейдімо до суті: ми можемо поговорити з вами наодинці? — спитав сер Джеймс.

— Звісно. Гадаю, тут є кімната, де буде тихо й нас ніхто не потурбує.

Він пішов, інші рушили слідом. Коли вони сіли, лікар запитально подивився на сера Джеймса.

— Докторе Голле, я дуже занепокоєний пошуками однієї молодої леді з метою отримання свідчень від неї. Я маю підстави вважати, що у певний час вона перебувала у вашому закладі в Борнмуті. Сподіваюся, я не порушую професійного етикету тим, що запитую вас про це?

— Гадаю, йдеться про свідчення?

Якусь мить сер Джеймс вагався, а тоді відповів: — Так.

— Я з задоволенням надам вам будь-яку інформацію, наскільки це буде в моїй владі. Як звати молоду леді? Пам'ятаю, містер Гершайммер запитував... — Він повернувся до Джуліуса.

— Ім'я, — відверто заявив сер Джеймс, — насправді несуттєве. Її майже напевне привезли до вас під чужим ім'ям. Але я хотів би знати, чи знайомі ви з місіс Вандемеєр?

— Місіс Вандемеєр, із квартири № 20 в будинку Сауз-Одлі? Побіжно знайомий.

— Вам невідомо, що сталося?

— Що ви маєте на увазі?

— Ви не знаєте, що місіс Вандемеєр мертва?

— Боже, боже, я й гадки про це не мав! Коли це сталося?

— Учора ввечері вона вжила завелику дозу хлоралгідрату.

— Навмисно?

— Вважають, що випадково. Не хотів би висловлювати власних припущень. У будь-якому разі, її знайшли мертвою сьогодні вранці.

— Дуже сумно. Гарна самотня жінка. Припускаю, вона була вашим другом, якщо ви знайомі з усіма цими подробицями.

— Я знайомий з подробицями тому, що... ну, тому, що це я знайшов її мертвою.

— Звісно. — Лікар здригнувся.
— Так, — сказав сер Джеймс і замислено погладив підборіддя.
— Це дуже сумна новина, але, даруйте, я не розумію, як це пов'язано з темою вашого запиту?
— Пов'язано ось як: чи правда, що місіс Вандемеєр помістила під вашу опіку молоду родичку?
Джуліус нетерпляче нахилився вперед.
— Це справді так, — тихо відповів лікар.
— Під іменем?..
— Дженет Вандемеєр. Я так зрозумів, що вона племінниця місіс Вандемеєр.
— І вона потрапила до вас..
— Як я пам'ятаю, у червні чи липні 1915 року.
— Вона мала психічне захворювання?
— Вона абсолютно здорова, якщо ви це маєте на увазі. Зі слів місіс Вандемеєр я зрозумів, що дівчина була з нею на «Лузитанії», коли той нещасний корабель затонув, і пережила важкий шок.
— Гадаю, ми на правильному шляху? — сер Джеймс озирнувся.
— Кажу ж — я телепень! — відгукнувся Джуліус.
Лікар подивився на них усіх з цікавістю.
— Ви говорили, що вам потрібні від неї свідчення, — сказав він. — Гадаю, вона не здатна їх надати.
— Як? Ви щойно казали, що психічно вона цілком здорова.
— Так і є. Однак, якщо ви хочете від неї свідчень стосовно подій до 7 травня 1915 року, вона не зможе їх надати.
Вони ошелешено дивилися на низенького чоловіка. Той кивнув, підтверджуючи свої слова.
— Шкода, — мовив він. — Неймовірно шкода, сер Джеймс, особливо зважаючи, що справа, як я розумію, дуже важлива. Але це так, вона нічого не може вам розповісти.
— Але чому, друже? На дідька, чому?
Низенький чоловік переніс свій доброзичливий погляд на схвильованого молодого американця.
— Тому що Дженет Вандемеєр страждає на повну втрату пам'яті!
— Що?
— Саме так. Цікавий випадок, дуже цікавий випадок. Не такий рідкісний насправді, як ви гадаєте. Є кілька дуже відомих паралелей. Це

перший подібний випадок, який я спостерігаю особисто, і мушу визнати, мені він видається напрочуд цікавим.

Було щось диявольське в задоволенні чоловічка.

— І вона нічого не пам'ятає, — повільно промовив сер Джеймс.

— Нічого до 7 травня 1915 року. Від цієї дати її пам'ять не гірша за вашу чи мою.

— Що вона пам'ятає найперше?

— Як сходила на землю разом із вцілілими. Усе, що до цього, — п'ятьма. Вона не знала власного імені, звідки вона або де перебуває. Навіть не могла говорити рідною мовою.

— Але, звісно ж, усе це вкрай незвичайно? — вставив Джуліус.

— Ні, мій дорогий друже. Цілком нормально за таких обставин. Тяжке потрясіння для нервової системи. Втрата пам'яті майже завжди відбувається за тим самим сценарієм. Я, звісно, запропонував спеціаліста. Є один дуже добрий чоловік у Парижі — досліджує деякі випадки, — але місіс Вандемеєр заперечила саму ідею публічності, якою може обернутись подібне рішення.

— Уявляю собі, як вона була проти, — похмуро мовив сер Джеймс.

— Я погодився з її думкою. Такі випадки справді заживають певної лихої слави. А дівчина дуже молода — дев'ятнадцять років, здається. Було б шкода, якби її недугу обговорювали — це могло зашкодити її майбутньому. До того ж спеціального лікування для таких випадків не існує. Тут справді треба лише чекати.

— Чекати?

— Так, рано чи пізно пам'ять повернеться — так само раптово, як і зникла. Але, з усією ймовірністю, дівчина повністю забуде травматичний період і повернеться до свого життя там, де залишила його — у момент затоплення «Лузитанії».

— І коли, за вашими очікуваннями, це станеться?

Лікар знизав плечима.

— А, цього сказати я не можу. Іноді потрібні місяці. Відомі випадки, коли знадобилося до двадцяти років! Іноді інше потрясіння грає на руку. Одне відновлює те, що забрало інше.

— Ще одне потрясіння, он як? — замислено промовив Джуліус.

— Саме так. Був один випадок у Колорадо... — продовжував говорити коротун, балакливий і злегка захоплений.

Джуліус, здавалося, не слухав. Поринувши у власні думки, він

супив брови. Раптом прокинувся від своєї похмурої задуми й гримнув по столу кулаком із таким оглушливим грюкотом, що всі підстрибнули. Особливо лікар.

— Зрозумів! Гадаю, доку, мені потрібен ваш медичний погляд на план, який я зараз викладу. Скажімо, Джейн довелося б знову перетнути Атлантику і сталося б те саме. Субмарина, тоне корабель, усі сідають по човнах — і так далі. Це не спрацює? Не дасть величезного поштовху її підсвідомості, чи як там на вашому жаргоні, не змусить її запрацювати знову?

— Дуже цікаве міркування, містере Гершайммере. На мою думку, це могло б увінчатись успіхом. На жаль, жодного шансу, що умови повторяться так, як ви змальовуєте.

— Звісно, що не за природних причин, доку. Але я кажу про постанову.

— Постанову?

— Ну так. У чому складність? Наймемо лайнер...

— Лайнер! — безсило прошепотів доктор Голл.

— Наймемо кількох пасажирів, субмарину — гадаю, це єдина складність. Уряди зазвичай тримають у таємниці свою бойову техніку. Вони не продадуть її першому-ліпшому. І все ж, гадаю, це можна владнати. Чули коли-небудь слово «хабар», сер? То ось, хабарі дають щоразу! Упевнений, нам не доведеться справді випускати торпеду. Якщо всі метушитимуться й досить гучно кричатимуть, що корабель тоне, цього має вистачити для такої невинної юної дівчини, як Джейн. Коли на неї надягнуть рятувний пояс і спішно посадять у човен, доки добре підготовлена юрба акторів виконуватиме істеричний трюк на палубі — їй-богу, вона може повернутись туди, де була у травні 1915-го. Як вам такий чорновий план?

Доктор Голл дивився на Джуліуса. Усе, що він не здатен був вимовити, красномовно читалося в його погляді.

— Ні, — сказав Джуліус у відповідь на це, — я не божевільний. Це цілком можливо. У Штатах це щодня роблять для кіно. Хіба не бачили, як зіштовхуються потяги на екрані? Яка різниця між купівлею потяга й купівлею лайнера? Беріть майно і вперед!

Доктор Голл віднайшов свій голос.

— Але ж витрати, мій любий друже. — Його голос підвищився. — Витрати! Вони будуть колосальні!

— Гроші мене зовсім не турбують, — просто пояснив Джуліус.

Доктор Голл благально повернувся до сера Джеймса, та той лише злегка всміхнувся.

— Містер Гершайммер дуже заможний — по-справжньому заможний.

Лікар знову поглянув на Джуліуса з якимось новим і невловним виразом. Це вже не був ексцентричний молодик зі звичкою падати з дерев. В очах лікаря була шанобливість, доречна перед дуже багатим чоловіком.

— Напрочуд дивовижний план. Напрочуд дивовижний, — прошепотів він. — Кіно — звісно! Ваша американська назва для сінематографа. Дуже цікаво. Боюся, ми тут трохи відстали від життя з нашими методами. І ви справді збираєтеся втілити цей ваш неймовірний план?

— Можете поставити останній долар, що так.

Лікар вірив йому — що було даниною його національності.

Якби таке запропонував англієць, він би глибоко засумнівався в його осудності.

— Я не можу гарантувати зцілення, — зазначив він. — Мабуть, мені варто пояснити це чітко.

— Звісно, все гаразд, — сказав Джуліус. — Просто приведіть Джейн, а решту залиште мені.

— Джейн?

— Тобто міс Дженет Вандемеєр. Ми можемо негайно виїхати до вашого віддаленого закладу й попросити прислати її. Чи мені зганяти туди й привезти її на своїй машині?

Лікар приголомшено подивився на них.

— Перепрошую, містере Гершайммере. Я гадав, ви зрозуміли.

— Зрозуміли що?

— Що міс Вандемеєр більше не під моєю опікою.

РОЗДІЛ 15

Таппенс отримує пропозицію

Джуліус підскочив.

— Що?

— Я гадав, ви це знаєте.

— Коли вона поїхала?

— Дайте-но гляну. Сьогодні понеділок, так? Це мало бути минулої середи... ну точно... так, це було того ж вечора, коли ви... е-е... впали з мого дерева.

— Того вечора? До чи після?

— Дайте-но гляну... о, так, після. Надійшло вкрай термінове повідомлення від місіс Вандемеєр. Юна леді й медсестра, яка відповідала за неї, поїхали нічним потягом.

Джуліус знов опустився в крісло.

— Сестра Едіт... поїхала з пацієнткою... пам'ятаю, — буркнув він.
— Боже мій, бути так близько!

Доктор Голл видався спантеличеним.

— Не розумію. Хіба юна леді, зрештою, не зі своєю тіткою?

Таппенс похитала головою. Вона готова була вже заговорити, коли застережний погляд сера Джеймса змусив її притримати язика. Адвокат підвівся.

— Я перед вами в боргу, Голле. Ми дуже вдячні за все, що ви нам розповіли. Боюся, що тепер ми мусимо шукати міс Вандемеєр знову. Як щодо медсестри, яка супроводжувала її? Гадаю, ви не знаєте, де вона?

Лікар похитав головою.

— Поки що ми не отримували від неї звісток. Я так зрозумів, що вона мала на якийсь час залишитися з міс Вандемеєр. Але що сталося насправді? Дівчину точно не викрадали.

— Це ми ще побачимо, — похмуро мовив сер Джеймс.

Інший чоловік завагався.

— Ви ж не думаєте, що мені варто піти в поліцію?

— Ні, ні. Найімовірніше, що юна леді зараз з іншими родичами.

Це не зовсім задовольнило лікаря, але він бачив, що сер Джеймс рішуче не бажає більше нічого казати, й усвідомив, що намагатися

витагти додаткову інформацію зі знаменитого королівського адвоката — лише марнування зусиль. Відповідно він побажав їм усього доброго, і вони покинули готель. Кілька хвилин стояли біля авто й розмовляли.

— Яке безумство, — скрикнула Таппенс. — Подумати тільки — мабуть, Джуліус кілька годин перебував під одним дахом із нею.

— Я клятий ідіот, — похмуро буркнув Джуліус.

— Ви не могли знати, — втішила Таппенс. — Хіба міг? — звернулася вона до сера Джеймса.

— Я порадив би вам не хвилюватися, — лагідно промовив він. — Як-то кажуть, нема чого плакати за пролитим молоком.

— Важливо, що робити далі, — практично додала Таппенс.

Сер Джеймс знизав плечима.

— Можете розмістити оголошення про пошук медсестри, яка супроводжувала дівчину. Це єдиний хід дій, який я можу запропонувати, і мушу зізнатися: я не надто сподіваюся на результат. Більше нічого зробити не можна.

— Нічого? — ошелешено спитала Таппенс. — А як же... Томмі?

— Ми повинні сподіватися на краще, — сказав сер Джеймс. — О, так, ми повинні сподіватися.

Але поверх її похиленої голови він зустрівся поглядом із Джуліусом і майже непомітно похитав головою. Джуліус зрозумів. Адвокат вважав справу безнадійною. Обличчя молодого американця спохмурніло. Сер Джеймс узяв Таппенс за руку.

— Ви повинні дати мені знати, як щось проясниться. Листи завжди пересилатимуть мені.

Таппенс з нерозумінням глянула на нього.

— Ви ідете?

— Я ж вам казав. Не пам'ятаєте? До Шотландії.

— Так, але я гадала... — Дівчина завагалася.

Сер Джеймс знизав плечима.

— Моя люба юна леді, боюся, тут я нічого більше не можу вдіяти. Усі наші зачіпки розчинилися в повітрі. Можете повірити мені на слово, тут нічого більше не зробиш. Якщо щось нагодиться, я охоче дам вам пораду всіяко, як зможу.

Його слова викликали у Таппенс надзвичайний розпач.

— Гадаю, ваша правда, — мовила вона. — Хай там як, дуже дякую за те, що спробували нам допомогти. Прощайте.

Джуліус стояв, схилившись над машиною. На мить у гострих очах сера Джеймса промайнув жаль, коли він дивився на пригнічене обличчя дівчини.

— Не будьте надто безутішною, міс Таппенс, — тихим голосом сказав він. — Пам'ятайте, час відпочинку — не завжди суцільна розвага. Іноді декому вдається і працювати.

Щось у його тоні змусило Таппенс різко підняти очі. Він із усмішкою похитав головою.

— Ні, більшого я не скажу. Забагато казати — велика помилка. Пам'ятайте це. Ніколи не кажіть усього, що вам відомо, навіть тому, кого знаєте найкраще. Зрозуміли? До побачення.

Він пішов геть. Таппенс приголомшено дивилася йому вслід. Вона починала розуміти методи сера Джеймса. Одного разу він вже кидав їй натяк тим самим недбалим тоном. Чи це зараз теж був натяк? Що саме ховалося за останніми короткими фразами? Чи мав він на увазі, що, зрештою, не облишив цю справу, потай і далі працюватиме над нею, доки...

Її роздуми перервав Джуліус, який благав її «сідати негайно».

— Вигляд у вас доволі замислений, — зауважив він, коли вона рушила надвір. — Старий сказав щось іще?

Таппенс імпульсивно розтулила рота, а тоді стулила знову. Слова сера Джеймса лунали в її вухах: «Ніколи не кажіть усього, що вам відомо, навіть тому, кого знаєте найкраще». І, наче спалах, у неї в голові промайнув інший спогад. Джуліус перед сейфом у квартирі, її власне запитання й пауза перед його відповіддю: «Нічого». Там справді нічого не було? Чи він знайшов щось, що хотів притримати для себе? Якщо він може приховати щось, то може й вона.

— Нічого конкретного, — відповіла дівчина.

Вона радше відчула, ніж побачила, як Джуліус скоса поглядає на неї.

— Як дивитесь на те, щоб зробити коло парком?

— Як хочете.

Якийсь час вони їхали під деревами мовчки. День був погожий. У жвавому русі повітря Таппенс відчула нове піднесення.

— Скажіть, міс Таппенс, як гадаєте, я коли-небудь знайду Джейн?

Джуліус говорив засмученим голосом. Цей настрій був настільки не властивий йому, що Таппенс обернувшись і здивовано глянула на

американця. Той кивнув.

— Так. У мене опускаються руки в цій справі. Сер Джеймс взагалі не мав сьогодні ніяких надій, це помітно. Мені він не подобається — ми чомусь не сходимось, але він надзвичайно розумний, і, гадаю, він не пішов би, якби був якийсь шанс на успіх, хіба не так?

Таппенс почувалася доволі ніяково, але трималася за переконання, що Джуліус теж щось від неї приховує, тож лишалася непохитною.

— Він запропонував дати оголошення про пошук медсестри, — нагадала вона.

— Так, тоном «облиш усіляку надію»! Ні — із мене, мабуть, досить. Я вже майже думаю негайно повернутися до Штатів.

— О, ні! — скрикнула Таппенс. — Ми маємо знайти Томмі.

— Точно, я забув про Бересфорда, — покаянно промовив Джуліус. — Це так. Ми повинні його знайти. Але потім — що ж, я марив від самого початку цієї подорожі, і ці мрії — гнила та безнадійна справа. Я вмиваю руки. Знаєте, міс Таппенс, хочу у вас дещо спитати.

— Так.

— Ви і Бересфорд. Що між вами?

— Я вас не розумію, — з гідністю відповіла Таппенс і доволі непослідовно додала: — І, хай там що, ви помиляєтеся!

— Не маєте якихось ніжних почуттів одне до одного?

— Точно ні, — з теплотою запевнила Таппенс. — Ми з Томмі — друзі, і нічого більше.

— Гадаю, кожна закохана пара казала це якоїсь миті, — зауважив Джуліус.

— Маячня! — гримнула Таппенс. — Невже я схожа на дівчину, що закохується в кожного стрічного?

— Ні. Ви схожі на дівчину, в яку частенько закохуються.

— О! — вигукнула Таппенс, доволі спантеличена. — Я гадаю, це комплімент?

— Звісно. А зараз поговорімо про це. Припустімо, ми ніколи не знайдемо Бересфорда, і... і...

— Гаразд — скажіть це! Я вмію приймати факти. Припустімо, він... мертвий! Так?

— І вся ця справа сходить нанівець. Що ви тоді робитимете?

— Не знаю, — розгублено відповіла Таппенс.

— Ви будете надзвичайно самотньою, бідолашна дитино.

— Зі мною все буде гаразд, — гримнула Таппенс, звично обурена жалістю до себе.

— Як щодо заміжжя? — спитав Джуліус. — Як ставитеся до такої ідеї?

— Я маю намір вийти заміж, звісно, — відповіла Таппенс. — Тобто, якщо... — Вона зупинилася, відчула миттєвий потяг відступитись, а тоді сміливо продовжила: — Якщо знайду когось настільки заможного, що це буде того варте. Відверто, так? Можу припустити, що ви зневажаєте мене за це.

— Я ніколи не зневажаю ділового інстинкту, — відповів Джуліус. — Які саме критерії ви розглядаєте?

— Критерії? — здивовано спитала Таппенс. — Тобто високий чи низький?

— Ні. Суму — дохід.

— О, я... я недостатньо це обміркувала.

— А як щодо мене?

— Вас?

— Звісно.

— Ох, я не можу!

— Чому ні?

— Кажу вам, я не можу.

— Знов-таки, чому ні?

— Це буде несправедливо.

— Не бачу в цьому ніякої несправедливості. Я називаю це блефом, ось і все. Я безмежно захоплююсь вами, міс Таппенс, більше, ніж будь-якою дівчиною, кого зустрічав. Ви достобіса хоробра. Я лише хочу дати вам справжнє, надзвичайно добре життя. Скажіть лише слово, і ми негайно ж поїдемо до висококласного ювеліра й купимо обручки.

— Не можу, — видихнула Таппенс.

— Через Бересфорда?

— Ні, ні, ні! Таппенс лише й далі несамовито хитала головою.

— Ви не можете серйозно розраховувати на більші статки, ніж маю я.

— О, річ не в тім, — видихнула Таппенс із майже істеричним сміхом. — Але з усією вдячністю й тому подібним, гадаю, я краще скажу «ні».

— Я був би вельми вдячний, якби ви зробили мені ласку й

подумали про це до завтра.

— Немає сенсу.

— І все ж, гадаю, ми зупинимось на цьому.

— Дуже добре, — слухняно відповіла Таппенс.

Жоден з них не заговорив знову, доки вони не дісталися готелю «Рітц».

Таппенс піднялася нагору до своєї кімнати. Вона почувалася прибитою до землі після розмови з енергійним Джуліусом. Сівши перед дзеркалом, вона кілька хвилин роздивлялася своє зображення.

— Дурепа, — нарешті буркнула Таппенс і скривила гримасу. — Маленька дурепа. Це ж усе, чого ти хочеш — усе, на що ти сподівалась, а ти собі белькочеш «ні», як мала безмозка вівця. Це твій єдиний шанс. Чому б не скористатися ним? Не вхопити його? Не вчепитись у нього? Чого ще ти хочеш?

Немов у відповідь на це запитання її погляд упав на маленький знімок Томмі, який стояв на туалетному столику в обшмуглянній рамці. Якусь мить вона силкувалась опанувати себе, а потім, відкинувши будь-яке вдавання, піднесла знімок до губ і розридалася.

— Ох, Томмі, Томмі, — ридала вона, — я так тебе люблю і можу ніколи більше тебе не побачити...

Минуло п'ять хвилин, після чого Таппенс сіла, висякала носа й відкинула волосся з обличчя.

— Ось і все, — суворо зауважила вона. — Погляньмо фактам в обличчя. Здається, я

закохалася — у хлопчиська-ідіота, якому, мабуть, ні на гріш не цікава.

Тут вона зупинилася.

— Хай там як, — продовжила вона, ніби сперечаючись із невидимим опонентом, — я цього не знаю. Він ніколи не насмілювався казати про це. Я завжди лаяла сентименти — а тепер сама стала сентиментальною, як ніхто. Дівчата такі ідіотки! Я завжди так вважала. Мабуть, я спатиму з його світлиною під подушкою, і він мені снитиметься всю ніч. Жахливо відчувати, що зраджуєш власним принципам.

Таппенс сумно похитала головою, обмірковуючи своє падіння.

— Геть не знаю, що сказати Джуліусу. Ох, якою дурепою я відчуваюся! Доведеться йому щось відповісти — він американець і

такий доскіпливий, що неодмінно захоче знати причину. Цікаво, чи знайшов він щось у тому сейфі...

Думки Таппенс перескочили на інше. Вона ретельно й наполегливо перебрала в пам'яті події останнього вечора. Якимось чином вони здавалися пов'язаними із загадковими словами сера Джеймса...

Раптом вона щосили здригнулася — колір збіг з її обличчя. Її очі зачаровано дивилися перед собою, зіниці розширилися.

— Неможливо, — прошепотіла вона. — Неможливо! Я, мабуть, збожеволіла, якщо взагалі думаю про таке...

Страхіття — але воно пояснювало все...

Після недовгих роздумів вона сіла й написала записку, зважуючи при цьому кожне слово. Нарешті кивнула з важким задоволенням і вклала записку в конверт, який адресувала Джуліусу. Пройшла крізь коридор до його вітальні й постукала у двері. Як вона й очікувала, кімната виявилася порожньою. Дівчина залишила записку на столі.

Коли вона повернулася, біля дверей на неї чекав маленький порт'є.

— Вам телеграма, міс.

Таппенс узяла її з таці й недбало розгорнула. А тоді скрикнула. Телеграма була від Томмі!

РОЗДІЛ 16

Подальші пригоди Томмі

З темряви, поцяткованої уколами вогню, що пульсували навколо, Томмі потроху повертався до тями. Коли він нарешті розплющив очі, то не усвідомлював нічого, крім нестерпного болю в скронях. Неясно бачив незнайоме оточення. Де він? Що сталося? Він мляво кліпнув очима. Це був не його номер у «Рітці». І що, чорт забирай, з його головою?

— Дідько! — сказав Томмі й спробував сісти. Він згадав. Він був у тому зловісному будинку в Сохо. Хлопець застогнав і знову впав. Крізь майже зімкнуті повіки він уважно вивчав місце навколо себе.

— Оговтується, — зауважив хтось біля самого вуха Томмі. Він одразу впізнав голос бородатого дієвого німця і натхненно вдав нерухомість. Відчував, що пошкодує, якщо отямиться надто швидко, і, доки біль у голові не притихнув, ніяк не міг зібратися з думками. Томмі болісно намагався скласти докупи те, що сталося. Вочевидь, хтось прокрався слідом за ним, доки він підслуховував, і оглушив ударом по голові. Тепер вони знають, що він шпигун, і з усією ймовірністю розправа над ним буде короткою. Без сумніву, він потрапив у халепу. Ніхто не знає, де він, тож допомоги ззовні чекати не варто й треба покладатися винятково на власну кмітливість.

«Ну, вперед», — пробурмотів Томмі до себе й повторив свій попередній вигук.

— Дідько! — сказав він, і цього разу йому вдалося сісти.

За мить німець виступив уперед і приклав до його губ келих, коротко наказавши:

— Пий.

Томмі послухався. Від міцності трунку він мало не вдавився, але той дивовижним чином прочистив його розум.

Він лежав на канапі в кімнаті, де відбувалася нарада. По один бік від нього сидів німець, по другий — сторож із лиховісним обличчям, який впустив його.

Але Томмі помітив відсутність одного обличчя. Чоловіка, якого називали Номером Першим, тут більше не було.

— Уже краще? — спитав німець, прибираючи порожню склянку.

— Так, дякую, — бадьоро відповів Томмі.

— О, мій любий друже, пощастило тобі мати такий товстий череп. У доброго Конрада міцний удар. — Він кивнув у бік зловісного сторожа.

Чоловік вишкірився.

Томмі з зусиллям крутнув головою.

— О, — мовив він, — то ти Конрад, так? Здається мені, товщина черепа — це й для тебе везіння. Коли дивлюся на тебе, то майже шкодую, що дав тобі уникнути шибениці.

Чоловік загарчав, а бородань тихо сказав:

— Йому б це не загрожувало.

— Як скажете, — відповів Томмі. — Знаю я цю моду недооцінювати поліцію. Особисто я радше вірю в неї.

Його тон був вкрай незворушним. Томмі Бересфорд належав до тих молодих англійців, які не відзначені особливими розумовими здібностями, проте однозначно найкраще проявляють себе у випадках, які називають скрутним становищем. Природна сором'язливість та обережність спадають з них, наче рукавичка. Томмі чітко усвідомлював, що його єдиний шанс на втечу полягає у кмітливості, і, прикриваючись буденним тоном, відчайдушно мізкував.

Холодним голосом німець перебрав розмову на себе:

— Ти маєш що сказати перед тим, як тебе стратять як шпигуна?

— Багато чого, — відповів Томмі з тією ж світськістю, що й раніше.

— Заперечуєш, що підслуховував під дверима?

— Ні. Я справді мушу вибачитися. Але ваша розмова була такою цікавою, що взяла гору над моїм сумлінням.

— Як ти сюди потрапив?

— Старий добрий Конрад впустив. — Томмі осудливо поглянув на нього. — Не наважуся пропонувати відправити вірного слугу на пенсію, але вам справді потрібен кращий сторожовий пес.

Конрад безсило загарчав і, коли бородань обернувся до нього, похмуро мовив:

— Він назвав пароль. Звідки мені було знати?

— Так, — відгукнувся Томмі. — Звідки йому було знати? Не винуватьте бідолаху. Його поспіх дав мені насолоду бачити вас усіх на

власні очі.

Йому здалося, що слова спричинили певне занепокоєння серед присутніх, але пильний німець зупинив це помахом руки.

— Мертві не патякають, — рівно сказав він.

— А, — сказав Томмі, — але ж я ще не помер!

— Незабаром помреш, мій юний друже, — пообіцяв німець.

Серед інших піднявся шепіт.

Серце Томмі забилося швидше, але його звичайна гречність не похитнулася.

— Я так не думаю, — твердо сказав він. — Маю серйозне заперечення проти смерті.

Він спантеличив їх, це видно було з виразу обличчя його тюремника.

— Можеш навести причину, чому ми не повинні скарати тебе на смерть? — запитав німець.

— Декілька, — відповів Томмі. — Послухайте, ви поставили мені купу запитань. Дозвольте спитати вас для різноманіття. Чому ви не убивили мене одразу, доки я не прийшов до тям?

Німець завагався, і Томмі захопився за свою перевагу.

— Тому що не знали, як багато я знаю і звідки взяв цю інформацію. Якщо вб'єте мене зараз, то ніколи не дізнаєтесь.

Але тут Борис вже не міг стримати емоцій. Він виступив уперед, розмахуючи руками.

— Ти чортів шпик! — заверещав він. — Ми з тобою не панькатимемося. Убити його! Убити його!

Залунав рів схвалення.

— Чуєш? — сказав німець, не зводячи очей з Томмі. — Що скажеш на це?

— Скажу? — Томмі знизав плечима. — Купка йолопів. Нехай самі себе спитають про дещо. Як я сюди потрапив? Пам'ятаєте, що сказав старий добрий Конрад — *за вашим же паролем*, так? Звідки я його дізнався? Ви ж не гадаєте, що я прийшов на цей поріг навмання й бовкнув перше, що спало на думку?

Томмі був задоволений кінцевими словами своєї промови. І шкодував лише про те, що поруч немає Таппенс, яка оцінила б їх в усій красі.

— І правда, — раптом мовив представник робітничого класу. —

Товариші, нас зрадили!

Почувся огидний шепіт. Томмі заохочувально всміхнувся до них.

— Отак краще. Як можна сподіватися на успіх у будь-якій роботі, якщо не користуватися головою?

— Ти скажеш нам, хто нас зрадив, — сказав німець. — Але тебе це не врятує — о, ні! Ти розповіси нам усе, що знаєш. Борис он знає чудові способи розговорити людей!

— Ба! — глузливо відповів Томмі, борючись із винятково неприємним відчуттям у глибині живота. — Ви не станете ані катувати, ані вбивати мене.

— Чому ж? — спитав Борис.

— Бо вб'єте гуску, яка несе золоті яйця, — тихо відповів Томмі.

Повисла коротка пауза. Здавалося, що вперта, наполеглива впевненість Томмі нарешті перемагає. Вони більше не здавалися цілком упевненими в собі. Чоловік у дранті прискіпливо роздивлявся Томмі.

— Він блефує, Борисе, — тихо сказав він.

Томмі його зненавидів. Невже цей чоловік бачить його наскрізь?

Німець різко обернувся до Томмі.

— Ти про що?

— Я про що? — відгукнувся Томмі, відчайдушно намагаючись щось вигадати.

Раптом Борис виступив уперед і затрусив кулаком перед обличчям Томмі.

— Говори, англійська свине, говори!

— Не треба так хвилюватися, мій добрий друже, — спокійно сказав Томмі. — Це у вас, іноземцях, найгірше. Не вмієте зберігати спокій. Отже, я вас запитую: хіба схоже, щоб я вважав, що ви маєте якийсь шанс мене вбити?

Він упевнено озирнувся й радів, що вони не чують частого биття його серця, яке викривало брехливість його слів.

— Ні, — нарешті похмуро визнав Борис, — не схоже.

«Дякувати Богові, він не вміє читати думки», — подумав Томмі. А вголос продовжив доводити свою перевагу:

— А чому я такий упевнений? Бо знаю те, що дозволяє бути в становищі, в якому я можу запропонувати угоду.

— Угоду? — бородань різко подивився на нього.

— Так — угоду. Моє життя та свобода проти... — Він зробив паузу.

— Проти чого?

Група підступила ближче. Чути було б, як падає голка.

Томмі повільно заговорив:

— Паперів, які Денверз віз з Америки на «Лузитанії».

Ефект від його слів був наче від громовиці. Усі підскочили з місць. Німець змахом руки вгамував їх. Схилився над Томмі, червоний від збудження.

— *Himmel*^[11]! То вони в тебе?

З дивовижним спокоєм Томмі похитав головою.

— Ти знаєш, де вони? — наполягав німець.

І знову Томмі похитав головою.

— Анітрохи.

— Ну... тоді... — Розгніваний і спантеличений, він розгубив слова.

Томмі озирнувся. Він побачив гнів і збентеження на обличчі кожного, але його спокійна впевненість зробила своє — ніхто не сумнівався, що його слова не порожні.

— Я не знаю, де папери. Але, гадаю, я можу їх знайти. Маю версію...

— Па!

Томмі підніс руку й вгамував вигуки обурення.

— Я називаю це версією, але цілком упевнений у моїх фактах — фактах, не відомих нікому, окрім мене. У будь-якому разі, що вам втрачати? Якщо я зможу добути папери — ви дасте мені життя і свободу взамін. Згода?

— А якщо ми відмовимося? — тихо мовив німець.

Томмі відкинувся на канапу.

— 29-те число, — замислено мовив він, — менше ніж за два тижні...

На мить німець завагався. А тоді зробив знак Конраду.

— Відведи його до іншої кімнати.

П'ять хвилин Томмі сидів на ліжку в брудній сусідній кімнаті. Його серце несамовито калатало. Зробивши цей відчайдушний крок, він ризикував усім. Що вони вирішать? І доки всередині нього тривав цей змучений допит, він недбало балакав із Конрадом, доводячи незговірливого сторожа до манії вбивства.

Нарешті двері відчинились, і німець владно покликав Конрада.

— Сподіваймося, суддя не нап'яв чорну шапочку, — фривольно

зауважив Томмі. — Правильно, Конраде, веди мене. Арештований на лаві підсудних, джентльмени.

Німець знову сидів за столом. Він жестом вказав Томмі сісти напроти нього.

— Ми погоджуємося, — грубим тоном сказав він, — на твої умови. Папери мають бути доставлені нам, перш ніж ми тебе звільнимо.

— Ідіотизм! — доброзичливо сказав Томмі. — Як, по-вашому, я маю їх шукати, якщо ви тримаєте мене тут прив'язаним за ногу?

— Тоді на що ти очікуєш?

— Я маю вільно їздити у своїх справах.

Німець розсміявся.

— Гадаєш, ми маленькі діти, щоб дозволити тобі звідси вийти, залишивши нам гарненьку історію, повну обіцянок?

— Ні, — замислено мовив Томмі. — Не думав насправді, що ви погодитеся на цей план, хоч це безмежно простіше для мене. Дуже добре, ми повинні досягти компромісу. Як щодо того, щоб прикріпити до мене Конрада. Він хлопець вірний і з кулаками.

— Нас більше влаштує, — холодно сказав німець, — щоб ти залишився тут. Один із наших детально виконуватиме твої інструкції. Якщо операції ускладняться, він повернеться до тебе, і ти зможеш проінструктувати його далі.

— Ви зв'яжете мені руки, — поскаржився Томмі. — Це дуже делікатна справа, а інший хлопець з усією ймовірністю все запове, і де тоді буду я? Не вірю, що хтось із вас має хоч дрібку такту.

Німець постукав по столу.

— Такі наші умови. Інакше смерть!

Томмі втомлено відкинувся назад.

— Мені подобається ваш стиль. Стисло, але привабливо. Що ж, нехай буде так. Але одне важливо: я повинен побачити дівчину.

— Яку дівчину?

— Джейн Фінн, звісно.

Інший з цікавістю дивився на нього кілька хвилин, а тоді повільно сказав, наче ретельно добираючи слова:

— Ти не знаєш, що вона нічого не зможе тобі розповісти?

Серце Томмі забилося трохи швидше. Невже йому вдасться зустрітися віч-на-віч із дівчиною, яку він шукав?

— Я не проситиму її щось розповідати, — тихо сказав він. —

Принаймні не в багатьох словах.

— Тоді нащо з нею бачитись?

Томмі зробив паузу.

— Щоб побачити її обличчя, коли я поставлю одне запитання, — нарешті відповів він.

І знову в очах німця з'явився погляд, який Томмі не до кінця розумів.

— Вона не зможе відповісти на твоє запитання.

— Це неважливо. Я маю бачити її обличчя, коли поставлю його.

— І вважаєш, що це тобі щось дасть? — Він засміявся коротким неприємним сміхом. Як ніколи Томмі відчував, що є якась обставина, якої він не розуміє. Німець допитливо дивився на нього.

— Цікаво, чи, зрештою, ти знаєш так багато, як ми думаємо? — тихо сказав він.

Томмі відчув, що його авторитет уже не такий непохитний, як мить тому. Його вплив трохи послабшав. Але він був спантеличений. Що він не так сказав? Він заговорив, керуючись імпульсом моменту.

— Можливо, ви знаєте щось, чого не знаю я. Я не вдавав, що володію всіма подробицями вашої вистави. Але так само я маю дещо в рукаві, про що не знаєте ви. І цим я й маю намір вигідно скористатися. Денверз був страшенно розумний хлопець... — Він затнувся, наче вже забагато сказав.

Але обличчя німця трохи посвітлішало.

— Денверз, — прошепотів він. — Розумію...

Він змовк на мить, а тоді махнув Конраду.

— Заберіть його. Нагору — ти знаєш.

— Зачекайте хвилинку, — сказав Томмі. — То як щодо дівчини?

— Це можна владнати.

— Необхідно.

— Ми про це подбаємо. Лише одна людина може це вирішувати.

— Хто? — спитав Томмі. Але він знав відповідь.

— Містер Браун...

— Я побачу його?

— Можливо.

— Уперед, — грубо сказав Конрад.

Томмі слухняно встав. За дверима його конвоїр жестом наказав підійматися сходами. А сам ішов за ним назирці. Поверхом вище

Конрад відчинив двері, і Томмі увійшов до маленької кімнати. Конрад запалив шиплячу газову горілку й вийшов. Томмі почув, як повертають ключ у замку.

Він узявся оглядати свою в'язницю. Кімната була менша, ніж та, що внизу, і було щось бездиханне в її атмосфері. А тоді він усвідомив, що в ній немає вікон. Він обійшов кімнату. Стіни були огидно брудні, як і все інше. На стінах криво висіли чотири картини, на яких було зображено сцени з «Фауста»: Маргарита з коробкою прикрас, сцена в церкві, Зібель із квітами й Фауст із Мефістофелем. Остання картина повернула Томмі до спогаду про містера Брауна. У своїй замкненій та запечатаній кімнатці зі щільно підігнаними важкими дверима він почувався відрізаним від світу, і зловісна сила архізлочинця здавалася більш справжньою. Скільки не кричи, ніхто не почує. Це місце було прижиттєвою могилою...

Зусиллям волі Томмі опанував себе. Опустився на ліжко й віддався роздумам. Страшенно боліла голова, а ще він був голодний. Тиша цього місця гнітила.

— Хай там як, — мовив Томмі, намагаючись підбадьоритися, — я побачу ватажка — таємничого містера Брауна, і якщо трохи пощастить із блефом, побачу й загадкову Джейн Фінн. Після того...

Після того, мусив визнати Томмі, перспективи видавалися похмурими.

РОЗДІЛ 17

Аннетт

Проблеми майбутнього, однак, уже скоро відступили перед проблемами сьогодення. І найбільш безпосередньою та невідкладною серед них був голод. Томмі мав здоровий і сильний апетит. Біфштекс із картоплею на обід тепер був наче спогад з минулого десятиліття. Хлопець з жалем визнав той факт, що не досягнув би успіху в протестному голодуванні.

Він безцільно тинявся своєю в'язницею. Раз чи двічі, відкинувши гідність, гупав у двері. Але на його заклики ніхто не відповідав.

—До дідька це все! — обурено сказав Томмі. — Вони ж не збираються заморити мене голодом.

Новий страх промайнув у його голові: можливо, це один з цих «чудових способів» розговорити в'язня, які приписують Борису. Але, поміркувавши, він відкинув цю думку.

— Це все той грубіян з кислотою мордою, Конрад, — вирішив він. — Той тип, з яким я радо поквітаюсь одного дня. Це просто дрібна капость з його боку. У цьому я впевнений.

Подальші роздуми пробудили в ньому відчуття, що буде надзвичайно приємно з тріском опустити щось на яйцеподібну голову Конрада. Томмі ніжно погладив власну голову й поринув у насолоду фантазій. Нарешті його розум осяйнула ідея. Чому б не втілити фантазії в реальність! Конрад, без сумніву, мешкає в цьому будинку. Інші — можливо, за винятком бородатого німця — його використовують для зустрічей. А отже, чому б не причаїтися в засідці на Конрада за дверима, а коли той ввійде, хряснути стільцем або однією зі старезних картин просто йому по голові. Звісно, треба бути обережним, щоб не вдарити надто сильно. А потім — а потім просто піти! А якщо зустріне когось дорогою вниз, то — Томмі засяяв від думки про знайомство з його кулаками. Такий поворот був незрівнянно ближчим до його методів, ніж сьогоднішня словесна перепалка. Захмелілий від власного плану, Томмі дбайливо зняв картину з Дияволом і Фаустом і зайняв вичікувальне положення. Його сподівання були високими. План здавався простим, але відмінним.

Час спливав, а Конрад не з'являвся. У цій в'язничній камері день не відрізнявся від ночі, але наручний годинник Томмі з властивою йому точністю показував, що зараз дев'ята вечора. Томмі похмуро міркував, що, якщо скоро не подадуть вечерю, доведеться чекати на сніданок. О десятій надія покинула його, і він кинувся на ліжку, щоб знайти втіху в сні. За п'ять хвилин його негоди забулися.

Лязкіт ключів у замку пробудив його від сну. Не належачи до героїв, уславлених вмінням прокидатись у повному володінні собою, Томмі лише кліпнув очима у стелю й розсіяно спитав себе, де він. Потім згадав і подивився на годинник. Була восьма година.

«Доволі ранній чай або сніданок, — розсудив молодий чоловік, — і благаю Бога про останнє!»

Двері розчахнулися. Надто пізно Томмі пригадав свій план усунення незговірливого Конрада. За мить він зрадив цьому, адже увійшов не Конрад, а дівчина. Вона несла тацю, яку поставила на стіл.

У тьмяному сьйві газового ріжка Томмі кліпнув на неї очима. І одразу вирішив, що це одна з найвродливіших дівчат, яких він бачив. Її волосся мало насичений каштановий колір із несподіваними проблесками золотого, воно наче тримало в неволі сонячні промені, що пробивалися з глибин. В обличчі було щось від дикої троянди. Її очі, широко посаджені, були світло-карі, золотаво-карі, що знову пробудило спогад про сонячні промені.

П'янка думка пронизала розум Томмі.

— Ви Джейн Фінн? — бездиханно спитав він. Дівчина здивовано похитала головою.

— Мене звати Аннетт, месє.

Вона говорила м'якою ламаною англійською.

— О! — сказав Томмі, доволі спантеличений. — *Francaise?*^[12] — вгадав він.

— *Oui, monsieur. Monsieur parle francais?*^[13]

— Давно не говорив, — зізнався Томмі. — Що це? Сніданок?

Дівчина кивнула. Томмі зістрибнув із ліжка й підійшов роздивитися вміст таці. Там були хлібина, дециця маргарину й горнятко кави.

— Проживання не зовсім як у «Рітці», — із зітханням зауважив він. — Але Господь навчив мене бути вдячним за те, що ми нарешті отримуємо. Амінь.

Він підсунув стілець, а дівчина відвернулася й рушила до дверей.

— Зачекайте секунду, — скрикнув Томмі. — Я багато про що хочу спитати вас, Аннетт. Що ви робите в цьому домі? Не кажіть мені, що ви Конрадова племінниця, чи дочка, чи ще хтось, бо я в це не повірю.

— Я служу, месьє. Я нікому не родичка.

— Бачу, — сказав Томмі. — Пам'ятаєте моє запитання? Ви коли-небудь чули це ім'я?

— Здається, я чула, як люди говорять про Джейн Фінн.

— Ви не знаєте, де вона?

Аннетт похитала головою.

— Не в цьому будинку, наприклад?

— О, ні, месьє. Мені час іти — вони чекатимуть на мене.

Вона поквапилася піти. Ключ повернувся в замку.

«Цікаво, хто такі “вони”, — розмірковував Томмі, продовжуючи вгризатись у хлібину. — Якщо трохи пощастить, можливо, ця дівчина допоможе мені вибратися звідси. Не схожа вона на бандитку».

О першій годині з'явилася Аннетт з новою тацею, але цього разу її супроводжував Конрад.

—Доброго ранку, — приязно сказав Томмі. — Бачу, ти не скористався фірмовим милом.

Конрад загрозово загарчав.

— Не розумієш жартів, так, старий? Ну-ну, не можна завжди мати і розум, і красу. Що в нас на обід? Рагу? Як я знаю? Елементарно, мій любий Ватсоне — запах цибулі ні з чим не сплутаєш.

— Балакай собі, — проревів чоловік. — Мабуть, недовго тобі лишилося балакати.

Фраза була неприємна своїм натяком, але Томмі проігнорував її. Сів за стіл.

— Ступай, лакею. — Він махнув рукою. — Не втомлюй благородних марнослів'ям.

Того вечора Томмі сидів на ліжку й глибоко розмірковував. Чи прийде Конрад знову разом із дівчиною? Якщо ні, чи не ризикнути й спробувати укласти з нею союз? Томмі вирішив, що не варто гребувати жодною можливістю. Становище було відчайдушне.

О восьмій годині він підстрибнув від знайомого лязкоту ключа в замку. Дівчина була сама.

— Зачиніть двері, — наказав він. — Я хочу з вами поговорити.

Вона послухалася.

— Послухайте, Аннетт, я хочу, щоб ви допомогли мені звідси вибратись.

Вона похитала головою.

— Це неможливо. Їх троє поверхом нижче.

— О! — Потай Томмі був вдячний за інформацію. — Але ви допомогли б мені, якби могли?

— Ні, месьє.

— Чому ні?

Дівчина завагалася.

— Я вважаю... вони для мене свої. Ви за ними шпигували. Цілком слушно, що вони тримають вас тут.

— Вони погані люди, Аннетт. Якщо ви мені допоможете, я заберу вас від них. І вам, імовірно, дістанеться чимала купа грошей.

Але дівчина просто похитала головою.

— Я не смію, месьє. Я їх боюся.

Вона відвернулася.

— Хіба ви нічого не зробите, щоб допомогти іншій дівчині? — скрикнув Томмі. — Вона приблизно вашого віку. Невже ви не врятуєте її з їхніх лап?

— Ви про Джейн Фінн?

— Так.

— Це її ви прийшли сюди шукати? Так?

— Саме так.

Дівчина подивилась на нього, а тоді провела рукою по чолу.

— Джейн Фінн. Завжди чую це ім'я. Воно мені знайоме.

Томмі нетерпляче нахилився вперед.

— Ви повинні щось знати про неї.

Але дівчина різко відвернулася.

— Я нічого не знаю — лише ім'я.

Вона відійшла до дверей. І раптом видала скрик. Томмі приголомшено глянув на неї. Дівчина побачила картину, яку він приставив до стіни вчора ввечері. На мить Томмі помітив вираз жаху в її очах. Незбагненим чином той змінився полегшенням. А тоді вона рвучко вийшла з кімнати. Томмі нічого не міг збагнути. Їй здалося, що він хоче вдарити її цією картиною? Звісно, ні. Він замислено перевісив картину на стіну.

Ще три дні минули в моторошній бездіяльності. Томмі відчував, як напруга позначається на нервах. Він нікого не бачив, окрім Конрада й Аннетт. Дівчина стала мовчазною. Говорила лише односкладовими словами. Якась темна підозра жевріла в її очах. Томмі відчував, що коли його самотнє ув'язнення триватиме довше, він збожеволіє. Зі слів Конрада хлопець зрозумів, що вони чекають на накази від «містера Брауна». Напевно, думав Томмі, він за кордоном чи ще десь, і вони зобов'язані дочекатися його повернення.

Але ввечері третього дня сталося жорстоке пробудження.

Була ледве сьома година, коли він почув гримання кроків у коридорі. Наступної миті двері розчахнулися. Увійшов Конрад. З ним був лиховісний Номер Чотирнадцятий. Від їхнього вигляду серце Томмі впало.

— Здоров був, керманичу, — сказав чоловік із посмішкою. — Маєш мотузки, приятелю?

Мовчазний Конрад дістав моток тонкої мотузки. Наступної миті руки Номера Чотирнадцятого, страшенно хвацькі, вже скручували мотузкою руки й ноги Томмі, доки Конрад притискав його до підлоги.

— Якого диявола? — почав було Томмі.

Але від повільного безмовного вишкіру мовчазного Конрада слова застигли в нього на губах.

Номер Чотирнадцятий спритно впорався зі своїм завданням. Наступної миті Томмі перетворився на безпорадний зв'язаний тюк. Нарешті Конрад заговорив:

— Гадав, що надурив нас, так? Тим, чого ти знаєш і чого не знаєш. Домовився з нами! І увесь цей час ти блефував! Блефував! Ти знаєш менше за кошеня. Але тепер твоя черга, ти, б... свиня.

Томмі лежав мовчки. Не було чого казати. Він програв. Хай там як, всемогутній містер Браун бачив усі його хитрощі наскрізь. Раптом його осяйнула думка.

— Дуже добра промова, Конраде, — схвально сказав він. — Але нащо ці пута й ремені? Чому б не дати цьому джентльмену перерізати мені горла не зволікаючи?

— Чорт, — несподівано сказав Номер Чотирнадцятий. — Гадаєш, ми такі зелені, що прикінчимо тебе тут, і щоб скрізь нишпорили поліція? Дзуськи! Ми замовили карету для вашої високості на завтрашній ранок, але зараз, як бачиш, не ризикуватимемо!

— Ніщо, — сказав Томмі, — не може бути пласкішим за твої слова — хіба що твоє обличчя.

— Заткнися, — гримнув Номер Чотирнадцятий.

— Із задоволенням, — відповів Томмі. — Ти прикро помиляєшся — але ти й програєш.

— Не треба знову цих витребеньок, — сказав Номер Чотирнадцятий. — Говориш так, ніби досі в шикарному «Рітці», еге ж?

Томмі не відповів. Він намагався збагнути, як містер Браун розкрив його особу. Він вирішив, що Таппенс, змучена тривогою, пішла до поліції, його зникнення стало публічно відомим, і банда не забарилася скласти два і два.

Двоє чоловіків пішли, хряснувши дверима. Томмі залишився при своїх міркуваннях. Вони були неприємні. Руки й ноги в нього зовсім затерпли й не рухалися. Він був відверто безпорадний і не бачив жодної надії.

Минуло близько години, коли він почув, як м'яко повертаються ключі, і двері відчинилися. Це була Аннетт.

Серце Томмі забилося частіше. Він і забув про дівчину. Чи можливо, що вона прийшла йому на допомогу?

Раптом він почув голос Конрада:

— Виходь, Аннетт. Він не хоче сьогодні вечеряти.

— *Oui, oui, je sais bien.*^[14] Але я повинна забрати іншу тацю. Вона нам потрібна під посуд.

— Ну то поквапся, — проревів Конрад.

Не дивлячись на Томмі, дівчина підійшла до стола й взяла тацю. Піднесла руку й погасила світло.

— Трясця тобі. — До дверей підійшов Конрад. — Нащо ти це зробила?

— Я завжди гашу світло. Треба було мене попередити. Запалити знову, месє Конрад?

— Ні, виходь.

— *Le beau petit monsieur*^[15], — скрикнула Аннетт, зупинившись біля ліжка в темряві. — Добре ви його зв'язали, *hein?*^[16] Немов курча в авосьці!

Від щирих веселощів в її голосі хлопця тіпнуло, але тієї миті, на свій подив, він відчув, як вона легко проводить рукою вздовж його мотузок, і щось маленьке й холодне ткнулося йому в долоню.

— Ходімо, Аннетт.

— *Mais me voila?*^[17].

Двері зачинилися. Томмі чув, як Конрад каже: — Замкни й дай мені ключі.

Кроки стихли. Томмі лежав закам'янілий і здивований. Предметом, який вклала йому в руку Аннетт, виявився маленький складаний ніж з відкритим лезом. З того, як вона ретельно уникала на нього дивитись, і з її маніпуляцій зі світлом він дійшов висновку, що за кімнатою спостерігають. Певно, десь у стінах є вічко. Пригадавши, як пильно вона завжди трималася, він збагнув, що, мабуть, увесь цей час перебував під наглядом. Він сказав щось, чим себе виказав? Навряд. Він розкрив бажання втекти й бажання знайти Джейн Фінн, але ніщо з цього не могло вказати на його особу. Справді, його запитання до Аннетт довело, що він особисто не знайомий з Джейн Фінн, але він ніколи й не вдавав протилежного. Питання полягало тепер у тому, чи насправді Аннетт знає більше? Чи були її заперечення адресовані передусім слухачам? Щодо цього він не міг дійти висновку.

Але було й більш нагальне запитання, яке витісняло всі інші. Чи вдасться йому, зв'язаному, перерізати мотузки? Він обережно намагався водити відкритим лезом вгору-вниз по мотузці, яка стягувала його зап'ястки. Це було незручне заняття й викликало в нього придушене «О!» болю, коли ніж врізався в зап'ясток. Але, повільно і вперто, він продовжував пиляти мотузку. Він сильно порізався, та нарешті відчув, як мотузка слабшає. Коли руки звільнилися, усе решта було легко. За п'ять хвилин він встав, не без складнощів через біль у кінцівках. Першим клопотом було перев'язати скривавлений зап'ясток. Потім він сів на край ліжка й замислився. Конрад забрав ключі з дверей, тож навряд чи варто очікувати нової допомоги від Аннетт. Єдиним шляхом до втечі з кімнати були двері, відповідно, йому хоч-не-хоч доведеться чекати повернення двох чоловіків по нього. Та коли вони повернуться... Томмі всміхнувся! Рухаючись із безмежною обережністю в темній кімнаті, він знайшов і зняв з гачка знайому картину. Відчув насолоду від того, що його перший план не буде змарновано. Тепер лишалося тільки чекати. Він чекав.

Ніч минула повільно. Томмі пережив незліченні години чекання, та нарешті почув кроки. Він став рівно, зробив глибокий вдих і міцно стиснув картину.

Двері відчинилися. Ззовні полилося слабке світло. Конрад одразу рушив до газового рїжка, щоб запалити його. Томмі глибоко шкодував, що саме він увійшов першим. Приємно було б поквитатися з Конрадом. Слідом увійшов Номер Чотирнадцятий. Коли той переступив поріг, Томмі з дивовижною силою опустив картину йому на голову. Під оглушливий дзенькіт битого скла Номер Чотирнадцятий повалився на підлогу. За мить Томмі вислизнув з кімнати й припав до дверей. Ключі були в замку. Він повернув їх і витягнув тієї самої миті, коли Конрад метнувся до дверей із залпом лайки.

Якусь мить Томмі вагався. Чути було якусь метушню поверхом нижче. А тоді знизу долинув голос німця:

— *Gott im Himmel*^[18]! Конраде, що сталося?

Томмі відчув, як чиясь маленька рука ткнулася в його долоню. Поряд стояла Аннетт. Вона вказала на хитку драбину, що вела на якесь горище.

— Мерщій — туди! — Вона потягла його драбиною нагору. Наступної миті вони вже стояли в запилуженій мансарді, заваленій дровами. Томмі озирнувся.

— Не спрацює. Це типова пастка. Виходу немає.

— Цить! Зачекайте. — Дівчина приклала палець до губ. Видерлася на верхівку горища й прислухалася.

Стукіт і грюкіт у двері був неймовірним. Німець та інший намагалися виломати двері в кімнату. Аннетт пошепки пояснила:

— Вони думатимуть, що ви досі всередині. Вони не чують, що каже Конрад. Двері надто товсті.

— Я гадав, можна чути, що відбувається в кімнаті?

— У сусідній кімнаті є вічко. А ви розумні, що здогадалися. Але вони про це не подумують — їм просто не терпиться потрапити всередину.

— Так... але погляньте сюди...

— Залиште це мені.

Вона нахилилася. На свій неабиякий подив, Томмі побачив, що вона прив'язує кінець довгої мотузки до ручки великого надтріснутого глека. Дівчина старанно прив'язала його, а тоді обернулася до Томмі.

— Ключі від дверей у вас?

— Так.

— Дайте їх мені.

Він простягнув їй ключі.

— Я йду вниз. Як гадаєте, ви зможете спуститися до середини, а потім зістрибнути вниз за драбину, щоб вони вас не бачили?

Томмі кивнув.

— У тіні поверху є велика комора. Станьте позаду неї. Візьміть в руку кінець цієї мотузки. Коли я випущу інших — *тягніть!*

Перш ніж він встиг у неї ще щось спитати, вона вже легко спурхнула драбиною вниз і опинилася серед групи людей з гучним криком:

— *Mon Dieu! Mon Dieu! Qu'est-ce qu'il y a?*^[19] Німець обернувся до неї з прокльоном.

— Забирайся. Іди до своєї кімнати!

Дуже обережно Томмі перемахнув за східці. Доки вони не обернуться, усе буде гаразд. Він

присів за коморою. Зловмисники досі відділяли його від сходів.

— А! — Аннетт ніби наткнулася на щось. Нахилилася. — *Mon Dieu, voila le clef.*^[20]

Німець вирвав у неї ключ. Відімкнув двері. З кімнати вивалився Конрад, лаючись.

— Де він? Ви його схопили?

— Ми нікого не бачили! — різко сказав німець. Його обличчя зблідло. — Ти про кого?

Конрад вивергнув нову лайку.

— Він утік.

— Неможливо. Довелося б пройти повз нас.

Цієї хвилини, з екзальтованою усмішкою, Томмі потягнув мотузку. З мансарди нагорі почувся грюкіт порцеляни. За мить чоловіки вже штовхали одне одного нагору хиткою драбиною і зрештою зникли в темряві нагорі.

Швидкий, мов блискавка, Томмі вистрибнув зі своєї схованки й гайнув сходами вниз, тягнучи за собою дівчину. У передпокої нікого не було. Він обмацав засуви й ланцюг. Нарешті ті піддалися, і двері відчинилися. Він обернувся. Аннетт зникла.

Томмі стояв мов зачарований. Невже вона знову побігла нагору? Що за безумство в неї вселилося!

Він скипів від нетерпіння, але з місця не зрушив. Він не піде без неї.

І раптом згори долинув скрик, вигук німця, а потім голос Аннетт, чіткий і високий:

— *Ma foi*^[21], він утік! І швидко! Хто б подумав?

Томмі досі стояв, прикутий до землі. Це була команда тікати? Схоже на те.

А потім, гучніше, до нього долетіли слова:

— Це жахливий дім. Хочу назад до Маргарити. До Маргарити. До Маргарити!

Томмі вже підбіг назад до сходів. Вона хоче, щоб він утік і покинув її? Але чому? За будь-яку ціну він повинен спробувати забрати її з собою. Аж тут його серце впало. Сходами нісся Конрад, здіймаючи шалений крик, щойно його побачив. Слідом бігли інші.

Томмі зупинив ривок Конрада прямим ударом кулака. Удар прийшовся в щелепу, і той упав, як колода. Другий перечепився через нього й полетів на підлогу. Нагорі сходів промайнув спалах, і куля подряпала вухо Томмі. Він усвідомлював, що заради власного здоров'я добре було б ушиватися звідси якнайшвидше. Що стосується Аннетт, він нічого не міг вдіяти. Єдина радість — він поквитався з Конрадом. Удар був хороший.

Він стрибнув до дверей, захряснувши їх за собою. На площі було безлюдно. Перед будинком стояв фургон пекаря. Вочевидь, у ньому його мали вивезти з Лондона, і тіло знайшли б за багато миль від будинку в Сохо. Водій вистрибнув на тротуар і спробував заступити шлях Томмі. Знову він викинув кулак, і водій розтягнувся на тротуарі.

Томмі взяв ноги в руки й побіг — і дуже вчасно. Передні двері відчинились, і йому вслід випустили цілий град куль. На щастя, жодна в нього не влучила. Він звернув за ріг площі.

«Одне вже точно, — міркував він собі, — вони не можуть і далі стріляти. Інакше привернуть увагу поліції. Дивно, що взагалі насмілилися».

Він чув позаду кроки переслідувачів і вдвічі пришвидшив біг. Щойно він вирветься з цих провулків — і він у безпеці. Десь знайдеться полісмен. Не те щоб він справді хотів кликати на допомогу поліцію, якщо міг обійтися без неї. Це вимагало б пояснень і загальних незручностей. Наступної миті Томмі було за що благословити своє везіння. Він перечепився через розпростерте на землі тіло, яке з тривожним криком підхопилось і дременуло вулицею. Томмі чкурнув у

якийсь під'їзд. А за мить із задоволенням побачив, як двоє його переслідувачів, одним з яких був німець, сумлінно вистежують «приманку»!

Томмі тихо присів на поріг і дав собі кілька секунд, щоб відновити дихання. А потім спокійно поплентався у протилежному напрямку. Глянув на свій годинник. Було трохи за пів на шосту. Швидко світало. На наступному розі він проминув полісмена. Полісмен кинув на нього підозріливий погляд. Томмі відчув легку образу. А тоді, провівши рукою по обличчю, розсміявся. Він не голився й не мився три дні! На кого ж він, мабуть, схожий.

Без жодного зайвого галасу він рушив до турецької лазні, знаючи, що вона відчинена всю ніч. Звідти Томмі вийшов у гомінкий день, почуваячись знову собою, здатним будувати плани.

Насамперед треба було належно поснідати. Він нічого не їв від учорашнього полудня. Томмі завернув до крамниці «А. В. С.» та замовив яечню з беконом і каву. Поки їв, прочитав ранкову газету, розкладену перед ним. Раптом заціпенів. У газеті була довга стаття про Краменіна, якого описували як «чоловіка, що стоїть за більшовизмом» в Росії і який щойно прибув до Лондона — на думку деяких людей, як неофіційний посланець. У статті було побіжно описано його кар'єру і твердо наголошувалося, що не підставні лідери, а саме він був автором російської революції.

У центрі сторінки красувався його портрет.

— То ось хто такий Номер Перший, — промовив Томмі з повним ротом яечні з беконом. — У цьому жодного сумніву. Треба прискоритись.

Він розрахувався за свій сніданок і рушив до Вайтхоллу. Назвав своє ім'я й повідомив, що справа термінова. За кілька хвилин він опинився перед чоловіком, якого тут не називали «містером Картером». Той зустрів його з насупленим обличчям.

— Послухайте, вам не можна приходити й питати мене ось так. Я гадав, це цілком зрозуміло?

— Так і є, сер. Але я вирішив, що важливо не гаяти часу.

І Томмі, як міг, швидко і стисло виклав пережите за останні кілька днів.

На середині розповіді містер Картер перервав його, щоб віддати кілька зашифрованих наказів телефоном. Усі сліди невдоволення зникли

з його лиця. Він енергійно кивнув, коли Томмі закінчив.

— Абсолютно правильно. Кожна мить дорогоцінна. Боюся, ми все одно надто спізналися. Вони не чекатимуть. Заберуться звідти негайно. І все ж, можливо, вони залишать по собі щось, що стане зачіпкою. Кажете, ви впізнали в Номері Першому Краменіна? Це важливо. Нам конче потрібно мати щось проти нього, щоб не дати Кабінету міністрів надто вільно повиснути в нього на шії.

Як щодо інших? Ви казали, що впізнали два обличчя? Вважаєте, один із них — із профспілок? Гляньте на ці фото, чи зможете ви його впізнати?

За хвилину Томмі взяв одну фотографію. Містер Картер виявив деякий подив.

— А, Вествей! Нізачо б не подумав. Позиціює себе як поміркований. Що ж до іншого хлопця, гадаю, я маю чудове припущення.

Він простягнув Томмі ще одну світлину і всміхнувся на те, як той скрикнув.

— То я маю рацію. Хто він? Ірландець. Видатний юніоніст, член парламенту. Усе це, звісно, ширма. Ми підозрювали це, але не могли знайти жодного доказу. Так, ви чудово впоралися, юначе. Кажете, дата — 29-те. Значить, у нас дуже мало часу, справді дуже мало.

— Але... — Томмі завагався.

Містер Картер прочитав його думки.

— Гадаю, ми можемо впоратися з загрозою загального страйку. Шанси незрозумілі — але в нас чудова можливість! Але якщо цей проект договору спливе — нам кінець. Англія порине в анархію. А, що це? Авто? Уперед, Бересфорде, поїдемо, подивимось на цей ваш дім.

Перед будинком в Сохо чергували два констеблі. Інспектор тихим голосом відзвітував містерові Картеру. Той обернувся до Томмі.

— Пташки відлетіли — як ми й гадали. Можна спокійно піти й оглянути дім.

Оглядаючи знелюднілий будинок, Томмі частково почувався персонажем якогось сну. Усе було так само, як і до того. Тюремна кімната з криво повішеними картинами, розбитий глек на горіщі, нарадча кімната з довгим столом. Але ніде не було й сліду паперів. Усе таке знищили або забрали з собою. І жодного сліду Аннетт теж не було.

— Те, що ви розповіли про дівчину, спантеличило мене, — зізнався

містер Картер. — Гадаєте, вона повернулася навмисно?

— Здавалося, що так, сер. Вона побігла нагору, доки я відчиняв двері.

— Гм, тоді, можливо, вона частина банди. Та оскільки вона жінка, то не могла стояти й дивитися, як вбивають приємного молодого чоловіка. Але очевидно, що вона заодно з ними, інакше б не повернулася.

— Не можу повірити, що вона справді одна з них, сер. Вона... здавалася такою інакшою...

— Гадаю, гарненька? — мовив містер Картер з усмішкою, від якої Томмі почервонів до коренів волосся.

Доволі сором'язливо він визнав красу Аннетт.

— До речі, — зауважив містер Картер, — ви вже показувалися перед міс Таппенс? Вона засипає мене листами про вас.

— Таппенс? Боюся, їй довелося трохи понервуватися. Вона ходила до поліції?

Містер Картер похитав головою.

— Тоді цікаво, як вони викрили мене.

Містер Картер запитально подивився на нього, і Томмі пояснив. Чоловік замислено кивнув.

— Справді, доволі цікавий момент. Хіба що згадка про «Рітц» була випадковим зауваженням?

— Може й так, сер. Але, певно, вони якимось чином раптово дізналися про мене.

— Що ж, — мовив містер Картер, озираячись навколо, — тут більше нічого не зробиш. Як щодо того, щоб пообідати зі мною?

— Страшенно дякую, сер. Але, гадаю, я краще повернуся й знайду Таппенс.

— Звісно. Переказуйте їй мої найкращі привітання й скажіть, нехай наступного разу не вважає вас убитим з такою готовністю.

Томмі усміхнувся.

— Мене не так просто вбити, сер.

— І я так вважаю, — сухо сказав містер Картер. — Що ж, прощайте. Пам'ятайте: ви тепер у них на мушці, тож бережіть себе як слід.

— Дякую, сер.

Швидко впіймавши таксі, Томмі сів і помчав до «Рітцу»,

насолоджуючись приємним передчуттям, як здивується Таппенс.

«Цікаво, чим вона займається. Найімовірніше, вистежує Риту. До речі, мабуть, це її Аннетт називала Маргаритою. Тоді я цього не збагнув».

Ця думка трохи засмутила його, бо ніби як доводила, що місіс Вандемеєр і дівчина близько знайомі.

Таксі під'їхало до «Рітцу». Томмі нетерпляче кинувся у священні ворота готелю, але його ентузіазм виявився марним. Його сповістили, що міс Каулі пішла чверть години тому.

РОЗДІЛ 18

Телеграма

Розгубившись на мить, Томмі попрямував до ресторану й замовив обід, вищий за будь-яку похвалу. Чотириденне ув'язнення заново навчило його цінувати добру їжу.

Він саме вкладав до рота особливо вишуканий шматочок камбали а-ля Жаннетт, коли помітив, як до зали входить Джуліус. Хлопець привітно помахав меню, чим успішно привернув до себе його увагу: від самого вигляду Томмі очі Джуліуса мало не вистрибнули з орбіт. Він підійшов і затрусив руку Томмі з енергійністю, яка останньому здалася дещо зайвою.

— Святі змії! — вивергнув він. — Це справді ти?

— Звісно, це я. Чому б ні?

— Чому б ні? Скажи, чоловіче, ти хіба не знаєш, що тебе вже записали в мерці? Гадаю, за кілька днів ми справили б за тобою урочисту панахиду.

— Хто вважав мене мертвим? — спитав Томмі.

— Таппенс.

— Мабуть, згадала примовку, що добрі люди помирають молодими. Певно, є в мені дециця первородного гріха, щоб уціліти. Де вона, до речі?

— Її тут немає?

— Ні, той хлопець у кабінеті сказав, що вона щойно пішла.

— Мабуть, по покупки. Я підвіз її сюди на авто майже годину тому. Але скажи, невже не можна відкинути цей твій британський спокій і розповісти все, як є? Заради бога, чим ти займався увесь цей час?

— Якщо ти тут харчуєшся, — відповів Томмі, — то замовляй. Це буде довга історія.

Джуліус підсунув стілець із протилежного боку стола, дав знак офіціанту, що вештався залом, і замовив собі страви. Потім обернувся до Томмі.

— Викладай. Гадаю, у тебе сталося кілька пригод.

— Одна-дві, — скромно відповів Томмі й почав свою розповідь.

Джуліус зачаровано слухав. Половину виставлених перед ним страв

він забув скуштувати. Врешті-решт чоловік протяжно зітхнув.

— Оце ти дав. Звучить, як першокласний роман!

— А тепер — до справ на внутрішньому фронті, — сказав Томмі, тягнучись по персик.

— Ну-у, — простягнув Джуліус, — я не проти зізнатися: у нас теж було кілька пригод.

Тепер уже він взяв на себе роль оповідача. Почавши з невдалої розвідки в Борнмуті, він перейшов до свого повернення до Лондона, купівлі автівки, зростання занепокоєння у Таппенс, візиту до сера Джеймса та сенсаційних подій минулої ночі.

— Але хто її вбив? — спитав Томмі. — Я щось не дуже розумію.

— Лікар обдурив себе, що вона зробила це сама, — сухо відповів Джуліус.

— А сер Джеймс? Що він думає?

— Оскільки він юридичне світило, то скидається на людину-устрицю, — відповів Джуліус. — Я сказав би, що він «тримав свою думку при собі».

Він детально розповів події ранку.

— Втратила пам'ять, он як? — із цікавістю спитав Томмі. — Заради бога, це пояснює, чому вони так дивно на мене дивилися, коли я заговорив про те, щоб розпитати її. Оце справді прорахунок з мого боку! Але про таке навряд чи здогадаєшся.

— Вони не дали тобі жодного натяку на те, де Джейн?

Томмі з жалем похитав головою.

— Ані слова. Знаєш, я трохи бовдур. Слід було якимось чином витягти з них більше.

— Гадаю, тобі пощастило, що ти взагалі тут. Твій блеф був блискучим ходом. Як тобі тільки вдалося так гладко все продумати, хоч убий, не збагну!

— Я був у такій халепі, що мусив щось вигадати, — просто відповів Томмі.

Настала секундна пауза, а потім Томмі повернувся до смерті місіс Вандемеєр.

— Немає сумніву, що це був хлоралгідрат?

— Гадаю, ні. Принаймні вони кажуть, що це серцевий напад, спровокований передозуванням, чи ще якась нісенітниця. Усе гаразд. Ми не хочемо, щоб нас турбували розслідуванням. Але, гадаю, у нас із

Таппенс, і навіть у високочолого сера Джеймса з'явилася та сама думка.

— Містер Браун? — навмання припустив Томмі.

— Звісно.

Томмі кивнув.

— Усе одно, — замислено мовив він, — містер Браун не має крилець. Не уявляю, як він увійшов і зник.

— Як щодо якогось висококласного трюку з телепатією? Якогось магнетичного впливу, що невідворотно змусив місіс Вандермеєр скоїти самогубство?

Томмі з повагою подивився на нього.

— Добре, Джуліусе. Однозначно добре. Особливо підбір слів. Але мене це не переконує. Мені потрібен справжній містер Браун з плоті й крові. Гадаю, талановиті молоді детективи повинні взятися до справи, дослідити входи й виходи й почухати лоба, доки розгадка цієї таємниці їх не осяйне. Їдьмо на місце злочину. Хотів би я, щоб ми захопили з собою Таппенс. «Рітц» насолодився б видовищем радісного возз'єднання.

На запитання у вестибюлі їм повідомили, що Таппенс досі не повернулася.

— Усе одно, гадаю, треба подивитися нагорі, — сказав Джуліус. — Вона може бути у моїй вітальні.

Він зник.

Раптом з-під ліктя Томмі озвався низенький хлопчина:

— Молода леді — вона поїхала потягом, я так гадаю, сер, — сором'язливо прошепотів він.

— Що? — Томмі крутнувся до нього.

Маленький хлопчик порожевів ще більше.

— Таксі, сер. Я чув, як вона казала водієві про Черінг-Крос і щоб він пильнував.

Томмі ошелешено глянув на нього розширеними від подиву очима. Осмілівши, хлопчик продовжив:

— Так мені здалося, після того як вона попросила довідник і залізничний розклад.

Томмі перервав його:

— Коли вона просила довідник і розклад?

— Коли я відніс їй телеграму, сер.

— Телеграму?

— Так, сер.

— Коли це було?

— Десь о пів на першу, сер.

— Розкажи мені, що саме сталося.

Маленький хлопчик зробив довгий вдих.

— Я відніс телеграму до номера 891 — леді була там. Вона розгорнула її та ахнула, а потім сказала дуже весело: «Принеси мені залізничний розклад, а також довідник, і хутчіш, Генрі». Мене звати не Генрі, але...

— Байдуже, як тебе звати, — нетерпляче сказав Томмі. — Продовжуй.

— Так, сер. Я приніс їх, а вона сказала мені зачекати й щось шукала. А потім глянула на годинник і каже: «Поквапся. Скажи їм, щоб викликали мені таксі», — і починає надягати на себе капелюха перед дзеркалом, а за дві секунди спускається, майже так само швидко, як я, і я веду її сходами вниз і саджаю в таксі, і чую, як вона каже йому те, що я вам розповів.

Маленький хлопчик зупинився й заново набрав повітря в легені. Томмі не зводив з нього очей. Цієї миті до нього підійшов Джуліус. Він тримав у руці розгорнутого листа.

— От що, Гершайммере. — Томмі обернувся до нього. — Таппенс вирушила шпигувати самостійно.

— Отакої!

— Так. У шаленому поспіху взяла таксі до Черінг-Крос, отримавши телеграму. — Його погляд впав на лист у руці Джуліуса. — О! Вона лишила тобі записку. Усе гаразд. Куди вона подалася?

Майже несвідомо він простягнув руку до листа, але Джуліус згорнув його й поклав до кишені. Він здавався трохи збентеженим.

— Гадаю, це тут ні до чого. Це про дещо інше — дещо, про що я просив її дати мені знати.

— О! — Томмі явно був спантеличеним і, схоже, очікував більшого.

— Послухай, — раптом сказав Джуліус, — краще вже просвітити тебе. Сьогодні вранці я запропонував міс Таппенс стати моєю дружиною.

— О! — машинально відповів Томмі.

Він був вражений. Слова Джуліуса стали повною несподіванкою.

На мить він онімів.

— Я хотів би сказати тобі, — продовжував Джуліус, — що, перш ніж пропонувати щось подібне міс Таппенс, я дав їй чітко зрозуміти, що не хочу ніяк встрягати між нею й тобою...

Томмі опанував себе.

— Усе гаразд, — швидко сказав він. — Ми з Таппенс роками дружимо. Нічого більшого.

Рукою, що злегка трусилася, він запалив цигарку.

— Усе добре. Таппенс завжди казала, що шукає...

Він різко зупинився, його обличчя побагровіло, але Джуліус анітрохи не збентежився.

— О, гадаю, своє слово скажуть долари. Міс Таппенс одразу просвітила мене щодо цього. З нею можна не ходити довкола. Ми чудово поладнаємо.

Хвилину Томмі з цікавістю дивився на нього, наче хотів було заговорити, а тоді передумав і нічого не сказав. Таппенс і Джуліус! Ну, а чом би й ні? Хіба вона не бідкалася, що не знає жодного багатія? Хіба не зізнавалась відкрито у своєму намірі одружитися заради грошей, якщо колись їй випаде така нагода? Знайомство з молодим американським мільйонером дало їй таку нагоду — і навряд чи вона забариться скористатися нею. Вона шукала грошей. Завжди так казала. Нащо винуватити її за те, що лишалась вірною своєму кредо?

Однак Томмі винуватив її. Ного переповнювало пристрасне й відверто нелогічне обурення. Усе це дуже добре звучало на *словах* — але справжня дівчина ніколи б не одружилася заради грошей. Таппенс виявилася відверто холоднокровною та егоїстичною, і він би залюбки ніколи більше її не бачив! Який же гнилий цей світ!

Його роздуми перервав голос Джуліуса:

— Так, чудово поладнаємо. Я чув, що першого разу дівчина завжди відмовляє — такий звичай.

Томмі схопив його за руку.

— Відмовляє? Ти сказав відмовляє?

— Звісно. Хіба я тобі не казав? Вона просто твердила «ні» без будь-якої на те причини. Вічна жіночність — чув, так кажуть фриці. Але вона швидко одумається. Цілком імовірно, що я занадто її поквапив...

Але Томмі перервав його, не зваживши на правила пристойності.

— Що вона сказала в тій записці? — несамовито спитав він.

Догідливий Джуліус простягнув йому листа.

— Там немає жодної підказки, куди вона поїхала, — запевнив він Томмі. — Але ти можеш переконатися сам, якщо не віриш мені.

У записці, виведеній знайомим школярським почерком Таппенс, було таке:

*Любий Джуліусе,
завжди краще викладати все чорним по білому. Я відчуваю, що не
можу перейматися думками про шлюб, доки не знайдеться Томмі.
Залишмо це на потім.*

*Щиро ваша,
Таппенс*

Томмі повернув листа. Очі блищали. Його почуття зазнали гострої реакції. Тепер він відчував, що Таппенс — сама шляхетність і незацікавленість.

Хіба вона не відмовила Джуліусу без вагань? Щоправда, записка демонструвала певні ознаки слабкості, але це він міг пробачити. Вона читалася майже як хабар Джуліусові, щоб спонукати його до пошуків Томмі, та він припускав, що насправді вона не це мала на увазі. Мила Таппенс, жодна дівчина в цілому світі не могла зрівнятися з нею! Коли він її побачить... Від раптових думок він здригнувся.

— Твоя правда, — зауважив він, опановуючи себе, — там не має ані натяку на те, що вона задумала. Гей, Генрі!

Маленький хлопчик слухняно підійшов. Томмі дістав п'ять шилінгів.

— Ще одне. Пам'ятаєш, що юна леді зробила з телеграмою?

Генрі ахнув і заговорив:

— Вона зім'яла її в кульку й жбурнула за камінну решітку з таким от звуком: «Бу-уп!», сер.

— Дуже виразно, Генрі, — сказав Томмі. — Ось тобі п'ять шилінгів. Ходімо, Джуліусе. Ми повинні знайти ту телеграму.

Вони поспішили нагору. Таппенс залишила ключі у дверях. У кімнаті було все так, як вона покинула. У каміні лежала зім'ята кулька помаранчево-білого паперу. Томмі розгорнув і розгладив телеграму.

Приїзди негайно, Моут-Гауз, Ібері, Йоркшир, великі зрушення.

ТОММІ

Вони отетеріло презирнулися. Джуліус заговорив першим:

— То це не *ти* надіслав?

— Звісно, ні. Що це означає?

— Гадаю, це означає найгірше, — тихо сказав Джуліус. — Вони схопили її.

— Що?

— Звісно! Підписали твоїм ім'ям, і вона потрапила в пастку, мов ягня.

— Боже мій! Що нам робити?

— Ворушитися й гайда за нею! Негайно! Не можна гаяти часу. Нам неймовірно пощастило, що вона не забрала телеграму з собою. Інакше ми, мабуть, ніколи б її не відстежили. Але треба поквартитись. Де той розклад?

Енергійність Джуліуса була заразливою. Якби Томмі був сам, то, мабуть, сів би обміркувати все на добрих пів. години, перш ніж визначився би з планом дій. Але поряд із Джуліусом Гершайммером невідворотно доводилось ворушитися.

Буркнувши кілька прокльонів, той віддав залізничний розклад Томмі як більш обізнаному з його загадками. Томмі відкинув розклад на користь довідника.

— Ось воно. Ібері, Йоркшир. Від Кінгс-Крос. Або від Сент-Панкрас. Хлопчик, мабуть, помилився. Вона казала «Кінгс-Крос», а не «Черінг-Крос». 12:50 — ось цим потягом вона поїхала; 14:10 — цей вже пішов; о 15:20 наступний — та ще й страшенно повільний.

— Як щодо автівки?

Томмі похитав головою.

— Відправ її туди, якщо хочеш, але нам краще їхати потягом. Украй важливо діяти тихо.

Джуліус застогнав.

— Це так. Але мені нестерпно уявляти цю невинну дівчину в небезпеці!

Томмі розсіяно кивнув. Він думав. За якусь мить сказав:

— Послухай, Джуліусе, а навіщо вона їм взагалі потрібна?

— А? Я тебе не розумію.

— Я хочу сказати: не думаю, що їхня гра — це завдати їй якоїсь

шкоди, — пояснив Томмі, наморщуючи брови від напруги мисленнєвого процесу. — Вона заручниця, ось навіщо вона їм. Нагальної загрози для неї немає, бо, якщо ми на щось натрапимо, вона буде їм страшенно корисна. Доки вона в них, вони мають перевагу над нами. Розумієш?

— Звісно, — замислено сказав Джуліус. — Це так.

— До того ж, — додав Томмі, порозмисливши, — я дуже вірю в Таппенс.

Подорож вийшла стомливою, з багатьма зупинками і в залюднених вагонах. Їм довелося робити пересадку двічі — один раз у Донкастері, другий — на маленькому роз'їзді. Ібері виявилось безлюдною станцією з єдиним носильником, до якого і звернувся Томмі:

— Можете вказати нам, в якому боці Моут-Гауз?

— Моут-Гауз? Це на значній відстані звідси. Ви маєте на увазі великий будинок біля моря?

Томмі сміливо погодився. Вислухавши методичні, але спантеличливі інструкції носильника, вони приготувалися залишити станцію. Починало дощити, і вони підняли коміри своїх пальт, човгаючи крізь твань на дорозі. Раптом Томмі завмер на місці.

— Постривай хвилинку.

Він побіг назад до станції й знову покликав носильника.

— Слухайте, пам'ятаєте юну леді, яка приїхала більш раннім потягом, що о 12:10 з Лондона? Можливо, вона запитувала у вас дорогу до Моут-Гаузу.

Він як міг описав Таппенс, але носильник похитав головою. Тим потягом прибули кілька людей. Жодної схожої юної леді він не пригадував. Але був цілком упевнений, що ніхто не запитував у нього дороги до Моут-Гаузу.

Томмі повернувся до Джуліуса й пояснив усе. Смуток накрив його, наче важкий свинець. Він відчував упевненість, що їхні пошуки завершаться невдачею. Ворог мав фору в три години. Три години для містера Брауна — більш ніж достатньо. Він не знехтував би ймовірністю того, що телеграму знайдуть.

Дорога здавалася нескінченною. Одного разу вони не там звернули й пройшли майже пів милі в хибному напрямку. Було вже по сьомій вечора, коли маленький хлопчик сказав їм, що «той Моут-Гауз» — одразу за рогом.

Іржаві залізні ґрати гнітюче хилиталися на петлях! Величезна під'їзна дорога була рясно засипана листям. Було в цьому місці щось таке, від чого в обох захололо серце. Вони йшли безлюдною стежкою. Листя глушило їхні кроки. Денне світло майже згасло. Здавалося, наче вони входили у світ привидів. Над головою плескали й рипіли зі скорботною нотою гілки. Періодично промоклий лист тихо злітав униз, ошелешуючи їх холодним доторком до щік.

За поворотом дороги їм показався дім. Він теж здавався порожнім і закинутим. Віконниці були зачинені, сходи до дверей поросли мохом. Невже справді Таппенс заманили до цього закинутого місця? Важко було повірити, що чиясь нога ступала цим шляхом упродовж останніх кількох місяців.

Джуліус смикнув іржавий дверний дзвоник. Пролунав шумний негармонійний лязкіт, луною розійшовшись у порожнечі будинку. Ніхто не підійшов. Вони дзвонили ще і ще — але жодних ознак життя не було. Тоді вони повністю обійшли навколо будинку. Суцільна тиша й закриті ставнями вікна. Наскільки можна було вірити власним очам, будинок був порожній.

— Нічого не вийде, — сказав Джуліус.

Вони повільно повернулися по своїх слідах до воріт.

— Поблизу має бути село, — продовжував молодий американець. — Краще попитати там. Вони щось знатимуть про це місце, а також чи бував там хтось останнім часом.

— Так, це непогана ідея.

Просуваючись дорогою, вони незабаром дійшли до маленького хутора. На околицях зустріли робітника, який помахував сумкою з інструментами. Томмі зупинив його, щоб спитати.

— Моут-Гауз? Там порожньо. Кілька років порожньо. Ключі в місіс Свіні, якщо хочете туди навідатись, біля пошти.

Томмі подякував йому. Незабаром вони знайшли пошту, яка за сумісництвом виявилася звичайною милою галантерейною крамницею, і постукали у двері сусіднього котеджу. Їм відчинила

чистенька, здорова на вигляд жінка. Вона з готовністю дістала ключі від Моут-Гаузу.

— Хоч я й сумніваюся, що таке місце вам личить, сер. Воно у жахливому аварійному стані. Стеля тече, та й взагалі. Доведеться витратити на нього купу грошей.

— Дякую, — бадьоро сказав Томмі. — Допускаю, що це буде провал, але будинків в наш час бракує.

— Це так, — сердечно заявила жінка. — Моя донька і зять вже Хтозна як довго шукають пристойний котедж. Це все війна. Страшенно все ускладнила. Але вибачайте мені, сер, буде надто темно, щоб вам у тому домі щось розгледіти. Хіба не краще зачекати до завтра?

— Усе гаразд. Ми все ж оглянемо його сьогодні ввечері. Ми були б тут раніше, якби не збилися зі шляху. Де найкраще зупинитися на ніч?

Місіс Свіні задумалася.

— Є «Йоркширська зброя», але там небагато місць для таких джентльменів, як ви.

— О, нам чудово підійде. Дякую. До речі, у вас сьогодні не з'являлася юна леді, яка просила ключі?

Жінка похитала головою.

— У цьому місці давно нікого не було.

— Дуже вам дякую.

Уже знайомим шляхом вони повернулись до Моут-Гаузу. Коли парадні двері хитнулися назад

на своїх петлях, голосно заперечуючи, Джуліус чиркнув сірником і уважно оглянув підлогу. Потім похитав головою.

— Присягаюся, тут ніхто не ходив. Поглянь на пил. Товстий. Жодного сліду ніг.

Вони поблукали безлюдним будинком. Скрізь було одне й те саме. Товсті шари пилу, явно не-зрушені.

— Мене це дратує, — сказав Джуліус. — Не вірю, що Таппенс колись була в цьому будинку.

— Мала бути.

Джуліус похитав головою, не відповідаючи.

— Завтра ще раз тут усе оглянемо, — сказав Томмі. — Може, у денному світлі побачимо більше.

Наступного дня вони знову вдалися до пошуків і змушені були знехотя дійти висновку, що в будинок давно ніхто не заходив. І вже готові були зовсім поїхати з села, якби не щаслива знахідка Томмі. Коли вони поверталися по своїх слідах до воріт, він скрикнув і, нахилившись, підібрав щось серед листя й простягнув Джуліусу. Це була маленька золота брошка.

— Це Таппенс!

— Ти впевнений?

— Абсолютно. Я часто бачив, як вона її носила. Джуліус глибоко вдихнув.

— Гадаю, це все пояснює. Принаймні сюди вона дісталася. Влаштуємо в тому пабі нашу штаб-квартиру й підіймемо тут усе на вуха, доки не знайдемо її. Хтось повинен був її бачити.

Негайно розпочалися пошуки. Томмі та Джуліус працювали окремо і разом, але результат був той самий. Нікого, хто відповідав би опису Таппенс, поблизу не бачили. Вони були спантеличені, але не деморалізовані. Нарешті змінили тактику. Таппенс точно не залишалася надовго поблизу Моут-Гаузу. Це вказувало на те, що її перехопили й вивезли на машині. Вони поновили розпитування. Чи бачив хтось того дня машину, яка стояла біля Моут-Гаузу? І знову не отримали жодного успіху.

Джуліус телеграфував до міста, щоб йому прислали автівку, і вони щодня з невтомним запалом прочісували околиці. Сірий лімузин, щодо якого вони мали величезні сподівання, було відстежено до Геррогейта, але він виявився власністю високоповажної незаміжньої пані!

Щодня вони вирушали на нові пошуки. Джуліус, наче хірт на прив'язі, брав найменший слід. Кожне авто, що проїздило крізь село того фатального дня, було відстежено. Він вдирався на приватні сільські території й влаштовував власникам автівок пильний перехресний допит. Його вибачення були такими ж ґрунтовними, як і його методи, і рідко коли не гасили обурення його жертв. Але минав день за днем, а вони так і не наблизились до місцеперебування Таппенс. Викрадення було сплановано так добре, що здавалося, ніби дівчина буквально розчинилась у повітрі.

І ще одне занепокоєння тяжіло на душі Томмі.

— Знаєш, як довго ми тут? — спитав він одного ранку, коли вони сиділи один напроти одного за сніданком. — Тиждень! Ми зовсім не наблизилися до того, щоб знайти Таппенс, *а наступна неділя — 29-те!*

— Точно! — замислився Джуліус. — Я майже забув про 29-те. Ні про що не думав, окрім Таппенс.

— Я теж. Принаймні я не забув про 29-те, але це анітрохи не здавалося важливим порівняно з пошуком Таппенс. Але сьогодні 23-тє, і часу стає обмаль. Якщо ми взагалі колись хочемо її знайти, то повинні зробити це до 29-го — після того її життя гроша ламаного не

вартуватиме. І гра в заручники скінчиться. Починаю підозрювати, що ми страшенно помилилися в тому, як взялися до справи. Ми згаяли час, а вперед не просунулись.

— Я з тобою згоден. Ми пара йолопів, які відкусили більше, ніж змогли прожувати. Я негайно припиняю клеїти дурня!

— Що ти маєш на увазі?

— Зараз поясню. Я зроблю те, що ми мали зробити ще тиждень тому. Повернуся до Лондона й передам справу в руки вашої британської поліції. Ми уявили себе нишпорками. Нишпорками! Це якесь найбезглуздіше безглуздя! З мене досить! Я цим наївся. Подайте мені Скотленд-Ярд!

— Твоя правда, — повільно сказав Томмі. — Боже, дарма ми одразу не пішли цим шляхом.

— Краще пізно, ніж ніколи. Ми поводитися, як немовлята, що граються в «Наша пісня гарна й нова, починаймо її знову». Тепер же я негайно поїду до Скотленд-Ярду й попрошу взяти мене за руку й показати, яким шляхом йти. Гадаю, врешті-решт професіонал завжди перемаже аматора. Ти зі мною?

Томмі похитав головою.

— Який сенс? Одного з нас достатньо. Я цілком можу лишитися тут і ще трохи порознюхувати. Щось може нагодитися. Хтозна.

— Звісно. Ну, бувай. Я вмить повернуся з кількома інспекторами. Скажу їм, щоб обрали найкмітливіших і найкращих.

Але далі події пішли не за тим планом, який виклав Джуліус. Згодом того ж дня Томмі отримав телеграму:

Приїзди до мене готель «Манчестер Мідленд». Важливі новини.
ДЖУЛІУС

О 19:30 Томмі вийшов із повільного міжміського потяга. На платформі чекав Джуліус.

— Подумав, що ти приїдеш цим потягом, якщо моя телеграма застане тебе вдома.

Томмі схопив його за руку.

— Що там? Таппенс знайшли?

Джуліус похитав головою.

— Ні. Але на мене в Лондоні чекало оце. Щойно прибуло.

Він простягнув бланк телеграми. Очі Томмі розширилися, коли він прочитав:

Джейн Фінн знайшлася. Негайно приїздіть готель «Манчестер Мідленд». ПІЛ ЕДЖЕРТОН

Джуліус забрав назад телеграму і згорнув її.

— Отакої, — замислено промовив він. — А я гадав, що той тип, адвокат, покинув справу!

РОЗДІЛ 19

Джейн Фінн

— Мій потяг прибув пів години тому, — пояснював Джуліус, ведучи Томмі з вокзалу. — Я був упевнений, що ти прийдеш раніше, ніж я поїду з Лондона, і, відповідно, телеграфував серу Джеймсу. Він забронював нам номери й буде на вечері о восьмій.

— Чому ти вирішив, що він втратив інтерес до цієї справи? — з цікавістю запитав Томмі.

— Так він сказав, — сухо відповів Джуліус. — Цей старий птах закритий, мов устриця! Як уся ця бісова орда, він не збирався виказувати себе, доки не впевнився, що може повідомити добрі новини.

— Цікаво, — замислено промовив Томмі.

Джуліус обернувся до нього.

— Що цікаво?

— Чи це справжня причина.

— Звісно. Закладаюся життям.

Томмі похитав головою, не переконаний.

Сер Джеймс пунктуально прибув о восьмій, і Джуліус представив йому Томмі. Сер Джеймс тепло потиснув йому руку.

— Дуже приємно познайомитись із вами, містере Бересфорде. Я так багато чув про вас від міс Таппенс, — він мимовільно всміхнувся, — що справді здається, ніби я вже дуже добре вас знаю.

— Дякую вам, сер, — мовив Томмі з бадьорою усмішкою.

Він жадібно роздивлявся видатного адвоката. Як і Таппенс, відчував магнетизм цього чоловіка. Сер Джеймс нагадував містера Картера. Двоє чоловіків, абсолютно несхожих, наскільки можна бути несхожими фізично, справляли однакове враження. Під утомленою манерою триматись одного й професійною стриманістю другого приховувався однаковий склад розуму, гострого, мов рапіра.

Водночас він відчував на собі пильний погляд сера Джеймса. Коли адвокат опустив очі, юнак відчув, що той прочитав його уздовж і вшир, як розгорнуту книжку. Томмі міг лише гадати, яким було його остаточне судження. Проте шансів дізнатися це було небагато. Сер Джеймс придивлявся до всього та демонстрував лише те, що сам хотів.

Доказ цьому трапився майже одразу.

Тільки-но скінчилися перші привітання, Джуліус вивергнув цілий потік нетерплячих запитань. Як вдалося серу Джеймсу вистежити дівчину? Чому він не дав їм знати, що досі працює над цією справою? І так далі.

Сер Джеймс почухав підборіддя й усміхнувся. Нарешті сказав:

— Саме так, саме так. Що ж, вона знайшлася. І це величезна подія, чи не так? Е! Ну ж бо, це велика подія?

— Звісно. Та все ж, як ви напали на її слід? Ми з міс Таппенс гадали, що ви остаточно покинули справу, і все.

— А! — Адвокат метнув на нього блискавичний погляд, а тоді знов повернувся до маніпуляцій зі своїм підборіддям. — Он як ви гадали? Справді? Гм, боже ж мій.

— Але, я так розумію, ми помилилися, — продовжував Джуліус.

— Ну, не знаю, чи варто заходити так далеко, щоб це стверджувати. Але для всіх учасників це, безумовно, удача, що ми спромоглися знайти юну леді.

— Але де вона? — наполегливо спитав Джуліус, чиї думки вже неслися в іншому напрямку. — Я гадав, ви неодмінно привезете її з собою?

— Це навряд чи було б можливо, — похмуро сказав сер Джеймс.

— Чому?

— Тому, що юна леді потрапила в дорожню аварію й має незначні ушкодження голови. Її доправили до лікарні й, коли вона опритомніла, зареєстрували під ім'ям Джейн Фінн. Коли — ах! — я це почув, розпорядився перевести її до будинку одного лікаря — мого друга, і одразу телеграфував вам. Вона знову впала в непритомний стан і відтоді не говорить.

— Травми не серйозні?

— А, лише синець і Одна-дві подряпини. Насправді з медичного погляду це абсурдно легкі ушкодження, щоб спричинити такий стан. Імовірно, її стан можна вважати наслідком психічного шоку для відновлення пам'яті.

— Пам'ять повернулася? — схвильовано скрикнув Джуліус.

Сер Джеймс доволі нетерпляче постукав по столу.

— Без сумніву, містере Гершайммере, якщо вона змогла назвати своє справжнє ім'я. Я гадав, ви збагнули це.

— А вам просто трапилося бути поряд, — докинув Томмі. — Щось трохи схоже на казку?

Але сер Джеймс був надто обачний, щоб втягуватись у перепалку.

— Збіги — цікава штука, — сухо промовив він.

Проте зараз Томмі був упевнений у тому, що раніше лише підозрював. Присутність сера Джеймса в Манчестері була не випадковістю. Анітрохи не збираючись кидати справу, як гадав Джуліус, він якимись власними способами віднайшов зниклу дівчину. Єдине, що спантеличувало Томмі: яка причина всієї цієї секретності? Він вирішив, що це примха адвокатського розуму.

Джуліус заговорив.

— Після вечері, — оголосив він, — я одразу їду побачитися з Джейн.

— Боюся, це неможливо, — заперечив сер Джеймс. — Дуже малоймовірно, що вони дозволять їй приймати відвідувачів о такій порі. Я радив би зробити це завтра вранці, близько десятої.

Джуліус спалахнув. Було в сері Джеймсі щось таке, що завжди підбурювало його до протистояння. Це був конфлікт двох владних особистостей.

— Усе одно, я маю намір поїхати туди сьогодні й перевірити, чи зможу переконати їх порушити дурнуваті правила.

— Це абсолютно марно, містере Гершайммере.

Слова пролунали, наче постріл з пістолета, і Томмі різко підняв очі. Джуліус нервувався і хвилювався. Рука, якою він підніс склянку до рота, злегка трусилась, але очі з викликом тримали погляд сера Джеймса. На мить здалося, що ворожість між ними двома от-от розгориться полум'ям, але врешті-решт Джуліус опустив погляд, переможений.

— Наразі, гадаю, ви тут бос.

— Дякую, — відповів інший. — То домовимось на десяту?

З довершеною невимушеністю він обернувся до Томмі.

— Мушу зізнатися, містере Бересфорде, для мене було неабияким сюрпризом побачити вас тут сьогодні ввечері. Останнє, що я про вас чув, це що ваші друзі глибоко стурбовані вашою долею. Про вас не було звісток кілька днів, і міс Таппенс схильна була думати, що вас спіткали негаразди.

— Так і було, сер! — Томмі посміхнувся своїй згадці. — Ніколи в

житті не був у складнішій ситуації.

Відповідаючи на запитання сера Джеймса, він стисло виклав свої пригоди. Коли розповідь добігла кінця, адвокат подивився на нього з новим інтересом.

— Ви чудово виплуталися з халепи, — серйозно сказав він. — Вітаю вас. Ви виявили неабияку винахідливість і чудово зіграли свою роль.

Томмі зашарівся від похвали, від чого його обличчя набуло креветкового відтінку.

— Я не зумів би втекти, якби не ця дівчина, сер.

— Так, — сер Джеймс трохи всміхнувся. — Пощастило вам, що їй трапилося... е-е... мати прихильність до вас.

Томмі хотів було заперечити, але сер Джеймс продовжував:

— Я так гадаю, немає сумніву, що вона одна з банди?

— Боюся, що так, сер. Я подумав: може, вони утримують її силою, але її вчинки з цим не в'яжуться. Бачите, вона повернулася до них, коли могла втекти.

Сер Джеймс замислено кивнув.

— Що вона казала? Якесь побажання, щоб її відправили до Маргарити?

— Так, сер. Гадаю, вона мала на увазі місіс Вандемеєр.

— Вона завжди підписувалася як Рита Вандемеєр. Усі друзі кликали її Ритою. І все ж, гадаю, ця дівчина звикла називати її повним ім'ям. І тієї миті, як вона кликала її, місіс Вандемеєр помирала або вже була мертва! Цікаво! Є кілька моментів, які вражають своєю невизначеністю — наприклад, раптова зміна їхнього ставлення до вас. До речі, в будинку, звісно, сталась облава?

— Так, сер, але вони вшилися.

— Авжеж, — сухо сказав сер Джеймс.

— І жодних доказів не залишили.

— Цікаво... — Адвокат замислено постукав по столу.

Щось у його тоні змусило Томмі підняти голову. Невже очі цього чоловіка побачили щось, до чого їхні були сліпі? Він імпульсивно заговорив:

— Шкода, що вас там не було, сер, під час обшуку будинку!

— Хотів би я там бути, — тихо сказав сер Джеймс. Мить він сидів мовчки. А тоді підняв очі. — А потім? Що ви робили потім?

Мить Томмі приголомшено дивився на нього. А тоді його осяйнуло, що, звісно, адвокат нічого не знає.

— Я забув, що ви не знаєте про Таппенс, — повільно сказав він. Моторошна тривога, на якийсь час забута у хвилюванні від звістки, що нарешті знайшлася Джейн Фінн, знову накрила його.

Адвокат різко поклав ніж і виделку.

— Щось сталося з міс Таппенс? — Його голос лунав вкрай напружено.

— Вона зникла, — сказав Джуліус.

— Коли?

— Тиждень тому.

— Як?

Сер Джеймс буквально вистрілював запитаннями. Томмі й Джуліус по черзі переповіли йому події останнього тижня та свої марні пошуки.

Сер Джеймс одразу перейшов до суті справи.

— Телеграма, підписана вашим ім'ям? Тоді вони достатньо знали про вас обох. Не були впевнені, як багато ви дізнались у тому будинку. Викрадення міс Таппенс — їхній зустрічний крок у відповідь на вашу втечу. Якщо знадобиться, вони можуть закрити вам рота тим, що може статися з нею.

Томмі кивнув.

— Саме так я й подумав, сер.

Сер Джеймс пильно вдивився у нього.

— Ви дійшли такого висновку? Непогано... непогано. Цікаво те, що вони точно не знали нічого про вас, коли тільки-но вас ув'язнили. Ви впевнені, що ніяким чином не розкрили своєї особи?

Томмі похитав головою.

— Так і є, — кивнув Джуліус. — Тож я гадаю, хтось їх напоумив — і не раніше, ніж недільного ранку.

— Так, але хто?

— Той всемогутній та всюдисущий містер Браун, звісно!

У голосі американця лунала слабка нота роздратування, що змусило сера Джеймса різко підняти очі.

— Ви не вірите в містера Брауна, містере Гершайммере?

— Ні, сер, не вірю, — емоційно відпарирував молодий американець. — Тобто не вірю як у такого. Я дійшов упевненості, що це вигадана особа — просто опудало, щоб лякати дітей. Справжній голова

цієї справи — той російський тип, Краменін. Гадаю, він цілком здатен керувати революціями в трьох країнах водночас, якщо схоче! А той тип Вітгінгтон, певно, голова їхнього англійського крила.

— Я з вами не згоден, — відрізав сер Джеймс. — Містер Браун існує.

Він обернувся до Томмі.

— Ви випадково не бачили, як саме передали цю телеграму?

— Ні, сер, боюся, що ні.

— Гм. Вона з вами?

— Вона нагорі, сер, у моїй сумці.

— Я хотів би поглянути на неї. Без поспіху. Ви згаяли тиждень... — Томмі похнюпив голову, — ще день-два — і вже було б несуттєво. Спочатку розберемося з міс Джейн Фінн. Потім візьмемося рятувати з неволі міс Таппенс. Не думаю, що їй загрожує нагальна небезпека. Тобто, доки вони не знають, що Джейн Фінн у нас і що до неї повернулася пам'ять. Ми повинні за будь-яку ціну тримати це в таємниці. Зрозуміло?

Інші двоє погодились і, домовившись про зустріч на завтра, видатний адвокат пішов.

О десятій годині двоє молодих чоловіків були в призначеному місці. Сер Джеймс зустрів їх на порозі. Він один не видавався схвильованим. Адвокат представив їх лікареві.

— Містер Гершайммер — містер Бересфорд — доктор Ройленс. Як пацієнтка?

— Почувається добре. Вочевидь гадки не має, скільки часу сплигло. Цього ранку спитала, скількох

врятували з «Лузитанії» та чи про це вже написали в газетах. Цього, звісно, і треба було очікувати. Проте здавалося, що вона має щось на думці.

— Гадаю, ми можемо полегшити її тривогу. Можна нам до неї?

— Звісно.

Серце Томмі забилося відчутно швидше, коли вони пішли нагору слідом за лікарем. Нарешті Джейн Фінн! Довго розшукувана, таємнича, униклива Джейн Фінн! Яким шалено неймовірним успіхом це здавалося! І ось тут, у цьому будинку, лежала дівчина, у чіїх руках було майбутнє Англії, а її спогади майже дивом повернулися. Придушений стогін зірвався з губ Томмі. Якби ж то Таппенс була зараз поряд, щоб

розділити тріумфальне завершення їхньої спільної пригоди! А тоді він рішуче відкинув думку про Таппенс. Його впевненість у сері Джеймсі зростала. Був той, хто безпомилково вивідає місцеперебування Таппенс. І водночас — Джейн Фінн! Аж раптом його серце стиснув страх. Усе здавалося таким легким... А що як вони знайдуть її мертвою... вбитою рукою містера Брауна?

Наступної миті він вже сміявся з цих мелодраматичних фантазій. Лікар відчинив двері, і вони увійшли. На білому ліжку лежала дівчина із забинтованою головою. Якимось чином уся сцена видавалася несправжньою. Це так чітко відповідало тому, що вони очікували побачити, що справляло враження гарної постановки.

Дівчина переводила великі здивовані очі з одного на іншого. Сер Джеймс заговорив першим.

— Міс Фінн, — промовив він, — це ваш двоюрідний брат, містер Джуліус П. Гершайммер.

Легенький рум'янець розлився обличчям дівчини, коли Джуліус виступив уперед і взяв її за руку.

— Як справи, кузино Джейн? — легко спитав він. Але Томмі почув тремтіння в його голосі.

— Ви справді син дядька Гірама? — здивовано спитала вона.

Її голос, із легкою теплотою західного акценту, майже викликав трепет. Він здався невловимо знайомим Томмі, але він, як міг, відігнав це враження.

— Звісно.

— Ми колись читали про дядька Гірама в газетах, — продовжила дівчина своїм м'яким голосом. — Та я ніколи не гадала, що колись вас зустріню. Моя мати вважала, що дядько Гірам так і не припинив гніватись на неї.

— Старий був такий, — визнав Джуліус. — Але, гадаю, нове покоління дещо відрізняється. Немає сенсу в родинних чварах. Перше, про що я подумав, щойно війна скінчилася, це приїхати й відшукати вас.

На обличчі дівчини промайнула тінь.

— Вони казали мені різні... жахливі речі... що я втратила пам'ять і що минули роки, яких я ніколи не згадаю, — роки, що випали з мого життя.

— Ви самі цього не усвідомлюєте?

Очі дівчини розчахнулися.

— Ну, ні. Мені здається, наче не минуло часу, відколи нас загнали в ті човни. Я як зараз це бачу! — Вона заплющила очі й здригнулася.

Джуліус подивився на сера Джеймса, і той кивнув.

— Ні про що не турбуйся. Воно того не варте. А зараз, Джейн, є дещо, що ми хочемо знати. На борту того корабля був чоловік з деякими надзвичайно важливими паперами, і впливові особи в цій країні отримали звістку, що він передав їх вам у руки. Це так?

Дівчина завагалася, переводячи погляд з одного на іншого. Джуліус зрозумів.

— Містер Бересфорд уповноважений британським урядом повернути ці папери. Сер Джеймс Піл Еджертон — член англійського парламенту і, можливо, стане великим цабе в Кабінеті міністрів, якщо схоче. Це завдяки йому ми нарешті відшукали вас. Тож можете бути відвертою й розповісти нам усю історію. Денверз дав вам папери?

— Так. Сказав, що вони мають більші шанси на порятунок у мене, тому що жінок і дітей рятують першими.

— Ми так і гадали, — мовив сер Джеймс.

— Сказав, що вони дуже важливі — можуть мати вирішальне значення для союзників. Але якщо все це було так давно й війна скінчилася, чому це так важливо тепер?

— Гадаю, історія повторюється, Джейн. Спочатку була велика метушня й галас через ці папери, потім усе стихло, а зараз катавасія почалася знову — із зовсім інших причин. То ви можете передати нам їх зараз?

— Але не можу.

— Що?

— Я їх не маю.

— Ви — їх — не маєте? — Джуліус розділяв слова маленькими паузами.

— Ні, я їх сховала.

— Ви їх сховали?

— Так. Мені стало тривожно. Здавалося, що за мною стежать. Це мене налякало — дуже.

Вона приклала руку до голови.

— Це майже останнє, що я пам'ятаю, перш ніж прокинутися в лікарні...

— Продовжуйте, — сказав сер Джеймс тихим пронизливим тоном.

— Що ви пам'ятаєте?

Вона слухняно обернулася до нього.

— Це було в Голігеді. Я приїхала туди — не пам'ятаю чому...

— Це неважливо. Продовжуйте.

— У метушні на пристані я вислизнула від них. Ніхто мене не побачив. Узяла таксі. Сказала водієві вивезти мене з міста. Я слідувала, як ми виїжджали на відкрите шосе. Ніяке інше авто нас не переслідувало. Я побачила стежку збоку від шосе. Сказала водієві зачекати.

Вона зупинилась, а тоді продовжила.

— Стежка вела до кручі й униз до моря між великими кущами жовтого дроку — наче золотаве багаття. Я озирнулася. Поряд не було ні душі. Але на рівні моєї голови була заглибина в скелі. Доволі мала — я лише руку туди змогла просунути, але вона була доволі протяжна. Я зняла з шиї цератовий пакунок і заштовхала так глибоко, як могла. Потім зірвала трохи дроку — боже мій, який колючий! — і заткнула ним діру так, що ніколи не здогадаєшся, що там є якась тріщина. Потім подумки старанно запам'ятала це місце, щоб знайти його знову. Там, на стежці, саме була химерна брила — ніби собака підводиться на задні лапи, випрошуючи щось. Потім я повернулася на шосе. Машина чекала, і я поїхала назад. І саме встигла на потяг. Мені було трохи соромно за те, що, мабуть, усе це мені наверхлося. Але раз у раз мені здавалося, що чоловік напроти підморгує жінці, яка сидить поруч. Я знов перелякалася, тому раділа, що папери в безпеці. Вийшла в коридор ковтнути свіжого повітря. Подумала було вислизнути в сусідній вагон. Але жінка покликала мене назад, сказала, що я щось впустила, і коли я нахилилася подивитися, щось ніби вдарило мене — сюди. — Вона приклала руку до потилиці. — Більше нічого не пам'ятаю, доки не прокинулася в лікарні.

Настала пауза.

— Дякую вам, міс Джейн Фінн, — це заговорив сер Джеймс. — Сподіваюся, ми вас не втомили?

— О, усе гаразд. У мене трохи болить голова, але загалом я в порядку.

Джуліус зробив крок уперед і знову взяв її за руку.

— Бувайте, кузино Джейн. Я займуся тими паперами, але повернуся швидше, ніж собака махне хвостом. Відвезу вас до Лондона і

влаштую вам добрий відпочинок, перш ніж ми повернемося до Штатів!
Я не жартую — тож не зволікайте й одужуйте.

РОЗДІЛ 20

Надто пізно

На вулиці вони влаштували неформальну воєнну нараду. Сер Джеймс дістав з кишені годинника.

— Потяг до Голігеда зупиняється в Честері о 12:14. Якщо поїдете одразу, гадаю, встигнете на пересадку.

Томмі підняв очі, здивований.

— Хіба є якась потреба поспішати, сер? Сьогодні лише 24-те.

— Гадаю, що раніше, то завжди краще, — мовив Джуліус, перш ніж адвокат встиг відповісти. — Ми негайно вирушимо на вокзал.

Брови сера Джеймса трохи насупилися.

— Хотів би я поїхати з вами. Але о другій маю виступати на нараді. На жаль.

В його тоні виразно вчувалася неохота. З іншого боку, помітно було, що Джуліус готовий легко примиритися з утратою його товариства.

— Гадаю, у цій справі нема нічого складного, — зауважив він. — Лише гра в хованки, от і все.

— Сподіваюся, що так, — відповів сер Джеймс.

— Звісно. А як інакше?

— Ви ще дуже молоді, містере Гершайммере. До мого віку ви, імовірно, затямите один простий урок: «Ніколи не недооцінюйте свого суперника».

Важкість його тону вразила Томмі, але справила невелике враження на Джуліуса.

— Гадаєте, містер Браун може поїхати слідом і втрутитися! Якщо так, то я готовий до зустрічі з ним. — Він поплескав по кишені. — У мене з собою пістолет. Малюк Віллі подорожує зі мною скрізь.

Він дістав убивчого вигляду револьвер і приязно поплескав по ньому, перш ніж повернути на місце.

— Але в поїзді він не знадобиться. Нема кому напоумити містера Брауна.

Адвокат знизав плечима.

— Не було кому напоумити містера Брауна, що місіс Вандемеєр

готова його зрадити. Однак *місіс Вандемеєр* померла, так і не заговоривши.

Вперше Джуліус промовчав, а сер Джеймс додав, уже легше:

— Я лише хочу вас застерегти. Прощайте і щастя вам. Коли папери будуть у вас в руках, не ризикуйте даремно. Якщо буде причина вважати, що за вами стежать, негайно їх знищте. Усе зараз у ваших руках.

Він потис руки обом.

За десять хвилин двоє чоловіків сиділи у вагоні першого класу, прямуючи до Честера.

Довгий час жоден з них не говорив. Коли нарешті Джуліус порушив тишу, то зробив це геть несподіваним зауваженням.

— Скажи, — вдумливо промовив він, — ти колись перетворювався на цілковитого йолопа через дівоче личко?

Томмі, після секундного подиву, порився в пам'яті.

— Не можу такого сказати, — відповів він нарешті. — Принаймні не пригадую. А що?

— Бо в останні два місяці я перетворився на сентиментального ідіота через Джейн! Уперше як мені на очі потрапила її світлина, моє серце утнуло все те, про що зазвичай читаєш в романах. Мабуть, мені соромно це визнавати, але я приїхав сюди, твердо вирішивши знайти її, усе владнати й забрати її додому як *місіс Джуліус П. Гершайммер*!

— О! — захоплено мовив Томмі.

Джуліус хутко розпрямив ноги й продовжив:

— Це просто показує, на якого цілковитого бевзя може перетворитися чоловік! Один погляд на дівчину у плоті — і я зцілювся!

Томмі, якому як ніколи відібрало мову, знову видувив з себе:

— О!

— Не в образі Джейн, зауваж собі, — продовжував той. — Вона справді гарна дівчина, і який-небудь хлопець закохається в неї з першого погляду.

— Я подумав, що вона доволі гарненька дівчина, — сказав Томмі, віднайшовши мову.

— Звісно. Та анітрохи не схожа на себе на фото. Принаймні я гадаю, що це вона — має бути — бо я її одразу впізнав. Якби я зустрів її в юрбі, то сказав би: «Ось дівчина, чиє обличчя мені знайоме», одразу і без вагань. Але було щось у тому фото... — Джуліус похитав головою й

видав зітханья. — Гадаю, романтика — доволі химерна штука!

— Можливо, — холодно мовив Томмі, — якщо можна приїхати закоханим в одну дівчину, а за два тижні просити руки іншої.

Джуліусу вистачило гречності зробити розгублений вигляд.

— Ну, знаєш, я трохи втомився від думки, що ніколи не знайду Джейн — та й усе одно, це була повна дурість. А потім — ну, французи, наприклад, набагато розважливіше дивляться на речі. Вони відмежовують романтику від шлюбу...

Томмі спалахнув.

— Трясця! Якщо...

Джуліус спішно перервав його.

— Тихо, не поспішай. Я не про те, що ти подумав. Я так розумію, американці вищої думки про моральність, ніж навіть ви. Я лише кажу, що французи по-діловому ставляться до шлюбу: знайти двох людей, які пасують одне одному, врахувати питання грошей і підійти до справи практично і по-діловому.

— Якщо питаєш мене, — сказав Томмі, — ми зараз просто достобіса ділові. Завжди питаємо: «А чи це окупиться?» Чоловіки вже достатньо зіпсовані, а дівчата ще гірші!

— Заспокойся, синку. Не треба так гарячкувати.

— А мені гаряче, — відрізав Томмі.

Джуліус подивився на нього й вирішив, що краще промовчати.

Однак дорогою до Голігеда Томмі мав вдосталь часу охолонути, і коли вони рушили в призначеному напрямку, на його обличчя повернулася бадьора усмішка.

Порадившись і звірившись із дорожньою мапою, вони цілком успішно погодили маршрут, тож без особливих складнощів змогли взяти таксі й вирушити трасою до Треддур-Бей. Наказали водієві їхати повільно й пильно придивлялися, щоб не прогавити стежку. І знайшли її незабаром по тому, як виїхали з міста. Томмі різко зупинив машину, буденним тоном спитав, чи ця стежка веде до моря, і, почувши, що так, щедро розплатився з водієм.

За мить таксі вже повільно пихтіло назад до Голігеда. Томмі з Джуліусом дивилися йому вслід, доки не зникло з очей, а тоді звернули на вузьку стежку.

— Гадаю, це той шлях? — із сумнівом запитав Томмі. — Їх тут, мабуть, безліч.

— Звісно, той. Поглянь на дрік. Пам'ятаєш, що казала Джейн?

Томмі подивився на буйні зарості золотавого цвіту обіч стежки, і це переконало його.

Вони спустились один за одним. Попереду йшов Джуліус. Двічі Томмі неспокійно роззирався навколо. Джуліус обернувся.

— Що сталося?

— Не знаю. У мене якась передчуття. Постійно здається, що за нами стежать.

— Бути не може, — впевнено сказав Джуліус. — Ми б побачили.

Томмі мусив визнати, що це правда. Однак відчуття неспокою лише поглибилося. Усупереч власній волі він вірив у всемогутність ворога.

— Я майже хочу, щоб цей тип нагодився, — сказав Джуліус. Погладив кишеню. — Малюку Вільяму не терпиться повправлятися!

— Ти завжди носиш це... його... із собою? — з палкою цікавістю спитав Томмі.

— Майже завжди. Гадаю, ніколи не знаєш, що може трапитись.

Томмі шанобливо промовчав. Він був вражений Малюком Вільямом. Наче той суттєво відсунув погрозу з боку містера Брауна.

Стежка пробігала уздовж кручі, паралельно до моря. Раптом Джуліус зупинився так різко, що Томмі врізався в нього.

— Що сталося? — спитав він.

— Поглянь. Хіба не дивовижа!

Томмі подивився. Попереду виділялась і наполовину затуляла стежку величезна брила, із явною чудернацькою подобою до тер'єра на задніх лапах.

— Ну, — сказав Томмі, відмовляючись поділяти емоції Джуліуса, — ми ж саме це й очікували побачити, ні?

Джуліус сумно подивився на нього й похитав головою.

— Британський зануда! Звісно, очікували — та все одно, мене трохи ошелешує бачити, що воно саме там, де ми й сподівались його знайти!

Томмі, чий спокій був радше набутим, ніж природним, нетерпляче переступив з ноги на ногу.

— Уперед. Як щодо діри?

Вони пильно роздивилися стіну кручі. Томмі чув, як сам по-ідіотськи промовляє:

— Через стільки років дроку тут не буде.

І Джуліус сумно відповів:

— Гадаю, твоя правда.

Томмі раптом вказав на щось тремкою рукою. — Як щодо тієї щілини?

Джуліус відповів тремким голосом:

— Це воно... точно.

Вони подивились один на одного.

— Коли я був у Франції, — пригадав Томмі, — щоразу, як мій денщик не міг покликати мене, то завжди казав, що має дивне передчуття. Я ніколи в це не вірив. Але мав він його чи ні, таке почуття існує. І зараз я його маю! Страшенно!

Він подивився на скелю з якоюсь болісною пристрасстю.

— Чорт! — скрикнув він. — Це неможливо! П'ять років! Подумай лише! Хлопці, що обносять пташині гнізда, пікніки — тисячі людей тут ходять! Вони не можуть бути тут! Сотня до одного, що їх тут немає! Це всупереч усьому розумному!

Звісно, він відчував, що це неможливо — здебільшого, мабуть, тому, що не міг повірити у власний успіх там, де стільки людей зазнали невдачі. Усе було надто легко, тож паперів тут бути не могло. Заглибина виявиться порожня.

Джуліус подивився на нього, розпливаючись в усмішці.

— Гадаю, тепер ти точно ошелешений, — розтягнуто промовив він з якоюсь насолодою. — Що ж, уперед!

Він сунув руку в щілину й легко скривився.

— А тут тісенько. Рука Джейн, мабуть, на кілька розмірів менша за мою. Нічого не відчуваю — ні, стривай, що це? Господи Боже!

І він ривком висмикнув нагору маленький безбарвний пакет.

— Це точно вони. Зашиті в церату. Потримай, доки дістану ножа.

Сталося неймовірне.

Томмі ніжно тримав у пальцях дорогоцінний пакунок. Їм вдалося!

— Дивно, — тупо пробурмотів він, — я думав, що стіжки мали б зогнити. А на вигляд — зовсім як нові.

Вони обережно розрізали їх і зірвали тканину. В середині був маленький згорнутий аркуш паперу. Тремкими руками вони розгорнули його. Аркуш був порожній! Вони спантеличено дивились один на одного.

— Пусто! — випалив Джуліус. — Невже Ден-верз — лише для відводу очей?

Томмі похитав головою. Таке припущення його не задовольнило. Раптом його обличчя прояснилося.

— Зрозумів! *Симпатичні чорнила!*

— Ти так гадаєш?

— Принаймні варто спробувати. Зазвичай усе робить жар. Знайди трохи хмизу. Розведемо багаття.

За кілька хвилин весело палало маленьке вогнище з сучків та листя. Томмі підніс аркуш паперу до вогню. Папір трохи згорнувся від жару. Нічого більше.

Раптом Джуліус схопив його за руку й вказав туди, де проступали літери блідо-коричневого кольору.

— Боже мій! Ти вгадав! Справді, ця твоя ідея виявилася блискучою. Мені й на думку не спало.

Томмі ще кілька хвилин тримав папірець у тому самому положенні, доки не вирішив, що жар зробив свою роботу. А тоді прибрав його. І за мить у нього вирвався крик.

Через увесь аркуш охайними коричневими друкованими літерами було виведено:

З НАЙКРАЩИМИ ПОБАЖАННЯМИ ВІД МІСТЕРА БРАУНА

РОЗДІЛ 21

Томмі робить відкриття

Якусь мить вони вдвох стояли й тупо дивились один на одного, оглушені потрясінням. Якимось несподіваним чином містер Браун випередив їх. Томмі прийняв поразку мовчки. Але не Джуліус.

— Як, чорти б його взяли, він дістався сюди раніше за нас? Ось що мене діймає! — закінчив він.

Томмі похитав головою й похмуро сказав:

— Ось тому й стіжки були нові. Ми мали б здогадатися...

— До біса ті кляті стіжки. Як він нас випередив? Ми мчали сюди як могли. Просто неможливо було дістатися сюди раніше за нас. Та й взагалі, звідки він знав? Гадаєш, у Джейн в палаті диктофон? Думаю, мав бути.

Але здоровий глузд Томмі видавав заперечення.

— Ніхто не міг знати заздалегідь, що вона буде в тому будинку — не кажучи вже про окрему кімнату.

— Це так, — визнав Джуліус. — Тоді одна з медсестер — лиходійка, що підслуховувала під дверима. Що скажеш?

— Усе одно не бачу, що б це змінило, — втомлено відповів Томмі. — Він міг довідатись про це кілька місяців тому й забрати папери, а потім... Ні, на бога, не складається! Вони б їх одразу опублікували.

— Звісно, опублікували б! Ні, хтось випередив нас сьогодні десь на годину. Але як вони це зробили, хоч убий, не збагну.

— Хотів би я, щоб той чоловік, Піл Еджертон, був з нами, — замислено промовив Томмі.

— Навіщо? — Джуліус витріщився на нього. — Вони утнули це ще до нашого приходу.

— Так... — Томмі завагався. Він не міг пояснити власного почуття — нелогічної ідеї, що присутність королівського адвоката якимось чином відвернула б катастрофу. Тож повернувся до попередньої думки. — Марно сперечатися, як вони це зробили. Гру скінчено. Ми програли. Мені залишилося зробити одне.

— Що?

— Повернутися до Лондона якнайшвидше. Треба попередити

містера Картера. Лише питання часу, коли буде завдано удару. Та у будь-якому разі він має знати про найгірше.

Обов'язок був не з приємних, але Томмі не мав наміру ухилитися. Він повинен доповісти про свій провал містерові Картеру. На цьому його роботу буде скінчено. Він сів на опівнічний поштовий потяг до Лондона. Джуліус вирішив заночувати в Голігеді.

За пів години після прибуття втомлений і блідий Томмі стояв перед своїм шефом.

— Я прийшов відзвітувати, сер. Я провалився... страшенно провалився.

Містер Картер зміряв його гострим поглядом.

— Тобто договір...

— У руках містера Брауна, сер.

— А! — тихо промовив містер Картер. Вираз його обличчя не змінився, але Томмі помітив спалах відчаю в його очах. Це краще за будь-що переконало його в безнадійності справи.

— Що ж, — мовив містер Картер за хвилину чи дві, — гадаю, ми не повинні ставати на коліна. Я радий, що знаю напевне. Ми повинні зробити все, що можемо.

У голові Томмі промайнуло впевнене: «Безнадійно, і він знає, що це безнадійно!»

Чоловік подивився на нього.

— Не бери близько до серця, хлопче, — лагідно сказав він. — Ти зробив усе, що міг. Ти діяв проти одного з найвидатніших геніїв століття. І підійшов зовсім близько до успіху. Пам'ятай це.

— Дякую, сер. Це страшенно шляхетно з вашого боку.

— Я виню себе. Я винуватив себе, відколи почув цю іншу новину.

Щось у його тоні привернуло увагу Томмі. Новий страх стиснув його серце.

— Є... щось іще, сер?

— Боюся, що так, — похмуро сказав містер Картер. І простягнув руку до аркуша на столі.

— Таппенс?.. — Томмі запнувся.

— Сам прочитай.

Друковані слова танцювали перед його очима. Опис зеленої шапочки, пальта з хусточкою в кишені, з ініціалами П. Л. К. З болісним запитанням в очах він глянув на містера Картера. Той відповів на його

погляд:

— Викинуло на берегу Йоркширі, поблизу Ібері. Боюся... це дуже схоже на брудну гру.

— Боже мій, — ахнув Томмі. — *Таппенс!* Ці дияволи... Ніколи не заспокоюся, доки не поквитаюся з ними! Я їх вистежу! Я...

Жаль на обличчі містера Картера зупинив його.

— Я знаю, що ти відчуваєш, мій бідолашний хлопчику. Але немає сенсу. Ти лише змарнуєш сили. Може, це прозвучить жорстоко, але моя тобі порада: прийми втрату. Час милосердний. Ти забудеш.

— Забути Таппенс? Ніколи!

Містер Картер похитав головою.

— Це ти зараз так думаєш. Що ж, нестерпно думати про... цю хоробру дівчинку! Мені шкода через усе це... надзвичайно шкода.

Томмі ривком отямився.

— Я забираю ваш час, сер, — через силу промовив він. — Не треба вам винуватити себе. Мушу визнати, ми були парою молодих бовдурів, що взялися за таку роботу. Ви чітко нас попередили. Але, Богом клянуся, краще б це я скрутив собі в'язи. Прощайте, сер.

Повернувшись до «Рітцу», Томмі механічно зібрав свої нечисленні речі, думками перебуваючи далеко звідти. Він досі був приголомшений втручанням трагедії в його радісне звичайне існування. Як їм було весело разом, йому і Таппенс! А тепер — о, він повірити не міг — бути не може! *Таппенс — мертва!* Маленька Таппенс, сповнена життя! Це був сон, кошмарний сон. Не більше.

Йому принесли записку, кілька слів співчуття від Піла Еджертона, який прочитав новину в газеті. Там був великий заголовок: «КОЛИШНЮ САНДРУЖИННИЦЮ ВВАЖАЮТЬ ПОТОНУЛОЮ». Лист завершувався пропозицією роботи на ранчо в Аргентині, де сер Джеймс мав суттєві інтереси.

— Старий добрий жебрак, — буркнув Томмі, жбурляючи листа в бік.

Відчинилися двері, і увірвався Джуліус зі своїм звичним запалом. У нього в руці була розгорнута газета.

— Скажи-но, що це все таке? Здається, у них тут якась нісенітниця про Таппенс.

— Це правда, — тихо сказав Томмі.

— Хочеш сказати, вони прикінчили її?

Томмі кивнув.

— Мабуть, коли вони отримали договір, вона... уже не становила для них жодної користі, а відпустити її вони побоялися.

— Чорти б мене вхопили! — мовив Джуліус. — Маленька Таппенс. Вона однозначно була найхоробрішою дівчинкою...

Але раптом щось клацнуло в голові Томмі. Він підвівся на ноги.

— А, геть звідси! Тобі ж насправді байдуже, трясця тобі! Ти просив її руки у свій гнилий бездушний спосіб, а я її кохав. Душу б віддав, щоб врятувати її від біди. Я мовчки стояв би поряд і дав би тобі одружитися з нею, бо ти міг дати їй життя, на яке вона заслуговувала, а я був просто бідний шибайголова без гроша в кишені. Та не тому, що мені було байдуже!

— Послухай-но, — стримано почав Джуліус.

— А, йди до біса! Чути не можу, як ти приходиш сюди й говориш про «маленьку Таппенс». Іди й доглядай свою кузину. Таппенс — моя дівчина!

Я завжди її кохав, відколи ми гралися ще дітьми. Ми вирости, і далі було так само. Ніколи не забуду, як я лежав у шпиталі, і тут входить вона в тому безглуздому ковпаку й фартусі! То було справжнє диво — бачити, як моя кохана дівчина з'являється у вбранні медсестри...

Але Джуліус перервав його:

— Медсестри! Боже ж мій! Я ніби потрапив у кролячу нору! Можу поклястися, що бачив Джейн у медсестринському ковпаку. А це, у біса, неможливо! Ні, чорт забирай, я зрозумів! Це її я бачив, це вона говорила з Вітгінгтоном у тому пансіоні в Борнмуті. Вона була там не пацієнткою! Вона була медсестрою!

— Ще б пак, — сердито мовив Томмі, — мабуть, вона від початку з ними заодно. Не здивуюся, якщо сама ж і поцупила ті папери в Денверза.

— Трясця мені, якщо вона це зробила! — загорлав Джуліус. — Вона моя двоюрідна сестра і патріотка, яких пошукати!

— Мені начхати, хто вона, але забирайся звідси! — у весь голос гримнув Томмі.

Молоді люди вже ладні були перейти до бійки. Але несподівано, з майже чарівною раптовістю, гнів Джуліуса вщух.

— Усе гаразд, синку, — тихо сказав він, — я йду. Я тебе не виню за те, що ти сказав. Мені дуже пощастило, що ти це сказав. Я був повним,

найпослідуцим бісовим ідіотом, якого тільки можна уявити. Охолонь...

Томмі зробив нетерплячий рух.

— Я їду негайно — їду до вокзалу Лондонської Південно-Західної залізниці, якщо хочеш знати.

— Мені начхати, куди ти їдеш, — проревів Томмі.

Коли двері за Джуліусом зачинилися, він повернувся до своєї валізи.

— Ось і все, — пробурмотів він і подзвонив у дзвоник.

— Віднесіть мій багаж униз.

— Так, сер. Їдете, сер?

— Забираюся під три чорти, — grimнув Томмі, не зважаючи на почуття лакея.

Однак працівник лише шанобливо відповів:

— Так, сер. Викликати таксі?

Томмі кивнув.

Куди їхати? Він ані найменшої гадки не мав. За твердою рішучістю поквитатися з містером Брауном жодних планів не було. Він перечитав лист сера Джеймса й похитав головою. За Таппенс необхідно помститися. І все ж це було мило з боку того старого.

— Гадаю, краще відповісти на це.

Він підійшов до письмового стола. За звичним дивацтвом, серед канцелярського приладдя у спальні було безліч конвертів і жодного аркуша паперу.

Він подзвонив. Ніхто не прийшов. Томмі сердився на затримку. А тоді згадав, що у вітальні Джуліуса були цілі стоси паперу. Американець оголосив про свій негайний від'їзд. Тож ризику зіткнутися з ним не було. А якби й був, Томмі не заперечував. Він вже відчував деякий сором за те, що наговорив. Старий Джуліус так добре їх прийняв. Якщо він знайде його в номері, то перепросить.

Але в номері було порожньо. Томмі підійшов до письмового стола й висунув середню шухляду. Його увагу привернула світлина, недбало кинута горілиць. Мить він стояв, прирісши до підлоги. А тоді взяв світлину, зачинив шухляду, повільно підійшов до крісла й сів, не зводячи очей із зображення в його руці.

Що, заради всього святого, робила світлина французької Аннетт у письмовому столі Джуліуса Гершайммера?

РОЗДІЛ 22

На Даунінг-стріт

Прем'єр-міністр нервовими пальцями вистукував перед собою по столу. Обличчя в нього було втомлене та загнане. Він продовжив розмову з містером Картером з того ж місця, де й перервався.

— Не розумію, — сказав він. — Ви справді вважаєте, що зрештою все не так жахливо?

— Схоже, цей юнак так вважає.

— Погляньмо ще раз на його лист.

Містер Картер подав йому лист. Той був написаний розмашистим хлоп'ячим почерком.

Шановний містере Картере,

я натрапив на дещо, від чого мене дрижаки взяли. Можливо, звісно, я лише виставляю себе страшеним ослом, але я так не думаю. Якщо мої висновки правильні, та дівчина в Манчестері була лише приманкою. Усе було зрежисовано заздалегідь — фальшивий пакунок та все решта, з метою змусити нас вважати, що гру програно.

А тому я вважаю, що ми йшли по гарячих слідах.

Здається, я знаю, хто справжня Джейн Фінн, і навіть маю здогадку, де папери. Останнє, звісно, це лише здогадка, але в мене таке відчуття, що вона виявиться слушною. У будь-якому разі, я вкладаю її до листа в запечатаному конверті, якщо вже такі справи. Прошу вас не відкривати його до останнього моменту, тобто до опівночі 28-го. У ту мить ви зрозумієте чому. Бачте, я з'ясував, що та звістка про Таппенс теж фальшива, і вона не більша потопельниця, ніж я. Мої доводи такі: останній шанс для них — дати Джейн Фінн утекти, сподіваючись, що вона симулює втрату пам'яті та, щойно вважатиме себе вільною, одразу побіжить до схованки. Звісно, для них це страшений ризик, адже вона все про них знає — та вони відчайдушно прагнуть заволодіти тим договором. Але якщо знатимуть, що ми знайшли папери, життя обох дівчат не триватиме й години. Я повинен спробувати знайти Таппенс, перш ніж Джейн утече.

Мені потрібна копія тієї телеграми, яку надіслали Таппенс до

«Рітцу». Сер Джеймс

Піл Еджерстон казав, ви зможете влаштувати це для мене. Він страшенно розумний.

І останнє: будь ласка, нехай за тим будинком у Сохо стежать день і ніч.

Щиро Ваш та ін., Томас Бересфорд

Прем'єр-міністр підняв очі.

— Вкладений конверт?

Містер Картер сухо всміхнувся.

— У банківському сховищі. Я не ризикуватиму.

— А ви не вважаєте... — Прем'єр-міністр завагався на мить. — Що краще б відкрити його зараз? Розумію, документ треба захистити — тобто, за умови, що здогадки цього молодого чоловіка виправдаються, і негайно. Але можна зберегти те, що ми його відкриємо, у повній таємниці.

— Невже? Я так не вважаю. Навколо нас шпигуни. Щойно про це стане відомо, я не дам і цього... — він клацнув пальцями, — за життя тих двох дівчат. Ні, хлопець мені довірився, і я його не підведу.

— Добре, добре, тоді зупинимось на цьому. Який він з себе, цей юнак?

— Ззовні — звичайний собі, добре збитий, трохи твердолобий молодий англієць. Швидким розумом не позначений. З іншого боку, нізащо не зіб'ється зі шляху через багату уяву. Він її не має — тож його важко обдурити. Повільно до всього доходить, та коли дійде, то вже не відступить. Юна леді зовсім інша. Більше інтуїції та менше здорового глузду. Чудово доповнюють одне одного, працюючи разом. Швидкість і витривалість.

— Він здається впевненим, — зауважив прем'єр-міністр.

— Так, і мене це обнадіює. Він із тих тихонь, які мають бути дуже впевненими, щоб взагалі виступити з якоюсь думкою.

На губах в іншого з'явилася напівусмішка.

— І це і є той... хлопчик, який поборе головного злочинця наших часів?

— Цей... хлопчик, як ви кажете! Але часом мені здається, що я бачу за ним тінь.

— Тобто?

— Піла Еджертона.

— Піла Еджертона? — вражено перепитав прем'єр-міністр.

— Так. Я бачу його руку в цьому. — Він ляснув по відкритому конверту. — Він тут — працює в темряві, тихо, ненав'язливо. Я завжди відчував, що якщо хтось і зажене містера Брауна в глухий кут, то це буде саме Піл Еджертон. Кажу вам, він зараз у справі, але не хоче, щоб про це знали. До речі, днями я отримав від нього доволі чудернацьке прохання.

— Так?

— Він надіслав мені вирізку з якоїсь американської газети. Там ішлося про чоловіче тіло, знайдене біля доків у Нью-Йорку тижні три тому. Він попросив мене зібрати всю можливу інформацію про суб'єкта.

— І?

Картер знизав плечима.

— Я небагато зумів знайти. Молодий чоловік років тридцяти п'яти — бідно вдягнений — обличчя страшенно спотворене. Його так і не упізнали.

— І вам здається, що ці дві справи якось пов'язані між собою?

— Певним чином, так. Звісно, я можу помилятися.

Настала пауза, а тоді містер Картер продовжив:

— Я попросив його приїхати сюди. Не думаю, що ми витягнемо з нього щось, чого він не хоче розповідати. Надто сильні в нього інстинкти правника. Але він, без сумніву, здатен пролити світло на кілька таємничих моментів у листі Бересфорда. А ось і він!

Двоє чоловіків встали, вітаючи новоприбулого. Деяко химерна думка промайнула в голові прем'єр-міністра: «Мабуть, це мій наступник!»

— Ми отримали листа від юного Бересфорда, — сказав містер Картер, одразу переходячи до суті. — Припускаю, ви з ним бачились?

— Ваші припущення хибні, — відповів адвокат.

— О! — містер Картер трохи збентежився.

Сер Джеймс усміхнувся й почухав підборіддя.

— Він мені телефонував, — пояснив він.

— Ви не заперечуєте проти того, щоб розповісти нам, що саме між вами відбулося?

— Зовсім ні. Він подякував мені за певного листа, якого я йому написав — власне, у тому листі я запропонував йому роботу. Потім

нагадав мені про те, що я казав йому в Манчестері, стосовно фіктивної телеграми, яка заманила міс Каулі в пастку. Я спитав його, чи сталося щось підозріле. Він відповів, що так — у шухляді в кімнаті містера Гершайммера він знайшов світлину.

Адвокат зупинився, а тоді продовжив:

— Я спитав його, чи були на світлині ім'я та адреса каліфорнійського фотографа. Він відповів: «Ваша правда, сер. Були». А далі розповів мені дещо, чого я не знав. На світлині була зображена французька дівчина Аннетт, яка врятувала йому життя.

— Що?

— Саме так. Я спитав молодого чоловіка, що він зробив зі світлиною. Він відповів, що поклав туди, де знайшов.

Адвокат знову взяв паузу.

— Знаєте, це було добре, однозначно добре. Він вміє ворушити звивинами, той юнак. Я привітав

його. Це стало доленосною знахідкою. Звісно, від тієї миті, як дівчина в Манчестері виявилася підставною, усе змінилося. Юний Бересфорд побачив це сам, без моїх пояснень. Але відчував, що не може довіряти власному судженню щодо міс Каулі. Чи, на мою думку, вона жива? Я сказав йому, сумлінно зваживши всі докази, що такий шанс однозначно є. Це спонукало нас повернутися до телеграми.

— Так?

— Я порадив йому звернутися до вас по копію її оригіналу. Мені здалося ймовірним, що, відколи міс Каулі жбурнула її на підлогу, деякі слова могли бути стерті та змінені з явним наміром пустити шукачів хибним слідом.

Картер кивнув. Він дістав з кишені аркуш паперу й зачитав уголос:

Приїзди негайно, Естлі-Прайорз, Гейт-хауз, Кент. Великі зрушення. ТОММІ

— Дуже просто, — сказав сер Джеймс, — і дуже винахідливо. Лише кілька слів змінити — і справу зроблено. Та один важливий доказ вони прогавили.

— Який саме?

— Твердження портъє, що міс Каулі поїхала на Черінг-Крос. Вони були такі самовпевнені, що машинально вирішили, нібито він

помилився.

— То де зараз юний Бересфорд?

— У Гейтхаузі, в Кенті, якщо не помиляюся.

Містер Картер подивився на нього з цікавістю.

— Мені трохи дивно, як це ви самі не там, Піле Еджертоне?

— А, я зайнятий однією справою.

— А я гадав, ви у відпустці.

— О, мені не повідомили. Може, коректніше було б сказати, що я готую одну справу. Є для мене ще якась інформація про того американського хлопця?

— Боюся, що ні. Важливо дізнатися, хто це був?

— О, я знаю, хто це був, — просто відповів сер Джеймс. — Поки що не можу цього довести — але знаю.

Інші двоє не стали розпитувати. Інстинктивно відчували, що це буде марнуванням слів.

— Але чого я не розумію, — раптом сказав прем'єр-міністр, — це як та світлина опинилася в шухляді містера Гершайммера?

— Можливо, вона ніколи не полишала її, — м'яко припустив адвокат.

— Але той підставний інспектор? Інспектор Браун?

— А! — промовив сер Джеймс замислено. Підвівся на ноги. — Я не повинен вас затримувати. Займайтеся справами нації. Я мушу повертатися до... своєї справи.

За два дні Джуліус Гершайммер повернувся з Манчестера. На його столі лежала записка від Томмі:

*Любий Гершайммере,
пробач, що я втратив терпець. На випадок, якщо ми більше не побачимось, прощай. Мені запропонували роботу в Аргентині, і цілком можливо, що я погоджуся.*

Щиро твій, Томмі Бересфорд

На мить обличчя Джуліуса осягнула характерна усмішка. Він жбурнув листа в кошик для сміття.

— Клятий бовдур! — буркнув він.

РОЗДІЛ 23

Наввипередки з часом

Після дзвінка серу Джеймсу наступним кроком Томмі було навідатись до Сауз-Одлі. Він побачив на службі Альберта і без зайвих зволікань відрекомендувався другом Таппенс. Альберт миттєво розпрямився.

— Останнім часом усе доволі тихо, — тужливо сказав він. — Сподіваюся, з юною леді все добре, сер?

— У цьому й річ, Альберте. Вона зникла.

— Ви ж не хочете сказати, що її схопили лиходії?

— Так.

— Із того світу?

— Ні, чорт забирай, із цього!

— Це такий вислів, сер, — пояснив Альберт. — У кіно лиходії завжди мають ресторан у своєму, злочинному світі. Ви ж не думаєте, що вони прикінчили її, сер?

— Сподіваюся, що ні. До речі, у тебе випадково немає тітки, двоюрідної сестри, бабусі чи ще якої-небудь підхожої родички, про яку можна сказати, що вона от-от вірже дуба?

Обличчям Альберта повільно розпливлася захоплена усмішка.

— Є, сер. Моя бідолашна тітка, яка мешкає в селі, уже довгий час на ладан дихає й просить мене бути присутнім при її останньому подиху.

Томмі схвально кивнув.

— Можеш доповісти про це своєму начальству й за годину зустрітись зі мною на Черінг-Крос?

— Я буду там, сер. Можете на мене розраховувати.

Як і розсудив Томмі, відданий Альберт виявився безцінним союзником. Обидва оселилися в готельних номерах у Гейтхаузі. Альберту дісталось завдання збирати інформацію. З цим не виникло складнощів.

Маєток Естлі-Прайорз перебував у власності доктора Адамса. Лікар більше не практикував, вийшов на пенсію, як гадав його домовласник, але приймав кількох приватних пацієнтів — тут добрий

хлопець багатозначно постукав по лобі — «Причинних пацієнтів! Ви ж розумієте!» Лікар був популярною в селі особою, вільно брав участь в усіх місцевих спортивних змаганнях — «дуже приємний, доброзичливий джентльмен». Чи давно він тут? А, років десять чи десь так — може, довше. Учений джентльмен. Професори та інші люди часто приїздили з міста побачитися з ним. Хай там як, у будинку було весело — завжди відвідувачі.

Перед лицем усієї цієї говіркості Томмі відчув сумніви. Чи можливо, що така доброзичлива, відома особа може бути насправді небезпечним злочинцем? Його життя здавалося таким відкритим і чесним. Жодного натяку на зловісні діяння. А якщо це все величезна помилка? Від цієї думки Томмі пробрав холод.

А потім він згадав приватних пацієнтів — «причинних пацієнтів». Обережно розпитав, чи була серед них юна леді, і описав Таппенс. Але, схоже, про пацієнтів нічого не було відомо — їх рідко бачили поза територією закладу. Обережний опис Аннетт теж не викликав жодних згадок.

Маєток Естлі-Прайорз виявився приємною будівлею з червоної цегли в оточенні лісистій ділянки, яка успішно затуляла будинок від спостереження з дороги.

Першого вечора Томмі в супроводі Альберта дослідив ділянку. Завдяки наполегливості Альберта вони болісно повзли на животах і цим спричинили набагато більше шуму, ніж якби пересувалися на ногах. У будь-якому разі, ці застережні заходи були геть непотрібні. Ділянка, як і навколо будь-якого приватного будинку з настанням ночі, видавалася безлюдною. Томмі припускав, що тут може бути лютий сторожовий пес. Уява Альберта малювала пуму або ручну кобру. Але вони дісталися чагарнику під будинком цілими та неушкодженими.

Жалюзі на вікнах вітальні були підняті. Навколо столу зібралася велика компанія. Портвейн переходив з рук в руки. На вигляд це було звичайне приємне товариство. Крізь відчинене вікно у нічне повітря долинали розрізнені уривки розмови. Це була жвава дискусія про сільський крикет!

І знову Томмі відчув холодок невпевненості. Неможливо було повірити, що ці люди не ті, ким здаються. Невже його знов обдурили? Світлобородий джентльмен в окулярах, який сидів в головах столу, видавався винятково чесним і нормальним.

Тієї ночі Томмі погано спав. Наступного ранку невтомний Альберт, скріпивши союз із хлопчиком з овочевої крамниці, зайняв його робоче місце й прислужився кухарці у «Мальтхаузі». Повернувся з інформацією, що вона, без сумніву, «одна з лиходіїв», але Томмі не повірив його яскравій уяві. На всі запитання хлопчик не зміг додати нічого на підтримку своїх тверджень, окрім власної думки, що вона не з простих. Мовляв, це з першого погляду видно.

Наступного дня підміна повторилася (з неабияким фінансовим зиском для хлопчика з крамниці), і Альберт приніс першу обнадійливу новину. У домі таки була французька леді. Томмі відкинув сумніви. Ось воно, підтвердження його версії. Але часу лишалося обмаль. Було 27-ме. 29-го мав бути той знаменний День праці, про який бриніли всілякі чутки. Газети хвилювалися. Вільно ширилися сенсаційні натяки на робітничий *coup d'etat*^[22]. Уряд нічого не казав. Він знав і був підготований. Ходили чутки про розбрат серед лідерів профспілок. Вони не доходили спільної думки. Більш далекоглядні серед них усвідомлювали, що те, що їм пропонують, цілком може стати смертельним ударом для тієї Англії, яку вони в глибині душі любили. Вони сахалися голоду й злиднів, які спричинить загальний страйк, і ладні були піти на компроміс з урядом. Але за їхніми спинами діяли хитрі наполегливі сили, пробуджуючи спогади про старі образи, тавруючи слабкість половинчастих заходів, збурюючи непорозуміння.

Томмі відчував, що завдяки містерові Картеру розуміє становище доволі точно. Якщо фатальний документ потрапить до рук містера Брауна, громадська думка хитнеться в бік лейбористських екстремістів і революціонерів. Якщо ж ні, шанси в битві будуть рівними. Заручившись лояльними силами армії та поліції, уряд може перемогти — але коштом великих страждань. Однак Томмі плекав іншу, абсурдну мрію. Помилково чи ні, але він гадав, що, коли містера Брауна буде викрито і схоплено, уся організація безславно та миттєво розсиплеться. Лише дивний всюдисущий вплив невидимого голови тримає її разом. Без нього, гадав Томмі, її охопить миттєва паніка, і коли ці добродії залишаться самі, примирення в останню мить буде можливим.

— Це вистава одного актора, — казав собі Томмі. — Головне — схопити цього типа.

Частково задля сприяння цьому амбіційному задуму він попросив містера Картера не відкривати запечатаний конверт. Проект договору

був приманкою Томмі. Раз у раз він лякався власного припущення. Як смів він думати, що розгадав те, що прогледіли стільки розумніших і мудріших за нього людей? Хай там як, він вперто тримався за цю ідею.

Того вечора вони з Альбертом ще раз пробралися на територію Естлі-Прайорз. Амбіційною метою Томмі було якимось чином проникнути в сам будинок. Коли вони обережно наблизилися, Томмі раптом ахнув. На третьому поверсі хтось стояв за вікном, і світло в кімнаті кидало силует на жалюзі. Цей силует Томмі впізнав би скрізь! У будинку була Таппенс!

Він стиснув плече Альберта.

— Будь тут! Коли почну співати, стеж за отим вікном.

Він спішно відступив, ставши на головній під'їзній дорозі, і завів глибоким ревом, у купі з нестійкою ходою, таку пісеньку:

Я солдат,

Веселий британський солдат;

Те, що я солдат, видно по чоботях...

Це був улюблений грамофонний запис Таппенс із часів шпиталю. Він не сумнівався, що дівчина впізнає його та зробить висновки. Томмі не мав музикального слуху, але легені в нього були що треба. Шум, який він здійняв, був неймовірний.

Одразу з парадних дверей вийшов бездоганно вдягнений дворецький у супроводі так само бездоганно вдягненого лакея. Дворецький закликав його до порядку. Томмі співав далі, приязно обізвавши дворецького «старим добрим вусанем». Лакей взяв його під одну руку, дворецький — під другу. І повели стежкою прямісінько за ворота. Дворецький пригрозив йому поліцією, якщо він втрутиться знову. Це було зроблено чудово — розважливо і з бездоганними манерами. Кожен міг би заприсягтися, що дворецький — це справжній дворецький, а лакей — справжній лакей, ось тільки лакеєм виявився Віттінгтон!

Томмі повернувся до готелю й зачекав на повернення Альберта. Нарешті цей шановний добродій згодився з'явитись.

— Ну? — нетерпляче скрикнув Томмі.

— Усе гаразд. Доки вас випроваджували, відчинилось вікно і звідти щось жбурнули.

Він простягнув Томмі папірець.

— Це було обгорнуто навколо преспап'є.

На папірці було виведено кілька слів: «Завтра, у той самий час».
— Славний хлопче! — скрикнув Томмі. — Ми робимо успіхи.
— Я написав записку на папірці, загорнув у неї камінь і жбурнув у вікно, — на одному подиху продовжував Альберт.

Томмі застогнав.

— Твоє завзяття нас занапастить, Альберте. Що ти написав?

— Сказав, що ми зупинились у готелі. Якщо їй вдасться вибратись, нехай приходить туди й покумкає жабою.

— Вона зрозуміє, що це ти, — полегшено зітхнув Томмі. — Знаєш, Альберте, твоя уява надто розгулялась. Авжеж, ти неодмінно впізнаєш жаб'яче кумкання, тільки-но почувеш.

Альберт явно трохи засмутився.

— Вище носа, — підбадьорив його Томмі. — Ніякої шкоди немає. Той дворецький — мій старий друг. Закладаюся, він мене впізнав, хоча й виду не подав. Виявляти підозри — не їхня гра. Ось чому в нас усе йде як по маслу. Вони не прагнуть зовсім мене знеохотити. Та з іншого боку, не бажають, щоб усе було надто легко. Я пішак у їхній грі, Альберте, ось хто я. Розумієш, якщо павук відпускає муху надто легко, муха може запідозрити, що все підлаштовано. Ось тобі й користь від перспективного юнака, містера Т. Бересфорда, який вломився до ниху найбільш слухну мить. Але згодом містерові Бересфорду краще стерегтися!

Томмі ліг спати у стані деякого піднесення. Він вже розробив ретельний план на подальший вечір. І був упевнений, що до певної миті мешканці Естлі-Прайорз йому не заважатимуть. А вже потім Томмі запропонує влаштувати їм сюрприз.

Однак близько дванадцятої години його спокій різко похитнувся. Йому сказали, що хтось запитує його в барі. Запитувач виявився грубого вигляду візником, добряче заляпаним багнюкою.

— Ну, мій добрий друже, у чому справа? — спитав Томмі.

— Може, це для вас, сер? — Візник простягнув йому дуже брудну згорнуту записку, на звороті якої було виведено: «Віднесіть це джентльмену в готелі біля Естлі-Прайорз. Він дасть вам десять шилінгів».

Почерк був Таппенс. Томмі був вдячний їй за кмітливу здогадку, що він міг зупинитися в готелі під чужим ім'ям. Він захопив записку.

— Саме так.

Але чоловік прибрав руку.

— А мої десять шилінгів?

Томмі квапливо дістав банкноту в десять шилінгів, і чоловік відпустив згорток. Томмі розгорнув її.

Любий Томмі,

я знаю, що минулої ночі це був ти. Сьогодні ввечері не приходь. Вони влаштують на тебе засідку. Сьогодні вранці нас забирають. Я чула щось про Уельс — Голігед, здається. Кину це на дорозі, якщо матиму нагоду. Аннетт розповіла мені, як ти втік. Тримайся.

Щиро твоя,

Тапенс

Не встигнувши навіть вчитатися в це характерне послання, Томмі здійняв крик, кличучи Альберта.

— Збирай мої речі! Ми їдемо!

— Так, сер.

Чути було, як чоботи Альберта женуть нагору.

Голігед? Чи означає це, що, зрештою... Томмі був спантеличений. Повільно прочитав далі.

Чоботи Альберта досі тупотіли на горішньому поверсі.

Раптом знизу долинув ще один крик:

— Альберте! Я клятий бовдур! Розбирай мої речі!

— Так, сер.

Томмі замислено розгладив записку.

— Так, я клятий бовдур, — м'яко повторив він. — Але не я один! І нарешті я знаю, хто це!

РОЗДІЛ 24

Джуліус робить свій хід

У номері готелю «Клеридж» Краменін розлігся на канапі й надиктовував секретареві шиплячою російською.

Раптом телефон біля ліктя секретаря замуркотів. Той взяв слухавку, поговорив хвилину чи дві, а тоді обернувся до свого начальника.

— Хтось унизу питає вас.

— Хто?

— Він назвався містером Джуліусом П. Гершайммером.

— Гершайммер, — замислено повторив Краменін. — Раніше я вже чув це ім'я.

— Його батько був одним з металургійних королів Америки, — пояснив секретар, чиєю роботою було знати все. — Цей молодий чоловік, певно, кількаразовий мільйонер.

Його співрозмовник звужив очі, ніби оцінюючи.

— Краще спустися й зустринь його, Іване. Дізнайся, чого він хоче.

Секретар послухався, безшумно зачинивши за собою двері. За кілька хвилин повернувся.

— Він відмовляється пояснювати мету свого візиту. Каже, вона цілком приватна й особиста і він повинен бачити вас.

— Кількаразовий мільйонер, — прошепотів Краменін. — Приведи його, мій дорогий Іване.

Секретар знову залишив кімнату і повернувся, супроводжуючи Джуліуса.

— Месьє Краменін? — різко спитав останній.

Росіянин, уважно роздивившись його блідими зловісними очима, кивнув.

— Дуже приємно, — сказав американець. — Є кілька дуже важливих справ, які я хотів би з вами обговорити, якщо можна поспілкуватися з вами наодинці.

Він виразно глянув на секретаря.

— Мій секретар, месьє Грібер, від якого я не маю таємниць.

— Може, і так, але я маю, — сухо сказав Джуліус. — Тож був би вам дуже вдячний, якби ви наказали йому щезнути.

— Іване, — м'яко сказав росіянин, — можливо, ти не проти віддалитися в сусідню кімнату...

— Сусідня кімната не підійде, — перервав Джуліус. — Знаю я ці герцогські апартаменти — і хочу, щоб у цих не було ні душі, окрім вас і мене. Відправте його до крамниці купити жменю арахісу.

Краменіна, не надто вдоволеного вільною й розв'язною манерою спілкування американця, поглинала цікавість.

— Ваші справи потребують довгого обговорення?

— Можуть розтягнутися на весь вечір, якщо розумієте, про що я.

— Дуже добре. Іване, сьогодні ввечері ти мені більше не знадобишся. Сходи до театру — візьми відгул на вечір.

— Дякую, ваша світлосте.

Секретар кивнув і зник.

Джуліус стояв біля дверей, дивлячись, як він іде. Нарешті, задоволено зітхнувши, зачинив двері й повернувся на своє місце в центрі кімнати.

— А зараз, містере Гершайммере, можливо, ви будете ласкаві перейти до справи?

— Гадаю, це займе не одну хвилину, — простягнув Джуліус. А потім різко змінив тон: — Руки вгору або я стріляю!

Якусь мить Краменін сліпо дивився у велике дуло револьвера, а потім з майже комічним поспіхом скинув руки над головою. На ту мить Джуліус вже склав йому ціну. Чоловік, з яким він мав справу, був ницим боягузом — решта мала пройти легко.

— Це образа! — скрикнув росіянин високим істеричним голосом. — Образа! Ви хочете мене вбити?

— Ні, якщо говоритимеш тихіше. І не треба кидатися до того дзвоника. Отак краще.

— Чого ви хочете? Не треба гарячкувати. Пам'ятайте, моє життя має надзвичайну цінність для моєї країни. Можливо, на мене звели наклеп...

— Я впевнений, — сказав Джуліус, — що той, хто наробить у тобі дірок, зробить послугу людству. Але можеш про це не хвилюватися. Я не збираюся вбивати тебе в цю прогулянку — тобто якщо будеш розважливим.

Росіянин скулився перед суворою погрозою в очах супротивника. Облизав сухі губи.

— Чого ви хочете? Грошей?
— Ні. Я хочу Джейн Фінн.
— Джейн Фінн? Я... ніколи не чув про неї.
— Ти кляте брехло! Ти чудово знаєш, про кого я.
— Кажу вам, я ніколи не чув про цю дівчину.
— А я тобі кажу, — відпаривував Джуліус, — що Малюка Віллі просто розриває від бажання спустити курок!
Росіянин помітно сплотнів.
— Ви не посмієте...
— О, ще і як посмію, синку!
Певно, Краменін упізнав у його голосі щось, що свідчило про впевненість, адже похмуро сказав:
— Ну? Припустімо, я знаю, про кого ви кажете — що з того?
— Зараз ти мені скажеш — просто тут — де її знайти.
Краменін похитав головою.
— Я не смію.
— Чому?
— Не смію. Ви просите неможливого.
— Боїшся, га? Кого ж це? Містера Брауна? А, стрепенувся! Отже, така людина існує? А я сумнівався. І сама лише згадка про нього лякає тебе на смерть!
— Я бачив його, — повільно промовив росіянин. — Говорив з ним віч-на-віч. І лише потім про це дізнався. Він був один з юрби. Я не повинен зустрітися з ним знову. Хто він насправді? Я не знаю. Але знаю одне: він той, кого варто боятися.
— Він не дізнається, — сказав Джуліус.
— Він знає все — і його помста блискавична. Навіть я — Краменін! — не стану винятком.
— То ти не зробиш того, про що я прошу?
— Ви просите неможливого.
— Що ж, тебе, звісно, шкода, — бадьоро сказав Джуліус. — Але світ загалом лише виграє.
Він підняв револьвер.
— Стійте! — заверещав росіянин. — Ви ж не збираєтесь мене застрелити?
— Звісно, збираюся. Я завжди чув, що ви, революціонери, дешево цінуєте людське життя, та, мабуть, коли йдеться про власне життя, то

різниця є. Я дав тобі лише один шанс врятувати свою брудну шкіру, а ти не хочеш ним скористатися!

— Вони мене вб'ють!

— Що ж, — лагідно промовив Джуліус, — справа за тобою. Але я от що скажу. Малюк Віллі страшенно серйозний, і на твоєму місці я ризикнув би спробувати удачі з містером Брауном!

— Вас повісять, якщо ви мене застрелите, — нерішуче пробурмотів росіянин.

— Ні, чужинцю, тут ти помиляєшся. Ти забуваєш про долари. До справи візьметься велика юрба адвокатів, які знайдуть якогось високочолого лікаря і врешті-решт скажуть, що в мене з головою не в порядку. Кілька місяців я проведу в тихому санаторії, мій психічний стан покращиться, лікарі знов оголосять мене здоровим, і все скінчиться щасливо для малюка Джуліуса. Гадаю, я зможу витримати кілька місяців усамітнення, щоб позбавити світ від тебе, але не обманюй себе, що мене за це повісять!

Росіянин повірив йому. Корумпований сам, він цілковито вірив у силу грошей. Він читав про американські процеси над убивцями, доволі схожі за сценарієм на те, що описав Джуліус. Він сам купував і продавав правосуддя. Мужній молодий американець з характерним тягучим голосом узяв над ним гору.

— Я рахуватиму до п'яти, — продовжував Джуліус, — і, гадаю, якщо ти даси мені дорахувати до чотирьох, то можеш більше не турбуватися про містера Брауна. Може, він надішле тобі квітів на похорон, але ти їх не понюхаєш! Готовий? Починаю. Один... два... три... чотири...

Росіянин перервав його скриком:

— Не стріляйте. Я зроблю все, що хочете.

Джуліус опустив револьвер.

— Я сподівався, що ти дослухаєшся до здорового глузду. Де дівчина?

— У Гейтхаузі, в Кенті. «Естлі-Прайорз» — так називається заклад.

— Вона ув'язнена там?

— Їй не дозволено полишати дім, хоча там доволі безпечно. Маленька дурепа втратила пам'ять, хай їй грець!

— Уявляю, як це дратувало тебе та твоїх друзів. Як щодо іншої дівчини — тієї, яку ви виманили тиждень тому?

— Вона теж там, — похмуро відповів росіянин.

— Добре, — сказав Джуліус. — Хіба не чудово все складається? І яка гарна ніч для прогулянки!

— Якої прогулянки? — спитав Краменін, ошелешено дивлячись на нього.

— До Гейтхауза, звісно. Сподіваюся, ти любиш автомобільні прогулянки?

— Про що ви? Я відмовляюся їхати.

— Не втрачай глузд. Ти ж бачиш, я не такий шмаркач, щоб залишити тебе тут. Ти одразу ж подзвониш своїм друзям от із цього телефона! А! — Він побачив, як спав з лица інший. — От бачиш, у тебе все схоплено. Ні, сер, ви поїдете зі мною. Це твоя спальня по сусідству? Іди туди. Ми з Малюком Віллі підемо слідом. Надягни тепле пальто, так буде слухно. Хутряна оторочка? Оце так соціаліст! Що ж, ми готові. Ідемо вниз і надвір крізь вестибюль, туди, де чекає моє авто. І не забувай, кожен дюйм твого тіла в мене на мушці. Так само добре я можу стрелити і з кишені пальта. Одне слово, навіть погляд на когось із тих лакеїв у лівреях, і в канцелярії вогню та сірки з'явиться новеньке обличчя!

Разом вони спустилися сходами й вийшли до автівки, що чекала на них. Росіянина тіпало від гніву, їх оточували працівники готелю. З його губ мало не зірвався крик, але в останню мить рішучість йому відмовила. Цей американець був людиною слова.

Коли вони наблизилися до автівки, Джуліус зітхнув з полегшенням — зону небезпеки було пройдено. Страх успішно загіпнотизував чоловіка поряд із ним.

— Сідай, — наказав він. А тоді помітив його косий погляд. — Ні, шофер тобі не допоможе. Моряк. Був на субмарині в Росії, коли вибухнула революція. Його брата вбили ваші. Джордже!

— Так, сер? — шофер озирнувся.

— Цей джентльмен — російський більшовик. Ми не хочемо його пристрелити, але це може стати необхідним. Розумієш?

— Цілком, сер.

— Я хочу поїхати до Гейтхауза в Кенті. Знаєш дорогу?

— Так, сер, це близько півтори години їзди.

— Встигни за годину. Я поспішаю.

— Зроблю все можливе, сер.

Машина рвонула вперед крізь транспортний потік.

Джуліус зручно влаштувався поряд зі своєю жертвою. Він тримав руку в кишені пальта, але поводився максимально чемно.

— Колись я пристрелив одного в Аризоні... — весело почав він.

Під кінець годинної поїздки нещасний Краме-нін був ні живий ні мертвий. За історією про чоловіка з Аризони послідував «хуліган з Фріско» і «епізод у Скелястих горах». Стиль оповідання Джуліуса був якщо й не точним у деталях, то мальовничим!

Пригальмувавши, водій кинув через плече, що вони саме в'їжджають до Гейтхауза. Джуліус наказав росіянину вказувати дорогу. План полягав у тому, щоб під'їхати впритул до будинку. Там Краменін мав спитати двох дівчат. Джуліус пояснив йому, що Малюк Віллі не потерпить провалу. На той час Краменін був наче глина в його руках. Шалений темп, який вони взяли, досі відбирав у нього мужність. Він очікував смерті за кожним рогом.

Машина в'їхала на під'їзну дорогу й зупинилася перед ганком. Шофер озирнувся, чекаючи на накази.

— Спочатку розверни машину, Джордже. Потім подзвони у дзвінок і повертайся на місце. Не глуши двигун і будь готовий за моїм словом тікати як чорт.

— Гарзд, сер.

Парадні двері відчинив дворецький. Краменін відчув, як йому в ребра впирається дуло револьвера.

— Уперед, — прошипів Джуліус. — І будь обережний.

Росіянин підкорився. Його губи були білі, а голос лунав не дуже твердо:

— Це я... Краменін! негайно приведіть сюди дівчину! Не можна гаяти час!

Сходами спустився Віттінгтон. Він скрикнув від подиву, побачивши гостя.

— Ви! Що сталося? Ви ж знаєте план...

Краменін перервав його, скориставшись словами, які посіяли так багато зайвої паніки:

— Нас зрадили! Забудьте про плани. Треба рятувати власну шкуру. Дівчину! негайно! Це наш єдиний шанс.

Віттінгтон завагався, але лише на мить.

— У вас накази — від нього?

— Звісно! Чому б іще я тут був? Мерщій! Не можна гаяти часу. Інша мала дурепа нехай теж виходить.

Віттінгтон розвернувся й побіг назад у дім. Потяглися нестерпні хвилини. А тоді на сходах з'явилися дві фігури, поспіхом закутані в накидки, яких гнали до машини. Нижча з дівчат намагалась опиратися, і Віттінгтон безцеремонно заштовхав її в автівку. Джуліус нахилився вперед, і при цьому світло з відчинених дверей освітлило його обличчя. Інший чоловік на сходах позаду Віттінгтона ошелешено скрикнув. Прикриттю настав кінець.

— Рушай, Джордже, — крикнув Джуліус.

Шофер витиснув зчеплення, і машина рвонула з місця.

Чоловік на сходах вилаявся. Його рука сунулася в кишеню. Промайнув спалах і постріл. Куля пройшла лише в дюймі від вищої дівчини.

— Пригніть голову, Джейн, — крикнув Джуліус. — Ляжте на підлогу автівки.

Він різко штовхнув її вперед, а потім встав, ретельно прицілився й вистрілив.

— Влучили в нього? — нетерпляче скрикнула Таппенс.

— Звісно, — відповів Джуліус. — Та він не вбитий. Таких скунсів одразу не вб'єш. Ви в порядку, Таппенс?

— Звісно. Де Томмі? І хто це? — Вона вказала на Краменіна, якого тіпало.

— Томмі подався до Аргентини. Певно, вирішив, що ви впокоїлися. Рівніше крізь ворота, Джордже! Ось так. Їм знадобиться щонайменше п'ять хвилин, щоб кинутися слідом за нами. Мабуть, скористаються телефоном, тож стережися пасток навколо — і не їдь прямим маршрутом. Питаєте, хто це, Таппенс? Дозвольте відрекомендувати мес'є Краменіна. Я переконав його здійснити оздоровчу поїздку.

Росіянин залишився мовчазним, досі жовтий від страху.

— Але чому вони нас відпустили? — підозріливо спитала Таппенс.

— Упевнений, мес'є Краменін так чемно їх попросив, що вони не змогли відмовити!

Тут вже росіянин не витримав.

— Прокляття! — загорлав він. — Прокляття! Тепер вони знають, що я їх зрадив. Моє життя в цій країні ні години не буде в безпеці.

— Це так, — погодився Джуліус. — Я порадив би вам негайно

вшиватися до Росії.

— То відпустіть мене, — загорлав той. — Я зробив, що ви просили. Чому ви досі мене утримуєте?

— Не задля задоволення від вашого товариства. Гадаю, ви можете забиратися просто зараз, якщо хочете. Просто подумав, що краще підкинути вас до Лондона.

— До Лондона ви можете взагалі не доїхати, — прогарчав той. — Випустіть мене тут і негайно.

— Звісно. Гальмуй, Джордже. Цей джентльмен не їде назад. Якщо колись буду в Росії, месє Краменін, очікуватиму душевної зустрічі та...

Але не встиг Джуліус завершити свою промову й не встигло авто остаточно зупинитись, як росіянин вистрибнув через дверцята й зник у ночі.

— Трохи не терпілося йому покинути нас, — прокоментував Джуліус, коли машина знову набрала хід. — І навіть не подумав чемно попрощатися з панянками. Нумо, Джейн, ви вже можете знову сісти на сидіння.

Уперше дівчина заговорила.

— Як ви його «переконали»? — спитала вона. Джуліус поплескав по револьверу.

— Усе завдяки Малюкові Віллу!

— Блискавично! — скрикнула дівчина. Колір прилинув до її обличчя, очі захоплено дивились на Джуліуса.

— Ми з Аннетт не знали, що з нами станеться, — сказала Таппенс. — Старий Віттінгтон витягнув нас із дому. Ми гадали, нас ведуть на заклання, мов ягнят.

— Аннетт, — повторив Джуліус. — Так ви її називаєте?

Його розум ніби намагався призвичаїтись до нової думки.

— Так її звати, — сказала Таппенс, широко розкриваючи очі.

— Чорт! — випалив Джуліус. — Вона, мабуть, думає, що її так звати, бо їй відібрало пам'ять, бідолашній. Але це єдина справжня та оригінальна Джейн Фінн, яка тут є.

— Що? — скрикнула Таппенс.

Але її перервали. З огидним виском куля врзалася в оббивку сидіння просто за її головою.

— Лягайте, — крикнув Джуліус. — Це засідка. Швидко ж ці типи оговтались. Піддай газу, Джордже.

Машина легко скокнула вперед. Пролунали ще три постріли, але пройшли на щасливо великій відстані. Джуліус, різко випрямившись, нахилився через спинку сидіння.

— Нема чого стріляти, — похмуро оголосив він. — Але, гадаю, скоро буде ще один невеличкий пікнік. А!

Він підніс руку до щоки.

— Ви поранені? — швидко спитала Аннетт.

— Лише подряпина.

Дівчина підхопилася на ноги.

— Випустіть мене! Випустіть, кажу! Зупиніть машину. Вони женуться за мною. Їм потрібна я. Не треба вам губити життя через мене. Випустіть мене.

Вона обмацувала замки на дверцятах.

Джуліус взяв її за обидві руки й подивився в обличчя. Вона говорила без сліду іноземного акценту.

— Сядьте, дитя моє, — м'яко сказав він. — Гадаю, з вашою пам'яттю все гаразд. Увесь час дурили їх, еге ж?

Дівчина подивилася на нього, кивнула, а тоді раптом розридалася. Джуліус поплескав її по плечу.

— Ну, ну — просто тримайтеся. Ми не дамо вам пропасти.

Крізь схлипи дівчина чітко промовила:

— Ви з дому. Я чую це з вашого голосу. Сумую за домом.

— Звісно, я з дому. Я ваш двоюрідний брат — Джуліус Гершайммер. Приїхав до Європи, щоб вас знайти — і нічогенькі танці ви мені влаштували.

Машина зменшила швидкість. Джордж заговорив через плече:

— Тут перехрестя, сер. Я не впевнений, куди їхати.

Машина вповільнилася, доки майже не припинила рух. І коли це сталося, чиясь фігура раптом швидко перелізла через заднє сидіння і ввалилася між них головою вперед.

— Даруйте, — випробовуючись, сказав Томмі.

Його зустрів хор збентежених вигуків. Він відповідав кожному окремо:

— Сидів у куцах біля під'їзду. Тримався слідом. Не міг повідомити вам раніше на тій швидкості, з якою ви летіли. Міг лише їхати слідом. А зараз, дівчата, виходьте!

— Виходити?

— Так. Одразу по дорозі — станція. Потяг вирушає за три хвилини. Встигнете, якщо поквапитесь.

— Якого диявола ти верзеш? — скинувся Джуліус. — Гадаєш, їх можна надурити, вийшовши з машини?

— Ми з тобою не виходимо. Лише дівчата.

— Ти схибнувся, Бересфорде. Геть клепку втратив! Не можна відпускати дівчат самих. Якщо ти це зробиш, це буде кінець усьому.

Томмі обернувся до Таппенс.

— Виходь негайно, Таппенс. Бери її із собою й роби так, як я сказав. Ніхто не завдасть вам шкоди. Ви в безпеці. Сідайте на потяг до Лондона. Ідіть прямісінько до сера Джеймса Піла Еджертона. Містер Картер зараз не в місті, але з ним вам буде безпечно.

— Чорт забирай! — скрикнув Джуліус. — Ти ненормальний. Джейн, сидіть де сидите.

Раптовим спритним рухом Томмі вихопив револьвер з руки Джуліуса й навів на нього.

— А тепер ти віриш, що я не жартую? Виходьте, ви обидві, і робіть, як я сказав — або я стрілятиму!

Таппенс вистрибнула з машини, тягнучи за собою неохочу Джейн.

— Ну ж бо, усе гаразд. Якщо Томмі впевнений — він упевнений. Швидко. Ми спізнаємося на потяг.

Вони побігли.

Стримуваний гнів Джуліуса нарешті прорвався: — Якого дідька...

Томмі перервав його:

— Замовкни! Ти потрібен мені на два слова, містере Джуліусе Гершайммере.

РОЗДІЛ 25

Історія Джейн

Узявши під руку Джейн і тягнучи її за собою, Таппенс дісталася станції. Її гострий слух вловив шум наближення потяга.

— Поквапся, — видихнула вона, — або ми спізнаємось.

Вони дісталися платформи тієї самої миті, коли потяг зупинився. Таппенс відчинила двері порожнього купе першого класу, і двоє дівчат бездиханно опустили на м'які сидіння.

Заирнув якийсь чоловік, а тоді пройшов до наступного вагона. Джейн нервово здригнулася. Її очі розширилися від жаху. Вона запитально дивилася на Таппенс.

— Як гадаєш, він один із них? — видихнула вона.

Таппенс похитала головою.

— Ні, ні. Усе в порядку.

Вона взяла Джейн за руку.

— Томмі не сказав би нам так вчинити, якби не був упевнений, що з нами все буде гаразд.

— Але він не знає їх так, як я! — Дівчина тремтіла. — Ти не розумієш. П'ять років! П'ять довгих років! Часом я гадала, що збожеволю.

— Нічого. Усе позаду.

— Невже?

Потяг уже рухався, гнав крізь ніч, поступово набираючи швидкість. Раптом Джейн Фінн здригнулася.

— Що це було? Здається, я бачила обличчя — воно заирало крізь вікно.

— Ні, там нічого немає. Дивися. — Таппенс підійшла до вікна й потягла за ремінець, опускаючи віконну панель.

— Ти впевнена?

— Абсолютно.

Дівчині здалося, що треба вибачитись:

— Мабуть, я поводжуся, як полохливе зайча, та я нічого не можу вдіяти. Якщо вони спіймають мене, вони... — Її очі нестямно розширилися.

— Припини! — заблагала Таппенс. — Ляж і не думай. Можеш бути цілком упевнена: Томмі не казав би, що ми в безпеці, якби так не було.

— Мій кузен так не вважає. Він не хотів, щоб ми це робили.

— Так, — погодилася Таппенс, доволі збентежена.

— Про що ти думаєш? — різко спитала Джейн.

— Що?

— Твій голос був такий... дивний.

— Я думала про дещо, — зізналася Таппенс. — Але не хочу розповідати тобі — не зараз. Може, я помиляюсь, але навряд чи. Це лише припущення, що спало мені на думку дуже давно. Томмі теж збагнув — я майже впевнена в цьому. Але *ти* не турбуйся — на це буде вдосталь часу згодом. А може, усе виявиться зовсім не так! Роби, як я тобі кажу: лягай і ні про що не думай.

— Я спробую.

Довгі вії опустилися на карі очі.

Таппенс же сиділа прямо, як цвях — ніби в стійці пильного тер'єра на варті. Усупереч власній волі вона нервувалася. Її погляд постійно перестрибував з одного вікна на інше. Вона зауважила точне розташування кабелю зв'язку. Чого саме вона боялася, важко було пояснити. Але в душі Таппенс була далека від тієї впевненості, яку виявляла на словах. Не те щоб вона не вірила Томмі, але періодично її тіпало від сумнівів, чи може такий простий і чесний юнак, як він, дати гідну відсіч зловісній хитрості цього архізлочинця.

Якщо вони все ж безпечно дістануться до сера Джеймса Піла Еджертона, усе буде добре. Але чи доберуться вони до нього? Хіба мовчазні сили містера Брауна вже не гуртуються проти них? Навіть остання згадка про Томмі з револьвером в руці ні -як її не заспокоювала. Його вже могли подужати, переважити самою лише кількістю... Таппенс прикинула власний план дій.

Коли потяг нарешті повільно під'їхав до Черінг-Крос, Джейн Фінн ривком сіла.

— Приїхали? Я й не думала, що вдасться!

— Ох, а я гадала, що до Лондона ми спокійно дістанемось. Якщо й почнуться веселощі, то лише зараз. Швидко, виходь. Застрибнемо в таксі.

Наступної хвилини вони вже проходили турнікет, внісши потрібну плату, і сідали в таксі.

— Кінгс-Крос, — наказала Таппенс. А тоді підстрибнула на місці. Водій глянув у вікно, коли вони рушили. Вона була майже впевнена, що це той самий чоловік, який їхав в сусідньому купе. І з жахом відчула, як їх повільно обступають зусібіч.

— Бачиш, — пояснила вона Джейн, — якщо вони гадають, що ми їдемо до сера Джеймса, це зіб'є їх зі сліду. Тепер вони вважатимуть, що ми їдемо до містера Картера. Його заміська резиденція десь на північ від Лондона.

На перехресті Голборна виявився затор, і таксі зупинилося. Саме на це й чекала Таппенс.

— Швидко, — прошепотіла вона. — Відчиняй дверцята праворуч!

Двійко дівчат вийшли на дорогу. За дві хвилини вони вже сиділи в іншому таксі й поверталися назад, цього разу прямисінько до Карлтон-Гауз-Террас.

— Ось, — сказала Таппенс із величезним задоволенням, — це має заплутати їх. Не можу не думати, що я таки розумниця! А як лаявся той таксист! Але я взяла його номер і завтра надішлю поштовою переказ, щоб він на цьому не втратив грошей — якщо він виявиться справжнім таксистом. Як же ця машина виляє — ой!

Почувся вискликаний шум і удар. Ще одне таксі врізалось в них.

За мить Таппенс опинилася на тротуарі. Наближався полісмен. Перш ніж він підійшов, Таппенс вручила водієві п'ять шилінгів, і вони з Джейн розчинилися в юрбі.

— Звідси лише кілька кроків, — бездиханно вимовила Таппенс. Аварія сталася на Трафальгарській площі.

— Як гадаєш, зіткнення було випадковим чи навмисним?

— Не знаю. Усе можливо.

Взявшись за руки, дівчата бігли поряд.

— Може, мені просто наверзлося, — раптом сказала Таппенс, — але в мене відчуття, ніби за нами хтось іде.

— Швидше! — прошепотіла інша дівчина. — Швидше!

Вони були на розі Карлтон-Гауз-Террас, і їхній настрій покращився. Раптом дорогу їм заступив кремезний і явно нетверезий чоловік.

— Добрий вечір, леді, — гикнув він. — Куди так поспішаєте?

— Дайте нам пройти, будь ласка, — владно промовила Таппенс.

— Лише скажу кілька слів твоїй гарній подружці. — Він

простягнув нестійку руку й стиснув плече Джейн. Таппенс почула інші кроки за спиною. Вона не зупинилася, щоб перевірити, друзі це чи вороги. Опустивши голову, вона відтворила маневр з дитячих ігор — з усіх сил буцнула нападника в широку середню частину тулуба. Ця неспортивна тактика мала негайний успіх: чоловік різко сів на тротуар. Таппенс і Джейн кинулися тікати. Будинок, який вони шукали, був трохи далі вулицею. Позаду них лунали інші кроки. Їхній подих виривався задушливими зойками, коли вони дісталися дверей сера Джеймса. Таппенс схопилася за дзвінок, а Джейн — за дверний молоток.

Чоловік, який переслідував їх, підбіг до ганку. На мить завагався, і цієї миті двері відчинилися. Дівчата разом ввалились у передпокій. З дверей бібліотеки вийшов сер Джеймс.

— Вітаю! Що сталося?

Він ступив уперед і обійняв однією рукою Джейн, яка непевно хитнулася. Майже вніс її в бібліотеку й поклав на шкіряну канапу. З карафки на столі налив кілька крапель бренді й змусив дівчину випити. Зітхнувши, вона сіла. Її очі досі були нестямні та налякані.

— Усе гаразд. Не бійтеся, дитя моє. Ви в цілковитій безпеці.

Її подих вирівнявся, колір знову прилив до щік. Сер Джеймс запитально подивився на Таппенс.

— Отже, ви не померли, міс Таппенс. Не більше, ніж ваш хлопець Томмі!

— Молодих авантюристів так просто не вб'єш, — похвалилася Таппенс.

— Схоже, що так, — сухо мовив сер Джеймс. — Я правильно розумію, що ваше спільне підприємство увінчалось успіхом, а це... — Він обернувся до дівчини на канапі. — Міс Джейн Фінн?

Джейн сіла.

— Так, — тихо сказала вона. — Я Джейн Фінн. Я маю багато чого вам розповісти.

— Коли наберетеся сил...

— Ні — зараз! — Її голос трохи підвищився. — Мені буде безпечніше, коли я вам усе розповім.

— Як бажаєте, — мовив адвокат.

Він сів в одне з великих крісел, обернене до канапи. Тихим голосом Джейн почала свою розповідь:

— Я пливла на «Лузитанії» до Парижа, щоб отримати там роботу. Я страшенно гостро сприймала війну, і мені не терпілося хоч якось допомогти. Я вивчала французьку, а мій учитель сказав, що потрібна допомога в паризькому шпиталі, тож я написала їй запропонувала їм свої послуги, вони погодились. Власної родини я не мала, тож влаштувати подорож було легко.

Коли «Лузитанію» підбило торпедою, до мене підійшов чоловік. Я вже не раз помічала його і вирішила про себе, що він когось або чогось боїться. Він спитав мене, чи я патріотка Америки, і сказав, що везе з собою папери, які означають життя або смерть для союзників. Попросив мене взяти їх на зберігання. Я мала чекати на оголошення в «Таймз». А якщо воно не з'явиться, віднести їх американському послу.

Більшість того, що було далі, досі здається нічним жахіттям. Іноді мені це сниться... Цю частину я розповім коротко. Містер Денверз сказав мені стерегтися. За ним могли стежити з Нью-Йорка, але він так не вважав. Спочатку я нічого не запідозрила, але на кораблі до Голігеда почала непокоїтись. Там була одна жінка, яка дуже ревно про мене піклувалась і балакала переважно зі мною — така собі місіс Вандемеєр. Спочатку я була лише вдячна їй за доброту, але постійно відчувала в ній щось таке, що мені не подобалось. А на ірландському кораблі я побачила, як вона говорить з якимось химерним чоловіком, і з того, як вони дивилися, зрозуміла, що вони говорять про мене. Я згадала, що вона була зовсім поряд зі мною на «Лузитанії», коли містер Денверз віддав пакунок, а до того раз чи двічі пробувала заговорити до нього. Я злякалася, але не зовсім зрозуміла, як діяти.

Мені спала на думку шалена ідея зупинитись у Голігеді й не їхати того дня до Лондона, але незабаром я збагнула, що це повна дурість. Лишалось тільки вдавати, що я нічого не помічаю, і сподіватися на краще. Я не уявляла, як вони схоплять мене, якщо я пильнуватиму. Дещо я вже зробила з обережності — розірвала цератовий пакунок і підмінила папери порожніми аркушами, а потім зашила знову. Тож, якщо комусь усе ж вдасться пограбувати мене, це не матиме значення.

Що робити зі справжніми паперами — це питання без кінця турбувало мене. Нарешті я розгорнула їх (там було лише два аркуші) і вклала між двома рекламними сторінками журналу. Зліпила два аркуші разом по краю сургучем з конверта. Цей журнал я носила, недбало запхавши в кишеню пальта.

У Голігеді я намагалася сісти в купе разом із людьми, які справляли цілком звичне враження, але якимось дивним чином здавалося, що вони юрмляться навколо мене, штурхаючи й соваючи мене саме в той бік, куди я йти не хотіла. Було в цьому щось непоясненне та страшне. Врешті-решт я опинилася в купе з місіс Вандемеєр. Я вийшла в коридор, та всі інші купе були повні, тож довелося повернутись і сісти. Я втішала себе думкою, що в купе є й інші люди — просто напроти сиділи приємного вигляду чоловік і його дружина. Тож я була майже щаслива, доки ми не під'їхали до самого Лондона. Я відкинулася назад і заплющила очі. Гадаю, вони вирішили, що я сплю, але мої очі були не зовсім заплющені, і раптом я побачила, як приємний чоловік виймає щось зі своєї сумки й подає місіс Вандемеєр, і при цьому він підморгнув...

Не можу вам описати, як від цього підморгування мене пробрав холод. Єдиною моєю думкою було: хутчіше вийти в коридор. Я встала, намагаючись поводитись природно та невимушено. Може, вони помітили щось — не знаю — але раптом місіс Вандемеєр сказала «Зараз!» і притисла щось до мого носа й рота, коли я спробувала закричати. Водночас я відчула страшений удар по потилиці...

Вона здригнулася. Сер Джеймс щось співчутливо пробурмотів. За мить вона продовжила:

— Не знаю насправді, скільки часу минуло, перш ніж я повернулася до тями. Я почувалася дуже хворою та недужою. Лежала на брудному ліжку. Воно було обнесене ширмою, але я чула, як у кімнаті розмовляють двоє людей. Однією з них була місіс Вандемеєр. Я намагалася слухати, але спочатку мало що могла розібрати. Коли нарешті я все ж почала розуміти, про що йдеться — я просто жажнулася! Дивно, як я не закричала на місці.

Вони не знайшли папери. Дісталися до цератового пакунка з чистими аркушами й просто розлютилися! Вони не знали, чи то я підмінила папери, чи то Ден-верз віз фальшиве послання, а справжнє надіслали іншим шляхом. Вони говорили про те, щоб... — Вона заплющила очі. — Катувати мене, щоб дізнатися!

Я ніколи раніше не знала, що таке страх — справжній моторошний страх! Одного разу вони зайшли подивитися на мене. Я заплющила очі й вдала, що досі непритомна, але боялася, що вони почують, як калатає моє серце. Проте вони знову пішли. Я почала шалено міркувати. Що

мені робити? Я знала, що довго тортур не витримаю.

Раптом щось наштовхнуло мене на думку про втрату пам'яті. Ця тема завжди мене цікавила, і я багато про неї читала. Я знала її як свої п'ять пальців. Якщо тільки вдасться витримати блеф, це може врятувати мене. Я проказала молитву й зробила довгий вдих. А потім розплющила очі й почала белькотіти французькою!

З-за ширми одразу увійшла місіс Вандемеєр. Обличчя в неї було таке зле, що я мало не вмерла. Однак я невпевнено всміхнулась їй і спитала французькою, де я.

Я бачила, що це її спантеличило. Вона покликала чоловіка, з яким розмовляла. Він став біля ширми, його обличчя перебувало в тіні. І заговорив до мене французькою. Його голос звучав дуже типово й тихо, але якимось чином, не знаю чому, налякав мене. Та я і далі грала свою роль. Знову спитала, де я, і продовжила, що *повинна* щось згадати — *повинна* згадати — *ось тільки* наразі це все зникло. Я розходилася, нервуючись дедалі більше. Він спитав моє ім'я. Я відповіла, що не пам'ятаю — взагалі нічого пригадати не можу.

Раптом він схопив мене за зап'ясток і почав вивертати його. Біль був жахливий. Я кричала. Він продовжував. Я кричала й кричала, але примудрялася викрикувати фрази французькою. Я не знала, як довго ще зможу так витримати, але, на щастя, зомліла. Останнє, що я чула, це як його голос каже: «Це не блеф! Принаймні, дитина її віку до цього не додумається». Гадаю, він забув, що американські дівчата на свій вік старші, ніж англійки, і більше цікавляться наукою.

Коли я отямилась, місіс Вандемеєр була зі мною солодка як мед. Гадаю, вона дістала відповідні накази. Говорила зі мною французькою — розповіла, що в мене стався шок і я дуже хворіла. І скоро мені покращає. Я вдала, що дещо запаморочена — бурмотіла про те, що «лікар» пошкодив мені зап'ясток. Вона явно відчула полегшення, коли я це сказала. Незабаром вона взагалі пішла. Я була підозріло спокійна і якийсь час лежала доволі тихо. Нарешті, однак, я встала й обійшла кімнату, роздивляючись. Подумала: навіть якщо хтось звідкілясь за мною *стежить*, це видаватиметься доволі природним за таких обставин. Це було вбоге, брудне місце. Без вікон, що здавалося ненормальним. Я подумала, що двері, мабуть, замкнені, але пробувати не стала. На стінах були якісь биті картини, які відтворювали сцени з «Фауста».

Обидва слухачі Джейн видали одночасне «А!» Дівчина кивнула.

— Так — це було те місце в Сохо, де ув'язнили містера Бересфорда. Звісно, на той час я навіть не знала, що я в Лондоні. Дещо смертельно мене непокоїло, але моє серце шалено стиснулося від полегшення, коли я побачила своє пальто, недбало повішене на спинку стільця. *І журнал досі лежав згорнутим у кишені!*

Якби тільки я була впевнена, що за мною не стежать! Я обережно роздивилася стіни. Здавалося, ніякого вічка в них не було — і все одно я була майже впевнена, що десь воно має бути. Раптом я присіла на край стола, затулила обличчя руками й стала схлипувати: «Моп Dieu! Моп Dieu!»^[23] У мене дуже гострий слух. Я чітко розчула шелест сукні й легкий скрип. Для мене цього вистачило. За мною стежили!

Я знову лягла на ліжку, і незабаром місіс Вандемеєр принесла мені вечерю. Вона досі була страшенно милою. Гадаю, їй наказали здобути мою довіру. Цього разу вона дістала цератовий пакунок і спитала, чи впізнаю я його, а сама постійно спостерігала за мною, наче рись.

Я взяла його та здивовано перегорнула. А тоді похитала головою. Сказала, що відчуваю, ніби маю щось про це пам'ятати — наче все повертається, а тоді раптом, перш ніж я встигну пригадати, зникає знову. Потім вона сказала, що я її племінниця й маю називати її «тітка Рита». Я послухалась, і вона порадила мені не турбуватися — моя пам'ять незабаром повернеться.

Це була жахлива ніч. В очікуванні цієї жінки я складала плани. Поки що папери були в безпеці, але я більше не могла ризикувати, лишаючи їх там.

Будь-якої миті вони могли викинути журнал. Я лежала без сну, чекаючи, доки не вирішила, що вже, мабуть, друга ночі. Тоді я встала, так тихо, як могла, і намацала в темряві стіну ліворуч від мене. Дуже тихо зняла з гачка одну з картин — Маргариту зі шкатулкою коштовностей. Добралася до пальта й дістала з нього журнал і випадковий конверт чи два, які заклала всередину. Потім підійшла до мийки і змочила бурий папір позаду картини по всій довжині. І тоді вже змогла відліпити його. Я вже вирвала з журналу дві склеєні сторінки й тепер вклала їх разом із дорогоцінним вмістом між картиною та задником з бурого паперу. Трохи сургучу з конверта допомогло мені знов заклеїти його. Ніхто б навіть не подумав, що з цією картиною щось робили. Я знову повісила її на стіну, поклала журнал назад до кишені

пальта й повернулася в ліжко. Я була дуже задоволена своєю схованкою. Вони ніколи не здогадаються розібрати на шматки одну з власних картин. Я сподівалася, що вони дійдуть висновку, що Денверз від початку віз фальшивку і врешті-решт мене відпустять.

Гадаю, насправді вони спочатку так і подумали, і певною мірою це було небезпечно для мене. Згодом я дізналася, що тоді вони мало не покінчили зі мною і... і не було майже жодного шансу, що мене відпустять, — але перший чоловік, який був головний, вирішив за краще лишити мене живою, на випадок, якщо я приховала папери і зможу розповісти, де саме, коли пам'ять до мене повернеться. Тижнями вони безперервно стежили за мною. Іноді щогодини розпитували мене — гадаю, не було нічого такого, чого б вони не знали про допит третього ступеня! — але якимось чином мені вдавалося зберігати таємницю. Однак напруга була страшенна, страшенна...

Вони відвезли мене назад до Ірландії й покроково відтворили мою подорож, на випадок, якщо я заховала папери десь *по дорозі*. Місіс Вандемеєр та ще одна жінка ні на мить не залишали мене. Говорили про мене як про молодшу родичку місіс Вандемеєр, чий розум потьмарився від шоку на «Лузитанії». Я ні до кого не могла звернутися по допомогу, не виказавши себе перед *ними*, і якби я ризикнула й програла (а місіс Вандемеєр видавалася такою багатою, такою гарно вдягнуною, що я була впевнена: на слово повірять їй, а не мені й вирішать, що це частина моєї хвороби — вважати себе переслідуваною), я відчувала, що жахіття, припасені для мене, будуть надто моторошними, тільки-но вони дізнаються, що я лише прикидаюся.

Сер Джеймс із розумінням кивнув.

— Місіс Вандемеєр була неабиякою особистістю. Завдяки цьому та її становищу в суспільстві їй

було б нескладно нав'язати свій погляд замість вашого. Ваші сенсаційні звинувачення проти неї навряд чи здобули б довіру.

— Саме так я й думала. Скінчилося тим, що мене відіслали до санаторію в Борнмуті. Спочатку я не могла збагнути, чи це фіктивний заклад, чи справжній. До мене приставили лікарняну медсестру. Я була особливою пацієнткою. Вона здавалася такою милою та звичайною, що нарешті я вирішила звіритися їй. Лише милосердне провидіння вчасно врятувало мене від потрапляння в цю пастку. Мої двері випадково були відчинені, і я чула, як вона говорила з кимось у коридорі. *Вона була*

однією з них! Вони досі вважали, що я можу блефувати, і її приставили до мене, щоб переконатися! Після цього хоробрість остаточно полишила мене. Я не насмілювалась довіряти нікому.

Гадаю, я майже загіпнотизувала сама себе. Незабаром я практично забула, що я насправді Джейн Фінн. Я настільки заглибилась у роль Дженет Вандемеєр, що мої нерви почали викидати коники. Я занедужала по-справжньому — на кілька місяців поринала в якийсь ступор. Почувалася впевненою, що незабаром помру й ніщо вже не має значення. Кажуть, здорова людина, замкнена у божевільні, часто врешті-решт божеволіє сама. Гадаю, зі мною так і було. Грати роль стало для мене другою натурою. Врешті-решт я не почувалася навіть нещасною — просто апатичною. Здавалося, що все неважливо. І так минали роки.

А тоді раптом усе наче змінилося. Із Лондона приїхала місис Вандемеєр. Вони з лікарем ставили мені запитання, експериментували з різними методами лікування. Були розмови про те, щоб відіслати мене до паризького фахівця. Врешті-решт вони так і не ризикнули це зробити. Я випадково почула дещо, із чого випливало, що деякі інші люди — друзі — шукають мене. Пізніше я дізналася, що медсестра, яка доглядала мене, поїхала до Парижа й радилася з фахівцем, видаючи себе за мене. Він влаштував їй кілька дослідницьких тестів і виявив, що її втрата пам'яті — шахрайство; але вона занотувала його методи й відтворила їх зі мною. Мушу сказати, що ні на мить не зуміла б обдурити фахівця — людина, що присвятила життя дослідженню цього явища, є унікальною, — але проти них мені вкотре вдалося протриматись. Те, що я вже довгий час не думала про себе як про Джейн Фінн, полегшило справу.

Якось уночі мене в одну мить вивезли до Лондона. Повернули до будинку в Сохо. Щойно залишивши санаторій, я стала почуватись інакше — так, ніби щось у мені, поховане тривалий час, прокинулося знову.

Мене послали прислужувати містерові Бересфорду. Звісно, тоді я не знала його імені. Я була підозріливою — гадала, це чергова пастка. Але він здавався таким чесним, що я ледве в це вірила. Однак була обережною в усьому, що казала, бо знала, що нас можуть підслуховувати. Там є маленька дірочка, високо в стіні.

Але в неділю вранці в будинок надійшло повідомлення. Усі дуже

стривожилися. Без їхнього відома я підслуховувала. Пішла чутка, що його вб'ють. Наступну частину я можу не розповідати, адже ви її знаєте. Я гадала, що встигну метнутися нагору й забрати папери зі схованки, але мене впіймали. Тож я заверещала, що він тікає, і стала твердити, що хочу назад до Маргарити. Я тричі дуже голосно вигукнула її ім'я. Знала: інші вирішать, що я маю на увазі місіс Вандемеєр, але сподівалася, що містера Бересфорда це наведе на думку про картину. У перший день він зняв одну з них з гачка — ось чому я вагалася, перш ніж довіряти йому.

Вона зупинилася.

— Отже, папери, — дуже повільно мовив сер Джеймс, — досі за картиною в тій кімнаті.

— Так. — Дівчина знову відкинулася на канапу, виснажена напругою після довгої розповіді.

Сер Джеймс звівся на ноги. Подивився на годинник.

— Ходімо, — сказав він, — треба вирушати негайно.

— Сьогодні? — здивовано спитала Таппенс.

— Завтра може бути надто пізно, — похмуро сказав сер Джеймс. — До того ж, якщо ми підемо туди сьогодні, то маємо шанс захопити великого чоловіка й надзлочинця — містера Брауна!

Запала мертва тиша, і сер Джеймс продовжив:

— За вами простежили до цього місця — це без сумніву. Коли ми підемо з будинку, за нами стежитимуть знову, але не нападуть, адже, за планом містера Брауна, ми маємо привести його в потрібне місце. Але будинок у Сохо день і ніч під наглядом поліції. Кілька людей стежать за ним. Коли ми ввійдемо до того будинку, містер Браун не відступиться — він ризикне всім заради шансу видобути іскру, щоб розпалити пожежу. І він вважає ризик незначним — адже він увійде туди під личиною друга!

Таппенс спалахнула, а тоді імпульсивно розтулила рота.

— Але ж є дещо, чого ви не знаєте — чого ми вам не розповіли.

Її очі збентежено зупинились на Джейн.

— Що саме? — різко спитав він. — Не вагайтеся, міс Таппенс. Ми маємо бути впевнені в нашій справі.

Але Таппенс, здавалося, вперше втратила дар мови.

— Це так важко... бачте, якщо я помиляюся... о, це буде жахливо.

Вона зробила гримасу нестямній Джейн.

— Ніколи собі не пробачу, — таємничо зауважила вона.

— Хочете, я вам допоможу?

— Так, будь ласка. Адже ви знаєте, хто такий містер Браун?

— Так, — похмуро мовив сер Джеймс. — Нарешті знаю.

— Нарешті? — із сумнівами перепитала Таппенс. — Ох, а я гадала...

Вона змовкла.

— Ви міркували правильно, міс Таппенс. Я вже якийсь час точно впевнений, хто він, — від самої ночі таємничої загибелі місіс Вандемеєр.

— Ах! — видихнула Таппенс.

— Адже тут ми стикаємося з логікою фактів. Є лише два висновки. Або вона додала хлоралгідрат власноруч — цю версію я відкинув одразу, або...

— Так?

— Або його додали в бренді, який ви їй дали. Лише троє людей торкалися того бренді — ви, міс Таппенс, я сам та ще один — містер Джуліус Гершайммер!

Джейн Фінн заворушилась і сіла, дивлячись на чоловіка великими приголомшеними очима.

— Спочатку це здавалося відверто неможливим. Містер Гершайммер як син видатного мільйонера був добре заною фігурою в Америці. Просто неможливо, щоб він та містер Браун були однією й тією ж особою. Але від логіки фактів не втечеш. І якщо вже так — це треба було прийняти. Пам'ятаєте раптове та неоясненне хвилювання місіс Вандемеєр? Ще один доказ, якщо цей доказ був потрібен.

Я скористався нагодою натякнути вам раніше. З деяких слів містера Гершайммера в Манчестері я збагнув, що ви зрозуміли той натяк і дієте відповідно. А тоді я взявся до роботи, щоб довести можливість неможливого. Містер Бересфорд зателефонував мені й розповів те, про що я вже підозрював — що фотографія міс Фінн ніколи насправді не полишала власності містера Гершайммера...

Але Джейн перервала його. Підскочивши на ноги, вона сердито скрикнула:

— Про що ви кажете? На що ви намагаєтеся натякнути? Що містер Браун — це Джуліус? Джуліус — мій двоюрідний брат!

— Ні, міс Фінн, — несподівано відповів сер Джеймс. — Не ваш двоюрідний брат. Той чоловік, котрий називає себе Джуліусом

Гершайммером, не має з вами ніякого кровного зв'язку.

РОЗДІЛ 26

Містер Браун

Слова містера Джеймса пролунали наче вибух бомби. Обидві дівчини однаково розгубилися. Адвокат підійшов до свого стола й повернувся з маленькою газетною вирізкою, яку простягнув Джейн. Через її плече Таппенс прочитала вирізку. Містер Картер упізнав би її. У ній йшлося про загадкового чоловіка, знайденого мертвим у Нью-Йорку.

— Як я казав міс Таппенс, — продовжив адвокат, — я взявся до роботи, щоб довести можливість неможливого. Величезним каменем спотикання був той неспростовний факт, що Джуліус Гершайммер — не вигадане ім'я. Коли я натрапив на цю статтю, мою проблему було розв'язано. Джуліус Гершайммер вирушив на пошук двоюрідної сестри. Він поїхав на Захід, де отримав відомості про неї та її світлину, що мало допомогти в пошуках. Напередодні від'їзду з Нью-Йорка він потрапив у засідку й був убитий. Його тіло вдягли у благий одяг, а обличчя спотворили, щоб не дати впізнати. Його місце зайняв містер Браун. Він негайно відплив до Англії. Жоден із друзів або близьких справжнього Гершайммера не бачив його перед відплиттям — хоча, звісно, якби побачили, це навряд чи щось змінило б — настільки ідеальною була підміна. Відтоді він, мов лялькар, грався з тими, хто поклявся його впіймати. Кожен їхній секрет був йому відомий. Лише раз він опинився на межі катастрофи. Місіс Вандемеєр знала його секрет. Те, що їй запропонують величезного хабаря, до його планів не входило. Якби плани міс Таппенс щасливим чином не змінилися, то до нашого прибуття до її квартири вона була б уже далеко. Викриття дихало йому в обличчя. Він пішов на відчайдушний крок, довіривши своєму вигаданому персонажу відвернути підозри. Йому майже вдалося — але не до кінця.

— Повірити не можу, — прошепотіла Джейн. — Він здавався таким чарівним.

— Справжній Джуліус Гершайммер справді був чарівним хлопцем! А містер Браун — неперевершений актор. Але спитайте міс Таппенс, чи не виникло і в неї підозр.

Джейн без слів обернулася до Таппенс. Та кивнула.

— Я не хотіла казати цього, Джейн, — знала, що тобі буде боляче. І, зрештою, я не могла бути впевнена. Досі не розумію, чому, якщо це містер Браун, він рятував нас.

— Отже, саме Джуліус Гершайммер допоміг вам утекти?

Таппенс переповіла серу Джеймсу захопливі події того вечора, закінчивши словами:

— Але я не розумію чому!

— Не розумієте? А я розумію. І юний Бересфорд теж, судячи з його дій. Остання надія для них — дати Джейн Фінн утекти, і цю втечу треба облаштувати так, щоб сама Джейн не запідозрила її фальшивості. Вони не заперечують проти присутності по сусідству юного Бересфорда і, якщо треба, його спілкування з вами. Вони подбають про те, щоб позбутись його, коли настане слушна мить. Потім Джуліус Гершайммер у дуже мелодраматичному стилі мчить і рятує вас. Кулі свистять, але нікого не ранять. Що сталося б далі? Ви поїхали б прямісінько до будинку в Сохо й дістали документ, який міс Фінн, імовірно, віддала б на зберігання своєму двоюрідному братові. Або якби він сам вів пошук, то вдав би, що схованка вже була пограбованою. Він знайшов би десятки способів владнати ситуацію, але результат був би той самий. І я цілком упевнений, що з вами обома сталося б якесь нещастя. Адже ви знаєте небезпечно багато. Ось приблизний сценарій. Визнаю, що мене заскочили уві сні, але дехто інший не дрімав.

— Томмі, — тихо промовила Таппенс.

— Так. Вочевидь, коли настав слушний момент його позбутися, він виявився надто спритним для них. І все одно, у мене нелегко на душі через нього.

— Чому?

— Тому що Джуліус Гершайммер — це містер Браун, — сухо відповів сер Джеймс. — А для того, щоб стримати містера Брауна, одного чоловіка з револьвером недостатньо...

Таппенс трохи зблідла.

— Що ми можемо зробити?

— Нічого, доки не побуваємо в будинку в Сохо. Якщо Бересфорд досі тримає ситуацію під контролем, нема чого боятися. Якщо ж ні, наш ворог прийде та знайде нас, але не беззбройними!

Із шухляди свого стола він узяв службовий револьвер і поклав до

кишені пальта.

— Тепер ми готові. Я б навіть не подумав про те, щоб запропонувати піти без вас, міс Таппенс...

— Звісно, я теж так вважаю!

— Та все ж я пропоную міс Фінн залишитися тут. Вона буде в повній безпеці. До того ж, боюся, вона абсолютно виснажена всім, що пережила.

Але, на подив Таппенс, Джейн похитала головою.

— Ні. Гадаю, я піду з вами. Ті папери довірили мені. Я повинна довести справу до кінця. Та й мені зараз набагато краще.

Машину сера Джеймса було подано. Упродовж короткої поїздки серце Таппенс нестямно калатало. Попри швидкоплинні тривоги за Томмі, дівчина не могла не відчувати піднесення. Вони переможуть!

Машина під'їхала до рогу площі, і вони вийшли. Сер Джеймс підійшов до чоловіка в непримітному одязі, який стояв на варті разом з кількома іншими, й заговорив до нього. Потім повернувся до дівчат.

— Поки що в цей дім ніхто не входив. Із заднього боку за ним також стежать, тож вони цілком у цьому впевнені. Кожного, хто спробує увійти після нас, буде негайно заарештовано. Ходімо?

Полісмен дістав ключ. Усі вони добре знали сера Джеймса. Також мали накази щодо Таппенс. Лише третя учасниця дійства була їм невідома. Усі троє увійшли до будинку, зачинивши за собою двері. Повільно піднялися хиткими сходами. Нагорі висіла пошарпана завіса, затуляючи схованку, в якій того дня переховувався Томмі. Таппенс вже чула цю історію від Джейн у ролі Аннетт і з інтересом глянула на потертий оксамит. Навіть зараз вона могла майже присягтися, що той ворухиться — наче за ним хтось ховається. Такою сильною була ілюзія, що вона майже уявила собі, що бачить крізь неї обриси силуету... Припустімо, містер Браун — Джуліус — був там і лише чекав...

Звісно, це було неможливо! І все ж вона мало не повернулася, щоб відсунути завісу й переконатися...

Вони саме входили в кімнату для полонених. Тут нікому не сховатися, подумала Таппенс, зітхнувши з полегшенням, і одразу ж обурено висварила себе. Не можна піддаватися цій дитячій уяві — цьому химерному непозбувному відчуттю, що *містер Браун у будинку...* Цить! Що це було? Потаємні кроки на сходах? Хтось таки був у будинку! Абсурд! Вона стає істеричною.

Джейн рушила одразу до картини з Маргаритою. Твердою рукою зняла її з гачка. Пил товстим шаром лежав на картині, фестони павутиння висіли між нею та стіною. Сер Джеймс передав їй кишеньковий ніж, і вона віддерла бурий папір позаду картини... Звідти випала рекламна сторінка з журналу. Джейн підбрала її. Розділивши пошарпані внутрішні краї, дістала два тонкі аркуші, вкриті написами!

Цього разу не підробка! Справжні!

— Вони в нас, — промовила Таппенс. — Нарешті...

Тієї миті від емоцій їм перехопило подих. Забулися тихі скрипи, уявні шерехи, що лунали хвилину тому. Жоден з них нічого не бачив перед собою, окрім того, що тримала в руках Джейн.

Сер Джеймс взяв аркуші, уважно розгледів.

— Так, — тихо сказав він, — це той злочасний проект договору!

— Нам вдалося, — промовила Таппенс. У її голосі був захват і майже здивована невіра.

Сер Джеймс луною повторив її слова, обережно згорнувши аркуші й ховаючи до свого записника, а тоді з цікавістю обвів поглядом брудну кімнату.

— Це тут ваш юний друг був замкнений так довго? — спитав він. — Справді зловісна кімната. Ви зауважили про відсутність вікон і товщу добре підігнаних дверей. Що б тут не відбулося, зовні цього ніколи не почують.

Таппенс здригнулася. Його слова пробудили в ній неясну тривогу. Що, як у будинку *справді* хтось ховається? Хтось, хто може замкнути їх у цій кімнаті й покинути вмирати, як щурів у пастці? А тоді вона усвідомила абсурдність цієї думки. Будинок оточений поліцією, котра, якщо вони не з'являться, не вагаючись увійде в дім і ретельно все обшукає. Вона всміхнулася власній дурості — а тоді підняла очі й здригнулась, побачивши, що сер Джеймс дивиться на неї. Він виразно кивнув їй.

— Саме так, міс Таппенс. Ви відчуваєте небезпеку. Як і я. Як і міс Джейн.

— Так, — визнала Джейн. — Абсурдно, але я нічого не можу вдіяти.

Сер Джеймс кивнув знову.

— Ви відчуваєте — всі ми відчуваємо — *присутність містера Брауна*. Так... — коли Таппенс зробила рух, — у цьому немає сумніву

— містер Браун тут...

— У цьому будинку?

— У цій кімнаті... Не розумієте? Містер Браун — це я...

Заціпенілі, вони, не вірячи очам, дивились на нього. Самі риси його обличчя змінилися. Перед ними стояв інший чоловік. Він усміхнувся повільною жорстокою посмішкою.

— Жодна з вас не покине цієї кімнати живою! Ви щойно сказали, що нам вдалося. Мені вдалося! Проект договору мій. — Його усмішка розповзлася, коли він глянув на Таппенс. — Розповісти вам, як буде? Рано чи пізно поліція ввійде сюди і знайде трьох жертв містера Брауна — трьох, а не двох, розумієте? Але, на щастя, третя жертва не буде мертвою, лише пораненою, і зможе описати напад в усіх подробицях! Договір? Він у руках містера Брауна. Адже ніхто не подумає обшукати кишені сера Джеймса Піла Еджертона!

Він обернувся до Джейн.

— Ви мене перехитрували. Віддаю вам належне. Але ви не зробите цього знову.

Позаду нього пролунав слабкий звук, але, сп'янілий від успіху, він не озирнувся.

Сунув руку до кишені.

— Шах і мат вам, Молоді авантюристи, — сказав він і повільно дістав великий револьвер.

Але, не встигнувши це зробити, він відчув, як його схопили ззаду залізною хваткою. Револьвер викрутили з його руки, і протяжно прозвучав голос Джуліуса Гершайммера:

— Здається, тебе впіймали на гарячому і з краденим на руках.

Кров вдарила в обличчя королівському адвокату, але він зберігав дивовижне самовладання, коли переводив погляд з одного на другого свого полонителя. Найдовше він дивився на Томмі.

— Ти, — видихнув він. — *Ту!* Я мав би здогадатися.

Побачивши, що він не схильний чинити опір, чоловіки послабили хватку. Швидка, мов блискавка, його ліва рука з великим перстнем-печаткою злетіла до губ...

— *Ave Caesar! Te morturi salutant*^[24], — сказав він, не зводячи очей з Томмі.

А тоді його обличчя скривилося, і з довгим конвульсивним здриганням він згорбленою купою впав уперед. Повітря наповнив запах

гіркою мигдалю.

РОЗДІЛ 27

Звана вечеря в «Савої»

Звана вечеря, яку влаштував містер Гершайммер для кількох друзів ввечері 30-го, надовго запам'яталася в колах офіціантів. Вона відбувалася в приватному номері, і накази містера Гершайммера лунали коротко та владно. Він дав карт-бланш — а коли мільйонер дає карт-бланш, то зазвичай отримує бажане!

Кожен сезонний делікатес подавали як належить. Офіціанти з любов'ю та турботою підносили пляшки старих і королівських вінтажних вин. Квіткові прикраси кидали виклик порам року, а фрукти з усього світу, від травневих до листопадових, чарівним чином лежали один біля одного. Список гостей був маленький і добірний: американський посол; містер Картер, який взяв на себе вільність, як він казав, запросити свого старого друга, сера Вільяма Бересфорда; архідиякон Каулі; доктор Голл; ті двоє Молодих авантюристів — міс Пруденс Каулі й містер Томас Бересфорд; і остання за ліком, але не за значущістю, почесна гостя міс Джейн Фінн.

Джуліус не пошкодував зусиль, щоб поява Джейн спричинила фурор. Загадковий стукіт покликав Таппенс до дверей квартири, яку вона ділила з американською дівчиною. Це був Джуліус. У руці він тримав чек.

— Слухай, Таппенс, — почав він, — зробиш мені ласку? Візьми оце, і нехай Джейн добре причепуриться до цього вечора. Ви всі йдете вечеряти зі мною в «Савої». Бачиш? Витрачайте без жалю. Розумієш?

— Звісно, — зробила гримаску Таппенс. — Ми добре проведемо час! Буде задоволенням наряджати Джейн. Вона найгарніше створіння, яке я бачила.

— Це так, — гарячково погодився Гершайммер.

Він його гарячковості в очах Таппенс миттєво спалахнув вогник.

— До речі, Джуліусе, — скромно мовила вона, — я... я ще не дала тобі відповіді.

— Відповіді? — перепитав Джуліус. Його обличчя зблідло.

— Знаєш... коли ти попросив мене... вийти за тебе... — Таппенс запнулася, потупивши очі в манерах справжньої ранньовікторіанської

героїні. — ...І не хотів приймати відмови. Я добряче все обміркувала...

— Так? — сказав Джуліус. На його чолі проступив піт.

Таппенс раптом розслабилася.

— Ти неймовірний телепень! — сказала вона. — Якого лиха ти це утнув? Видно ж було тоді, що я тобі ні на гріш не дорога!

— Зовсім ні. Я мав... і досі маю... почуття найвищої шани та поваги... і захоплення до тебе...

— Гм! — мовила Таппенс. — Усі ці почуття швиденько йдуть геть, коли з'являються інші почуття! Адже так, старий?

— Не знаю, про що ти, — напружено мовив він, але його обличчям розлився великий пекучий рум'янець.

— Чорт! — відпарирувала Таппенс. Розсміялася й зачинила двері, а тоді знов відчинила і з гідністю додала: — З морального погляду я завжди вважатиму себе відкинутою!

— Хто це був? — спитала Джейн, коли Таппенс повернулась до неї.

— Джуліус.

— Чого він хотів?

— Гадаю, насправді він хотів тебе бачити, але я йому не дозволила. Не раніше, ніж увечері, коли ти затьмариш усіх, мов цар Соломон у своїй славі! Ходімо! *Ми йдемо по крамницях!*

Для більшості людей 29-те, голосно проголошений День праці, минуло практично так само, як і будь-який інший день. У парку й на Трафальгарській площі виголошували промови. Розкидані процесії, співаючи «Червоний прапор», блукали вулицями більш-менш безцільно. Газети, які натякали на загальний страйк і встановлення режиму терору, змушені були ховати свої поріділі голови. Більш хоробрі й прозорливі серед них силкувалися довести, що миру вдалося досягти, дотримуючись їхніх порад. У недільних газетах з'явилося коротке повідомлення про раптову смерть сера Джеймса Піла Еджертона, знаменитого королівського адвоката. У понеділок вийшов схвальний огляд кар'єри покійного. Точну причину його раптової смерті так ніколи й не було оприлюднено.

Томмі мав рацію у своєму прогнозі ситуації. Це була вистава одного актора. Втративши свого вождя, організація розпалася. Краменін спішно повернувся до Росії, покинувши Англію в неділю вранці. Банда в паніці втекла з Естлі-Прайорз, у поспіху залишивши по собі нищівні документи, які безнадійно компрометували їх. Маючи на руках такі

докази змови, надалі підкріплені маленьким коричневим щоденником, взятим з кишені мерця, який містив повне та розгромне резюме всього плану, уряд в останню хвилину скликав конференцію. Лідери профспілок були змушені визнати, що їх використали, як маріонеток. Уряд пішов на певні поступки, які були гаряче прийняті. Усе скінчилося миром, а не війною!

Але кабінет міністрів знав, яким тонким краєм вони пройшли, уникнувши відвертої катастрофи. І в мозку містера Картера закарбувалася дивна сцена, яка розігралася у будинку в Сохо минулої ночі.

Він увійшов тоді до жалюгідної кімнати, щоб знайти видатного чоловіка, свого одвічного друга, мертвим — зрадженим його ж власними одкровеннями. Із записника мерця він видобув зловісний проект договору, і одразу ж, у присутності трьох свідків, документ було обернено на попіл... Англію було врятовано!

І тепер, увечері 30-го, у приватному номері «Савою» містер Джуліус П. Гершайммер приймав гостей.

Містер Картер прибув першим. З ним був холеричного вигляду літній джентльмен, від появи якого Томмі спалахнув до коренів волосся. Він виступив уперед.

— Ха! — мовив літній джентльмен, нервово роздивляючись його. — То ти мій племінник, так? На вигляд не бозна-що, та, здається, ти непогано попрацював. Певне, зрештою, твоя мати добре тебе виховала. То залишмо минуле в минулому, еге ж? Знаєш, ти мій нащадок; у майбутньому я пропоную виділити тобі утримання — і можеш вважати Чалмерз-Парк своїм домом.

— Дякую, сер, це страшенно шляхетно з вашого боку.

— А де ця юна леді, про яку я так багато чув?

Томмі представив Таппенс.

— Ха! — мовив сер Вільям, роздивляючись її. — Дівчата вже не такі, як були в часи моєї юності.

— Зовсім ні, — сказала Таппенс. — Можливо, одяг інший, але самі вони такі ж, як були.

— Ну, може, і ваша правда. Розпусниці тоді — розпусниці й зараз!

— Це так, — погодилась Таппенс. — Я сама — страшенна розпусниця.

— Я вам вірю, — посміюючись, мовив літній джентльмен і в

надзвичайно доброму гуморі вщипнув її за вухо. Більшість молодих жінок лякалися «старого ведмедя», як вони його називали. Проте зухвалість Таппенс викликала у старого жінконенависника захват.

Потім прибув сором'язливий архідиякон, трохи збентежений товариством, у якому опинився. Він радів, що його донька відзначилась, час від часу мимоволі поглядав на неї з нервовим побоюванням. Однак Таппенс поводитися пречудово. Слідкувала за тим, щоб не закидати ногу на ногу, стежила за язиком і стійко відмовлялася від цигарок.

Наступним прибув доктор Голл, а слідом за ним — американський посол.

— Ми вже можемо сідати, — сказав Джуліус, відрекомендувавши всіх гостей одне одному. — Таппенс, ти не могла б...

Він помахом руки вказав на почесне місце.

Але Таппенс похитала головою.

— Ні, це місце для Джейн! Зважаючи на те, як вона трималася всі ці роки, сьогодні вона має бути королевою свята.

Джуліус кинув на неї вдячний погляд, і Джейн боязко зайняла призначене місце. Якою б гарненькою вона не здавалась раніше, це було ніщо проти тієї вроди, яка тепер відзначала її сповна. Таппенс віддано виконала свою роль. Дизайнерська сукня від відомого кутюр'є мала назву «Тигрова лілія» — уся в золотих, червоних і коричневих кольорах, а з горловини чистою колоною здіймалася біла дівоча шия, і бронзові локони вінчали гарненьку голівку. У всіх в очах світився захват, коли Джейн сіла на своє місце.

Незабаром звана вечерея була в самому розпалі, і Томмі одностайно закликали до повного та вичерпного роз'яснення.

— Ти був до дідька мовчазний про всю цю справу, — звинуватив його Джуліус. — Навішав мені, що їдеш до Аргентини — хоча, гадаю, ти мав на те свої причини. Як подумаю, що ви з Таппенс записали мене в команду містера Брауна, то просто вмираю зо сміху!

— Ця думка народилася не в них, — похмуро мовив містер Картер. — Її навів і старанно прищепив отруту справжній митець своєї справи. Стаття в нью-йоркській газеті підказала йому план, і завдяки йому він зіткнувся павутиння, у якому мало не згинули ви обидва.

— Мені він ніколи не подобався, — сказав Джуліус. — Від самого початку відчував, що щось у ньому не те. Завжди підозрював, що це він так вчасно заткнув рота місіс Вандемеер. Та лише як почув, що одразу

після нашої з ним недільної розмови вийшов наказ про страту Томмі, став схилитись до того, що сам він — великий жук.

— Я взагалі цього не підозрювала, — поскаржилася Таппенс. — Завжди вважала себе набагато розумнішою за Томмі, але він, без сумніву, дуже красиво мене переграв.

Джуліус погодився.

— Томмі був окрасою цієї пригоди! І замість того, щоб сидіти тут німим як риба, нехай відкине свою сором'язливість і все нам розповість.

— Слухайте! Слухайте!

— Нема чого розповідати, — сказав Томмі, помітно ніяковіючи. — Я був жахливим телепнем — аж до тієї миті, коли знайшов світлину Аннетт і збагнув, що вона і є Джейн Фінн. Потім згадав, як наполегливо вона викрикувала слово «Маргарита», подумав про картини, і... ну, ось і все. Потім, звісно, я заново пригадав усю історію, щоб зрозуміти, де саме виставив себе ослom.

— Продовжуй, — мовив містер Картер, коли Томмі подав ознаки чергової втечі в мовчанку.

— Коли Джуліус розповів мені історію місіс Вандемеєр, я стривожився. На перший погляд здавалося, що це мав утнути або він, або сер Джеймс. Але я не знав, хто з них. Коли я знайшов у шухляді світлину, це навело підозру на Джуліуса, адже він розповідав, як її забрав у нього інспектор Бра-ун. Потім я згадав, що саме сер Джеймс відшукав підставну Джейн Фінн. Врешті-решт я не міг розібратись — і вирішив не ризикувати в жодному з варіантів. Залишив записку Джуліусу на випадок, якщо той виявиться містером Брауном, повідомив, що їду до Аргентини, і залишив на столі лист від сера Джеймса з пропозицією роботи — аби він бачив, що все чесно. Потім написав лист містерові Картеру й зателефонував серу Джеймсу. Хай там як, довіритись йому було найкращим варіантом, тож я розповів йому все — окрім того, де, на мою думку, заховані папери. Те, як він допоміг мені натрапити на слід Таппенс і Аннетт, майже роззброїло мене, але не до кінця. Я залишився з сумнівами щодо кожного з них. А потім отримав фальшиву записку від Таппенс — і тоді зрозумів!

—Але як?

Томмі дістав з кишені згадану записку й пустив її по колу.

— Це її почерк, так, але я знав, що це не від неї. Через підпис. Вона б ніколи не підписалася «Таппенс», але кожен, хто ніколи не бачив, як

ім'я пишеться, легко міг це зробити. Джуліус бачив цей підпис — але сер Джеймс не бачив! Після того все пішло як по маслу. Я запізнило відіслав Альберта до містера Картера. Вдав, що їду, але повернувся знову. Коли увірвався Джуліус на авто, я відчув, що це не за планом містера Брауна — і, мабуть, буде лихо. Я знав, що містер Картер ніколи не повірить мені на слово, якщо тільки не впіймати сера Джеймса, так би мовити, на гарячому...

— І не повірив, — сумно визнав містер Картер.

— Ось тому я й відіслав дівчат до сера Джеймса. Я був упевнений, що рано чи пізно вони прийдуть до будинку в Сохо. Я погрожував Джуліусу револьвером — хотів, щоб Таппенс розповіла про це серу Джеймсу, аби він щодо нас не турбувався. Тільки-но дівчата пішли, я сказав Джуліусу щодуху гнати до Лондона й дорогою розповів усю історію. Ми приїхали до Сохо, маючи великий запас часу, і зустріли надворі містера Картера. Домовившись з ним про все, ми увійшли до будинку й сховалися в ніші за завісою. Полісмен отримав наказ казати, якщо спитають, що до будинку ніхто не входив. Ось і все.

І раптом Томмі зупинився.

На мить запала тиша.

— До речі, — раптом сказав Джуліус, — ти все неправильно зрозумів щодо світлини Джейн. Її справді в мене забрали, але я знайшов її знову.

— Де? — скрикнула Таппенс.

— У тому маленькому сейфі на стіні, у спальні місис Вандемеєр.

— Я знала, що ти щось знайшов, — дорікнула Таппенс. — Правду кажучи, тому я й запідозрила тебе. Чому не сказав?

— Гадаю, я й сам був трохи підозрливий. Одного разу її вже виманили в мене, тож я вирішив не казати, що повернув її, доки фотограф не зробить дюжину копій!

— Ми всі приховували те чи те, — замислено сказала Таппенс. — Гадаю, це через роботу на секретній службі!

Коли знову настала тиша, містер Картер дістав з кишені маленьку потерту коричневу книжечку.

— Бересфорд щойно сказав, що я не повірив би у провину сера Джеймса Піла Еджертона, якби його не спіймали, так би мовити, на гарячому. Це так. Звісно, доки я не прочитав записів у цій маленькій книжечці, я не зважувався до кінця повірити в дивовижну правду. Ця

книжка перейде у власність Скотленд-Ярду, але ніколи не буде оприлюднена. Тривале залучення сера Джеймса до правосуддя робить це небажаним. Але вам, тим, хто знає правду, я пропоную зачитати кілька фрагментів, які проллють світло на неординарну психологію цього видатного чоловіка.

Він розкрив книжечку й став гортати тонкі сторінки.

— «...Вести ці записи — божевілля. Знаю. Це документальний доказ проти мене. Та я ніколи не ухилявся від ризику. І відчуваю термінову потребу висловитися... Цю книжку заберуть лише з мого мертвого тіла...»

«...З раннього віку я усвідомлював, що маю виняткові здібності. Лише дурень применшує свій хист. Сила мого розуму надзвичайно перевищує середню. Я знаю, що народжений досягати успіху. Єдине, що грало проти мене, — моя зовнішність. Я був тихим і непоказним — відверто непримітним...»

«...У дитинстві я чув про знаменитий процес над убивцею. Мене глибоко вразила сила та красномовність адвоката захисту. Уперше я захопився ідеєю застосувати свої таланти саме на цій ниві... Потім став вивчати злочинця в доку... Той був дурень — неймовірно, незбагненно тупий. Навіть красномовство адвоката його навряд чи врятувало б... Я відчував безмежну зневагу до нього... А тоді мені спало на думку, що стандарти у злочинців низькі. Усі вони нікчеми, невдахи, звичайні покидьки цивілізації, які скотились у злочини... Дивно, що люди з інтелектом ніколи не усвідомлювали надзвичайних можливостей злочину... Я бавився цією ідеєю... Яке дивовижне поле, які безмежні перспективи! Від цього мій розум запаморочився...»

«...Я читаю стандартні праці зі злочинів і криміналістики. Усі вони підтверджують мою думку. Дегенерація, хвороби — тільки не свідомий кар'єрний вибір далекоглядної людини. Тоді я замислився. Припустімо, мої найбільш честолюбні плани справдяться — я буду прийнятий до колегії адвокатів і досягну вершин у своїй професії. Піду в політику — скажімо, навіть стану прем'єр-міністром Англії. Що тоді? Чи це і є влада? Обтяжений колегами на кожному кроці, зв'язаний демократичною системою, в якій буду лише номінальною фігурою! Ні, влада, про яку я мріяв, абсолютна! Автократія! Диктатура! І досягти такої влади можна, лише діючи поза законом. Грати на слабкостях людської натури, потім на слабкостях націй — щоб зібрати разом і

утримувати величезну організацію й нарешті скинути наявний лад і закон! Ця думка п'янила мене...»

«...Я бачив, що мушу вести подвійне життя. Такий чоловік, як я, неодмінно привертатиме увагу. Я повинен мати успішну кар'єру, яка маскуватиме мою справжню діяльність... Також я повинен виховувати особистість. Я творив себе за зразком відомих королівських адвокатів. Відтворював їхні манери, їхній магнетизм. Якби я мав акторське покликання, то став би найвидатнішим актором у світі! Ніякого маскування, ніякої жирної фарби, ніяких накладних борід! Особистість! Я надягав її, мов рукавичку! А коли скидав її, то ставав собою — тихим, ненав'язливим, таким, як і будь-який інший чоловік. Я назвався містером Брауном. Існують сотні людей з прізвиськом Браун — сотні людей, на вигляд зовсім як я...»

«...Я досягнув успіху у своїй фальшивій кар'єрі. Не міг не досягти. Досягну його і в іншому. Такий, як я, не може схибити...»

«...Читаю про життя Наполеона. У нас із ним багато спільного...»

«...Практикуюся в захисті злочинців. Треба піклуватися про своїх людей...»

«...Раз чи двічі я відчував страх. Уперше це було в Італії. Була звана вечеря. На ній був присутній доктор Д., видатний психіатр. Мова зайшла про божевільня. Він сказав: “Величезна кількість людей — божевільні, і ніхто цього не усвідомлює.

Вони й самі цього не усвідомлюють”. Не розумію, чому, кажучи це, він дивився на мене. Дивний у нього був погляд... Мені не сподобалось...»

«...Війна стурбувала мене... Я гадав, вона посприє моїм планам. Німці такі ефективні. Їхня шпигунська система теж діяла відмінно. На вулицях повно цих хлопців у хакі. Пустоголові молоді бовдури... І все ж я не знаю... Вони виграли війну... Це турбує мене...»

«... Усе йде чудово за планами... Втруtilась одна дівчина — не думаю, що вона справді щось знала... Але ми повинні облишити Естляндію... Більше ніяких ризиків...»

«...Усе йде добре. Втрата пам'яті дратує. Це не може бути обманом. Жодне дівчисько не проведе МЕНЕ!...»

«...29-те... Дуже скоро...»

Містер Картер зупинився.

— Не буду читати подробиці запланованого перевороту. Але є

лише два маленькі дописи, які стосуються трьох із вас. У світлі того, що сталося, вони цікаві.

«...Спонукавши дівчину прийти до мене з власної волі, я успішно роззброїв її. Та в неї траплялись інтуїтивні спалахи, які могли бути небезпечними... Її треба прибрати з дороги... Нічого не можу зробити з американцем. Він підозрює й недолюблює мене. Але він не може нічого знати. Я вважаю, що моя броня непробивна... Іноді боюся, що недооцінив іншого хлопця. Він не розумний, але важко відволікти його від фактів...»

Містер Картер згорнув книжечку.

— Видатна людина, — сказав він. — Геній, безумець, хто знає?

Запала тиша.

Потім містер Картер підвівся на ноги.

— Я виголошу для вас тост. За спільне підприємство, яке сповна увінчалось успіхом!

За це випили з радісними вигуками.

— Є ще одна річ, яку ми хочемо почути, — продовжив містер Картер. І подивився на американського посла. — Кажу це також для вас, я знаю. Ми попросимо міс Джейн Фінн розповісти нам історію, яку поки що чула лише міс Таппенс — але перед цим вип'ємо за її здоров'я. За здоров'я однієї з найхоробріших дочок Америки, якій належить вдячність двох великих країн!

РОЗДІЛ 28

I опісля

— Це був пречудовий тост, Джейн, — сказав містер Гершайммер, коли разом зі своєю кузиною їхав «ролс-ройсом» назад до готелю «Рітц».

— Той, що за спільне підприємство?

— Ні, той, що за тебе. Нема у світі іншої дівчини, яка витримала б усе це так, як ти. Ти була просто дивовижна!

Джейн похитала головою.

— Я не почуваюся дивовижною. У душі я просто втомлена й самотня й тужу за моєю країною.

— Це підводить до того, що я хотів сказати. Я чув, як посол переказував сподівання його дружини, що ти завітаєш до них у посольство просто зараз. Це дуже добре, але я маю інший план. Джейн... я хочу, щоб ти вийшла за мене! Не лякайся й не відмовляй одразу. Ти не можеш покохати мене вмить — звісно, це неможливо. Але я кохаю тебе від тієї самої хвилини, як мені на очі потрапила твоя світлина — а тепер, коли я зустрів тебе наживо, я просто без тями! Якщо тільки ти погодишся вийти за мене, я тебе не квапитиму — чекай, скільки треба. Можливо, ти ніколи не покохаєш мене, і якщо так, то я можу прийняти твою волю. Але хочу мати право наглядати за тобою й піклуватися про тебе.

— Саме цього я й хочу, — тужливо сказала дівчина. — Щоб хтось був добрим до мене. Ах, ти не знаєш, яка я самотня!

— Авжеж, знаю. Тоді, гадаю, ми про все домовились, і завтра вранці я зустрінуся з архієпископом щодо спеціального дозволу.

— Ох, Джуліусе!

— Гаразд, я не хочу тебе квапити, Джейн, але немає сенсу чекати. Не бійся — я не очікую, що ти покохаєш мене одразу.

Але маленька долонька прослизнула в його руку.

— Я вже тебе кохаю, Джуліусе, — сказала Джейн Фінн. — Я закохалась у тебе тієї першої миті в машині, коли куля подряпала тобі щоку...

За п'ять хвилин Джейн тихо прошепотіла:

— Я не дуже добре знаю Лондон, Джуліусе, та хіба від «Савою» так далеко до «Рітцу»?

— Залежить від того, якіхати, — не бентежачись пояснив Джуліус.
— Ми їдемо повз Риджентс-парк!

— О, Джуліусе, що подумає шофер?

— За ті гроші, що я йому плачу, він добряче подумає, перш ніж будувати власні здогадки. Ну ж бо,

Джейн, єдина причина влаштувати вечерю в «Савої» — це потім відвезти тебе додому. Я не бачив іншої нагоди побути з тобою наодинці. Ви з Таппенс приросли одна до одної, як сіамські близнючки. Гадаю, ще один такий день — і ми з Бересфордом збожеволіли б не на жарт!

— О. То він теж?..

— Звісно. По вуха.

— Я здогадалася, — замислено промовила Джейн.

— Звідки?

— З усього того, що Таппенс не каже!

— Ось тут ти мене обставила, — сказав містер Гершайммер.

Але Джейн лише розсміялася.

Тим часом Молоді авантюристи дуже рівно, напружено та скуто сиділи в таксі, яке, за винятковим браком оригінальності, теж поверталось до «Рітцу» через Риджентс-парк.

Здавалося, між ними панувала жахлива напруга. Вони самі не знали, що сталося, але все наче змінилось. Вони були онімілі — паралізовані. Уся колишня *товариськість* зникла.

Таппенс не могла придумати, що сказати.

Томмі бентежився так само.

Вони сиділи з випрямленими спинами й уникали дивитись одне на одного.

Нарешті Таппенс зробила відчайдушну спробу.

— Доволі весело, так?

— Дуже.

Знову мовчання.

— Мені подобається Джуліус, — знову спробувала Таппенс.

Томмі раптом стрепенувся.

— Ти не вийдеш за нього, чуєш? — по-диктаторськи промовив він.
— Я тобі забороняю.

— О! — покірливо відгукнулася Таппенс.

— Нізачо, зрозуміло?

— Він і не хоче зі мною одружуватись. Насправді він зробив пропозицію лише з доброти.

— Це навряд, — посміхнувся Томмі.

— Це правда. Він по вуха закоханий у Джейн.

Припускаю, що зараз він просить її руки.

— Вона чудово йому підійде, — поблажливо мовив Томмі.

— А ти хіба не вважаєш, що вона найгарніше створіння, яке ти бачив?

— Ну, я сказав би, що так.

— Але, гадаю, ти віддаєш перевагу чистій монеті, — скромно зауважила Таппенс.

— Я... ох, чорт забирай, Таппенс, ти ж знаєш!

— Мені подобається твій дядько, Томмі, — Таппенс квапливо змінила тему. — До речі, як ти збираєшся вчинити: приймеш пропозицію містера

Картера про роботу в уряді чи відгукнешся на запрошення Джуліуса й обіймеш щедро оплачувану посаду на його ранчо в Америці?

— Гадаю, я триматимуся старого курсу, хоч це страшенно мило з боку Гершайммера. Але я відчуваю, що в Лондоні я більше як удома.

— Не бачу, де в цих планах місце для мене.

— А я бачу, — впевнено відповів Томмі.

Таппенс скоса глянула на нього.

— І гроші є, — замислено зауважила вона.

— Які гроші?

— Кожен з нас отримає чек. Так мені містер Картер пообіцяв.

— Ти спитала його про суму? — саркастично поцікавився Томмі.

— Так, — тріумфально відповіла Таппенс. — Але тобі не скажу.

— Таппенс, ти неможлива!

— Але ж було весело, Томмі? Сподіваюся, ми ще матимемо багато пригод.

— Ти ненаситна, Таппенс. Годі з мене поки що пригод.

— Що ж, ходити по крамницях майже нічим не гірше, — мрійливо промовила Таппенс. — Подумати лише — купувати старі меблі, і яскраві килими, і футуристичні шовкові фіранки, і полірований обідній стіл, і диван з багатьма подушками...

— Постривай-но, — сказав Томмі. — Для чого це все?

— Можливо, для будинку, але я думаю про квартиру.

— Чію квартиру?

— Гадаєш, мені незручно про це казати? Та аж ніяк! Про нашу, ось тобі!

— Люба моя! — скрикнув Томмі, міцно обіймаючи її. — Я твердо вирішив, що змушу тебе це сказати. Я дещо винен тобі за те, як безжально ти ставила мене на місце щоразу, як я намагався перейти до сентиментів.

Таппенс підняла обличчя до нього. Таксі котилося уздовж північного боку Риджентс-парк.

— Це була не справжня пропозиція, — зауважила Таппенс. — Не те, що назвали б пропозицією наші бабусі. Але після тієї нікчемної, що я вислухала від Джуліуса, я схильна тобі вибачити.

— Тобі не вдасться не вийти за мене! Навіть не думай.

— Оце так буде весело, — відповіла Таппенс. — Як тільки не називають шлюб: тихою гаванню, прихистком, вінцем слави, кабалою і ще багато чим. Але знаєш, чим вважаю його я?

— Чим?

— Грою!

— І пречудовою грою, — погодився Томмі.

notes

Notes

1

«Таппенс» — англійська назва двопенсової монети. (*Тут і далі прим, перекл.*)

2

Пансіонат для молодих дівчат (фр.).

3

До побачення (фр.).

4

Закуски (фр.).

5

По-американськи (*фр.*).

6

Риба «Мельба» (*фр.*).

Пельманізм — методика тренування пам'яті, популярна в першій половині ХХ ст.

8

Сленгова назва німецьких солдатів.

9

Англійська золота монета.

10

Білл Сайкс — персонаж і головний антагоніст роману Дікенса «Олівер Твіст», злісний грабіжник і вбивця.

11

Небеса! (нім.)

12

Француженка? (фр.)

13

Так, месье. Месье говорить французькою? *(фр.)*

14

Так, так, я добре знаю (*фр.*).

15

Гарний панок (*фр.*).

16

Еге ж? (фр.)

17

Та йду вже (фр.).

18

Господь на небесах!(нім.)

19

Боже мій! Боже мій! Що тут? *(фр.)*

20

Боже мій, ось ключ! (фр.)

21

Присягаюся (фр.).

Державний переворот (*фр.*).

23

Боже мій! Боже мій! (*фр.*)

24

Слався, Цезарю, приречені на смерть вітають тебе (лат.).